

דברמלא

ספר
תורות
והלכות

והוא ליקוטי הלכות מסודר
מחדש לפי סדר התורות

סה

י"ל לרבבות לומדי התורה הזמנית העולמית

מהדורת מיוחדת ללומדי התורה הזמנית

קונטרס זה הוא דוגמא מהספר 'תורות והלכות' בו מובא התורה בליקו"מ עם הלכות והתפילה שעליה.

הקונטרס יו"ל ע"י ארגון "תמימי דרך" שע"י עמותת נחלת חן. לעי"נ ר' אלעזר ב"ר שלמה יהודה, איטא בת ר' דוב בעריש ולה צלחת וישועת ר' בנימין יעקב נתן בן איטא וויצהנדלר ובני ביתו בכל מיני דמיטב.

בסיוע 'לטייל בתורתו'

מדברי ראב"נ זיע"א

ואותו באמת קשה מאוד למצוא גם בחיי הק' ומכל שכן וכ"ש כשנסתתר ונסתלק לגמרי ואין לנו רק מה שנשאר אור פני חכמתו ונשמתו בהתלבשותו בספריו הק' אשר על זה מצווה ומזהיר מאוד בחי' משה הנ"ל על מצות ריבוי הכתב והדפוס של ספריו וספרי תלמידיו וכו' כי בזה לבד עיקר הרפואה והתיקון של כ"א בגוף ובנפש ובממון [ביאה"ל תורה ל']

ברסלב'ר חסיד קח לך זכות בפעולות ארגון תמימי דרך להפצת התורה הזמנית

אם ברצונך ליטול חלק בפעילות המבורכת של חבורת "תמימי דרך", בכל צורה שהיא – הן בגוף והן בממון, פנה עוד היום ל-0527148323.

ספר תורות והלכות

תורה סה

הנה הספר שלפניכם הוא קנקן מלא ישן השלימות שבכל ספרי רבינו הקדוש רבי נחמן בן פיגא מברסלב, מאחר שהוא חיבור בן חמה ולבנה, בן הרב רבינו הקדוש לבן תלמידו נאמן ביתו הממשיך דרכו לדורותיו רבי נתן מברסלב, שהוא מבאר את כל התורה שבכתב ובעל פה בספרו ליקוטי הלכות על פי הקדמותיו ויסודות שקיבל מרבו המובאים בליקוטי מוהר"ן ובשאר ספריו. ועד עתה שני המאורות האלו היו בשני ספרים וכל אחד היה צריך בעצמו לחברם ביחד, ומהסיבה הזאת הרבה לא זכו לטעום מהאור האמיתי השורה על ספרי ליקוטי הלכות, כי אין מי שיבין את דבריו לאמיתו אלא אם כן הוא יודע היטב התורה שבליקוטי מוהר"ן שעליה בנויים החידושים של התלמיד. והנה לשונו בהקדמתו לליקוטי הלכות: "פי דברי רבינו ז"ל הם עמקים ורחבים מאד, ובכל תורה ותורה יש כמה וכמה הקדמות וענינים וחדושים ופלאים, בכל החדושים שה' יתברך פקח עיני לחדש בהם, כלם קשורים ומהדקים בקשרים הרבה בדבריו הנוראים והקדושים, ובכל מקום שמתרחב הדרוש והחדוש שחדושי בעזרת ה' יתברך, בכלם צריכין לחזור בכל פעם לכל חלקי התורה שגילה רבינו ז"ל שפלולה מחלקים ופרטים הרבה מאד. וכאשר שמעתי מפיו הקדוש ז"ל שאמר על החדושים שלי, שאין מי שיבינם היטב, מחמת שצריכין לזכר היטב מאד את דברי תורתו הקדושה, ולהיות בקי בכל חדריו ופרטיו ודקדקויו. ועל-כן הכרחתי בכמה מקומות להאריך ולהרחיב הדבור ולחזור ענין אחד כמה פעמים, אולי יפגס בלב המעיין תכן הפניה האמתית, לידע החדוש על בריו עד כאן לשונו. והנה כאן בספר הזה חמה ולבנה מקובצים, כלומר שחיברנו את דברי רבי נתן המפוזרים בליקוטי הלכות אל דברי רבינו שעליהם הם מיוסדים, ועל ידי זה יכולים לטעום את נועם דבריו, להבין את עומק עצותיו הנפלאות, ואת עוצם התחזקותו! אשרי שיאחו בו!

קו' זו יצא על ידי הוצאת 'תורות והלכות' בשיתוף
ארגון תמימי דרך - לחיזוק הליכה עם התורה
הזמנית.

התורה הזמנית - התורה שאיתה לומדים רבבות
אנשי שלומינו בארץ ובתפוצות, במשך תקופה
של ב' או ג' חודשים כמו שאמר רבינו הק':
דְּבַר עֲמָנוּ כְּמָה פְּעָמִים שְׂרָצוּנוּ חֲזָק מְאֹד שְׁנִילָךְ
עִם הַתּוֹרוֹת שְׁגָלָה. דְּהִינוּ לִילָךְ תַּחֲלָה אֵיזָה
זְמַן עִם תּוֹרָה פְּלוֹנִית בְּעֶרְךָ ב' או ג' חֲדָשִׁים,
דְּהִינוּ שִׁיְהִיו כָּל עֲבוֹדָתוֹ וְהַלּוּכוֹ בִּירְאָת ה' עַל
פִּי הַנֶּאֱמָר בְּאוֹתָהּ הַתּוֹרָה, וְכָל תַּפְּלָתוֹ וְשִׁיחָתוֹ
יִהְיֶה לְזָכוֹת לְהַגִּיעַ לָמָּה שְׁנֶאֱמַר בְּאוֹתָהּ הַתּוֹרָה,
וְכֵן יִתְנַהֵג אֵיזָה זְמַן. וְאַחֵר כָּךְ יִלָּךְ אֵיזָה זְמַן עִם
תּוֹרָה אַחֶרֶת, וְכֵן אַחֵר כָּךְ, עַד שִׁיִּגְמֹר לִילָךְ עִם
כָּל הַתּוֹרוֹת. וְדְבַר כְּמָה פְּעָמִים מְזָה. אֲשֶׁרִי מִי
שִׁיאֲחֹז בָּזֶה:

תוכן העניינים

הלכות סודרו לפי סדר כתיבתם

שיחות וסיפורים השייכים לתורה	ג
ליקוטי מוהר"ן סה	ו
ליקוטי הלכות	יג
דין השליח צבור	יג
הלכות קריאת שמע הלכה א	טו
הלכות נזקי שכנים הלכה א	יז
הלכות שתפים בקרקע	יח
הלכות חלקת שתפות	כ
הלכות מצונות הלכה א	כא
הלכות חכירות וקבלנות הלכה א	כג
הלכות ברכת הריח וברכת הודאה הלכה ג	כט
הלכות מצונות הלכה ג ענין מצונות:	לז
הלכות נטילת ידים שחרית הלכה ד	מד
הלכות תפלת ערבית הלכה ד	סא
הלכות מילה הלכה ה	קיב
הלכות עבדים	קכג
הלכות גרים	קכח
עיקר גידול הנפש הוא מהדעת שהיא עושה פירות (ברכת הפירות א)	קמד
ענין בשדה אשר יקצורו (תפילה המנחה ז אות סג)	קמה
על ידי התפילה מלקטים צמחים בשדה העליונה (שבת ו אות ט)	קמז
על ידי התורה שהיא בחינת מים מכבים צמאון הנפש (דם א אות י)	קמט
אי אפשר לזכות לביטול-לתכלית רק בסתימת העניים (מילה ד אות ז)	קנ
כשחוזר מהביטול מתגרים בו וצריך להתגבר בהרשימו (אישות ד אות י)	קנא
עיקר התפילה שתהיה בחינת כולו אחד (שלוחין א)	קנב
כולו טוב כולו אחד (שכירות פועלים א אות ו) ..	קנב
יש נשמות שתיוקנם רק על ידי מיתת הצדיק (נזיקין ג אות ח)	קנג
ליקוטי תפילות סה	קנד

דברי פתיחה

"אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה'

יתברך, בכלם צריכין לחזר בכל פעם
לכל חלקי התורה שגלה רבינו ז"ל
שכלולה מחלקים ופרטים הרבה מאד.
וכאשר שמעתי מפיו הקדוש ז"ל
שאמר על החידושים שלי, שאין מי
שיבינם היטב, מחמת שצריכין לזכר
היטב מאד את דברי תורתו הקדושה,
ולחיות בקי בכל חדריו ופרטיו
וקדווקיו. ועל-כן הכרחתי בכמה
מקומות להאריך ולהרחיב הדבור
ולחזר ענן אחד כמה פעמים, אולי
יקנס בלב המעין תכן הפננה האמתית,
לידע החדוש על בריי.

החיבור הזה בנוי בצורה כזו שלאחר
כל מאמר בליקוטי מוהר"ן או בשיחות
הר"י וכדומה, יופיעו כל ההלכות
שמוהר"ן ז"ל דרש על פי אותו
מאמר, והם מבארים אותו הדק
היטב. בנוסף ליקטנו קטעים מפוזרים
ברחבי הליקוטי הלכות שהם גם
מבארים ומאירים את אותה למרות
שאינם בנויים עליה ממש. יש לציין כי
ליקטנו רק קטעים המתייחסים ממש
אל אותו המאמר שבו אנו עוסקים,
ודלגנו על הקטעים שרק מזכירים
אותו בקצרה.

ידוע כי רבינו ז"ל השתוקק מאד
שאנשיו יעיינו בספרו הקדוש וילכו עם

ברגשי גיל וחדוה הננו להגיש לפני עם
הקדוש את הספר הנפלא הזה, שהינו
למעשה סידור חדש ומועיל של הספר
"ליקוטי הלכות", שהוא במקור מסודר
לפי סימני השולחן ערוך, וכעת סידרנו
אותו לפי המאמרים של הליקוטי
מוהר"ן, וזאת כדי להביא תועלת
מרובה אל הלימוד כמו שנבאר לקמן.
כידוע שהספר "ליקוטי הלכות" הוא
בנוי על פי ההקדמות הכתובות בספר
ליקוטי מוהר"ן או שאר ספרי רבינו
ז"ל מוהר"ן מברסלב, שעל פיהם ביאר
את סימני השולחן ערוך, ומבלי לדעת
מקודם את ההקדמות הנמצאות
בליקוטי מוהר"ן וכו' הלימוד הינו
שיטחי, ובכדי לעמיק בדברי הליקוטי
הלכות צריכים מקודם לדעת המאמר
שאותה ההלכה בנויה. וכל הדברים
האלו הם בעצם חלק מהקדמות
הליקוטי הלכות והנה לשונן:

כי דברי רבינו ז"ל הם עמקים ורחבים
מאד, ובכל תורה ותורה יש כמה וכמה
הקדמות וענינים וחדושים נפלאים,
בכל החידושים שה' יתברך פקח עיני
לחדש בהם, כלם קשורים ומהדקים
בקשרים הרבה בדבריו הנוראים
והקדושים, ובכל מקום שמתרחב
הדרוש והחדוש שחדשתי בעזרת ה'

ב. הצירוף של כל "הליקוטי הלכות" השייכים לאותה התורה, יסיפו הבנה, ו"הלכה" אחת משלימה את השניה, ויפרו את הלימוד.

ג. בכדי להבין יותר ביסודיות ובעמקות, טוב שהלומד יהיה מונח תקופה מסוימת באותו עניין ויעסוק בו, וכשהוא לומד בצורה זו הוא לומד במשך תקופה את אותו מאמר ואינו קופץ בכל פעם מתורה לתורה.

ד. הלימוד בצורה כזו יאירו גם את התפילה וההתבודדות מאחר שיהיה מונח תקופה באותו מאמר, יוכל יותר לשפוך שיחו על פיו מאחר ויהיה בקי בו, שזה יאיר בחזרה את לימודו ויעשיר את הבנתו באותו מאמר.

ה. ממילא על ידי צורת לימוד זו, יזכה ללמוד את ספרי רבינו בעיון כבקיאות ביחד, כי על ידי קריאה גרידה בספר הזה הוא כבר מעיין בליקוטי מוהר"ן מאחר שהוא חוזר בכל פעם על אותם נושאים בתוספת ביאור.

ו. על ידי כל זה הלימוד יביא אותנו לידי מעשה שזהו עיקר כוונת רבינו לקיים עצותיו בפשיטות.

יהי רצון שנזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי רבינו הקדוש, לעסוק בספריו הקדושים ולצעוד בדרך אותה סלל לנו עד ביאת משיח צדקינו במהרה בימינו, אמן.

תורותיו הנפלאות, וציוה אותנו שיהיה לנו שיעור בספרו בעיון רב, ומה לנו "הליכה" יותר מתאימה מאשר הלימוד בליקוטי מוהר"ן עם באיור של המובהק שבתלמידיו מורינו הרב רבי נתן ז"ל שכבר הכין לנו את "הליקוטי הלכות". וכל הלומד ליקוטי הלכות בצורה יתפלא לראות איך כל קטע ממש מבאר את הליקוטי מוהר"ן מה שלא נראה כן לכאורה, ובלימוד בצורה הזו מובטח שהאדם ירגיש גן עדן ממש בלימודו.

תועלת עצומה ללמוד ליקוטי הלכות בצורה שבה ערוך הספר.

כשאדם לומד בצורה הזו:

א. בשעת לימוד "הליקוטי הלכות" הוא כבר מונח היטב באותו המאמר שבליקוטי מוהר"ן שרבי נתן מבאר. והנה מעט מזעיר דוגמאות מלשון רבי נתן:

עין היטב בהתורה 'וביום הבפונים' הנ' וְתָבִין הַדְּבָרִים, כִּי כָּל זֶה נִכְתָּב בְּקִצּוֹר, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהָבִין הֵיטֵב הַדְּבָרִים כִּי אִם אַחֵר הָעֵינָן בְּהַתְּוָה הַנ': (הלכות נטילת ידים הלכה א' בסוף)

וְעֵין הֵיטֵב בְּכָל הַתּוֹרָה תִּקְעוּ הַנ' לְמִרְשָׁא לְסִיפָא וּמִסִּיפָא לְרִישָׁא וְתָבִין בְּדְבָרֵינוּ אֵיךְ הַכֹּל מְקֻשָּׁר יָפָה עַל פִּי הַתּוֹרָה הַנ'.

(גביעית חוב מהלכות ואפסוקי הלכה ה' אות מד')

עֵין הֵיטֵב אֶת כָּל הַתּוֹרָה הַנ' לְמִרְשָׁא לְסִיפָא, כִּי בְּלֹא זֶה לֹא תִּזְכֹּל לְהָבִין כָּל אֶת דְּבָרֵינוּ: (בירכת הפירות ד' אות יד')

תורה סה

"וַיֹּאמֶר בְּעֵז אֵל רוּת"

שיחות וסיפורים השייכים לתורה

ציילט שיינס) ואמר ביום ששי שאחריו תורה נפלאה (הינו מאמר ויאמר בעז סימן ס"ה) גם באותו העת אמר התורה על-פסוק מבכי נהרות חבש (לקוטי מוהר"ן סימן רס"ב) שקדם שהוא מגלה תורה הוא בוכה תמיד וכו'. (ימי מוהרנ"ת יא)

בקיץ בשנת תקס"ו בחדש סיון נפטר בנו הילד שלמה אפרים ז"ל. וכבר מבאר במקום אחר מענין הילד הקר הקדוש הזה, מה שאמר רבנו ז"ל שכבר היה מוכן וכו'. ואז אחר פטירת הילד הנ"ל כשבאנו אליו אז התחיל לדבר עמנו מענין תקון הנשמות מענין הבעל שדה, שיש שדה שגדלים בו נשמות וצריכין בעל השדה לתקנם, וזה שחוגר מתניו להיות בעל השדה יש עליו יסורים הרבה בלי שעור כמבאר בהתורה ויאמר בעז אל רות בלקוטי א' סימן ס"ה עין שם, ומאז דבר הרבה מענין תקון הנשמות, ובפרט אחר שבא מלמברג בפרט כניסתו לאומין, שכל כניסתו לשם ומה שבחר להסתלק שם ולשכב שם הכל היה מחמת זה בשביל תקון הנשמות הצריכים תקון מכמה מאות שנים. כי שם באומין נהרגו נפשות רבות בלי שעור, וכמה ילדים אלפים ורבות, שנהרגו קדם זמן וכו'. ובכל ענין זה יש הרבה לספר כי יש בכל זה דברים גנוזים מאד גנוזים דמלכא אשר זכה להשיג בכל הענינים האלה אשר

מצאתי באמתחת הכתבים וזה לשונו: סמוך לפטירת הילד הקדוש והנורא של אדמו"ר ז"ל, היינו אצלו על העליה שהיה על ביתו וספר עמנו מענין גדל צערו ויסוריו הגדולים והעצומים שיש לו מכל צד ומצדי צדדים וספר קצת בענין זה שיש לו יסורים רבים וגדולים מאד מבפנים ומבחוץ, והינו שהוא עצמו יש לו יסורים גדולים ועצומים כי יש לו חולאת קשה וכאב גדול ויסורים גדולים בגוף וגם בתוך וכו' וכן מבחוץ היו לו יסורים עצומים מעצם המחלקת הגדול שהיה עליו כל ימיו חנם על לא דבר, ויחפאו עליו דברים אשר לא כן אשר ברו מלבם אשר לא עלו על לבו ודעתו כלל וחוץ שאר היסורים מכל הצדדים, שהיו לו בכל עת, כי היה מלא יסורים וכו' ובתוך דבריו ענה ואמר, מה אתם יודעים מה גדול ועצום השכר הזה שהיה בעולם ענין הסתלקות הילד הנ"ל, כל לבבי נשבר ונתק ממקומו והתחילו הדמעות הקדושים לירד על לחיי ותכף ומיד ברחנו מלפניו מעצם הבושה שנפל עלינו על שראינו בכיתו בפנינו, ונדמה לנו כאלו נהפך כל העולם ונחרב ואחר כך ביום שאחריו יום ששי ערב שבת קדש אמר לנו שאלמלא לא ירדנו תכף היה מספר לנו דבר יפה מאד (וואלט איך איך גיווען דער

נודע לי קצת מזה. שאז התחיל לידע קצת מענין זה של הבעל השדה. והמוכן מדבריו שאז התחיל לידע והעקר יודע עכשו ואמר שרבי שמעון בר יוחאי רמז מעט מזה בזהר הקדוש (שמות קסו:), והמוכן היה שפמו שהוא יודע עכשו בענין זה של הבעל השדה לא ידע עדין שום צדיק בעולם וכו': (שם קנב)

פעם אחת אמר כל תורה יש לה מעשה והתחיל לספר המעשה של התורה ויאמר בעז אל רות בלקוטי א' סימן ס"ה שהגיד בעת ההיא. וספר עזות היה לו בת ושלחה אל המים לשאב אל הכד וכו' ולא רצה לספר יותר מחמת שכבר הגיד התורה. (שם צד)

בהשמטות שבסוף ספורי מעשיות מבורא, שמה שנאמר במאמר זה שצריך לעשות אחד מכל התפלה וכו' וזה בחינת התכלית שהוא כל אחד וכו'. זה נאמר בסוף יום ב' של ראש השנה ואז אמר שאחד הוא ראשי תיבות דברי אלקים חיים וכו'. (פרפראות לחכמה סימן זה אות יא).

ספר מוהרנ"ת מאדמו"ר ז"ל, שבאמירתו ההשגה הזאת, הפליא ברוח קדשו וחכמתו [בכל תנועה ותנועה] להיות מראה באצבעו עצימת מראה העינים שעל ידי האצבע, בעת שדבר מזה: (ביאור הליקוטים סימן זה אות א)

בשביל זה הכרח לטלטל כל כך ולסבל יסורים כל כך, והכל בשביל תקון העולמות תקון הנשמות והנפשות של החיים ובפרט נשמות המתים שבה עסק ביותר בסוף ימיו כאשר אמר בפרוש שמה שעושה עמנו הוא דבר קטן אצלו וזה אנו צריכין לעשות, אבל הוא צריך לעסק בתקון נשמות המתים כי יש נשמות ערטילאין וכו' כמבאר במקום אחר (שיחות הר"ן כג, קצה). ואם אמנם לא שמענו ולא ידענו בכל זה אפלו כטפה מן הים, וגם מעט דמעט שחמל עלינו והודיע לנו גם מזה אי אפשר לבאר כי-אם מעט דמעט ברמז, אף-על-פי-כן לא נמנעתי מלרשם מה דאפשר כי היא טובה גדולה להחפצים באמת השוקדים על דלותותיו כשיודעים מה שיודעים ממה שעבר עליו ואשר יצא מפיו הקדוש בענינים האלה, והמשכילים המעינים בדברינו בעין האמת יבינו מעט גדלת הבורא יתברך על-ידי כל זה וגדלת הצדיקים וכמה יסורים וצרות הם סובלים בשביל תקון נפשותינו אולי נתעורר על-ידי כל זה לילך בדרכיו הקדושים אשר הורה אותנו בספריו הקדושים ונשוב אל השם באמת במהרה בימינו אמן: (חיי מוהר"ן קנא)

בשנת תקס"ו הנ"ל כשהתחיל לדבר עמי מענין תקון הנשמות שהוא עוסק שהוא ענין בעל השדה וכו' כנ"ל אז אמר לי בזלאטיפאליע

ואמר כמה משפטים יש כאן כמה קדושים היו כאן, וכו' ענה רבי נפתלי ואמר לו הלא אמרתם בהתורה ויאמר בעז אל רות הנ"ל שהצדיק הגדול המפלג במעלה מאד יכול לגמר הענין בחייו עין שם ענה הוא ז"ל ואמר, לא אמרתי לכם כי-אם איזה בחינה מזה כי ההכרח לילך ולהסתלק בשביל זה. (שם נט)

חזק והתחזק בני חביבי, כאשר כתבת במכתבך הראשון, אז דיא האסט זיך צו גישפארט להשם יתברך דורך די יסורים [שגסמכת להשם יתברך על ידי היסורים]. וכבר ידעת מהתורה ויאמר בעז אל רות (לקוטי מוהר"ן סימן סה, שעל ידי היסורים מבטלין עצמו להשם יתברך, וכאשר שמעת ממני בעל פה בענין זה. והשם יתברך ירחם עליך, ומעתה יסיר ממך כל חלי וכל מדנה וכל מחוש בעולם. ותזכה להתקרב להשם יתברך. (עלים לתרופה ק)

כל אשר ישים את לבו להשיר שאומרים כליל שבת יראה בעיניו כי מבאר שם ברמז נפלא התגלות האור הזה, את אשר זמם ולקח ברשותו השדה הקדושה ונשזהו בחינת "זממה שדה ותקחהו מפרי כפיה נטעה כרם" [להשקות ולגדל את האילנות שהם נשמות ישראל שנקראים בשם שדה וכרם, כמו שכתוב (ישעיה ה) "כי כרם ה' צבאות בית ישראל" וכו', ואת אשר ב'עו'ז' נשזהו בחינת "חגרה בעז מתניה ותאמץ זרועותיה". גם עין בלקוטי

(קודם הסתלקות רבינו) אמר, שיש כאן באומין סביבו רבבות רבבות הרבה של נשמות שעומדים עתה סביבו שיתקנם שבשביל זה יש לו כל הענויים והיסורים הקשים והמרים האלו, ואחר כך הסב פניו קצת אל הקיר ופרש ידיו קצת כאומר הריני מוסר נפשי והריני מוכן ומזמן לקבל הכל בשבילי. יתברך וכל זה אי אפשר לציר בכתב כלל כי בענין תקוני הנשמות שמענו מפיו כמה שיחות ותורות נוראות שרמז לנו בהם שהוא עוסק בזה הרבה מאד כמו התורה ויאמר בעז אל רות (לקוטי מוהר"ן סי"ה) מענין בעל השדה והבנו מדבריו שכל היסורים והמחלקת שעליו הוא מחמת שעוסק בזה הרבה וכל ענין נסיצתו לאומין להסתלק שם הכל בשביל זה כנרשם מעט מזה בשיחותיו הקדושות במקום אחר (תי מוהר"ן רי"ז) (ימי מוהר"נ נח)

אחר כך כליל השיך ליום שלישי הוא רביעי דסכות הוא יום האחרון של ימי חייו הקדושים ואז עד אחר חצות לילה עמדו לפניו חברי רבי נפתלי ורבי שמעון כי היינו מחליפין משמרותינו ובעת ששמענו שיחה הנ"ל לא היה אז רבי נפתלי אצלו כי היה ישן אז ואחר כך כלילה ישנתי אני והוא עמד אצלו ז"ל עם רבי שמעון ואז כלילה חזר ודבר מענין הנשמות הנ"ל מה שצריך לתקן כאן הרבה הרבה נשמות מאד,

בחיי מוהר"ן בספור נסיעתו לאומין
אות ל"ג, שיש לזה שיכות להנ"ל
וכמוכן להמעין שם] לגמר את כל
התקונים הצריכים לזה, אף אם עבר
עליו מה שעבר. (כוכבי אור חכמה ובינה כ)

אמרו אנ"ש, מהמשתמע בתורה ס"ה
הרי שצריך להקפיד על למוד
התורה תיכף אחר התפלה
וההתבודדות, כי מבאר שם שעל ידי
התפלה והבטול נעשה הכלי
לחדושין דאורייתא, הרי שאחר
התפלה, שעל ידי נעשה הכלי, צריך
למלאו בחדושין דאורייתא. (שיש"ק ד-מו)

מוהר"ן ח"א סימן ס"ה בסופו, שכל
ענין השדה ותקונה כלולים בהפסוק
"ויאמר בועז" (אבותיו בעו"ז) וכו'
שמרמז על (הבניה) "והחזקמה אשר
תעז" וכו'] חגר מתניו [עין] שם
בהתורה ס"ה בתחלתו באות א' מובא
שם ו"מי" שרוצה לחגר מתניו להיות
הוא הבעל שדה, וכפי אשר הבאתי
לעיל מספרי אמת בפרוש הפסוקים:
"מי ירפא" ו"מי יפר", נראה לעניות
דעתי לפרש כן גם ה"מי" הזה ואמץ
זרועותיו [בחי מוהר"ן (קנא) בספור
נסיעתו לנאדורישט באות א' על ענין
המובא בהתורה ס"ה הנ"ל, גם עין

ליקוטי מוהר"ן סה

תקן, שיוכלו לשוב ולכנס אל
מקומם. וגם אפלו נשמה גדולה,
שבה תלויים כמה נשמות, לפעמים
כשהיא יוצאת לחוץ, קשה לה לחזור
לשם. והם כלם מבקשים ומצפים על
בעל השדה, שיוכל להתעסק בצדק
תקונם. ויש נשמה, שתקונה על-ידי
מיתה של אחד, או על-ידי מצוה
ועבודה של אחד:

ומי שרוצה לחגר מתניו, להכניס
עצמו להיות הוא הבעל השדה,
צריך להיות איש אמוד ותקיף, וגבור
חיל, וחכם, וצדיק גדול מאד. כי
צריך להיות אדם גדול ומפלג במעלה
מאד. ויש אחד, שאינו יכול לגמר

ויאמר בעז אל רות, הלא שמעת בתי,
אל תלכי ללקט בשדה אחר,
וגם לא תעבורי מזה וכו'. עיניך
בשדה אשר יקצרו, והלכת אחריהן,
הלא צויתי את הנערים לבלתי נגעד.
וצמת, והלכת אל הכלים ושתית,
מאשר ישאבון הנערים (רות ב):

א דע, כי יש שדה, ושם גדלים
אילנות ועשבים יפים ונאים מאד.
וגדל יקר יפי השדה וגדוליו אי
אפשר לספר, אשרי עין ראתה זאת.
ואילנות ועשבים, הם בחינת נשמות
קדושות הגדלים שם. ויש כמה וכמה
נשמות ערמות, שהם נעים ונדים
מחוץ לשדה, וממתנים ומצפים על

וכשענינו מאירות וצופות, בבחינות 'שדה צופים' הנ"ל, אזי יכול להסתכל בכל אחד ואחד, להביאו אל התכלית. הינו שיכול להסתכל בהדבור של כל אחד, אם אינו על תקונו בשלמות, מחמת שרחוק מהתכלית עדן, אזי הוא מביאו אל התכלית, ואז הדבור כהגן בשלמות.

כי כל דבור ודבור הוא עולם מלא, וכשאדם עומד להתפלל, ומדבר בדברי התפלה, אזי הוא מלקט ציצים ופרחים ושושנים נאים. כאדם ההולך בשדה, ומלקט שושנים ופרחים נאים אחת לאחת, עד שעושה אגדה אחת. ואחר-כך מלקט עוד אחת לאחת ועושה אגדה אחת ומחברם יחד, וכן הולך ומלקט ומקבץ כמה וכמה אגדות יפים ונאים. כמו כן הוא הולך בתפלה מאות לאות, עד שמתחברים כמה אותיות, ונעשה מהם דבור. וכן עושה בתבות שלמות, ואחר-כך נתחברין שתי התבות. ואחר-כך הולך ומלקט יותר, עד שגומר ברכה אחת. ואחר-כך מלקט יותר ויותר, והולך מאבות לגבורות, ומגבורות לקדושות, וכן הולך להלן יותר. מי יפאר גדל פאר הלקוטים והקבוצים, שאדם מלקט ומקבץ בדבורי התפלה.

וכשהדבור יוצא, והדבור הוא יוצא מהנפש, כמו שכתוב (בראשית ב): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה", ותרגומו: 'לרוח ממללא'. והדבור בא ונשמע לאזניו, כמו שאמרו רבותינו,

הענין כי אם עם מיתתו. ואפלו לזה צריך להיות גדול מאד, כי יש כמה וכמה גדולים, שאפלו עם מיתתם לא יועילו. רק אם יש אדם גדול ומפלג במעלה מאד מאד, יכול לגמר מה שצריך בחיים חיותו. כי הרבה יסורין ודברים קשים עוברין עליו, אך על ידי גדלותו ומעלתו עובר על כלם, ועושה פעולת השדה כמו שצריך: וכשזוכה לתקן הנשמות ולהכניסם, אזי טוב ויפה מאד להתפלל, כי אזי התפלה על תקונה:

וזה הפעל השדה, הוא משגיח ומשתדל תמיד להשקות האילנות ולגדלם, ובשאר תקוני השדה. ולהרחיק האילנות זה מזה הרחקה הראוי, שלא יכחיש אחד את חברו. כי לפעמים צריך להראות למקרב גדול הרחקה גדולה, כדי שלא יכחיש את חברו:

ב ודע, שששנשמות עושין פרות שעושין רצונו של מקום. אזי מאירין עיני בעל השדה, ויכולין להיות צופין וראין במקום שצריך. וזה בחינת (במדבר כ"ג): "שדה צופים". אבל כשאין עושין רצונו יתברך, חס ושלוש, אזי נתחשכים עיניו, חס ושלוש. וזה בחינת: "שדה בוכים" (אבלות פרק י"ח מעד קטן ה: עין שם), כי בכי הוא קלקול הראות, כמו שכתוב (קהלת י"ב): "וַיִּשְׁבוּ הָעֵינַיִם אַחֵר הַגֶּשֶׁם", ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה (שבת קנ"א:): "זה הראות שהולך אחר הבכי".

ג וְדַע, שְׁבַחֲנָה זֶה, הֵינּוּ בַּחֲנִינָה אֶחָד, זֶה הוּא בַּחֲנִינָה הַתְּכָלִית. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (זכריה י"ד): "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד". וּבַיּוֹם הַהוּא, הֵינּוּ הַתְּכָלִית. וְהוּא בַּחֲנִינָה כָּלוּ טוֹב, כִּי אֶחָד הוּא כָּלוּ טוֹב. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, וְזָכוּנוֹם לְבִרְכָּה (פסחים א) עַל פֶּסֶק זֶה: "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד" וְכו', 'אִשׁוּ הָאֲדָנָא לֹא אֶחָד הוּא, אֲלֵא הָאֲדָנָא מְבָרְכִין עַל הָרַעָה: 'דִּין אֲמַת', וְעַל הַטּוֹבָה: 'הַטּוֹב וְהַמִּיטִיב', אֲבָל לְעֵתִיד יִבְרְכוּ עַל הַכֹּל הַטּוֹב וְהַמִּיטִיב. נִמְצָא, שְׁבַחֲנִינָה אֶחָד הוּא הַתְּכָלִית. וְהוּא כָּלוּ טוֹב, כִּי הַתְּכָלִית הוּא כָּלוּ טוֹב. כִּי אִפְלוּ כָּל הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִין וְהַרְעוֹת הַעוֹבְרִין עַל הָאָדָם, חַס וְשָׁלוֹם, אִם יִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכָלִית, בּוֹדֵאי אֵינָם רְעוֹת כָּלָל, רַק טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת. כִּי בּוֹדֵאי כָּל הִיסוּרִין בָּאִים בְּכֹנֶה מִהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ לְטוֹבָתוֹ, אִם לְהַזְכִּירוֹ שִׁישׁוּב בַּתְּשׁוּבָה, אִם לְמַרְק עוֹנוֹתָיו. וְאִם בֶּן הִיסוּרִין הֵם טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת, כִּי כִּנֵּנָה הֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ הוּא בּוֹדֵאי רַק לְטוֹבָה. נִמְצָא, שֶׁבְּכָל הַרְעוֹת וְהִיסוּרִין שִׁישׁ לְאָדָם, חַס וְשָׁלוֹם, אִם יִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכָלִית, הֵינּוּ כִּנֵּנָה הֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, לֹא יִהְיֶה לוֹ יִסּוּרִין כָּלָל. רַק אֲדַרְבָּא יִתְמַלֵּא שְׂמֵחָה, מִגְּדֹל רַב הַטּוֹבָה שִׁיִּסְתַּכֵּל בַּתְּכָלִית הִיסוּרִין הִלָּל. כִּי הַתְּכָלִית הוּא כָּלוּ טוֹב. כָּלוּ אֶחָד כִּנֵּנָה. וּבִאֲמַת אֵין שׁוֹם רַע בְּעוֹלָם, רַק כָּלוּ טוֹב.

אך עקר הצער שִׁישׁ לְאָדָם מִהִיסוּרִין שְׁעוֹבְרִים עָלָיו, חַס וְשָׁלוֹם. הוּא

זָכוּרָנוֹם לְבִרְכָּה (ברכות ט"ו) 'הַשְּׁמַע לְאֲזִנֶּיךָ מִה שֶׁאֲתָה מוֹצִיא בְּפִיךָ'. אִזִּי הַדְּבוּר מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן מִהֲנִפֵּשׁ, לְכָל תַּפְרָד מִמֶּנּוּ. וְתַכְף כְּשִׁיּוּצָא אוֹת רִאשׁוֹנָה, כְּגוֹן אוֹת בִּי"ת מִתַּבַּת בְּרוּךְ, אִזִּי מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן מִהֲנִפֵּשׁ לְכָל תַּפְרָד מִמֶּנּוּ. כִּי אִיךְ תוּכַל לְהַתְּפַרֵּד מִמֶּנּוּ, לְגַדֵּל הַהִתְקַשְׁרוֹת וְהַאֲהָבָה שִׁישׁ בִּינֵינוּ. כִּי אֲתָה רוֹאֶה אֶת יְקָר יְפִי וְזִיוִי וְהַדְרִי וְתַפְאֲרָתִי, וְאִיךְ תוּכַל לְנַתֵּק עֲצָמְךָ מִמֶּנּוּ וּלְפַרֵּד מֵאִתִּי. הֵן אֲמַת, שֶׁאֲתָה צָרִיךְ לִילֵךְ יוֹתֵר, כְּדִי לִלְקַט עוֹד סְגֻלוֹת יְקָרוֹת וְחִמּוּדוֹת גְּדוּלוֹת, אֲבָל אִיךְ תוּכַל לְפַרֵּד מִמֶּנּוּ וְלִשְׁכַּח אוֹתִי, עַל כָּל פָּנִים תְּרֹאֶה שֶׁבְּכָל מְקוֹם שֶׁתֵּלֵךְ וְתִבּוֹא לִשֵּׁם לֹא תִשְׁכַּח אוֹתִי, וְלֹא תַפְרָד מִמֶּנּוּ. מִכָּל שָׁכֵן כְּשֶׁגּוֹמֵר תַּבָּה אַחַת, אִזִּי כָּל הַתַּבָּה מְבַקֶּשֶׁת כָּל הַנֶּל. וּמִלִּפְתָּהּ וּמִחֻבָּקֶת אוֹתוֹ, וְאֵינָה מִנְחַת אוֹתוֹ לִילֵךְ מֵאֲתָה כִּנֵּנָה.

וּבִאֲמַת הוּא צָרִיךְ וּמִכְרַח לְדַבֵּר עוֹד הִרְבֵּה דְבוּרִים, וְכִמְהָ בְּרִכּוֹת וְעִנְיָנִים עַד גִּמֵּר הַתְּפִלָּה. עַל כֵּן הַכָּלָל שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה כָּלָה. וּבְכָל דְּבוּר שֶׁמְדַבֵּר, יִהְיֶה נִמְצָא שֵׁם כָּל הַדְּבוּרִים שֶׁל הַתְּפִלָּה וּמִהִתְחַלֵּת הַתְּפִלָּה עַד הַסוּף יִהְיֶה הַכֹּל אֶחָד. וְכִשְׁעוֹמֵד בַּהֲדְבוּר הָאֲחֵרוֹן שֶׁל הַתְּפִלָּה, יִהְיֶה עֲדִין עוֹמֵד בַּתַּבָּה רִאשׁוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה. כְּדִי שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְהַתְּפַלֵּל כָּל הַתְּפִלָּה כָּלָה, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יִתְפַּרֵּד אִפְלוּ מֵאוֹת רִאשׁוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה:

שרואה מן הצד מבלבלים אותו. וכן מחמת הפזור שנתפזר הראות, על ידי זה הוא נקלש, ואין בו כח להביא הדבר שרואה לתוך המוח. על כן צריך לסתם את עיניו, ולצמצם הראות, ולכוננו אל הדבר שצריך, כדי שלא יבלבלו דברים אחרים. וגם כדי שיתחזק כח הראות, ולא יהיה קלוש, ואז יוכל לראות הדבר הרחוק כנ"ל. כמו כן, כשרוצים להסתכל על התכלית, שהוא כלו טוב, כלו אחד. צריך לסתם את עיניו, ולכונן ההסתכלות אל התכלית.

כי אור התכלית הזה היא רחוקה מהאדם, ואי אפשר לראותו כי אם בסתימו דעיניו. שצריך לסתם את העינים לגמרי, ולסגורם בחזקה מאד, אף גם לדחקם בהאצבע, כדי לסתמם לגמרי, ואז יוכל להסתכל על התכלית הזה. הינו שצריך לסתם את עיניו מחזו דהאי עלמא לגמרי, להעלים עיניו ולסגורם מאד, לבלי להסתכל כלל על תאוות עולם הזה והכליו. ואז יוכל לראות ולהשיג אור התכלית הזה, שכלו טוב. ואז יתבטלו היסורין כנ"ל, כי עקר היסורין מחמת שרחוק מהתכלית כנ"ל. ועל כן נטבע בנפש האדם לסתם עיניו בשעת יסורין כנ"ל, כדי לברח מהיסורין ולבטלם, על ידי ההסתכלות על התכלית, שהוא כלו טוב. שההסתכלות הזאת אי אפשר, כי אם על ידי סתימת העינים כנ"ל. ואף שהאדם אינו יודע

רק מחמת שלוקחין מהאדם הדעת, עד שאין יכול להסתכל על התכלית, שהוא כלו טוב, ואז מרגיש צער וכאב היסורין. כי כשיש לו דעת, ומסתכל על התכלית, אינו מרגיש כלל הצער של היסורין כנ"ל. ובהו תבין דבר נעלם ונסתר, מה שנטבע בנפש האדם, כשיש לו יסורין גדולים, רחמנא לצלן, כגון למשל כשחותכין איזה איבר לאדם, חס ושלום. אזי סותם ועוצם את עיניו בחזק. כי זה אנו רואים בחוש, כשאדם רוצה להסתכל על דבר שהוא רחוק ממנו, אזי סותם את עיניו, ומצמצם ומכוץ הראות, כדי לכונן הראות אל הדבר הרחוק שרוצה לראות. וזה מחמת כי הראות הוא משרת ושליח של המוח, להביא הדבר שרואה לתוך המוח.

כי עקר הראיה היא הידיעה, דהינו לידע מהות הדבר שרואה, והידיעה היא במח. וכשרוצה המוח לידע זה הדבר שעומד כנגדו, אזי הוא שולח את הראות, והראות הולך ורואה הדבר, ומביאו לתוך המוח, ואזי יודע מה שרואה. ועל כן כשמעבירין דבר לפני אדם במהירות גדול, אינו יודע מהות הדבר, אף שבאמת ראה הדבר בעיניו ממש, עם כל זה מחמת המהירות, לא היה פנאי להביא הדבר לתוך המוח. ועל כן כשהדבר רחוק ממנו, אין כח בהראות לילך לשם ולהביאו לתוך המוח, מחמת שהדברים אחרים

ומתגברים ביותר. ועל-כן אחר כך כששב מהבטול, אזי היסורין הם גדולים יותר מקדם. כי הם מתגברים כנגדו, מחמת שרוצה לברח מהם וכנ"ל:

אך אחר כך מקלים היסורין ומתנחמין עליהם, על ידי התחדשות התורה שזוכין על ידי היסורין. כי על-ידי היסורין בא לבחינת בטול כנ"ל. ואחר כך, אף על פי ששב מהבטול, אף-על-פי-כן מהרשימו שנשאר מהבטול, על-ידי זה נעשה התחדשות התורה. כי על-ידי הבטול שנתבטל אל התכלית, והשיג שכל היסורין הם טובות גדולות מאד, על ידי זה נתמלא שמחה. והשמחה הוא כלי אל חדושין דאורייתא, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת פ"ח): 'בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע, ירדו ששים רבוא מלאכים, ונתנו שני כתרים בראש כל אחד, וכשחטאו וכו', ועתיד הקדוש ברוך הוא להחזירן לנו, שנאמר 'ושמחת עולם על ראשם'. נמצא שהשמחה היא בחינת נעשה ונשמע, שהוא בחינת קבלת התורה.

ועל ידי התחדשות התורה שזוכין על-ידי הרשימו של הבטול כנ"ל, על ידי זה מקרין היסורין אחר כך, כי על ידי זה מכבין צמאון הנפש, כי הרגשת היסורין הוא בחינת צמאון הנפש, כי צמאון הוא על ידי

כלום מה הוא עושה, אף-על-פי-כן הנפש יודעת הכל, ועל-כן מטבעה לסתם העינים בשעת יסורין כנ"ל:

ד והנה באמת, בשעת בטול שנתבטל אל התכלית, שהוא כלו טוב, כלו אחד, אזי באמת נתבטלין היסורין כנ"ל. אף אי אפשר להיות תמיד קבוע בבחינות הבטול, כי אם-כן יצא מגדר אנושי, ועל כן מכרח שיהיה הבטול בבחינות רצוא ושוב. על-כן כשחוזר השכל מהבטול אל המוח, שהוא כלי השכל, אזי אי אפשר להמחין, שהם הכלים, לקבל זה השכל של בחינות בטול. כי הוא בחינות אין סוף, שהוא בחינות התכלית, שהוא כלו אחד, כלו טוב, ומחמת זה מרגיש המוח הצער של היסורין. כי עקר ההרגשה של כל היסורין והכאבים, חס ושלום, הוא בהמוח. כי מהמוח יוצאין צנורות לכל האיברים כלם, ועל ידי זה מרגיש המוח הכאב באיזו איבר שהוא:

ודע שאחר-כך כשחוזר מהבטול אל הכלים, דהיינו המחין, אזי מתגברין היסורין ביותר ממה שהיו מקדם. כדרך שני אנשים שמתאבקים ונלחמים ונתגברים זה כנגד זה, שכשאחד רואה שחברו מתגבר עליו, אזי הוא מתחזק מאד, ומתגבר ביותר. כמו כן כשרואין הבעלי דינים, שהוא רוצה להתגבר על היסורין ולבטלם, על ידי הבטול אל התכלית כנ"ל, אזי הם מתחזקים

כנ"ל, כי אינו יכול לעשות אחד מכל התפלה. וכשעומד בסוף התבה, שוכח תחלת התבה, ואינו יכול לכלל תפלתו בבחינות אחד כנ"ל. והבעל השדה הנ"ל, מסתכל בו, ומביאו אל התכלית, שהוא כל אחד כנ"ל. ואזי יכול לעשות אחד מכל התפלה, ואף על פי שעומד בסוף התפלה, עדין הוא עומד בתחלת התבה של תחלת התפלה כנ"ל:

וזה בחינות (שבת ק"ד): 'מנצפ"ך צופים אמרו', ומסיק שם, שהצופים תקנו, הי בתחלת תבה והי בסוף תבה. צופים, זה בחינות הבעל השדה, כשעיניו בבחינות שדה צופים כנ"ל. אזי יכול לתקן ולהסתכל על אותם שהם סמוכים אל התכלית, וכשעומדים בסוף התפלה עדין הם בתחלת התבה כנ"ל. ועל אותם שהם רחוקים מהתכלית, והם בחינות סוף תבה. כי כשהם בסוף התבה, הם בסוף התבה ממש כנ"ל. והצופים מתקנים אותם, ומביאים אותם אל התכלית כנ"ל. וזה בחינות 'שכחים וחזרו ויסדום', הינו שמחמת שהם רחוקים מהתכלית, שכחו תחלת התבה, כי אינם כוללים תפלתם בבחינת אחד כנ"ל, וחזרו ויסדום ותקנו אותם, שיהיה כל אחד כנ"ל:

וזה פרוש, ויאמר בעז אל רות. בעז הוא השכל, כמו שכתוב (קהלת ו): "החכמה תעז לחכם". רות היא בחינת הנפש, שממנה יוצא הדבור

מליחות, ומליחות הוא בחינת יסורין, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ברכות ה): 'נאמר ברית במלח, ונאמר ברית ביסורין'. כי הנפש היא בת השכל, כי עקר גדול הנפש, הוא על ידי השכל, שמגדלה ומתקנה, וכמו שכתוב (משלי י"ט): "גם בלא דעת נפש לא טוב". וכשהשכל בשלמות, אזי הוא עושה פרות. אבל כשנפגם השכל, אזי הוא בחינת "ארץ פרי למלחה" (תהלים ק"ו). והמליחות, הוא בחינת היסורין שמרגישין, על ידי שאין השכל בשלמות כנ"ל, והוא בחינת צמאון הנפש כנ"ל. ועל ידי ההתחדשות התורה הנ"ל, על ידי זה מקרין היסורין, ומכבין הצמאון, בבחינות (ישעיה נ"ה): "הוי כל צמא לכו למים". וזה בחינות (תהלים צ"ד): "אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו", כי על ידי היסורין, זוכה להתחדשות התורה כנ"ל. וזה סימן שפעל על ידי היסורין וקבלם כראוי, כשזוכה אחר כך לחדושין דאורייתא. שזה סימן שזכה לבחינות בטול אל התכלית על ידי היסורין, ועל ידי זה זכה לחדושין דאורייתא, על ידי הרשימו כנ"ל:

והבעל השדה הנ"ל, כשעיניו מאירות, בבחינות "שדה צופים". אזי יכול להסתכל בכל אחד ואחד, אם הוא קרוב אל התכלית, וכשרואה באחד שרחוק מהתכלית, אזי אין תפלתו עדין בשלמות כראוי

משרתי השכל כנ"ל, כי הראות הוא שליח ומשרת להשכל כנ"ל.

וזהו לבלתי נגעד, בחינת נגעי הנפש. כי כשהראות נתפזר, ורואה כל מה שלפניו, הינו שאינו סותם וסוגר עיניו מחזו דהאי עלמא כנ"ל, זהו בחינת נגעי הנפש. וצריך לצות ולחבר את הנערים, דהינו הראות, לבלי להסתכל מן הצד על הכלי עולם הזה, לבלתי לנגע את הנפש. ואז יוכל להסתכל על התכלית כנ"ל, ואז על ידי ההסתכלות על התכלית, נתבטלין כל היסורין כנ"ל. אף אחר כך כששב מהבטול, מתגברין היסורין ביותר כנ"ל, שזה בחינת צמאון הנפש כנ"ל.

וזה, וצמית והלכת אל הכלים ושתיית מאשר ישאבון הנערים. כי לכבות הצמאון, הוא על-ידי התחדשות התורה, שמקבלין המחין, שהם הכלים של השכל, על-ידי הרשימו שנשארו מהבטול כנ"ל, ומשם שותה הנפש לכבות צמאונה כנ"ל. וזה, ושתיית מאשר ישאבון הנערים. כי הנערים שהם עיני השכל, הם שואבין התחדשות התורה, מהרשימו שנשארו מההסתכלות על התכלית כנ"ל. ועל ידי זה נתבטלין היסורין אחר כך, ומכבין צמאון הנפש כנ"ל:

וזה בחינת הגן עדן, בחינת משה ואהרן. גן, הוא בחינת הנפש,

של התפללות והשירות והתשכחות, כמו שאמרנו רבותינו, זכרונם לברכה (ברכות ז:): 'למה נקרא שמה רות, שממנה יצא דוד שרנה להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות'. הלא שמעת בתי, כי הנפש היא בת השכל כנ"ל. וזהו הלא שמעת, הינו השמע לאזניך מה שאתה מוציא בפיה, הינו הטה אזניך ושמע בקשת הדבור ותחנניו, שמבקש ומתחנן לכל תתפרד ממנו כנ"ל.

וזהו אל תלכי ללקט בשדה אחר כנ"ל, כי כל האותיות והדבורים הם לקוטים יקרים שמלקטים בשדות עליונים כנ"ל. והדבור מבקש מהנפש, לבל תלך מאתו ללקט לקוטים אחרים כנ"ל. אף זה אי אפשר כי צריך לילך וללקט יותר כנ"ל, אף וגם ולא תעבורי מזה. הינו, שאפלו כשתלך לתבה אחרת, אל תעבר מתבה ראשונה כנ"ל. וזה נעשה, על ידי שזוכה אל התכלית כנ"ל. וזה, עיניך בשדה אשר יקצרון. הינו בחינת ההסתכלות על התכלית, כי הקצירה היא תכלית החרישה והזריעה. הלא צויתי את הנערים לבלתי נגעד, זה בחינת סתימת העינים, שצריך לסגורם, ולחבר הראות, לכונן אל התכלית כנ"ל, כי בלא זה אי אפשר להסתכל על התכלית כנ"ל. וזה "הלא צויתי את הנערים", לשון צותא והתחברות, שצריך לצות ולחבר הראות כנ"ל. והעינים נקראים נערים, כי הם

התורה כנ"ל. וכל זה על ידי הבטול, שעל-ידי הזריחה של הרשימו מן הבטול, משם באה התורה, על-ידי הכלים, כמו שמוכח שם. וזה בחינת 'מראה באצבעו'. 'מראה', זה בחינת המראה והזריחה של הרשימו, שמשם באה התורה. וזה בחינת 'מראה באצבעו', בחינת התורה, שהיא בחינות (שמות ל"א): "אצבע אלקים":

בחינת (ירמיה ל"א): "והיתה נפשם כגן רנה". עין, הוא בחינת התכלית. כי עין עין לא ראתה (כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה, ברכות ל"ד): בחינת בטול כנ"ל:

וזה בחינת (תענית לא): 'עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים לעתיד לבוא, וכל אחד מראה באצבעו' וכו'. 'מחול', זה בחינת השמחה, שהיא כלי לקבלת

ליקוטי הלכות

דין השליח צבור

על-פי התורה 'ואמר בעז אל רות' (בסיון סה) עין שם:

כי עקר תקון התפלה הוא על-ידי השליח צבור, כי הוא המבחר שבעדה כי צריך להיות הגון וראוי, והוא בחינת בעל השדה שהוא ראש של המתפללין. ועל-כן הוא נקרא 'עובר לפני התבה', כי הוא כבר הגיע אל התכלית ועושה אחד מכל התפלה, ועל-כן יכול לעבר לפני התבה ולילך לתבה שלאחריה כמבאר שם. כי אפילו כשהוא בתבה שלאחריה ואפילו כשהוא בסוף התפלה הוא תמיד עובר לפני התבה הראשונה, דהיינו שאינו נוסע מן התבה הראשונה רק עובר תמיד לפניו, ומחמת זה בעצמו יכול לעבר אל התבה השניה כנ"ל.

ועל-כן השליח צבור חוזר התפלה, להורות שהוא אוחד בהתכלית שכלו אחד, ואף שכבר גמר התפלה עדין הוא בתחלת התפלה בתבת 'ברוך', להורות שכלו אחד ונעוץ סופו בתחלתו ותחלתו בסופו. ועל-כן נקרא השליח צבור 'חזן מלשון' 'ראיה והסתכלות', בחינת (במדבר כד, טז) "מחזה שדי יחזה", הינו שהוא חוזה ורואה את התכלית שעל-ידי-זה יכול להתפלל כנ"ל.

וזה שאמרו רבותינו ז"ל (ראש השנה לד): 'למה שליח צבור עובר לפני התבה, כדי להוציא את מי שאינו בקי', כי מי שהוא סמוך אל התכלית ועושה אחד מכל התפלה ואפילו כשהוא בסוף התפלה עדין הוא בתחלת התפלה כי אינו שוכח תחלת התבה של תחלת התפלה,

בסימן יא שדבור נקרא 'צפרתא', דקאי בין שמיא לארעא, ועל-כן עקר תקון התפלה בעשרה שאז יכולין לתקן הדבור להעלותו ממטה למעלה לכוללו באחד, ואז יכולין לומר דבר שבקדשה על-ידי שסמוכין אל התכלית שהוא כלו קדוש כנ"ל, והוא נאמר דיקא על-ידי השליח צבור כנ"ל.

וזה בחינת 'יבק' - 'יחוד ברכה קדשה, שקדשה וברכה הם על-ידי היחוד על-ידי בחינת כלו אחד כנ"ל. ועל-כן הוא בגימטריא 'הויה אלהים' להורות שעל-ידי הבטול אל התכלית נתבטלין כל היסורין וכל הדינים שהם בחינת 'אלהים'. וזה בחינת 'הויה אלהים' ש'הויה' ממתק 'אלהים', כי כלו טוב כלו אחד כלו קדוש כנ"ל.

וזה נעשה על-ידי שמכניין הראות להסתפל על התכלית, וזה 'יבק' בחינת 'תלת גונין דעינא' שצריך לכונם אל התכלית, כמובא בזוהר הקדוש (תיקון"ו ע דף קכח). ש'יחוד ברכה קדשה' הם 'ימין ושמאל ואמצע' שהם 'תלת גונין דעינא'. וזה בחינת 'בקי' הנ"ל שהוא בחינת 'יבק' שהוא בחינת התכלית כנ"ל, כי יחוד 'הויה אלהים' הוא בחינת התכלית בחינת "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" כמו שכתב רבינו במקום אחר (בסימן ט):

נמצא שהוא בחינת 'בקי', כמו מי שהוא בקי באיזה דבר שיכול לכלל את הדבר בדבור אחד ואפילו כשהוא בסוף הדבר אינו שוכח תחלתו לגדל בקיאותו, אבל זה שאינו יכול לעשות אחד מכל התפלה זה הוא נקרא 'אינו בקי', וכשהוא בתבה שניה שוכח הראשונה ואינו יכול להיות מהיר בתפלתו לכוללה באחד מחסרון בקיאות, והשליח צבור שהוא אותו המבחר שכבר הגיע אל התכלית ויכול להתפלל כנ"ל, הוא מוציא אותו ומתקן תפלתו על-ידי שכוללה באחד.

ועל-כן כל דבר שבקדשה כגון: 'קדשה', 'וברכו', 'וקדיש', הם נאמרין רק על-ידי השליח צבור, כי עקר הקדשה בא על-ידו על-ידי שהוא סמוך אל התכלית שהוא כלו אחד כלו טוב כלו קדוש. ועל-כן כל דבר שבקדשה אין נאמרין בפחות מעשרה (אור"ח נה, א), כי הדבור הוא מדרגה אחרונה דקדשה שהוא בחינת מלכות שהוא המדרגה העשירית, ועקר תקונו על-ידי שמעלין אותו וכוללין אותו באחד שהוא כלו טוב כלו קדוש כנ"ל, שהוא ראש לכל המדרגות. נמצא שצריכין מדרגה התחתונה עד המדרגה העליונה שהוא בחינת עשר מדרגות נכמו שכתב רבינו

הלכות קריאת שמע הלכה א

על-פי התורה 'ויאמר בעז אל רות' וכו' בסימן סה, עין שם כל התורה:

כי קריאת שמע הוא בחינת הבטול אל התכלית, כמו שכתוב (דברים ו, ד): 'ה' אלהינו ה' אחד', שהוא בחינת 'ביום ההוא' וכו' (זכריה יד, ט) כמו שפרש רש"י (שם בדברים). והוא בחינת כל טוב בחינת 'ה' הוא האלהים' (דברים ד, לה), כמו שכתוב (תהלים נו, יא) 'בה' אהלל כו' באלהים אהלל' כו'. וזהו 'ה' אלהינו ה' אחד' שכלו אחד כל טוב.

וזה פרוש "שמע ישראל" הינו השמע לאזניך' כו' כמו שדרשו רבותינו ז"ל (ברכות טו), ואם כן יצטרף לשאר באות ראשונה, על-כן התקון לזה להסתכל על התכלית, וזהו 'ה' אלהינו' כו' כנ"ל.

וזה שדרשו רבותינו ז"ל (שם יג) גם כן מפסוק זה שקריאת שמע נאמרת בכל לשון, כי "שמע" – 'בכל לשון שאתה שומע', כי מאחר שצריך להתבטל אל התכלית ושם כל אחד אחד כל טוב ואין שם שום רע כלל, על-כן הרע של הלשונות נופל ונתבטל ונשאר רק הטוב המלבש באותו הלשון, כי בודאי בכל הלשונות יש שם טוב הנסתר שם, רק שהרע מכסה עליו, ועל-כן מהראוי שלא לומר דבר

שבקדשה בשאר לשונות, אבל קריאת שמע שהיא בחינת 'בטול' שהוא כל טוב וכו' כנ"ל, ועל-כן מתר לקרותה בכל לשון, כי הרע נופל ונתבטל ונשאר רק הטוב כנ"ל. ועל-כן מרמז בקריאת שמע דיקא שיש טוב בכל הלשונות, כמו שכתוב (דברים ו, ח): 'והיו לטטפת בין עיניך' ודרשו רבותינו ז"ל (מנחות לד:) 'טט בכתפי – שמים, פת באפריקי – שמים', שזה בחינת הטוב של לשון הקדש שמלבש בלשונות העמים כמו שכתב רבינו (בסימן לג), להורות שעל-ידי קריאת שמע שהוא בחינת הבטול כנ"ל, על-ידי-זה נתגלה הטוב הינו האותיות של לשון הקדש המלבש בשאר לשונות העמים כנ"ל.

ובזה נתישב הדין שהקשו הפוסקים מה ראו רבותינו ז"ל לדרש (ברכות ב.) "ובשכבך ובקומך" שקריאת שמע של לילה זמנה כל הלילה כל זמן שכיבה, וקריאת שמע של יום הוא רק בזמן קימה דהינו בתחלת היום אבל לא כל היום. כי עקר קריאת שמע שהיא בחינת בטול הוא רק בלילה, כי היא בחינת סתימו דעיניך, כי אז בני אדם נחים ואינם רודפים כל כך אחר העולם הזה, וכמו שכתב רבינו במקום אחר (בסימן נב) שעקר הבטול הוא בלילה. גם לילה הוא דינים שהם בחינת יסורים, שעל-ידי-זה באים לבחינת בטול כמו שכתב רבינו שם. וזה בחינת (מכאן ז, ח)

ועל-כן עדין לא נתעורר כל העולם והעולם נח עדין מרדיפת העולם הזה, אבל אחר שלש שעות שכבר קמו כלם אין זמן קריאת שמע כנ"ל.

ועל-כן צריך להפריד בין הדבקים (עין אר"ח סא, טו וטז), כי אף

שעקר הוא הבטול אל התכלית שהוא כלו אחד ושיהיו כל הדבורים נכללין באחד, עם כל זה עקר השלמות לשוב מבחינת בטול ולצמצם האור לתקן המדות והפלים, כי זה עקר השלמות כמו שאומרים (בפיזט - מוסף ליום כפור) "ואבית תהלה מגושי עפר" כמו שכתב רבנו.

וזה בחינת חדושי תורה שנעשה אחר הבטול, כי התורה היא בחינת מדות וכלים כמו שכתב רבנו, ועל-כן צריך להמשיך האור בהדרגה ובצמצום כדי שיוכלו הפלים לקבלו שלא יהיה רבוי אור גורם שבירת פלים. ועל-כן צריך להפריד בין הדבקים, כדי לתת גבול ומדה וצמצום לכל כלי, כדי שיוכל להמשיך האור לכל אחד לפי מדתו ושעורו, ולא להוציאם מהצמצום ולדבקים יחד ולחבר ולעשות אחד מהם, כי זה בחינת רבוי אור גורם שבירת פלים. וכן כתוב בפתבים, שתחלת שבירת הפלים היה מחמת שהיו מחברין ומערכין עדין ולא נתחלקו כראוי בבחינת קוין עין שם.

וזה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות טו:) 'כל המפריד בין הדבקים מצננין לו

"כי אשב בחשך ה' אור לי", 'כי אשב בחשך' דיקא אז ה' אור לי, בחינת (קהלת ב, ג) "כיתרון האור מן החשך", 'מן החשך' דיקא. כי דיקא בעת שמתגבר חס ושלום החשך והדינים והיסורין חס ושלום הן בעבודת ה' הן בגשמיות, אז דיקא עקר העצה לסתם עיניו ולבטל עצמו אל התכלית שהוא כלו טוב, שעל-ידי-זה נתבטלין כל היסורין כנ"ל.

וזה בחינת השנה שהיא בלילה דיקא. כי השנה הוא בחינת בטול בחינת (תהלים לא, ו) "בידך אפקיד רוחי" כמוכא (עין ברכות ה.), והיא בסתימו דעינין כנ"ל, כי עקר הבטול הוא בסתימו דעינין. ועל-כן עקר השנה בלילה, כי מחמת הדינים כנ"ל סותמין עיניהם ומבטלין עצמן אל התכלית שזה בחינת שנה כנ"ל. ועל-כן קורין מקדם קריאת שמע שעל המטה, כי קריאת שמע היא בחינת בטול כנ"ל. ועל-כן עקר קריאת שמע בלילה, ועל-כן זמנה כל הלילה, כי אז הוא בחינת הבטול כנ"ל.

אבל ביום אין זמן קריאת שמע כי אם עד זמן קימה, דהיינו קדם שנתפשט העולם לרדף אחר העולם הזה, שזה בחינת סתימו דעינין, אבל אחר-כך אין זמן קריאת שמע כנ"ל. ועל-כן נתנו חכמינו ז"ל הזמן, כל זמן שיש עדין בני אדם בעולם שישנים עדין (ברכות ט), דהיינו עד שעה שבני מלכים עומדים ממטותיהם,

לו לעשות בשלו עד שיחזיק שעור הראוי, כגון להוציא זיו משום הזק ראייה, או העמדת סלם אצל שוכנו של חברו, וכיוצא, כפי הדינים המבארים בשלחן ערוך:

א כי איתא בדברי רבינו במאמר ויאמר בעז' (ליקו"מ סימן סה), שיש שדה שגדלים בה אילנות, דהינו נפשות, והבעל השדה משיג עליהם להשקותם ולגדלם וכו', ולהרחיקם שעור הראוי שלא יכחישו זה את זה, עין שם.

והנה אלו האילנות, שהם שרשי הנפשות, הם בחינת עשירות, כדאיתא במאמר 'גזלה' (סימן ס"ט), שהעשירות הוא בבחינת 'ענפי האילנות' ובהם גדלים הנפשות, וזהו בחינת 'הרחקות' שגזרו חכמים שצריך האדם להרחיק ממונו ממון חברו כדי שלא יזיק אותו, דהינו מאחר שהממון הוא שרש הנפש, בחינת האילנות, על-כן צריך להרחיק בינו ובין ממון חברו, כדי שלא יכחיש אחד את חברו על-ידי שיתקרבו ביותר משעור הראוי. ועל-כן רב אלו הרחקות הם בקרקעות, כי שם עקר שרשי הנפשות, בבחינת (בראשית א): "תוצא הארץ נפש חיה" כנ"ל. וזהו גם כן אסור גזלה, כדי שלא יכנס אחד בגבול חברו צריך לעשות גבול והרחקה בין ממונו לממון חברו, שהיא בחינת הרחקות האילנות שלא יכחישו זה את זה כנ"ל. וזה בחינת (ישעיה ה): "הוי מגיעי

גיהנם". כי הרשעים שהולכין אחר תאוות לבן, והולכים אחר הסטרא אחרא שנתהנה מרבויו אור, ועל-כן הם נכוין בגיהנם שנתהנה מזעתן של חיות (עיי' חגיגה יג:). כי "החיות רצוא ושוב" (יחזקאל א, יד), כי הם מגביהים עצמם להסתכל למעלה מן הרקיע שעל ראשן, ומחמת אימה שבים כמו שפרש רש"י שם. ועל-כן היא יורדת על ראש רשעים והם נכונים באותה הזעה, כי הם היו הפך מזה, כי לא שבו מתאנות ורדפו ומלאו תאוותיהן, שזה בחינת רבוי אור שמזה התגברות הסטרא אחרא. כי כל התאוות מלבש בהם טוב שנתלשל מהטוב העליון, רק מחמת רבוי אור שגרם שבירת כלים שמזה נתהוו הקלפות, ועל-כן הוא מלבש בתוך הקלפות. ועל-כן מי שמפריד בין הדבקים שזה בחינת צמצום האור כראוי בתוך המדות כנ"ל, מצננין לו גיהנם, כי אינו נכוה מהגיהנם שהוא זעת החיות, כי הוא גם כן בבחינת רצוא ושוב כנ"ל, כי מצמצם האור כראוי ואינו הורס לעלות אל ה' לפנים ממחצתו, כמו החיות שצאים ושבים מחמת פחד שמתייראין לעלות לפנים ממחצתם כנ"ל:

הלכות נזקי שכנים הלכה א

תקנו חכמים כמה הרחקות שצריך האדם להרחיק מחברו, שאסור

בית בבית, שדה בשדה יקריבו" וכו', שהנביא מוכיח אותם על שהתקברו זה לזה ולא עשו גבול והרחקה ביניהם כשעור הראוי כנ"ל.

וזה בחינת 'אסור השגת גבול' שהוא דיקא בארץ-ישראל, כי עקר שרשי הנפשות ישראל הם בארץ-ישראל כידוע, ועל-כן שם צריך לזהר ביותר שלא יכנס אחד בגבול חברו חס ושלום, כי הוא כלאים וערבוביא שמערבבין יניקת האילנות כנ"ל:

ב ויותר עשו הרחקה מהזק ראיה, כי איתא שם במאמר 'גולה' שיש כח בהחמדה לגזול ממון חברו, עין שם. ועקר התאונה והחמדה הוא על-ידי ראית העין, כמו שכתוב (במדבר טו): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", כי 'העין רואה והלב חומד', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (במדבר רבה י, ב), ועל-כן על-ידי ראית העין יוכל לגזול חברו ולהזיקו, על-ידי הקנאה והתאונה והחמדה שבאה על-ידי ראית העין, כי יש כח בהחמדה לגזול ולהזיקו חס ושלום כנ"ל. גם עקר פגם הברית תלוי בעינים, והוא עקר הרע, וזה בחינת רע עין שמזיק מאד, כי הרע נאחז ביותר בעינים מחמת ששם נאחז פגם הברית כנ"ל, ועל-ידי פגם הברית באין כל הקללות, כמו שכתב רבינו שם על פסוק (דברים יא): "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה". ועל-כן בלעם שהיה רע עין בכל מה דאסתכל אתלטיא כנ"ל. ועל-כן יוסף שהיה שומר

הברית, על-כן לא שלט בזרעו עין הרע כנ"ל. גם איתא שם במאמר 'ויאמר בעז' הנ"ל שכשהאילנות שהם הנפשות הם כתקונן ועושין רצונו יתברך, אזי עיני בעל השדה מאירות, בבחינת 'שדה צופים', ולהפך נחשכין עיניו חס ושלום, בבחינת 'שדה בוכים', עין שם. ועל-כן ביותר צריכין האילנות שיהיו נשמרין מרע עין, כדי שלא לפגם ולהחשיך עיני בעל השדה חס ושלום כנ"ל, כי אור עיניו הם כפי תקון האילנות כנ"ל:

ג וזה שסמכו רבותינו ז"ל נזיקין אצל נשים, כי העשירות הוא בבחינת האשה, כדאיתא שם בכל הדרוש של גולה, והגזול את חברו כאלו בא על אשתו ממש, עין שם. ועל-כן נסמך סדר נזיקין, שהוא דיני ממונות והרחקת הנזק, אצל סדר נשים, כי הם בחינה אחת, כי הן הן האילנות והענפים, כמבאר שם היטב, עין שם. וזה שאמרו רבותינו ז"ל (שבת לא): "חסן" - 'זה סדר נשים', כי חסן הוא ממון, כמו שכתוב (ישעיה א): "והיה החסן לנערת". ופרש רש"י: 'הממון', הממון הוא בבחינת האשה, בחינת נפש כנ"ל:

הלכות שתפים בקרקע

ד וזהו גם כן שהצריכו לבנות כותל בין השתפין שחלקו, משום הזק ראיה כנ"ל. וזהו שאמרו (בבא בתרא ב): 'הכל כמנהג המדינה', כי יש שבונים

רבינו במקום אחר במאמר 'בודאי' שבסבי' דבי אתונא' (סימן כ"ה) שבהמון מלבש גונין עלאין, והם בחינת כותל, בחינת כ"ו ת"ל, שהוא בחינת שם הקדוש שמשם הגונין, והוא תל שהכל פונין בו והכל תאבין להסתכל בו. וזהו השתפין שרוצין לחלק, ואזי צריכין לשמר מהזק ראיה, אזי בונין את הכותל הנ"ל, שצריכין לתקן ולבנות בחינת הכותל הנ"ל, שכל עיניהם יביטו ויסתכלו רק על אותו הכותל, דהינו בחינת הגונין עלאין המלבשין בהמון כנ"ל, ואזי בודאי לא יזיק אחד את חברו בהזק ראיה, כי הזק ראיה הוא רק מרע עין, דהינו שהוא מקנא את חברו ומתאוה לממון חברו, ועל-ידי-זה עינו רעה בשל חברו ומזיקו. ועל-כן התקון הוא בגין הכותל הנ"ל, שהוא בחינת גונין עלאין, בחינת השרש שבקדשה, וכשיסתכל לשם בודאי לא יסתכל ולא יחמד כלל ממון חברו ולא יזיק אותו בעין רעה כנ"ל. ועל-כן דיקא כשרוצין לחלק צריכין להשתדל לעשות תקון בגין הכותל כנ"ל, אבל כל זמן שהם בשתפות אין צריכין לשמר מהזק ראיה, כי עקר יניקת הסטרא אחרא שהוא הרע הוא ממחלקת, כמובא בדברי רבינו כמה פעמים, ועל-כן כשרוצין לחלק, אז צריכין תקון משום הזק ראיה, שהוא רע עין שיניקתו ממחלקת, אבל כשהם באחדות ובשתפות אזי אין לו כח כנ"ל:

כותל עבה ששה טפחים ויש חמשה טפחים וכו'. כי ההרחקה שבין החולקין היא בבחינת הרחקת האילנות שלא יכחישו זה את זה, ועל-כן משתנה לפי המקום, כי יש מקום שצריך הרחקה ביותר כדי שלא יכחיש זה את זה, ויש שאין צריך הרחקה כל-כך כדרך האילנות, כנראה בחוש שאין כל האילנות ולא כל המקומות שוין בהרחקה שבין האילנות, כי יש מקומות ואילנות שהם מכחישים ביותר זה את זה וצריך הרחקה יתרה, וכן להפך, כמו כן לענין הרחקה בין השתפים החולקים שהוא גם כן בבחינת הרחקת האילנות כנ"ל, על-כן משתנה ההרחקה לפי המקום. וזה שאמרו: 'כמנהג המדינה' כנ"ל, כי לכאורה קשה, למה ישתנה המנהג בין המקומות בעבי הכותל, הלא אין צריך הכותל כי אם שלא יראו זה את זה ודי במחצה כל שהוא? אף הוא בבחינה הנ"ל, בשביל הרחקה שלא יכחיש זה את זה, וזה משתנה לפי המקום כנ"ל.

ויש לרמוז בזה, במה שאמרו רבותינו ז"ל במשנה: 'השתפין שרצו כו' בונין את הכותל' וכו', והטעם משום הזק ראיה. על-פי מה שכתב רבינו ז"ל (ליקו"מ סימן כ"א), שתקון להנצל מתאות ממון הוא להסתכל על שרש השפעת הממון, ושם הוא כלו אור צח, ומי פתי יסור להתאות לממון הגשמי וכו', עין שם. גם איתא בדברי

הלכות חלקת שתפות

ה וכן כל המחצות קרויין בתלים על שם זה, כי איתא בדברי רבינו (שם סימן ס"ה) שכשרוצין להסתפל על התכלית, שהוא כלו טוב, כלו אחד, אזי צריכין לצמצם ולכונן הראות לבלי להסתפל מן הצד, לבלי להסתפל כלל על חזו דהאי עלמא, ואזי יכולין להסתפל על התכלית, עין שם היטב. ועל-כן המחצות שהם גודרים גדר ומצמצמין הראות לבלי להסתפל על החוץ, לבלי לפזר הראות בחזו דהאי עלמא, רק לכונן ולצמצם הראות אל הבית פנימה, ועל-ידי-זה יכולין להסתפל על התכלית כנ"ל. ועל-כן הבית הוא מקום משמר ושם הוא הקדשה, כי בחוץ הוא מקום שליטת החיצונים, אבל בבית שורה הקדשה כמובא, וכדאיתא בדברי רבינו ז"ל (סימן י) שיש בחינת 'הר שדה ובית', ועקר הקדשה היא בבחינת 'בית', עין שם, וכמו שכתוב (ישעיה כו): "לך עמי בא בחדריך וסגר דלתך בעדך". כי הבית המקדש מחצות שמצמצם הראות ועל-ידי-זה מסתכלין על התכלית כנ"ל, וזה עקר הקדשה, כי משם נשפעות ונמשכות כל הקדשות, ועל-כן בבית שורה הקדשה, ועל-כן הוא מקום משמר מן החיצונים, כי על-ידי שמצמצמין הראות ומסתכלין על התכלית נמשך קדשה ונתגדשין החיצונים, ובשביל זה נקראת

המחצה 'כותל', בחינת כ"ו ת"ל הנ"ל, שהוא בחינת 'הגגנין עלאין', בחינת שם הקדוש, תל שהכל פונין ומסתכלין בו, שהוא בחינת הסתכלות על התכלית, שהוא נעשה על-ידי המחצה שמצמצמת הראות כנ"ל, ובשביל זה נקראת המחצה 'כותל', על שם התכלית שיכולין להסתפל בו על-ידי מחצת הכותל כנ"ל:

ו וזה שכתב רבינו נרו יאיר (ליקו"מ סימן רס"ו) שצריך לבנות הבית בחכמה, בבחינת (משלי כד): "בחכמה יבנה בית", ואזי נשפיעין לשם כל ההשפעות, וכשפוגמין בזה ואין בונין הבית בחכמה אזי מתמסכן, עין שם. הינו שצריך לבנות הבית בכונה זו כדי להמשיך לתוכו חכמה, דהינו שעל-ידי מחצות הבית יכונן הראות להסתפל על התכלית, ומשם נמשכין כל החכמות כידוע, ומשם נשפיעין כל ההשפעות, כי כל ההשפעות באין על-ידי חכמה שהוא שרש הכל, כמו שכתוב (קהלת ז, יב): "החכמה תחיה", וכמו שכתוב (תהילים קד): "כלם בחכמה עשית". ועל-כן הבית מסגל לעשירות כשנבנה כראוי בחכמה כנ"ל, וכן איתא לעיל שבית הוא מקום העשירות כנ"ל.

וזה בחינת 'המזוזה' שקובעין בבית, שהיא בחינת המשכת החכמה אל הבית, כי המזוזה היא בחינת תורה, כי צריכה שרטוט וכל תקוני

באמצע, כי בודאי ראוי כן שיהיו האילנות, שהם משרש אחד במקום אחד, ולקרב אותם בכל מה דאפשר ולא יפסיקו אילנות אחרים, כדי שלא יכחישו זה את זה כנ"ל, וכזה עושין טובה גדולה לבעל המצר שעל ידי זה כל שדותיו במקום אחד, ואזי הוא מקבץ שרשי נפשו במקום אחד, כי שרש הנפש בעשירות כנ"ל.

וזה שאמר החכם: 'הצילני מפזור הנפש שלא יהיו נכסיו מפזרין במקומות רבים', כי בודאי זה הוא פזור הנפש ממש, כי שרש הנפש בהנכסים והעשירות כנ"ל. נמצא, שעל ידי זה שהבעל מצרא קודם, על ידי זה מקבץ ביחד חלקי נפשו ביחד. וזה שאמרו רבותינו ז"ל: "ועשית הטוב והישר". ולמדו מכאן, שבעל מצרא קודם, כי על זה נאמר "ועשית הטוב", 'הטוב' דיקא, כי זה עקר הטוב שיהיה כלו אחד, כמובא בדברי רבינו כמה פעמים, שכלו אחד הוא כלו טוב. ועקר שלמות הנפש כשהיא מכנסת ומקבצת עם כל חלקיה ביחד, בבחינת 'כלו אחד כלו טוב'. כי פזור הנפש הוא בבחינת פזור לרשעים, שהוא בחינת נפשות עשו, שהם נקראים נפשות רבים, אבל כשמקבץ ומכנס חלקי נפשו ביחד זה בחינת כנוס לצדיקים, בחינת נפשות יעקב שהם נקראים 'נפש אחד', כמו שאמרו רבותינו ז"ל, כי הם מבחינת 'כלו אחד כלו טוב'. וזה הטוב נעשה

כתיבת ספר תורה וגם השתי פרשיות הם כלליות התורה, שהם קבלת על מלכות שמים ועל מצות, והתורה מחכמה עלאה נפקת, ועל ידי זה ממשיכין בחינת חכמה אל הבית, כדי שיהיה בבחינת "בחכמה יבנה בית" כנ"ל. ועל כן המזוזה מסגל לעשירות, כדאיתא בדברי רבינו גרו יאיר (סימן כ"א), כי חיות העשירות על ידי חכמה כנ"ל, וכמובא עוד בכמה מקומות בדברי רבינו עין שם שחיות עשירות שהוא בחינת מלכות על ידי חכמה, עין שם. ועל כן המזוזה אצל הפתח, כי דרך שם יוצאין אל החוץ ששם אחיזת החיצונים, כי בחוץ מתפזר הראות כנ"ל, ועל כן הם סמוכין אצל הפתח כמובא, ועל כן צריך לקבץ שם המזוזה שהיא בחינת חכמה, שעל ידי זה נתגדשין, כי חכמה היא שמירה מן החיצונים כמובא:

הלכות מצרנות הלכה א

על פי המבאר לעיל בהלכות נזקי שכנים הלכה א', שצריך לעשות הרחקה בין אילני השדה שהם בחינת העשירות, ששם שרש הנפשות כנ"ל. ועל כן תקנו חכמינו ז"ל לעשות הטוב והישר, שבעל המצר קודם לקח השדה הסמוכה לשדה שלו, כדי שיהיו שדותיו יחד ולא יפסיק אחד

כְּשֶׁנֶּכְרִי אָצֵל גְּבוּלוֹ שֶׁהוּא עֶקֶר
הַמָּצוּר, כִּי הֵם מְצִירֵי הַקֶּדְשָׁה, אֲבָל
יִשְׂרָאֵל הֵם כָּלֹּ אֶחָד כֻּנָּ"ל. נִמְצָא,
שֶׁזֶה שֶׁסָּלַק הַנֶּכְרִי מִן הַמָּצוּר עָשָׂה לוֹ
מִמֶּשׁ אוֹתָהּ הַטּוֹבָה שֶׁל דִּינָא דְּבֵר
מְצָרָא, כִּי הִרְחִיב גְּבוּל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא
יִתְעַרֵּב זֶר בֵּינֵיהֶם וַיְהִי בִּבְחִינַת כָּלֹ
אֶחָד כֻּנָּ"ל. וְאִדְרָבָא, אוֹתָהּ הַטּוֹבָה
גְּדוּלָּה בְּדוּדָי בְּיוֹתֵר מִדִּינָא דְּבֵר
מְצָרָא שֶׁבִּין יִשְׂרָאֵל בַּעֲצָמָן כֻּנָּ"ל.
וְעַל-כֵּן דִּיּו בְטוֹבָה זֶה, כִּמּו שֶׁאֲמָרוּ
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: לֹא נִיחָא לָךְ דְּסִלְיָקִית
זְכוּ, כֻּנָּ"ל:

גַּם זֶה עֶקֶר הַסִּתְפָּלוּת שֶׁל בַּעַל הַשָּׂדֶה
שֶׁמִּסְתַּפֵּל עַל הָאֵילָנוֹת לְהַכְיָאם
אֶל הַתְּכָלִית שֶׁהוּא כָּלֹ אֶחָד כָּלֹ טוֹב,
כְּמַבָּאָר הֵיטֵב בַּמֶּאֱמָר וַיֹּאמֶר בַּעַז כּו',
עַיִן שֶׁם הֵיטֵב. וְכָבֹר מִבָּאָר לְעִיל
שֶׁהָאֵילָנוֹת הֵם בְּחִינַת הַנֶּפֶשׁוֹת
שֶׁשָּׂרָשָׁם בַּעֲשִׂירוֹת כֻּנָּ"ל, וְעַל-כֵּן
תִּקְנֵנוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, דִּינָא דְּבֵר מְצָרָא
כְּדִי לְהַכְיָאם לְבִחְיַנַּת אֶחָד וְטוֹב, שֶׁזֶה
בְּחִינַת הַתְּכָלִית כֻּנָּ"ל, כִּי גַם הַתְּכָלִית
הַמִּבָּאָר שָׁם, דִּהְיֵנוּ שִׁיְהִיָּה תְּפָלוֹתוֹ
בְּבִחְיַנַּת אֶחָד. הוּא שִׁיָּד לָזֶה, כִּי
הַתְּפִלָּה נִקְרָאת 'נֶפֶשׁ', כִּמּו שֶׁכְּתוּב
(שְׁמוּאֵל א, א): "וַאֲשַׁפֵּךְ אֶת נִפְשִׁי וְכוּ'".
וְשִׁרְשׁ הַנֶּפֶשׁ בַּעֲשִׂירוֹת, וְעֶקֶר
הַעֲשִׂירוֹת הֵם הַשָּׂדוֹת כְּמַבָּאָר לְעִיל
כִּמּו פְּעָמִים, וְכִשְׁשִׁדּוּתֵינוּ בְּמָקוֹם
אֶחָד שְׂבִיזָה מִקְבֵּץ חֲלָקִי נִפְשׁוֹ בִּיחָד
כֻּנָּ"ל, אֲזִי הַתְּפִלָּה הִיא גַם כֵּן בְּבִחְיַנַּת
אֶחָד, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא הַנֶּפֶשׁ כֻּנָּ"ל:

עַל-יְדֵי דִינָא דְּבַעַל מְצָרָא קוּדֵם,
שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מִקְבֵּץ נִכְסָיו וּשְׂדוּתֵינוּ
בְּמָקוֹם אֶחָד, שֶׁשָּׁם שָׂרָשֵׁי נִפְשׁוֹ כֻּנָּ"ל.
נִמְצָא, שֶׁמִּקְבֵּץ חֲלָקִי נִפְשׁוֹ בִּיחָד
בְּבִחְיַנַּת כָּלֹ אֶחָד כָּלֹ טוֹב כֻּנָּ"ל. וְזֶה
"וְעִשְׂתִּי הַטּוֹב" כֻּנָּ"ל:

וְעַל-כֵּן יַעֲקֹב שֶׁהוּא בְּתָכִלִית
הָאֲחֻדוּת, כִּי הִיָּתָה מִטְּתוֹ
שְׁלָמָה, וְכָל הַנֶּפֶשׁ הִבָּאָה לְבֵית יַעֲקֹב
שִׁבְעִים נֶפֶשׁ בְּלִשׁוֹן יְחִיד כֻּנָּ"ל, עַל-כֵּן
נִחְלַת יַעֲקֹב נִחְלָה בְּלִי מְצָרִים, כִּי
נִחְלָתוֹ כָּלֹ אֶחָד, כִּי אֵין מִי שִׁיִּפְסִיק
וַיַּעֲשֶׂה גְּבוּל וּמִצָּר לְנִחְלָתוֹ, מֵאֲחֵר
שֶׁנִּכְלָל נִפְשׁוֹ בְּבִחְיַנַּת כָּלֹ אֶחָד כָּלֹ
טוֹב, כִּי הַמְצָרִים הֵם רַק מִבְּחִינַת רַבּוּי
כֻּנָּ"ל, אֲבָל בְּבִחְיַנַּת כָּלֹ אֶחָד כָּלֹ
טוֹב, אֵין שׁוּם מְצָר וְגְבוּל כֻּנָּ"ל.
וּבִשְׁבִיל זֶה תִּקְנֵנוּ דִּינָא דְּבֵר מְצָרָא כְּדִי
לְהִרְחִיב גְּבוּלוֹ בְּיוֹתֵר, כְּדִי שִׁיִּחְקֹרֵב
וְיִכָּלֵל בְּיוֹתֵר בְּבִחְיַנַּת כָּלֹ אֶחָד כָּלֹ
טוֹב, בְּבִחְיַנַּת "וְעִשְׂתִּי הַטּוֹב" כֻּנָּ"ל.
וְעַל-כֵּן יַעֲקֹב שֶׁהוּא בְּתָכִלִית
הָאֲחֻדוּת, עַל-כֵּן נִחְלָתוֹ בְּלִי מְצָרִים
לְגַמְרִי כֻּנָּ"ל:

וְזֶה שֶׁכְּתוּב בְּשִׁלְחוֹן עֲרוּךְ, כְּשִׁקּוּנָה
מִנֶּכְרִי אֵין בּוֹ דִּינָא דְּבֵר מְצָרָא,
כִּי אָמַר לוֹ לֹא נִיחָא לָךְ דְּסִלְיָקִית אֲרִיא
מִנָּךְ. כִּי בְּדוּדָי זֶה הַקּוּנָה הַשָּׂדֶה
מִהַנֶּכְרִי עָשָׂה לוֹ טוֹבָה גְּדוּלָּה טוֹבָה
מִמֶּשׁ, כִּי הִרְחִיב גְּבוּל יִשְׂרָאֵל,
שִׁיִּשְׂרָאֵל כָּלָם בְּכָלֵל הֵם בְּבִחְיַנַּת כָּלֹ
אֶחָד כָּלֹ טוֹב, בְּבִחְיַנַּת נֶפֶשׁ יַעֲקֹב
כֻּנָּ"ל. נִמְצָא, שֶׁעֶקֶר הַמָּצוּר הוּא

שהוא כלו טוב, שעל ידי זה יכולים להתפלל, עין שם היטב:

וזה הצדיק הדור העוסק בתקוני השדה הנ"ל הוא בחינת מקבל וארים שיורד לתוך שדה של חברו. כי ה' יתברך כביכול נקרא חברו של הצדיק האמת, כמו שכתוב "אכלו רעים", "למען אחי ורעי" וכו'. כי הצדיק האמת שעוסק בתקוני השדה שזהו תקון כל העולמות הוא נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, ועל כן נקרא בחינת מקבל שדה מחברו, שדה הנ"ל, ועוסק בכל תקונים של השדה הנ"ל בחרישה וקצירה זריעה ונטיעה ולנכש העשבים, כי כל אלו הבחינות נמצאים בבחינת השדה של הנשמות הנ"ל. ולפעמים מקבלו בפשיטות שנותן דרך כלל כך וכך כורין לשנה, ולפעמים למחצה לשליש ולרביע, זה בחינת שיר פשוט כפול משלש מרבע, בחינת עשרה מיני נגינה, כי זה הצדיק בעל השדה הנ"ל עושה נגונים.

וזה כלל ועקר תקוני השדה, בחינת שלמות התפלה, כי הוא צריך לתקנם ולהעלותם ולבררם ממקום שהם להביאם אל התכלית הטוב, וזה בחינת נגונים, כמוכא בדברי רבנו זכרנו לברכה (סימן רפב) על פסוק "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו", שהצדיק דן את הכל לכף זכות ומוצא זכות אפלו ברשע

וזה בחינת צדקה קדם התפלה, כי צדקה מתקן הממון כמוכא בדברי רבינו (סימן כה). ותקון הממון הוא שלא יהיה הממון בבחינת מרבה נכסים מרבה דאגה, בבחינת פזור הנפש, שאזי מכלה הממון ימי חייו וממיתה אותו. וצדקה מציל מזה, בבחינת "וצדקה תציל ממות", כי צדקה מקבץ נדחים, דהינו שמקבץ פזור הנפש, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל: 'אין הגליות מתכנסות אלא בצדקה' וכו'. וכמוכא מדברי רבינו במאמר גזלה (סימן טו) שצדקה הוא תקון העשירות דקדשה, ועקר תקון העשירות דקדשה שיהיה בבחינת אחדות הפך מרבה נכסים וכו', כנ"ל. ועל-כן נותנין צדקה קדם התפלה לתקן שרשי נפשו שיהיה בבחינת אחד, ואזי יכולין להתפלל בבחינת כלו אחד כלו טוב כנ"ל:

הלכות חכירות וקבלנות הלכה א

'החוכר - שנותן מכל השדה דבר קצוב כך וכך כורין לשנה, המקבל - למחצה לשליש ולרביע':

א יש לרמז בזה על פי מה שכתב רבנו במאמר 'ויאמר בעז אל רות' וכו' סימן סה, שיש שדה ושם גדלים אילנות ועשבים הינו נשמות, והם צריכים לבעל השדה שעוסק בתקונם בכל תקוני השדה, עין שם היטב, והעקר שמביא אותם אל התכלית

כי הוא נותן פרות השדה לבעל השדה יתברך שמו למחצה לשליש וכו' כדרך המקבל, דהיינו שמעלה הטוב שבהם למעלה אליו יתברך כפי מה שיכול לברר לפי בחינת השדה לפעמים מחצה או שליש וכו', ומזה נעשין נגונים ושירות, בבחינת שיר פשוט כפול וכו', וזה הכל כמנהג המדינה כפי מנהג והנהגה שנהגין במדינה, כי כפי הנהגתם בקדשה בן הוא מברר ומעלה הטוב שבהם אם רב או מעט, כי לפי הנהגתם וקדשתם כן הוא מעלה הטוב שבהם:

ב וזה בחינת המקבל את השדה לשנים מעטות לא יזרענה פשתן ואין לו בקורת שקמה, כי מוכן מדברי רבנו זכרוננו לברכה שם, שיש מקבלי השדה הנ"ל שאינם יכולים לקבל אותה רק לשנים מעטות כי מכרחים להסתלק מחמת זה. אבל יש שיכולים לקבל אותה לשנים מרבות, מחמת שהם גדולים ומפליגים במעלה עליונה ונורא מ'אד' מאד. וזה שאין כחו גדול כל כך ואין יכול לקבל השדה ולעסק בתקונים כי אם שנים מעטות כנ"ל, עליו הזהירו שלא יזרע פשתן, דהיינו שלא יעסק בתקונים הרחוקים מאד ממנו יתברך, והם מכנים בבחינת פשתן שהוא בחינת גרוע, כמו שכתוב (בראשית ד) "ויבא קין מפרי האדמה", ואיתא שהביא מן הגרוע דהיינו פשתן. גם איתא בדברי רבנו זכרוננו לברכה (סימן לח) שפגם קין

גמור ועל ידי זה מעלהו לכף זכות באמת ומתקנו ומחזירו בתשובה, ועל ידי זה נעשין נגונים, בבחינת "אזמרה לאלקי בעודי", וזה בחינת שליח צבור שהוא מלקט ומברר הטוב מכל המתפללים וכו' עין שם היטב. נמצא שהתקון שמתקן את הנשמות ומבררם ומעלים ומקבץ הנקדוה טובות שיש בהם זה בחינת נגונים כנ"ל, וכמבאר שם היטב, וזה בחינת תקוני השדה הנ"ל, כי תקון השדה הוא תקון הנשמות לקבץ הטוב שלהם ולהעלותם אל הקדשה שזה בחינת נגונים כנ"ל. וזה שכתב רבנו זכרוננו לברכה שם שתקון השדה היא שלמות התפלה. כי אלו הנגונים הם בחינת השליח צבור שהוא עושה הנגונים הנ"ל כנ"ל, והשליח צבור הוא שלמות התפלה כי עקר התפלה על ידי השליח צבור. וזה בחינת המניין שצריך להיות בעשרה, ואז השליח צבור יורד לפני התבה ואזי הוא שלמות התפלה, זה בחינת עשרה מיני נגינה שנעשין על ידי מנין של עשרה המתפללין, ואז הם ראויים לשליח צבור שהוא מקבץ הטוב ועושה הנגונים כנ"ל.

וזה בחינת המקבל למחצה לשליש ולרביע והחזכר מקבל בפשיטות בכך וכך כורין, זה בחינת שיר פשוט כפול משלש מרבע, בחינת נגונים הנ"ל שעושה היורד לתוך השדה לתקנה שזה עקר תקון השדה כנ"ל,

שכתוב: "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה". והרחוקים שהם הפך הצדיק הם בחינת שקמים שהם הפך ארזים כנ"ל. אבל מי שמקבל השדה לשנים מרבות יכול לזרעה אפלו פשתן, וגם יש לו בקורת שקמה, דהינו כשכחו אביר וחזק מאד מאד עד שיכול לקבל את השדה לשנים מרבות, דהינו שיעסק בתקוני השדה ואף על פי כן יאריך ימים ושנים על ממלכתו, זה יכול לעסק אפלו בפשתן ואפלו בהזקנים ברשעתם כקורת שקמה, שאפלו אותן הרחוקים ביותר ונזקנו ברשעתם יכול לקרבם ולתקנם מחמת שכחו גדול וחזק מאד מאד כנ"ל:

ג ושעור שנים מעטות הוא עד שבע שנים, על פי מה דאיתא במאמר פתח רבי שמעון ואמר עת לעשות לה' וכו' (סימן ס), שיש בני אדם שנופלים לבחינת שנה ואובדים פניהם, דהינו שנסתלק המחין שלהם. ויש שבעים פנים שהם בחינת שבעים שנים. ויש שנפלו מפנים אחד או שנים או יותר, ומחזירין להם פנים שלהם על ידי ספורי מעשיות של שבעים שנים שהם בחינת בקרב שנים. אבל יש שנפלו מכל השבעים פנים שבעים שנים, ואי אפשר להחזיר להם פניהם כי אם על ידי ספורי מעשיות של שנים קדמוניות, עין שם היטב. יש לרמוז שזה בחינת שני מיני מקבלים הנ"ל, שיש מקבל

הוא בחינת קץ כל בשר שהוא בחינת שמחפש אחר חובות בני אדם ומחזר אחר הגריעות שבהן, וזה בחינת שהביא מן הגרוע שמביא למעלה הגריעות והחובות של בני אדם. נמצא שפשתן שהוא קרבן קין, הוא בחינת חובות וגריעות בני אדם, כי פשתן הוא בחינת גבורות שממש אחיזת הסטרא אחרא, כמו שכתוב "איש אחד (גבריאל) לבוש בדים" - הוא פשתן. ואותן הרחוקים והגרועים ביותר שהם בחינת פשתן אסור לעסק בתקונם מי שאין כחו חזק וגדול ביותר ואין יכול לקבל השדה כי אם לשנים מעטות, כי יוכלו להזיק לו מאד, כמוכן בדברי רבנו זכרוננו לברכה.

וזו: 'אין לו בקורת שקמה', הוא גם כן דגמתם, דהינו שכבר הזקינו ברשעתם ונתעבבו ונתגשמו כקורת שקמה, כי היצר הרע נקרא בשם 'קורה' כמו שאמרנו: 'טל קורה מבין עיניך', והוא בחינת קורת שקמה שהוא אילן זקן, בחינת 'מלך זקן' וכו', כי שקמים הם חלופ ארזים כמו שכתוב: "שקמים גדעו וארזים נחליך". וכמו שכתוב בשלמה: "ויתן את הכסף בירושלים כאבנים ואת הארזים נתן כשקמים". נמצא ששקמים הם גרועים והם חלופ ארזים. ועל כן התנא מכנה את הרחוקים ביותר בבחינת קורת שקמה. כי הצדיק נקרא ארז, כמו

השדה לשנים מעטות, דהינו עד שבע שנים, דהינו שהוא עוסק בתקוני השדה ברחיקות שנים מרחבות שהם בחינת שנים קדמוניות, הוא יכול לזרע ולתקן אפלו בחינת פשתן כנ"ל. ודיקא בשנים הראשונות קדם שמגיע לשבע שנים אחרונים כמוכא הדין בשלחן ערוך, הינו שאינו יכול לעסק בתקונם כי אם בבחינת שנים הראשונות שהם בחינת שנים קדמוניות כנ"ל. ומחמת שהוא עוסק בבחינת שנים קדמוניות על פן גם באמת מקבל השדה לשנים מרחבות ממש, כי זוכה לאריכות ימים, כי שם אריכות הימים בחינת עתיק כנ"ל:

וקין שהביא פשתן נאמר בו "ויפלו פניו", לשון רבים, שנפלו כל פניו כנ"ל:

ד ועל כן נקרא 'יורד', כמו שאמרו רבותינו ז"ל 'היורד לתוך שדה חברו'. הינו בחינת שליח צבור שנקרא גם כן יורד, כמו שאמרו 'היורד לפני התבה'. והטעם, כי הוא בחינת יורד ממש, שצריך לירד לעמקי עמקים להעלות הטוב מכל הרחוקים כנ"ל, שזה בחינת השליח צבור כנ"ל. וזה בחינת מקבל השדה שהוא בחינת שליח צבור שעושה נגונים כנ"ל. וזה שנקרא אריס ומקבל. כי זה הצדיק המפיל ביותר שיכול לעסק בתקוני השדה הנ"ל, הוא בחינת משה, כי העלה נפשות ישראל ממדרגה פחותה מאד

השדה לשנים מעטות, דהינו עד שבע שנים, דהינו שהוא עוסק בתקוני השדה הנ"ל רק בבחינת שנים מעטות שהוא בחינת 'בקרב שנים', ועל כן השעור שבע שנים, הוא בחינת כללות השבעים שנה שנקללין בזי"ן, והא בהא תליא, שמחמת זה שאין עוסק כי אם בבחינת שנים מעטות דהינו בחינת 'בקרב שנים' כנ"ל על כן באמת אינו מקבל את השדה כי אם לשנים מעטות, כי מוכרח להסתלק ואינו יכול להאריך ימים מרבים, מאחר שלא הגיע לבחינת שנים מרחבות שהם בחינת שנים קדמוניות כי שם אריכות הימים כי הם בחינת עתיק אריכות ימים כמו שמבאר שם במאמר הנ"ל:

ועל כן זה שאין יכול לעסק כי אם בבחינת שנים מעטות כנ"ל, אסור לקרב הרחוקים ביותר כנ"ל, דהינו שהם רחוקים מכל השבעים פנים והם בחינת פשתן, כי פשתן מקלל השדה עד שבע שנים, רמז על כל השבעים פנים שבעים שנים שכוללים בזין כנ"ל, והם מקלקלים עד שבע שנים דהינו שהם מקלקלים ונופלים מכל השבעים פנים כנ"ל, ואינם יכולים להתקן כי אם לאחר שבע שנים, דהינו למעלה מזי"ן, הינו למעלה משבעים שנים שבעים פנים, הינו בחינת שנים קדמוניות שהם למעלה משבעים שנים כנ"ל והם בחינת שנים מרחבות כנ"ל. ועל כן מי

"עיר גבורים עלה חכם ויורד עז מבטחה" עין שם. גם איתא שעל ידי תפלה שכולל נפשו עם נפשות רבים ומתפלל על ידי זה ממשיך תורה. ושני הבחינות הם אחד, כי על ידי שמעלה נפשות ישראל דהינו שמעלה הטוב שבהם, על ידי זה הוא שלמות התפלה בבחינת תפלות רבים שזה בחינת השליח צבור כנ"ל, ועל ידי זה מקבל התורה כנ"ל. ועל כן נקרא מקבל, בחינת 'משה קבל תורה מסיני'. וזה שנקרא אריס שזה בחינת משה שהתורה מארסה לו כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק "תורה צוה לנו משה מורשה" - "אל תקרי מורשה אלא מארסה". ועל כן נקרא אריס כנ"ל:

ה על פי מה שמוכא לעיל דברי רבנו זכרנו לברכה, שבחינת שליח צבור הוא שמעלה הטוב מכל אחד ואחד ועושה מזה נגונים ועומד ומתפלל עם כל הטוב, עין שם בדברי רבנו זכרנו לברכה, על פי זה מבאר היטב סדר התפלה, שבתחלה אומרים סדר הקרבות וקטרת שזה לברר ולהעלות הטוב מעמקי הקלפות כמבאר. ועל ידי זה שמעלין ומבררין הנקודות טובות מן הרע על ידי זה נעשין נגונים וזמירות כנ"ל. וזה שאומרים תכף אחר כך פסוקי דזמרה שהם בחינת הזמירות ונגונים שנעשין על ידי ברור הנקודות טובות שהיו מפזרים בתוך הרע כנ"ל, שזה

מטמאת מצרים למדרגה נוראה מאד לקבלת התורה, כי משה היה ענו מכל האדם והיה מוצא זכות בכל אחד ממשרא, והיה יכל להלביש התורה בספורי מעשיות של שנים קדמוניות, הינו רב ספר בראשית שהם ספורי מעשיות של שנים קדמוניות, כי הדורות הראשונים היו ימיהם ארכים ביותר, ואיתא שזה מחמת שהיו ימיהם מבחינת שנים קדמוניות. ומשה רבנו עליו השלום ספר מעשיות שלהם בספר בראשית, שזה בחינת ספורי מעשיות של שנים קדמוניות.

ועל כן זכה משה שלמדו ה' יתברך להיות שליח צבור, כמו שכתוב "ויעבר ה' על פניו". ואמרו רבותינו ז"ל 'שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח צבור ולמדו סדר תפלה'. ועל כן היה יכל להמשיך בחינת פנים לישראל, כמו שמצינו כשרצה ה' יתברך לסלק בחינת הפנים על ידי פגם ישראל, עמד משה בתפלה ופעל בקשתו והמשיך הפנים, כמו שכתוב "פני ילכו" וכו'. ועל כן זכה לקרוא אור הפנים ודבר ה' אל משה פנים אל פנים על ידי שהיה ממשיך ומלביש את ישראל באור הפנים, ועל ידי זה זכה לקבל התורה, כמו שאיתא בדברי רבנו זכרנו לברכה (סימן יג) שעל ידי שמעלין נפשות ישראל על ידי זה זוכין לקבל את התורה, בבחינת "ולקח נפשות חכם", בחינת

בחינת "אזמרה לאלקי בעודי" כנ"ל, בחינת פסוקי דזמרה כנ"ל.

ועל כן אומרים בסופם שירת הים, שהוא שבח נורא מאד, ונאמר בדרך שירה כי זה אנו צריכין עתה לומר שירה הינו זמירות ושירות בחינת נגונים שנעשין מקבוץ וברור הטוב כנ"ל. ועל כן בישתבח שהוא גמר וסיום השירות והזמירות אז צריך השליח צבור לירד לפני התבה, כמו שכתוב בשלחן ערוך ארח חיים שעקר שהשליח צבור יורד לפני התבה הוא מן ישתבח, כי אזי הוא הזמן של השליח צבור, הינו בגמר הזמירות ושירות, אז יורד לפני התבה וכולל כל הזמירות והנגונים בישתבח שהוא סיום וחתומת כל הזמירות וכולל כלם בשלש עשרה מיני זמרה, כי עקר בחינת השליח צבור בבחינת הנגונים כנ"ל, ועל כן המנהג שהשליח צבור מתחיל לנגן בישתבח. וזה שאמרו רבותינו ז"ל ששירת הים נאמרה בסדר שליח צבור ועונים כמו שאמרו: 'משה אמר 'אשירה' והם עונים' וכו'. כי עקר בחינת השליח צבור בבחינת שירה ונגון כנ"ל, ואז סמוך לשירת הים השליח צבור יורד לפני התבה ואמר ישתבח כנ"ל.

ואחר כך אומרים קריאת שמע, שהוא בחינת כלו אחד כלו טוב, שלזה זוכין על ידי הנגונים והזמירות דהינו על ידי שמקבצין ומעלין הטוב מהרע ומקבצין אותו

ועושין מזה נגונים כנ"ל, ואזי הוא בחינת כלו טוב, כי הרע נתבטל על ידי שפברו משם הניצוצות והנקודות טובות ונעשה כלו טוב, על כן אזי אומרים קריאת שמע, בחינת ה' אחד, בחינת כלו טוב כלו אחד כנ"ל. אחר כך עומדין בתפלה, כי עתה אנו יכולין להתפלל בשלמות בתכלית, כי עקר שלמות התפלה על ידי בחינת כלו אחד כלו טוב כנ"ל, כמבאר היטב כל זה במאמר 'ויאמר בעז' הנ"ל. אחר כך השליח צבור חוזר התפלה, שזה בחינת שלמות התפלה בבחינת כלו אחד וטוב, דהינו כשעומד בסוף התפלה עדין הוא בתחלת התבה של תחלת התפלה שזה בחינת חזרת השליח צבור שאחר שהצבור גומרים ועומדים בסוף התפלה עדין הוא עומד בתחלת התפלה וחוזר אותה, כי כלו אחד, כי השליח צבור הוא בחינת תכלית שלמות התפלה בבחינת כלו אחד כלו טוב כנ"ל, ומבאר זה קצת לעיל בהלכות שליח צבור בשלחן ערוך ארח חיים עין שם:

וזה שאמרו רבותינו ז"ל 'כל האומר שירת הים בכונה מוחלין לו כל עונותיו', וגם אמרו בשירת דבורה שעל ידי השירה נמחלו עונותיהם, כי השירה הוא בחינת ברור וקבוץ הטוב בבחינת שירות ונגונים, ואזי נתבטל הרע שזה בחינת מחילת עונות. אמן כן יהי רצון:

על-פי מה שכתב רבינו ז"ל במאמר
'ויאמר בעז אל רות' (סימן סה ע"ן

שם) מענין הזריחה של הבטול, כי מי
שזוכה להסתכל בכל דבר על
התכלית, אזי אין לו שום צער
ויסורים כלל, כי התכלית הוא כלו
טוב, כלו אחד, בחינת עולם הבא,
שאז יברכו על הכל 'הטוב והמטיב'
וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (פסחים
ג.) על פסוק (זכריה יד, ט) : "ביום ההוא

יהיה ה' אחד ושמו אחד" - 'אטו
האדנא וכו' אלא בעולם הזה וכו',
אבל לעתיד לבא יברכו על הכל
הטוב והמטיב' וכו', ע"ן שם. אבל אי
אפשר להיות קבוע תמיד בבחינת
הבטול אל התכלית שהוא בחינת כלו
טוב שהוא בחינת אין סוף, כי יצא
מגדר אנושי, וצריך להיות בבחינת
רצוא ושוב וכו'. וכשהוא בבחינת
ישוב אזי הרשימו שנשאר מן הבטול
מאיר אל הדעת וזוכה להשגת
התורה. והשמחה שזוכה מבחינת
הבטול שהוא כלו טוב, שעל-ידי-זה
יש לו שמחה, והשמחה הזאת היא
כלי לקבל התורה שמשגיג על-ידי
הרשימו והזריחה של בחינת הבטול,
אשרי הזוכה לזה. כי זה עקר התכלית
למי שזוכה לזה בשלמות. וזה עקר
תענוג עולם הבא בחינת (תענית לא) :

'עתיד הקדוש-ברוך-הוא לעשות
מחול לצדיקים לעתיד לבא, וכל אחד
מראה באצבעו זה ה' קיינו לו' וכו'.
'מחול' - זה השמחה וכו'. 'מראה
באצבעו' - היינו הזריחה והרשימו של

וזה שהיו הלויים מנצחים בשיר על
הדוכן בשעת הקרבנות, כי הא
בהא תליא, דהינו הנגון נעשה על ידי
ברור הטוב מן הרע שהוא בחינת
קרבנות כנ"ל. וזה בחינת סמיכת
פסוקי דזמרה לקרבנות כנ"ל :

וזה בחינת 'רנה זו תפלה', כי שלמות
התפלה בבחינת רנה ונגונים
שזה בחינת השליח צבור כנ"ל :

וזה בחינת שהיו מנגיני בשעת
מלחמה ועל ידי זה היו
מנצחים, כמו שכתוב "ובעת החלו
ברנה ויתן ה'" וכו'. כי הרנה והנגון
הוא בחינת ברור הטוב מן הרע, ועל
ידי זה הרע נופל, ועל כן נופלים
השונאים על ידי זה, כי הם נאחזין
בהרע וכשם-בררים הטוב משם
בבחינת נגון כנ"ל אזי נופלים. וזה
בחינת מה שכתב רבנו זכרנו לברכה
(סימן כז) שעל ידי שמנגיני נגון של
האמה על ידי זה הקדוש ברוך הוא
רואה בצורתינו ומושיע לנו, כי הנגון
הוא בחינת ברור הטוב שעל ידי זה
נופל הרע ועל ידי זה בא לנו ישועה
כנ"ל :

הלכות ברפת הריח וברפת

הודאה הלקה ג

על כל דבר שמריח צריך לברך לפניו
אבל לאחריו אינו מברך כלום

(א"ח רטז, א) :

הבטול, שעל ידי זה נעשה התורה שהיא בחינת: "אצבע אלהים" (שמות ח, טו) ואזי נתגלה השגת דבקות אלהותו יתברך בחינת "זה ה' קנינו לו" וכו', עין שם. ועין גם כן במאמר 'אנכי ה' אלהיך' (בסימן ד) מענין הרשימו של הבטול שמאיר אל הדעת לדעת כי "ה' הוא האלהים" וכו' בחינת (דברים ד, לה): "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים" וכו', עין שם והבן אם תזכה:

א וזה בחינת הריח, כי הריח הוא בחינה גבה מאד, בחינת תענוג עולם הבא שהוא בחינת ריח גן-עדן, שהוא תענוג הנשמה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל שהריח הוא דבר שהנשמה נהנה ממנו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות מג, ב): 'מנין שמברכין על הריח? שנאמר (תהלים קו, ח): "כל הנשמה תהלל יה"'. איזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף? הוי אומר זה הריח. כי עקר תענוג הנשמה הוא שעשוע עולם הבא שהוא עולם הנשמות. נמצא שהריח שהוא תענוג הנשמה הוא בחינת מעין עולם הבא בחינת גן-עדן ששם כל הריחות טובות, בחינת 'תליטר נהרי דאפוסמונא דכיא' שזוכין הצדיקים בעולם הבא (תענית כה).

א וזה בחינת הריח, כי הריח הוא בחינת הריח הטוב הוא בחינת הריח הטוב והרשימה של הבטול הנ"ל, שזה עקר ענג עולם הבא כנ"ל. בבחינת (שיר השירים א, ג): "לריח שמניך טבים

שמן תורק שמך" וכו', 'לריח שמניך טבים' - זה בחינת ריח נעם מתיקות ערבות ידידות דבקות ובטול אל האין סוף ברוך הוא בבחינת רצוא ושוב, שמרגישין ערבות מתיקות הדבקות על ידי הזריחה והרשימו בבחינת ריח הטוב. כי לית מחשבה תפיסא בה כלל, וכמובא בזהר הקדוש בענין התשעה היכלין: לא מתדבקין, ולא מתידעין, ולית מאן דקימא בהו וכו', רק כמאן דארח ריחא.

וזוה בחינת: "לריח שמניך טבים" שמן תורק שמך, 'שמן תורק' דיקא - זה בחינת הרשימו של בחינת הבטול שהיא בבחינת 'שמן תורק', כמו שמוריקין השמן הטוב מהכלי ולא נשארו רק הרשימו של השמן, כמו כן הוא בחינת הרשימו של הבטול הנ"ל, כי אור התכלית בעצמו אי אפשר להשיג כנ"ל, רק שנשארו הרשימו שהוא בחינת 'שמן תורק' שלא נשארו רק הרשימו. ועל ידי הרשימו לבד משיגין ריח השמן הטוב בחינת 'לריח שמניך טבים', דהינו ריח נעם מתיקות דבקות אלהותו יתברך כנ"ל.

וזוה בחינת (שיר השירים ח, יד): "ברך דודי ודמה לך לעבי וכו' על הרי בשמים", 'ברך דודי' - זה בחינת תכלית ההשגה, בחינת בטול הנ"ל אל האור האין סוף שאי אפשר להשיגו כלל, שעל זה נאמר: 'ברך דודי', כי אי אפשר להשיגו בגין דלית

מתחלה וסוף, כי ברכה ראשונה היא בשביל להרים הדבר שאוכל ושותה לשרשו, כי בברכה ראשונה מגלין שה' יתברך ברא את הדבר הזה, כמו שמברכין: 'בורא פרי העץ' או 'בורא פרי האדמה' וכו', וכוזה מגביהין ומרימין הניצוצות והחיות שיש בזה הדבר לשרשו, על ידי שמגלין שהשם יתברך בראו. ואזי נתברר הטוב שיש באותו הדבר, כי הרע שהיה נאחז בו מתחלה נופל ונתבטל על ידי שמגלין שה' יתברך ברא אותו הדבר, ואזי נתרומם ונתגלה הטוב. ואזי ראוי הדבר לאכילת אדם. ואחר כך כשאדם אוכל אותו הדבר, אזי צריך לברך ברכה אחרונה, והברכה אחרונה היא שמברכין לה' יתברך על שהוא זן ומפרנס אותנו בטובו, כי בברכה ראשונה מברכין לה' יתברך על שברא אותו הדבר, ובברכה אחרונה מברכין אותו יתברך על שהזמין אותו הדבר לנו, וזן ומפרנס אותנו בחסדו ובטובו. כמו שאנו אומרים בברכת המזון: 'הזן את העולם כלו בטובו' וכו'. וכן בברכה אחרונה של פרות שמברכין על שברא די מחסורנו להחיות נפשנו, כמו שמברכין: 'בורא נפשות רבות וחסרונם על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי' וכו'.

ועקר שביעת האדם, דהינו שביעת הנפש, בחינת (משלי יג, כה): "צדיק אכל לשבע נפשו", הוא רק

מחשבה תפיסה בה כלל, וכמוכן בזוהר הקדוש (האוינו רפח): על פסוק (במדבר כד, יא) "ברח לך אל מקומך" וכו', עין שם. וזהו: 'ודמה לך לצבי', כי הצבי מחזיר פניו כשבורח, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (זוהר שמות יד) - זה רמז על בחינת הרשימו הנ"ל של הבטול, שאף על פי שבחינת הבטול אי אפשר להשיג, כי בשעה שהאדם נתבטל אפילו הוא עצמו אינו יודע כמבאר במקום אחר (ליקוטי מוהר"ן ד, ט), עין שם, אף על פי כן ה' יתברך ברחמיו מגלה אלהותו וטובו יתברך על ידי הרשימו שנשאיר מהבטול בבחינת: "ברח דודי ודמה לך לצבי", דהינו החזרת הפנים קצת, בחינת הרשימו שנשאיר מהבטול שהוא בחינת "ברח דודי" כי אי אפשר להשיגו כלל כי אם ברצוא ושוב כנ"ל. וזהו: "על הרי בשמים", כי זה בחינת ריח הטוב כמאן דארח ריחא וכו' כנ"ל, בחינת: "לריח שמניך טבים שמן תורק שמך", 'שמן תורק' דיקא כנ"ל.

וזה עקר התכלית של עבודת האדם בעולם הזה, לזכות לבחינת הבטול בבחינת רצוא ושוב שיזכה לדעת מה יתברך על ידי הרשימו של הבטול כנ"ל, שזה עקר תענוג עולם הבא כנ"ל בבחינת: 'עתיד הקדוש-ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים' וכו' כנ"ל:

ב ועל כן על כל הדברים צריכין לברך

בקדשה זוכין לבחינת בטול הנ"ל, שהוא בחינת תענוג עולם הבא בבחינת "צדיק אכל לשבע נפשו", בחינת "והשביע בצחצחות נפשך" כנ"ל וכמובא במקום אחר. וזה בחינת הארת הרצון שזוכין בשעת אכילה [כמו שכתב רבינו ז"ל במקום אחר בליקוטי תנינא סימן ז].

וזה בחינת ברכת המזון וברכה אחרונה של אחר האכילה, שעל ידי זה שמברכין לה' יתברך על שזן ומפרנס אותנו בטובו, על ידי זה נמשך עקר השביעה, כי עקר השביעה נמשך על ידי ברכת המזון וברכה אחרונה, שעל ידי זה נמשך ברכה ושביעה כמובא, הנינו שביעת הנפש שהוא בחינת הבטול כנ"ל, בחינת "והשביע בצחצחות נפשך" כנ"ל. וזה בחינת ברכת הטוב והמטיב שמברכין בברכת המזון - זה בחינת עולם הבא, שאז יהיה כלו הטוב והמטיב כנ"ל. נמצא, שעל ידי ברכה אחרונה שאחר האכילה, על ידי זה זוכין להנות מזיו השכינה שהיא בחינת כלו הטוב והמטיב, בחינת עולם הבא, בחינת "ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו" כנ"ל.

וזה בחינת (קהלת ב, כד): "אין טוב לאדם כי אם לאכל ולשתות ולשמח", "ולראות טוב" (שם ח, טו), דהינו כשזוכין לבחינת הבטול אל התכלית הטוב על ידי אכילה ושתיה

בחינת הנ"ל, דהינו בחינת הבטול הנ"ל. כי על ידי מה שהאדם אוכל ושותה בקדשה ובטהרה כראוי, על ידי זה נתוסף הארה בנפשו על ידי הניצוצות והנפשות של המאכל שעולים ונכללים בנפשו, ואזי על ידי תוספת הארה שמקבל נפשו על ידי הטוב של הדבר שאוכל שנתברר ונתרומם על ידי הברכה ראשונה כנ"ל, ואזי על ידי זה מאיר נפשו ביותר וזכה לבוא לבחינת בטול הנ"ל בבחינת רצוא ושוב כנ"ל. וזה עקר שביעת איש הישראלי בבחינת: "צדיק אכל לשבע נפשו", שביעת הנפש זה בחינת הזריחה והרשימו של הבטול הנ"ל בבחינת (ישעיה נח, יא): "והשביע בצחצחות נפשך", כי הזריחה של הבטול היא בחינת אורות הצחצחות, וכמובן כל זה בדברי רבינו ז"ל במקומות אחרים עין שם.

וזה בחינת (שמות כד, יא): "ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו", שעל ידי אכילה ושתיה זוכין לחזות בנעם ה' מי שזוכה לאכל כראוי. וזה בחינת (שם יח, יב): "לאכל לחם עם חתן משה לפני האלהים", ואמרו רבותינו ז"ל (ברכות טד, ב): "כל הנהנה מסעדה שתלמידי חכמים מסבין בה כאלו נהנה מזיו השכינה", שזהו בחינת עולם הבא שצדיקים יושבים ועטותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה (שם יז, א), כי על ידי אכילה

בשמים לאחר הסעדה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות מב:) : 'והוא מברך על המגמר אלא שאין מביאין את המגמר אלא לאחר הסעדה', כי לאחר הסעדה שאז מברכין ברכת המזון כדי לזכות לבחינת בטול הנ"ל בחינת: "ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו" וכו' כנ"ל, בחינת 'הטוב והמטיב' שמברכין בברכת המזון שהוא בחינת עולם הבא וכו' כנ"ל, על-כן מביאין אז מגמר של בשמים להריח בהם, כי הריח טוב הוא בחינת הרשימו והזריחה של בחינת הבטול כמאן דארח ריחא, בחינת: "לריח שמניך טבים" וכו' כנ"ל:

ד וזה בחינת מה שמברכין על הריח במוצאי שבת, כי שבת היא מעין עולם הבא, ואז מתענגין על ה' ומתדבקין בה' בתכלית הדבקות והבטול אליו יתברך, מי שזוכה לקדשת שבת כראוי, כי שבת היא מעין עולם הבא כלו טוב וכו' כנ"ל. ועל-כן מצוה גדולה לאכל בשבת, כמו שכתוב (שמות טז, כה): "אכלוהו היום כי שבת היום לה'", כי אכילת שבת-קדש היא כלה אלהות, כמו שכתב רבינו ז"ל במקום אחר (בסימן נז ובסימן רעז), כי שבת שהוא מעין עולם הבא, אז זוכין על-ידי האכילה לחזות בנעם ה', בחינת: "ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו" וכו' כנ"ל. ועל-כן כשיוצא השבת ונסתלקה הנשמה היתרה של שבת, זה בחינת ששבין

בבחינת (תהלים לד, ט): "טעמו וראו כי טוב ה'", ואז זוכין לשמחה כנ"ל, שהוא כלי לקבלת התורה כנ"ל, וזה בחינת: "לאכל ולשתות ולשמח ולראות טוב" כנ"ל.

וזה בחינת אכילת מן, בחינת (מכילתא בשלח) 'לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן', כי אכילת מן היא בחינת אכילה הנ"ל בחינת (שמות טז, לא טז): "ויקראו בית ישראל את שמו מן כי לא ידעו מה הוא", בחינת (דברים לד, ו): "ולא ידע איש" וכו' שהוא בחינת בטול הנ"ל, שאז כשנבטל אפילו הוא עצמו לא ידע כמו שכתב רבינו במאמר 'אנכי' (סימן ד) וכנ"ל. וכשזוכין לאכילה כזו זוכין על-ידי זה לקבל את התורה על-ידי הרשימו של הבטול ועל-ידי השמחה וכו' כנ"ל. וזהו בחינת: 'לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן', כי על-ידי אכילה הנ"ל בחינת אכילת מן, דהינו שזוכין לבחינת בטול אל האין סוף על-ידי האכילה כנ"ל, על-ידי זה זוכין לקבלת התורה כנ"ל:

ג נמצא, שעקר ברכה אחרונה שמברכין לאחר אכילה ושתייה היא בשביל לזכות לבחינת כלו הטוב והמטיב, בחינת זריחה ורשימה של הבטול אל האין סוף וכו' כנ"ל, ובחינה זו היא בחינת ריח שהיא חיות הנשמה כנ"ל. וזה בחינת מה שהיו נוהגין להביא את המגמר של

שהוא בעולם הזה יש בו תעורבות טוב ורע, ובהכרח לבררו על-ידי ברכה ראשונה, לגלות שה' יתברך ברא אותו הדבר שמריח, כדי לבטל ולהכניע הרע שנאחז בו, כי בעולם הזה הם נאחזין בכל דבר, וזהו בחינת (ברכות נא): "אין מברכין על בשמים של עובדי כוכבים" וכו'. אבל תכף כשמברכין על הריח ברכה ראשונה ומגביהין ומבררין אותו לשרשו שוב אין צריכין לברך ברכה אחרונה שהיא בשביל להמשיך חיות ושביעת הנפש וכו' שהוא לחזות בנעם ה' על-ידי כל ההנאות שנהנה בהעולם הזה, שצריכין לזכות שיהיה כל ההנאות בשבילו יתברך בבחינת (תהלים לו, ד): "והתענג על ה'", בחינת: "טעמו וראו כי טוב ה'", לזכות לחזות בנעם ה' על-ידי כל התענוגים שבעולם, ועל-כן צריכין לברך ברכה אחרונה, שעל-ידי זה נמשך שביעת הנפש, דהיינו חיות הנשמה כנ"ל. אבל על הריח אין צריכין ברכה אחרונה, כי הריח בעצמו הוא בחינת חיות הנשמה, דהיינו חיות הנשמה כנ"ל. וזהו הריח הוא בחינת זריחה ורשימה של בחינת הבטול כנ"ל, שזהו בחינת מעין עולם הבא. ועל-כן הריח הוא דבר שהנשמה נהנה ממנו כנ"ל, ועל-כן אין צריכין לברך עליו ברכה אחרונה בשביל להמשיך שביעת הנפש חיות הנשמה כנ"ל, כי הריח בעצמו הוא בחינה זו וכו' כנ"ל.

ו זה בחינת מה שמזכירין ברכת הארץ בברכת המזון, כמו שאומרים: "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה" וכו' (דברים ח, ט), כי ארץ-ישראל שם עקר

מן הבטול מבחינת עולם הבא, ואזי לא נשאר רק הרשימו, אזי מחיין עצמן על-ידי הריח טוב שהוא בחינת רשימה וזריחה מבחינת הבטול כמאן דארח ריחא וכו' כנ"ל. כי אחר ששבין מבחינת הבטול מחיין עצמן רק על-ידי הארת הרשימו כמבאר במאמר הנ"ל, וזהו בחינת ריח כנ"ל. ועל-כן מברכין על הריח במוצאי שבת כנ"ל:

ה ועל-כן אין מברכין ברכה אחרונה על הריח, כי עקר הברכה אחרונה בשביל להמשיך חיות הנשמה, דהיינו לזכות לבחינת הבטול הנ"ל, בחינת כלל הטוב והמטיב וכו' על-ידי האכילה כנ"ל, בחינת "צדיק אכל לשבע נפשו" וכו' כנ"ל, וכל זה הוא בחינת ריח שהוא חיות הנשמה וכו' כנ"ל. על-כן על הריח בודאי אין צריכין לברך ברכה אחרונה, כי הריח בעצמו הוא בחינת חיות הנשמה כנ"ל, כי הריח הוא בחינת זריחה ורשימה של בחינת הבטול כנ"ל, שזהו בחינת מעין עולם הבא. ועל-כן הריח הוא דבר שהנשמה נהנה ממנו כנ"ל, ועל-כן אין צריכין לברך עליו ברכה אחרונה בשביל להמשיך שביעת הנפש חיות הנשמה כנ"ל, כי הריח בעצמו הוא בחינה זו וכו' כנ"ל.

כי ברכה ראשונה בהכרח לברך גם על הריח, כי גם הריח צריכין להרים ולברר בתחלה, כי כל דבר

על-ידי ריח הקטרת יכול הכהן הגדול לכנס לפני ולפנים ביום הכפורים אל נקדת האבן שתיה, להתבטל שם בתכלית הדבקות, בתכלית הבטול, לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו, ושם כלו טוב ונתבטל הרע לגמרי, ועל-כן על-ידי-זה מכפר כל עוונות ישראל. ועל-כן מקטירין בכל יום בעת הדלקת הנרות, כמו שכתוב (שמות ל, ח): "ובהעלת אהרן את הנרת יקטינה" וכו'. הדלקת הנרות בבית המקדש רמז על התנוצצות הרשימה והזריחה של בחינת הבטול כנ"ל. ואז הוא זמן הקטרת הקטרת, כי ריח הקטרת הוא בחינת רשימו של הבטול כנ"ל.

וזה בחינת שמן המשחה שבו נמשחו כל כלי הבית המקדש ועל ידי זה נכנסו כלם ונתקדשו כלם בקדשת כלי שרת. כי כל הקדשות נמשכין מה' יתברך שהוא שרש כל הקדשות, כמו שכתוב (ויקרא יט, ב): "קדשים תהיו כי קדוש אני", וכל מה שנתבטליו אליו יתברך ביותר נמשך הקדשה ביותר. ועל-כן על-ידי שמן המשחה בחינת ריח הטוב בחינת: 'לריח שמניך טבים' וכו' כנ"ל, על-ידי-זה נכללו ונתבטלו כלם אל האור אין סוף שהוא שרש כל הקדשות, ועל-כן על-ידי-זה נמשך עליהם קדשה ונתקדשו בקדשת המקדש וכלי שרת:

ח וזה בחינת משיח שאז יפירו וידעו כל יושבי תבל בגדלתו יתברך, כי משיח יפקח עיני כלם לדעת כי 'ה'

הדבקות בה' יתברך, ועל-כן דרך שם עולין כל התפלות שהם עקר הדבקות והבטול, כי עקר הדבקות הוא תפלה כמוכן גם במאמר הנ"ל. ועל-כן אמרו רבותינו ז"ל (כתובות ק"ז): "כל הדר בארץ-ישראל דומה כמי שיש לו אלהי" וכו', כי שם שער השמים (בראשית כח, יז), ושם יכולין להתדבק בה'. ועל-כן נקרא ארץ-ישראל ארץ המוריה (שם כב, ב) על שם ריח הקטרת, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה נה, י), כי ארץ-ישראל הוא בבחינת ריח כנ"ל, שהוא בחינת הזריחה והרשימה של הבטול והדבקות שזוכין לזה בארץ-ישראל כנ"ל בבחינת (מכילתא בא יד) 'אין השכינה שורה אלא בארץ-ישראל'. ועל-כן תחלת גבול ארץ-ישראל שהתחילו ישראל לכנס בו בתחלה בימי יהושע הוא עיר יריחו, שנקראת יריחו על שם ריח הטוב על שהיה גדל שם אפרסמון, כפי שפרש רש"י (ברכות מג), כי עקר בחינת ארץ-ישראל היא בבחינת ריח הטוב, בחינת ארץ המוריה כנ"ל. ועל-כן צריכין להזכיר בברכת המזון ארץ-ישראל כדי להכליל בבחינת ריח הטוב של ארץ-ישראל, ששם זוכין לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו, שזהו בחינת חיות הנשמה שזוכין על-ידי ברכת המזון וכו' כנ"ל:

ז ועל-כן קטרת מכפר (יומא מד), כי שם בבחינת הבטול כלו טוב, כלו אחד, ושם נתבטל הרע לגמרי. ועל-כן

תניא (קט). כי הצדיק האמת הוא בחינת משה כמו שכתב רבינו ז"ל בכמה מקומות (בסימן ב ועוד), ובמשה נאמר (דברים לז, ו): "ולא ידע איש את קבורתו", ואפילו הוא עצמו לא ידע (סוטה יד.). וזה בחינת תכלית הבטול אל האין סוף שזכה משה וכו'. וכמו כן זוכה כל צדיק האמת לפי בחינתו לבחינת בטול אל האין סוף בשעת הסתלקותו. וכשבאין על קברו ומשתטחין עליו אזי נכללין בו, ועל-ידי-זה נכללין עם נפש הצדיק בהאור האין סוף בבחינת עולם הקא, בחינת כלו טוב, ועל-ידי-זה נתבטל כל הרע ונתכפרין כל העוונות כנ"ל.

ועל-כן על-ידי-זה יכולין לזכות להשגות גדולות מי שזוכה להתדבקות רוחא ברוחא וכו', כמובא בשער היחודים, כי על-ידי הרשימו שנסאר מבחינת הבטול שהוא בחינת השתטחות כנ"ל, על-ידי-זה זוכין להשגת התורה, כי הרשימו מאיר אל הדעת וכו' כנ"ל במאמר הנ"ל, עין שם. ואפילו מי שאינו בר הכי ואינו יודע לאדבקה רוחא ברוחא וכו', אף-על-פי-כן נעשה כל זה ממילא על-ידי שבא על קברי הצדיקי אמת ונכלל בהם באמת ובלב שלם, על-ידי רבוי התפלות ותחנונות ובקשות שמרבין להתפלל על קבריהם ולפרש שיחתו שם כל אחד ואחד כפי אשר יודע את נגעי לבבו באמת, ומבקש ומשתוקק

הוא האלהים, כמו שכתוב (חבקוק ב, יד): "כי תמלא הארץ דעה לדעת את ה' וכו'". ועל-כן נקרא משיח על שם שמן המשחה שהוא בחינת: "לריח שמניך טבים", כי על-ידי בחינת הריח, בחינת שמן המשחה, על-ידי-זה נמשך חיות הנשמה, כי הריח הוא בחינת הרשימו של הבטול, שעל-ידי-זה, הינו על-ידי הרשימה והזריחה של הבטול, עקר הארת הדעת לדעת כי ה' הוא האלהים, בחינת: "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים" וכו', כמובא במאמר 'אנכי' (סימן ד), עין שם. אשרי הזוכה לזה בשלמות באמת. כי משיח הוא בחינת חטם, בחינת (איכה ד, כ) "רוח אפינו משיח ה'", בחינת (ישעיה יא, ג) "והריחו ביראת ה'", כמובא בדברי רבינו במקום אחר (סימן ב ועוד). כי התגלות אלהות שיהיה על-ידי משיח זה בחינת ריח שהוא בחינת זריחה ורשימה של הבטול כנ"ל, שעקר ידיעת והשגת אלהות הוא על-ידי-זה, בחינת "לריח שמניך טבים" וכו' כנ"ל, שזה נזכה בשלמות על-ידי משיח שיבוא במהרה בימינו. ועל-כן נקרא משיח על שם הריח הטוב של שמן המשחה וכו' ל:

ט וזה בחינת השתטחות על קברי הצדיקים האמתיים, כי מקום קבורת הצדיק האמת הוא בחינת ארץ-ישאל, בבחינת (תהלים לו, כט) "צדיקים ירשו ארץ", כידוע (ליקוטי

נשמות כידוע. ועל-כן צריכין שתהיה השדה נכללת באחד, שזהו עקר תקון הנשמות שהם צמחי השדה. וזהו בחינת 'דין בן המצר' שהוא קודם לקח השדה כדי לבטל המצר של חברו מן השדה, דהינו להרחיב שדהו יחד בכל מה דאפשר ולהרחיק חברו ממצרו, שכל זה כדי שתהיה השדה אחד, הינו שתהיה נכללת בבחינת כל אחד אחר כלו טוב, שזהו עקר תקון השדה כנ"ל. ועל-כן למדו רבותינו ז"ל דין בעל המצר מפסוק "ועשית הטוב והישר", כי עקר דין בעל המצר הוא בשביל "ועשית הטוב", כדי להכליל בבחינת כלו אחד, שהוא כלו טוב כנ"ל:

ג) וזהו בחינת מה שמתעניין ביום שמת בו אביו ואמו בכל שנה ושנה, שהוא יאר צייט, ומדליקין נר ואומרים קדיש, כי כל זה עושין הבנים בשביל לתקן ולהעלות נשמות אביהם ואמם, ועל-כן עושין זאת בכל שנה ושנה. וכן בשנה ראשונה אומרים קדיש כל השנה, כי עקר תקון כל הנשמות היא בבחינת תקון השדה, כי שם גדלים כל הנשמות כנ"ל. ועל-כן עקר תקונם על-ידי הבעל השדה שעוסק בתקון השדה הקדושה לזרעה ולנטעה ולהצמיחה וכו', שכל זה הוא תקון הנשמות הגדלים שם. ועקר תקון השדה נעשה בכל שנה ושנה כמו שרואין בשדה התחתון, שכל תקוני השדה נעשין בכל שנה ושנה, כי בכל שנה ושנה

ומתגעגע לשוב לה' יתברך באמת, ולהיות כרצונו יתברך וכרצון הצדיקים האמתיים, על-ידי-זה הוא נכלל בהם, ועל-ידי-זה הוא נכלל באין סוף וכנ"ל, שעל-ידי-זה נתבטל כל הרע וזוכין לכל טוב וכנ"ל, אמן:

הלכות מצרנות הלכה ג

ענין מצרנות:

א) על פי התורה "ויאמר בעז אלו רות" סימן סה, כמבאר מזה כבר בדרוש הראשון, עין שם. ולבאר קצת יותר, כי מבאר בהתורה "ויאמר בעז הנ"ל, שיש בעל השדה, הינו הצדיק הגדול שהוא עוסק בתקון הנשמות הגדלים בשדה העליון וכו'. ומבאר שם שהוא עוסק בכל תקוני השדה וכו', ועקר התקון הוא שיהיו הנשמות נכללין בבחינת כלו אחד כלו טוב, שזה תקון התפלה, שזהו בחינת התכלית, עין שם:

ב) וזהו בחינת 'מצרנות' שתקנו חכמינו ז"ל, שבעל המצר קודם לקח השדה הסמוכה לו, כדי שיהיו שדותיו יחד, כי זהו עקר תקון השדה שתהיה השדה נכללת באחד, כי השדה התחתון מרמזת לשדה העליון שגדלים בה נשמות הקדושות, כי הכל אחד, כי גם כל גדולי השדה התחתון הוא גם כן רק נשמות קדושות, כי כל העשבים והצמחים והתבואות והפרות כלם הם גלגולי

שְׁבִטִים בְּקִדְשָׁהּ, יֵשׁ י"ב נְשִׂאֵי
 יִשְׁמַעֲלָל בְּקִלְפָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב:
 "שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאִים יוֹלִיד". וְכֵן
 נִחֹר הַיּוֹלִיד גַּם כֵּן שְׁנַיִם עָשָׂר בְּנִים,
 אֵת זֶה לְעֻמַּת זֶה, כִּנְגַד י"ב שְׁבִטִים,
 כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם עַל פֶּסוּק:
 "הִנֵּה יִלְדָה מִלְכָּה גַם הִיא וְכו', אִף
 הִיא הַשְּׁלִימָה" וְכו'. וְעַל-כֵּן עָקַר
 הַתְּקוּנָה לְסַתֵּם עֵינָיו מִחִזּוֹ דֵּהֲאִי
 עֲלָמָא לְגַמְרֵי כְּדִי לְהַכְלִיל בְּבַחֲיִנַת
 כָּלוּ אֶחָד כָּלוּ טוֹב, כְּמִבְּאֵר שָׁם,
 שְׁעַל-יָדֵי-זֶה נִתְּבַטְּלִין כָּל הַיִּסּוּרִים
 וְהַדֵּינִים, שֶׁזֶּהוּ בַּחֲיִינַת שְׁנִכְלָלִין כָּל
 הַי"ב גְּבוּלִים בְּשֶׁרֶשׁם בְּבַחֲיִנַת הַיָּהּ
 פְּשׁוּטָה, בְּבַחֲיִנַת כָּלוּ אֶחָד כָּלוּ טוֹב,
 שָׁשׁ נִתְּבַטְּלִין כָּל הַגְּבוּלִים
 וְהַמְצָרִים שֶׁמֶשֶׁם אַחֲזִית הַדֵּינִים
 וְהַיִּסּוּרִים כִּנ"ל.

וְזֶהוּ בַּחֲיִינַת י"ב חֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה שֶׁהֵם
 בַּחֲיִינַת י"ב מְזֻלוֹת הַמַּתְּגַלְּגִלִּים
 בְּרַקִּיעַ, וְכֵלֶם מַתְּגַלְּגִלִּים עַל נִקְדַּת
 הַמְּרָכָז שְׁאִין בּוֹ שׁוּם צִיּוֹר, שֶׁשֶּׁרְשׁוֹ
 מִבַּחֲיִינַת כָּלוּ אֶחָד כָּלוּ טוֹב, וְכֵן
 גִּלְגּוּלִים וְסִבּוּבִים בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה כָּל
 יָמֵי עוֹלָם, הַכֹּל כְּדִי שִׁיכְלָלוּ בְּבַחֲיִינַת
 כָּלוּ אֶחָד כָּלוּ טוֹב, שֶׁזֶּהוּ הַתְּכִלִּית שֶׁל
 כָּל הָעוֹלָם וּמִלּוֹא, וְכֵן שֶׁכָּתוּב (קִהֲלַת
 א, ט): "וּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְאֵל
 מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרֶחַ הוּא שָׁם",
 "מְקוֹמוֹ" - זֶה בַּחֲיִינַת 'כָּלוּ אֶחָד כָּלוּ
 טוֹב', שֶׁהוּא ה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מְקוֹמוֹ
 שֶׁל עוֹלָם וְכו'. כִּי כָּל הַגְּלִיגָלִים
 סוֹבְבִים וְהוֹלְכִים עַל סִבּוּבָתָם, כְּמוֹ

גְּדִלִים פְּרוֹת חֲדָשִׁים, וְחֹרְשִׁין וְזֹרְעִין
 וְקוֹצְרִין וְכו', פַּעַם אַחַת בְּשָׁנָה, כִּי יֵשׁ
 י"ב גְּבוּלֵי אֶלְכָסוֹן שֶׁהֵם י"ב צְרוּפֵי
 הַיָּהּ, וְשֶׁרֶשׁם הוּא הַיָּהּ פְּשׁוּטָה,
 וְאֵלוּ הַי"ב גְּבוּלֵי אֶלְכָסוֹן הֵם בַּחֲיִינַת
 י"ב חֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה, שֶׁהֵם י"ב מְזֻלוֹת,
 שֶׁהֵם כִּנְגַד י"ב שְׁבִטֵי יָהּ. וְכֵן
 הַנִּשְׁמוֹת כְּלוּלִים בִּי"ב שְׁבִטִים כִּידוּעַ,
 שֶׁהֵם כִּנְגַד י"ב גְּבוּלֵי אֶלְכָסוֹן, שֶׁהֵם
 בַּחֲיִינַת גְּבוּלֵי וּמְצָרֵי הַשָּׂדֶה הָעֲלִיּוֹן
 שֶׁמִּתְחַלֵּק לִי"ב גְּבוּלֵי אֶלְכָסוֹן, שֶׁהֵם
 כִּנְגַד י"ב נִסְחָאוֹת הַתְּפִלָּה, שֶׁהֵם כִּנְגַד
 י"ב שְׁעָרִים בְּרַקִּיעַ, שֶׁדֶּרֶךְ שָׁם עוֹלִין
 הַתְּפִלוֹת, כִּי תְקוּנָה הַתְּפִלָּה הוּא בַּחֲיִינַת
 תְּקוּנָה הַנִּשְׁמוֹת שֶׁבְּשָׂדֶה הַנִּל, כְּמוֹ
 שֶׁמִּבְּאֵר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּל, עֵין שָׁם.

וְכֵלֶם הַתְּקוּנָה שֶׁל כָּל הַבַּחֲיִינוֹת הָאֵלֶּה
 הוּא שִׁיחִיָּה הַכֹּל נִכְלָל בְּבַחֲיִינַת
 כָּלוּ אֶחָד, כִּי כָּל הַי"ב גְּבוּלֵי אֶלְכָסוֹן
 מְקַבְּלִין חֵיוֶתָם מִנִּקְדָּה הַפְּנִימִית
 שֶׁהוּא נִקְדַּת הַמְּרָכָז, שֶׁהוּא בַּחֲיִינַת
 שֶׁרֶשׁ הַיָּהּ פְּשׁוּטָה שֶׁמֶשֶׁם נִמְשָׁכִין
 כָּלֶם, וְעָקַר תְּקוּנָה הָעוֹלָם כְּשֶׁכָּל הַי"ב
 גְּבוּלִין נִכְלָלִין בְּאֶחָד בְּשֶׁרֶשׁם, שֶׁהוּא
 בַּחֲיִינַת הַיָּהּ פְּשׁוּטָה, שֶׁהוּא כָּלוּ טוֹב
 כָּלוּ אֶחָד שֶׁשָּׁם אֵין שׁוּם אַחֲזִית דִּין
 כָּלֶל, כִּי עָקַר אַחֲזִית כָּל הַדֵּינִים
 וְהַיִּסּוּרִים הֵם בְּבַחֲיִינַת 'צִמְצוּמִים'
 הַנִּמְשָׁכִין מִי"ב גְּבוּלִים, כִּי מִבַּחֲיִינַת
 'גְּבוּלִים', שֶׁהֵם בַּחֲיִינַת 'צִמְצוּמִים'
 וּמְצָרִים, מֶשֶׁם אַחֲזִית כָּל הַדֵּינִים
 וְהַיִּסּוּרִים כִּידוּעַ.

וְעַל-כֵּן כִּנְגַד י"ב גְּבוּלִים שֶׁהֵם י"ב

חלק ה' יתברך כאלו נותנין לו יתברך, פי כהנים משלחן גבוה קא זכו, כמו שכתוב (במדבר יח, כ): "אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל". וכן כל מה שנותנין לעניים נותנין לה' יתברך, כביכול, כמו שכתוב (משלי יט, י): "מלוא ה' חונן דל" וכו'. נמצא, שבה שמקימין מצוות המתנות מן התבואה, בזה מרימין ומעלין כל התבואה לה' יתברך שהוא כלו אחד כלו טוב על-ידי שנותנין לו חלקו שצוה לתן חלקו לכהן וכו', ולעני כנ"ל:

וזהו בחינת 'מעשר מן המעשר', שהוא בסוד מאה ברכות בכל יום, כמובא, שהוא בחינת התפלה שכוללה מכל המאה ברכות, שהוא בחינת "וירע יצחק בארץ" ההוא ומצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'" כידוע. שכל זה הוא כדי לחזר ולכלל באחד, על-ידי שנכללין עשר מעשר עד מאה, עד שנכללין באחד, שהוא סוד מעשר מן המעשר, דהיינו אחד ממאה שנותנין לכהן.

ועל-כן כל אלו התקונים של תרומות ומעשרות ומתנות עניים שהם תקוני השדה הקדושה נעשין בכל שנה ושנה, כמו שכתוב (דברים יח, כב): "עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה". פי עקר תקון השדה, דהיינו שתהיה נכללת באחד, זה צריכין לעשות בכל שנה ושנה שכוללה מי"ב חדשים, שבהם

שכתוב (קהלת א, ו): "סובב סובב הולך הרוח ועל סביבותיו שב הרוח". וכל גלגולם וסובבם ומרוצתם הכל הוא לשוב ולהכלל בשרשם, שהוא כלו אחד, שהכל רצים ורשבים ומתגלגלים וחוזרים לשם.

ועל-כן בכל שנה ושנה נעשה תקון השדה כנ"ל, פי בכל י"ב חדשי השנה חוזרים כל הגלגלים, שהם בחינת י"ב מזלות, שזהו בחינת תקופת השנה שחוזרים ועולים ונכללין כל הי"ב גבולי אלכסון, שהם בחינת י"ב חדשים, י"ב מזלות, נכללים בשרשם בנקדה הפנימית בבחינת כלו אחד כלו טוב, שזהו בחינת תקון השדה, שהוא תקון הנשמות הגדלים שם שהם צמח השדה, פי עקר תקונם על-ידי שנכלל הכל בבחינת כלו אחד כלו טוב, שזה התקון נעשה בכל שנה ושנה כנ"ל:

ד) וזהו בחינת "עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה". פי התבואה היוצא בכל שנה ושנה, בכל שנה דיקא כנ"ל, צריכין לתקנה שתהיה נכללת בבחינת כלו אחד שהוא תקון השדה כנ"ל. ועל-כן צריכין לתן תרומות ומעשרות ומתנות עניים מהתבואה. פי על-ידי שנותנין מהתבואה לכהנים וללויים ולעניים כמו שצוה התורה, על-ידי-זה מרימין כל התבואה ונכללת בשרשה בכל אחד. פי החלק שנותנין לכהנים וכו', ולעניים הם

תענית הוא בחינת שסותמין עיניו מחיזו דהאי עלמא, שעל-ידי-זה נכללין בהתכלית שהוא עולם הבא שכלו אחד כלו טוב, שאין בו אכילה ושתייה וכמבאר בהתורה הנ"ל. שאי אפשר לכלל בהתכלית כי אם על-ידי שסותמין עיניו מחיזו דהאי עלמא, דהינו לפרש עצמו לגמרי מכל תאוות עולם הזה והכליו, שזהו בחינת התענית שפורשין עצמן מאכילה ושתייה, מתאוות עולם הזה, בשביל להכליל נשמת המת בהתכלית שהוא כלו אחד וכו', שהוא תקון הנשמות הגדלים בהשדה, שאי אפשר לזכות לזה כי אם על-ידי סתימו דעינין מחיזו דהאי עלמא כנ"ל, שזהו בחינת תענית כנ"ל:

ח) וזהו הקדיש שאומרים כל השנה ראשונה וכן ביום שמת בו אביו ואמו. כי קדיש הוא למעלה מכל הקדשות כלן, כמו שאיתא בזהר הקדוש, וזוכין על-ידי אמירת קדיש בכונה להכליל בבחינת כלו אחד כלו טוב, שהוא תקון התפלה, תקון השדה כנ"ל, כי עקר תקון התפלה הוא שתהיה כל התפלה נכללת באחד, עד שאפילו כשעומד בסוף התבה האחרונה של התפלה צדין יהיה עומד בתחלת תבה הראשונה של התפלה וכו', כמבאר שם היטב בהתורה הקדושה הנ"ל.

ז) וזה בחינת 'קדיש', כי כל התבות של התפלה שהם ברכות והודאות

חוזרים הגלגלים בחינת י"ב גבולין אלכסון, וחוזרין ושבים ונכללין ועולין בשרשם שהוא כלו אחד כלו טוב כנ"ל, שעל-ידי-זה נתבטלין כל המצרים והדינים הנאחזין מבחינת הגבולים והצמצומים כנ"ל:

ה) ועל-כן יעקב אבינו שזכה להוליד י"ב שבטים בקדשה, כי משתו היתה שלמה בלי פסול, על-כן זכה לנחלה בלי מצרים, כי נתבטלו כל המצרים והדינים על-ידי שזכה להכניס כל הי"ב גבולים לפניו בבחינת כלו אחד, כי אורייתא וישראל וקדשא בריך הוא פלא חד:

ו) וזהו בחינת שבת שאז נכללין בבחינת כלו אחד, כי שבת מעין עולם הבא שאז יהיה ה' אחד ושמו אחד, שהוא כלו אחד כלו טוב. כמו שמוכא שם בהתורה הנ"ל. וכמו שאיתא בזהר הקדוש, רזא דשבת איהי שבת דאתאחדת ברזא דאחד וכו', על-כן צריכין לסדר בשבת י"ב לחמים בבית המקדש כדי שיהיו נכללין כל הי"ב גבולים וכו', בבחינת כלו אחד כנ"ל, ועל-כן אמרו רבותינו ז"ל: כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, הינו כנ"ל:

ז) וזהו בחינת יאר צייט שבכל שנה ושנה צריכין לעסק בתקון הנשמות של השדה, כי תקון השדה נעשה בכל שנה ושנה כנ"ל:

ז) וזהו בחינת התענית שמתעניין בכל שנה ושנה ביום היאר צייט, כי

שנכללין בהתכלית שכלו אחד כלו טוב, ושם כל העולמות אחד, ועל-ידי-זה יכול עולם התחתון להכלל בעליון. ועל-כן עושין זאת על-ידי הקדיש, כי על-ידי הקדיש נכללין בהתכלית שהוא לעלא מן כל ברכתא וכו', כנ"ל, שעל-ידי-זה עולה ונכלל הכל באחד. ועל-ידי-זה עולה ונכלל התחתון בעליון כנ"ל:

(י) ועל-כן עקר כונת הקדיש להמתיק ולבטל כל המחין דקטנות שהם הדינים. כי על-ידי שמסתכלין על התכלית, נתבטלין כל הדינים והיסורין, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. ועל-כן איתא בזוהר הקדוש שהקדיש מתברר כל גזיון דפוזלא וכו', כי נתבטלין כל הדינים על-ידי שנכללין בבחינת כלו אחד, שזהו בחינת הקדיש כנ"ל. ועל-כן אומרים קדיש על אביו ואמו, כי על-ידי הקדיש נכלל נשמתם בבחינת כלו אחד, שזהו עקר תקון הנשמות, תקון השדה כנ"ל:

(יא) וזהו בחינת 'הנר שמדליקין ביום היאר צייט', כי כל תקוני הנשמה הוא על-ידי בטול אל התכלית כנ"ל, שזהו בחינת 'התעניית והקדיש' כנ"ל, על-כן מדליקין הנר, כי הנר נדלק ומאיר מאור הזריחה וההתנוצצות של הרשימו של הבטול, שמאור הזריחה הזה נמשך הארת התורה שנקראת 'נר ואור', כמו שקתוב (משלי ו, כג): "כי נר מצוה ותורה אור". הינו

לשמו הגדול והקדוש צריכין לכללם באחד, שהוא התכלית, ששם הוא למעלה מכל הברכות וההודאות, ששם כלו אחד, בחינת "ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה". וזהו בחינת הקדיש שהוא לעלא מן כל ברכתא ושירתא ותשבחתא ונחמתא דאמירין בעלמא, ולעלא מן כל הברכות הוא כלו אחד כלו טוב. ועל-כן אומרים הקדיש בשעת התפלה, כי עקר תקון התפלה כדי שתהיה התפלה כלה נכללת באחד כנ"ל, על-כן צריכין לומר קדיש, שהוא למעלה על כל הקדושות ועל כל הברכות של התפלות, בחינת לעלא מן כל ברכתא וכו', כנ"ל. ועל-ידי-זה עולין לשרש התפלה, שהוא למעלה מן התפלה, שהוא בחינת כלו אחד כלו טוב, ואז נכללת התפלה בשרשה בבחינת התכלית שכלו טוב כלו אחד, שזה עקר תקון התפלה כנ"ל:

(ט) וזה שמבאר בפננות. שעל ידי הקדיש עולין מעולם לעולם, שבשביל זה אומרים קדיש בין תפלת העשיה לתפלת יצירה, כדי להכלל עשיה ביצירה, וכן בין יצירה לבריאה, כי הקדיש הוא העמוד שבין עולם לעולם, שעל-ידי-זה נכלל עולם התחתון בעולם שלמעלה ממנו. הינו כנ"ל, כי כלליות העולמות שיהיה עולה ונכלל התחתון למעלה בעולם העליון, זה אי אפשר כי אם על-ידי

נכללין בהתכלית שכלו אחד כנ"ל, שעל ידי זה נכללת התפלה באחד, שזהו עקר תקון התפלה כנ"ל. על כן מתפללין אז תפלת נעילה שהוא בחינת שנועלין וסוגרין כל התפלות יחד, וכוללין אותן באחד, עד שכל התבות של כל התפלות נעולים וסגורים יחד ואפילו כשעומדים בסוף התפלה עדין עומדים בתחלת התפלה, כי הכל נעול וסגור ביחד, כי כלו אחד כנ"ל:

ועל כן אחר נעילה אומרים: "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", כי אנו מיחדים וכוללים על ידי זה כל התפלות באחד, שזהו בחינת תפלת נעילה כנ"ל:

וזהו שאומרים אחר כך: "ה' הוא האלהים", כי ה' הוא האלהים, זהו בחינת עלמא דאיתי שהוא שם מלא כידוע, כי עולם הבא הוא בחינת כלו אחד כלו טוב, בחינת ה' הוא האלהים, הינו שרחמים ודין הכל אחד, כי נחבטלין ונמתקין כל הדינים, כי כלו אחד כלו טוב כנ"ל:

ועל כן מדליקין נרות ביום הכפורים כל אחד ואחד, להורות שאז נכלל כל אחד בעלמא דאיתי שהוא התכלית שכלו אחד כלו טוב, שעל ידי אור הזריחה של הבטול הזה מאיר הנר כנ"ל:

וג ועל כן ביום הכפורים נתנה התורה, כי הלוחות האחרונות

בחינת אור הזריחה של הרשימו מן הבטול כנ"ל, שמשם נמשך התורה, כמבאר היטב בהתורה הנ"ל. וזהו בחינת הנר הנ"ל של היאר צייט שמאיר מאור הזריחה הנ"ל. וזהו בחינת נר של תפלה, כי בשעת התפלה צריכין להכליל ולהתבטל בהתכלית כנ"ל, ומשם מאיר הנר של התפלה מאור הזריחה הנ"ל:

יב וזהו בחינת נרות של יום הכפורים שמדליק כל אחד נר ביום הכפורים, כי אז ביום הכפורים הוא עקר שלמות התפלה שנכללת בכלו אחד שהוא התכלית, שהוא בחינת עולם הבא, כי יום הכפורים הוא בחינת עולם הבא שאין בו אכילה ושתייה כידוע, כי אז אנו סותמין עינינו מחיזו דהאי עלמא, כי מתענין חמשה עניים ופורשין עצמן מכל תאוות עולם הזה, ועוסקין רק בתפלה שהוא למעלה מן הכל. ועל כן אז ביום הכפורים נכללת התפלה בתכלית השלמות, בבחינת כלו אחד, ועל כן אז נשלמת התפלה ביותר מכל השנה, כי מתפללין אז חמש תפלות, כי אז נכללת התפלה באחד שהוא בחינת עולם הבא שזהו עקר שלמות התפלה כנ"ל.

וזהו בחינת תפלת נעילה, שמתפללין ביום הכפורים וביום התענית, כי ביום הכפורים וביום התענית שאז סותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא, שעל ידי זה

כי אין בלבנו אלא אחד, כי אנו מסתכלים רק על התכלית ששם הכל אחד כנ"ל:

טו) וזה שאומרים קריאת שמע קודם התפלה כדי לכלל התפלה באחד שהוא עקר תקון התפלה כנ"ל:

וזהו בחינת 'סתימת עינים בשעת קריאת שמע', כי אי אפשר להסתכל על התכלית, הינו לכלל באחד, כי אם על-ידי סתימת עינים מחיזו דהאי עלמא לגמרי כנ"ל. ועל-כן צריכין למסר נפשו על קדוש ה' בשעת אמירת אחד, כי מסירת נפש זהו בחינת סתימת עינים מחיזו דהאי עלמא, שמסתלקין מזה העולם לגמרי ומדבקין עצמן לה' יתברך, ומסרין נפשם לגמרי בשבילו יתברך. ועל-ידי-זה נכללין באחד שהוא בחינת התכלית שכלו טוב, כי אי אפשר להסתכל על התכלית כי אם על-ידי סתימת עינים מהאי עלמא, שזהו בחינת מסירת נפש כנ"ל:

טז) וזה שאמרו רבותינו ז"ל: 'כף העונה אמן יהא שמה רבא בכל כחו מוחלין לו כל עוונותיו', כי על-ידי ענית אמן יהא שמה רבא בכונה, נכלל לעלא מן כל ברכתא שהוא התכלית שכלו אחד כלו טוב, ששם אין שום אחיות דין ועוון כלל, רק הכל נמחל שם, כי משם מבחינת התכלית בחינת עולם הבא, משם עקר מחילת עוונות, כי זהו בחינת יום

נתנו ביום הכפורים, כי התורה נמשכת מאור הבטול אל התכלית כנ"ל, שהוא בחינת יום הכפורים כנ"ל. ועל-כן אז מוחלין כל העוונות, שהוא בחינת בטול כל היסורין שבעולם, כי אין יסורין בלא חטא. ואז ביום הכפורים נכללין בהתכלית שכלו טוב כלו אחד, ששם נתבטלין כל העוונות וכל היסורין, כי אין שם שום דין כלל, כי כלו אחד כלו טוב, אמן ואמן:

יד) ושני הלוחות הם כלולים מי"ב שבטים, כי הלוחות ארךן וא"ו ורחבן וא"ו [כמו שאמרו רבותינו ז"ל בבא בתרא י"ד]. נמצא, ששני הלוחות ארךן י"ב, והם כלולים ונמשכים מאור הבטול הנ"ל שהוא כלו אחד, שכל זה הוא בחינת י"ב שבטים, י"ב גבולי אלכסון שכלולים באחד, שזהו עקר תקון כל העולמות והנשמות כנ"ל. וזהו בחינת שמים עשרה אבני יעקב שנכללו באבן אחד, כי יעקב זכה לנחלה בלי מצרים וגבולים, כי נכללו כל הי"ב גבולים כל הי"ב שבטים באחד, בחינת "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", שאמרו הי"ב שבטים ליעקב בשעת הסתלקותו: כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד [כמו שאמרו רבותינו ז"ל], הינו כנ"ל, אף-על-פי שאנו י"ב שבטים שהם בחינת י"ב גבולים, י"ב נסחאות התפלה וכו', אף-על-פי-כן הכל אחד,

בחזקה מאד וכו', כדי לברח אל התכלית וכו', עין שם כל זה היטב. אך אחר-כך כששב מהבטול חוזרים ומתגברים היסורים ביותר מתחלה.

כמו שני אנשים שנלחמים זה עם זה שפשאחד רואה וכו'. אך אחר-כך מקרין ומתבטלין היסורים על-ידי התורה ששואבין על-ידי היסורים, על-ידי שנתבטל אל התכלית, שעל-ידי זה מאיר הזריחה של הרשימו לתוך המחין, ומקבל תורה על-ידי השמחה, שהוא כלי לקבלת התורה, שעל-ידי זה מכבין צמאון הנפש, שהוא בחינת יסורים, בבחינת (ישעיה נה) "הוי כל צמא לכו למים" וכו', עין שם כל זה באר היטב. ואז יכולין להתפלל כראוי, ולעשות אחד מכל התפלה וכו' וכו', עין שם היטב:

ב זה בחינת נטילת ידים שחרית, כי השנה הוא בחינת בטול אל התכלית בסתימא דעינין, ומשם שרש השנה, כמוכא בהתורה 'ויהי מקץ זכרון' בסימן נד שבשעת שנה מתדבקין בעלמא דאתי, שהוא בחינת בטול. וכן בהתורה 'כי מרחמם ינהגם' סימן ז על מאמר רבותינו ז"ל 'ויהי רבי אליעזר ישן', מובן גם כן ששנה, הוא בחינת בטול בחינת 'עין לא ראתה', עין שם. כי עקר השנה שה' יתברך מפיל על האדם הוא בשביל בחינה הנ"ל המבאר בתורה הנ"ל, להינינו כדי לברוח בכל פעם

הכפורים שהוא בחינת עולם הבא כלו טוב כלו אחד, שמוחלין אז העונות על-ידי שנכללין אז שם כנ"ל:

וזהו בחינת 'כל המענג את השבת מוחלין לו עונותיו'. כי על-ידי שמירת שבת נכללין גם כן בהתכלית הנה, שזהו בחינת נחלה בלי מצרים וכן"ל, ועל-כן מוחלין לו כל עונותיו כנ"ל:

יז) וזה בחינת י"ב תבות שבפרשת שמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' כנגד י"ב גבולי אלכסון, בחינת י"ב שבטים וכל בחינת י"ב הנ"ל שצריכין לכללן באחד, שזהו בחינת קריאת שמע כנ"ל:

הלכות נטילת ידים שחרית

הלכה ד

א על-פי התורה 'ויאמר בעז אל רות' (בסימן סה), עין שם כל התורה היטב. והפלה, שהאדם צריך תמיד להסתפל על התכלית שהוא כלו טוב כלו אחד, ששם מתבטלין כל היסורים וכל הצרות שבעולם, כי הפל לטובה. אך אי אפשר להסתפל על התכלית הנה כי אם בסתימו דעינין מחיזו דהאי עלמא לגמרי וכו'. ועל-כן מוטבע בנפש האדם כשיש לו יסורין גדולים חס ושלום, הוא סותם ועוצם עיניו

שמהם כל הטמאות, הם רוצים להתגבר יותר ויותר, כמבאר בהתורה הנ"ל. ואז צריכים להתגבר ביותר לבטלם על-ידי התורה שממשיכין מהרשימו וכו', שהוא בחינת מים כנ"ל. וזהו בחינת נטילת ידים במים תכף כשקמים מהשנה. כי אז כשקמים מהשנה, שהוא בחינת שחזור מן הבטול, אז צריכים תכף ומיד להמשיך מימי התורה, כדי לגרש רוח הטמאה השורה על הגוף ועקר על הידים, דהיינו כחות הדין והבלבולים העומדים ואורבים ושורים על הגוף בשעת הבטול, שתכף כשיחזור הדעת מהבטול, יהיו נאחזים בו יותר וכנ"ל. ועל-כן צריכין לזהר לגרשם תכף כשעומדים מהשנה, על-ידי הטהרה במים, שעל-ידי-זה ממשיכין טהרה וקדשה ממימי התורה, שנמשכין מהרשימו של הבטול שמבטלין היסורים והדינים כששכין מהבטול וכנ"ל.

וזהו בחינת התחדשות התורה שצריכין לקבל בכל יום ויום, שהוא התחדשות המחין, שנמשכין בכל יום בבחינת חדשים לבקרים. וכמו שאמרו רבותינו ז"לי "אשר אנכי מצוך היום" – "שיהיו דברי תורה בכל יום בעיניך כחדשים". נמצא, שבכל יום צריכין להמשיך על עצמו קבלת התורה מחדש, הינו כנ"ל, כי על-ידי השנה הוא בחינת

מהדינים והיסורים, שכלם נמשכין מבחינת בלבול הדעת, כמובא בדברינו במקום אחר. ומחמת שהאדם בא לזה העולם רק בשביל המלחמה, ללחם מלחמת ה' עם התאוות והבלבולים, ולדבק מחשבתו בה' יתברך תמיד, על-ידי זה המחין מתיגעים בכל פעם. ועל-כן הטביע ה' יתברך בנפש אדם, שכשהבלבולים מתגברין ביותר והמחין מתיגעים, שיפול עליו שנה, שהוא סתימות העינים ובטול המחין, הינו שסתום עיניו ויבטל מחו ודעתו לגמרי, שזהו בחינת בטול הנ"ל, הינו בטול אל התכלית הטוב. ושם מתבטלין כל הבלבולים, שהם בחינת כלל כל הדינים והצרות והיסורים והמניעות, כי כלם מתבטלים על-ידי הבטול אל התכלית כנ"ל, ומשם נטבע השנה על כל אדם, ועל כל הברואים. ועל-כן באמת מי שזוכה, יכול להשיג בשעת שנה דברים גבוהים מאד, מחמת שאז הוא בבחינת בטול אל האור אין סוף יתברך שמו, ועל-ידי-זה משיג מה שמשגי, כמובא בזהר הקדוש (ויקהל דף קצה:) על פסוק: "מי יעלה בהר ה'" וכו'.

ועל-כן כשקמים מהשנה צריכין לטל ידיו במים. כי כשקם מהשנה זה בחינת שחזור מהבטול, ואזי רוצים הדינים שהם הבלבולים,

בטול, ומשם צריכין לקבל התחדשות התורה, כדי לבטל הדינים והטמאות וכו', הרוצים להתגרות אז דיקא ביותר וכו"ל. ומי שזוכה לזה בשלמות לחדש בתורה חדושים אמתיים בכל יום, אשרי לו. אך אפילו שאר בני העולם שאינם זוכין לזה, צריכין על-כל-פנים להתגבר לעסק בתורה בבקר בהקיצו משנתו, כמבאר בכל הספרים, לעמוד באשמרת לעסק בתורה כדי לכבות על-ידיה צמאון הנפש, דהינו לגרש כל היסורים והדינים והסטרא אחרא וכל מיני בלבולים, על-ידי התורה שמקבלין מהרשימו. ועל-כן באמת אפילו מי שאינו זוכה לחדש בתורה ממש, צריך על-כל-פנים להתגבר בכל יום, לעסק בתורה בחשק חדש וחיות חדש, ויהיה בעיניו כחדשים ממש, כי זהו גם כן בחינת התחדשות התורה כמבאר במקום אחר, (בסימן קנט), הינו כנ"ל. וזהו כל בחינת ציצית ותפלין, וקריאת שמע ותפלה, שכלם הם בחינת התחדשות המחין שנמשכין על כל אחד מישראל בכל יום, שכל זה נמשך מבחינת הזריחה והרשימה של הבטול אל התכלית, שהוא בחינת שנה וכו"ל:

ג וזה בחינת תקף הגס של חנכה, עד שזכינו למצוה חדשה להדליק נר חנכה בביתנו בכל שנה, כי הדלקת נר חנכה מדליקין מהזריחה של הרשימו הקדושה של הבטול אל

התכלית, שמשם כל קבלת התורה והמצות, שהם בחינת כלל כל האורות הקדושות, בחינת (משלי ו): "כי נר מצוה ותורה אור", שעל-ידי זה מבטלין כל הצרות והסטרא אחרא, שמהם יניקת מלכות עובדי כוכבים, כי מלכות עובדי כוכבים עמדה על ישראל להשכיחם תורתך וכו', כי ידעו שעקר ההתגברות כנגדם הוא על-ידי התורה כנ"ל, על-כן רצו להשכיח התורה חס ושלום, אבל הצדיקים שבאותו הדור, שהם מתתיהו כהן גדול ובניו, בטלו עצמם בתכלית הבטול אל ה' יתברך והשליכו נפשם מנגד, ומסרו נפשם בשביל ישראל, שזהו בחינת בטול, כי זהו עקר העצה הגדולה האמתית בכל הצרות חס ושלום, שעוברין על ישראל בכלליות או מה שעובר על כל אדם בפרטיות רחמנא לצלן, שאין שום עצה נכונה לברוך מהם כי אם על-ידי הבטול אל התכלית, דהינו לסתם עיניו בחזקה ולעשות עצמו כישן, ולבטל עצמו בתכלית הבטול כאלו אין בו שום הרגשה כלל, רק לדבק ולבטל מחשבתו אל האור האין סוף יתברך. וזה יכול כל אדם לעשות כאשר שמעתי מפיו הקדוש (שיחות הר"ן רעט), כי אף-על-פי שאינו יכול לזכות לבטול בשלמות כמו גדולי הצדיקים השלמים, אף-על-פי-כן יכול כל אדם לבטל עצמו איזה שעה אם ירצה באמת, ועל-ידי הבטול יתבטלו ממנו היסורים

היה קשה להמשיך תורה בכל פעם, אך בחמלת ה' עשה עמנו נסים ונפלאות גדולות ונוראות, עד שהאיר על ישראל הארה גדולה ועצומה מאד בליל שמורים, כמו שכתוב (שמות יב):

"ועברתי בארץ מצרים" וכו', ותרגמו: 'ואתגליתי', וכמובא בכונות. עד שמגדל ההארה נפלו ומתו כל בכורי מצרים שהיו אורבים להתגרות ולהתגבר על-ידיה דיקא, כי לא היו יכולים לסבול אפילו מרחוק התנוצצות האור הגדול הזה. כי אז בחמלתו האיר עלינו אור גדול מאד כל הלילה הקדושה הזאת, שהוא ליל שמורים, עד שנתבטל כח הסטרא אחרא, שהוא בחינת מלכות מצרים אז מאד וכנ"ל. ואז ברחו ישראל חכך, כי הוכרחו לברח מחמת שבהכרח שישובו מהבטול אף-על-פי שנמשך הרבה, ואז יוכלו המצרים להתגבר ביותר כנ"ל. ועל-כן הוכרחו לברח מחמת שהיה קדם קבלת עדין להמשיך תורה אחר-כך לבטלם על-ידי התורה כנ"ל. ועל-כן באמת רדפו מצרים אחר-כך, כשהוגד לפרעה כי ברח העם. כי אף-על-פי שנתבטלו ונכנעו פרעה ומצרים באותו הלילה מאד, אף-על-פי-כן אחר-כך התגבר מתוך מאחר שלא היה עדין קבלת התורה לבטלו בשלמות על-ידי התורה, כי עקר בטולם לגמרי בשלמות הוא על-ידי התורה שממשיכין אחר-כך מהרשימו של הבטול וכנ"ל. ואז לא

והצרות, אך אחר-כך יכול להיות שיתגברו יותר חס ושלום, וצריך להתגבר לבטלם על-ידי חדושי התורה, או על-ידי עסק התורה בחשק חדש וכנ"ל:

ד ועל-כן עקר קבלת התורה היה על-ידי בחינה זאת, על-ידי שהיו תחלה בצרה גדולה במצרים עד שבא משה רבינו ובטל עצמו בתכלית הבטול, כמו שכתוב (במדבר יב): "והאיש משה עניו מאד" וכו', שזהו בחינת תכלית הבטול, שהוא בחינת ענוה אמתית. ועל-ידי הבטול הזה בטל כל הצרות וגאל אותנו ממצרים, ומכל הטמאות והסטרא אחרא. ומבחינת הבטול הזה המשיך לנו אש התורה לגרש הסטרא אחרא והקלפות שלא יתגברו ביותר אחר-כך כנ"ל.

ועל-כן הוכרחו לברח ממצרים מחמת שהיה קדם קבלת התורה. ובמצרים לא היה אפשר ליתן התורה, כי היתה מלאה גלולים, על-כן באמת היה קשה וכבד מאד לצאת ממצרים, כי בכל פעם שבטל משה את עצמו והאיר על ישראל בחינת בטול, כי הודיע להם שמו יתברך, והאיר עליהם אור האין סוף ולמדם להתדבק ולהתבטל אליו יתברך, אך כל מה שבטל את עצמו ביותר, התגברו המצריים ביותר והקבידו את לבם ביותר, מחמת שהבטול צריך להיות ברצוא ושוב וכו' כנ"ל, כי אז

יתברך בכל פעם ובפרט בעת צרה, רחמנא לצלן. והעקר מה שממשיכין לנו חדושי תורה נפלאים מאד, שבוה הם מחיין אותנו ונותנין לנו כח לעמד כנגדם ולבטלם, כשמתגברים ומתגרים אחר-כך ביותר ויותר, כי בכל פעם מבטלין אותם על-ידי התורה הקדושה שכתב זכינו לקבלה על-ידי משה רבינו עליו-השלוש, ועל-ידי החדושים הנפלאים שחדשו הצדיקים הגדולים שבכל דור, בבחינת (תהלים קיט): "זאת נחמתי בעיני כי אמרת חייאתי" וכנ"ל:

ו וזה בחינת הדלקת נר חנכה. שמתתיהו ובניו וכל הצדיקים שבאותו הדור זכו לבטול הנ"ל בשלמות, עד שהמשיכו אחר-כך הארה גדולה מהרשימו הנ"ל, שהוא בחינת קבלת התורה, שעל-ידיה התגברו על מלכות עובדי כוכבים הרשעה וכנ"ל. ומגדל ההארה הזאת זכו להמשיך לדורות הארה גדולה בכל שנה בימים ההם בזמן הזה וקבעו לנו שמנת ימי חנכה אלו ותקנו להדליק בהם נר חנכה, שזאת ההדלקה הקדושה הוא בחינת המשכת האור והזריחה של הרשימו מהבטול, שממש קבלת התורה, שעל-ידיה מתגברין כנגד כל הקמים עלינו שמתגברין ביותר ויותר בכל פעם, כדרך שני אנשים הנלחמים זה בזה כנ"ל, אבל על-ידי בחינת קבלת התורה מאור הרשימו

היה אפשר עדין לקבל התורה, על-כן התגבר והכביר לבו ורדף אחריהם עד הים, על-כן היו אז באמת בסכנה גדולה מחמת שהתגבר אז ביותר, ולקח את כל חילו שש מאות רכב בחור, שהם כלל כל הכחות של הסטרא אחרא והדינים, רחמנא לצלן, כמוכא. כי אז אחר הבטול מתגברין יותר ויותר כנ"ל. אבל ה' יתברך בחמלתו חמל עלינו בזכות אבות ובכחו של משה, ובקע מים מפניהם בזכות קבלת התורה שעתידין לקבל, שהוא בחינת מים כנ"ל. ועל-ידיה ברחו המים הגשמים מפניהם ועברו בתוך הים ביבשה, והמצרים נטבעו בהם, והכל בכח התורה שעתידין לקבל, שהיא בחינת מים וכנ"ל:

ה ועכשיו בגלותנו הארץ המר הזה שהוא קשה יותר מגלות מצרים ומכל הגלות כמוכא, כי על הגלות הזה נאמר (איכה א): "ותרד פלאים", וכן בכל מקום שמדברים הפסוקים וחו"ל מזה הגלות, כלם מפליגים בעצם אריכות ומרירות זה הגלות, כמבאר במדרשים. ולפי אריכות מרירת הגלות לא היה אפשר לסובלו לולא ה' שהיה לנו שהקים רפואה למכה, שכתב זכינו לקבלת התורה במעמד הר סיני, וגם עכשיו אין דור יתום, וה' יתברך שולח לנו צדיקים גדולים ונוראים שממשיכין עלינו בחינת הארת אור האין סוף, ומלמדים אותנו להתבטל אליו

לשוב מהבטול חוזרים ומתגברים אחר-כך שבע פרות הרעות. שהם הרע שאורב ומתגבר ומתגבר ביותר אחר-כך וכנ"ל. וזה שנסמך התגברות הפרות רעות להקיצו כמו שכתוב שם "ומראיהן רע וכו', ואיקץ". וכן בכל הפרשה, הינו כנ"ל.

ותקונו על-ידי יוסף שזכה לתכלית הבטול בשלמות כראוי בבחינת (שם מט) "בן פרת יוסף בן פרת עלי עין" - 'עולה עין', שיוסף בחינת הצדיק האמת, עולה על העין, כי הוא סותם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, ואין לו שום הסתכלות בזה העולם אפילו כהרף עין, ועל-כן נקרא 'עולה עין', כי הוא עולה על העין ומושל עליו. כי מי שיש לו הסתכלות בזה העולם, כפי הסתכלותו בן הוא תחת העין, כי העין מושל עליו מאחר שנמשך אחר עיניו, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל (סוטה ט:) על כמה ש'הלך אחר עיניו, שזהו בחינת (במדבר טו) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" - שלא תהיה העין רואה והלב חומד שולטין עליו, רק הוא יתגבר עלי העין והלב ועולה עליהם, וימשל בהם בבחינת 'עולי עין'. שלא יהיו לו שום הסתכלות בזה העולם, שזהו בחינת יוסף שנקרא 'עולי עין', ועל-כן הוא מבטל כל החרפות והבושות, שהם כלל התאוות הסטרא אחרא, בבחינת (בראשית ל): "אסף אלהים את

הנ"ל, שהוא בחינת הדלקת נר חנכה, על-ידיה מתגברים עליהם כנ"ל.

ועל-כן הם שמנת ימי חנכה, כדי להמשיך הארת קבלת התורה משרשה, שהוא בחינת יום השמיני, שהוא בחינת בינה שכלול משלש ראשונות, ששם נאחז ונתפס אור הזריחה של הרשימו, כי בינה לבא, שהוא בחינת שמחה, בחינת (תהלים ד) "נתת שמחה בלבי", שהוא כלי לקבלת התורה שנמשך לתוך שבעה ימי הבנין, שהם בחינת השבע מדות, שהם בחינת כלל התורה, בחינת (משלי ט) "חצבה עמודיה שבעה" כידוע:

ז וזה בחינת חלום פרעה שתקונו על-ידי יוסף שפתר אותו, שקורין זאת הפרשה בימי חנכה, כי פרעה ראה בעת שנה שנמשך מבחינת בטול כנ"ל, ראה אז איך שבע פרות הרעות בולעים שבע פרות הטובות וכו', שהוא בחינת התגברות הרע על הטוב, הינו התגברות השבע מדות רעות על שבע המדות הטובות עד אשר (בראשית מא): "ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה". כי כל-כך מתגברת הסטרא אחרא בכל פעם עד שרוצה להשפית את האדם בכל פעם, כאלו לא ראה טוב מעולם, אף-על-פי שבתחלה בעת הבטול ראה רק את הטוב, שהם בחינת שבע פרות הטובות, אך ראה שתכף אחר-כך סמוך להקיצו, דהינו כשמתחיל

ח וזה בחינת ציצית שהם תקון הלבושין, שהם בחינת הכלים של המחין, כי צריכין תחלה לתקן ולזכך מאד את הכלים, שהם הלבושים כדי שיוכלו לקבל אור הזריחה של הרשימו מהבטול אל האין סוף, ולא תעבר ולא תשכח מהם, כי כל אחד מישראל בפנימיות נפשו הוא משתוקק ובוזר מאד מאד לה' יתברך מחמת שבפנימיות הוא מסתכל בכל עת אל התכלית שהוא אור האין סוף שמשם שרשו, ורוצה להדבק ולהכלל שם. אך מחמת שבחינה זאת הוא תמיד בבחינת "והחיות רצוא ושוב", וכשהוא בבחינת 'ושוב' אין הכלים של המחין, שהם בחינת הלבושין, יכולים לקבל אור הזריחה משם, ועל-כן אין לו במה לקרר הצמאון שלו, ואז על-פי רב נשכח ממנו לגמרי. ועל-כן היצר הרע וחילותיו מתגדין בישראל ביותר, מחמת שרואין שרוצה לברח בכל פעם אל התכלית, בפרט בהתלמידים חכמים הפזרים החפצים ומשתוקקים ביותר אל התכלית, שבהם מתגרה ביותר, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סוכה נב). הינו מחמת בחינת הנ"ל כנ"ל, כי יש בענין זה של בחינת בטול והסתכלות אל התכלית, כמה וכמה אלפים ורפי רבבות בחינות ומדרגות בין כל אדם ואדם. ואפילו באדם אחד בעצמו יש כמה שנויין בין כל זמן ועת.

חפתי". ועל-כן זכה יוסף לתכלית הבטול בשלמות, ועל-ידי-זה פתר ותקן חלום פרעה והגביר הטוב על הרע, שבע שני השבע על שבע שני הרעב.

וזה בחינת (שם מו) "ויוסף ישית ידו על עיניו", 'ידו' דיקא, בחינת קבלת התורה שמקבלין מהרשימו, שעקר הקבלה על-ידי בחינת ידים, בבחינת (דברים ט) "ושני לחות הברית על שתי ידי", בחינת (שם) "כתובים באצבע אלהים" הנאמר בהתורה הנ"ל, על מאמר רבותינו ז"ל (תנתי לא): 'וכל אחד מראה באצבעו', כי עקר התקון הוא על-ידי התורה שמקבלין אחר-כך כנ"ל. והתורה מגנה על העינים, שאפילו כשחוזרין מהבטול לא יתגברו הסטרא אחרא, כי נופלת על-ידי התורה בבחינת (תהלים יט) "מצות ה' ברה מאירת עינים". וזהו: "ויוסף ישית ידו על עיניו", 'ידו' דיקא, 'עיניו' דיקא וכנ"ל. הינו שאפילו כשחוזרין מהבטול, שהוא בחינת פתיחת העינים, אף-על-פי-כן לא יהיה להם כח להתגבר עוד, כי יתבטלו על-ידי התורה וכנ"ל, כי הצדיקים והפזרים אפילו כשחוזרים מהבטול ופותחין את העינים אינם מסתכלים חס ושלום על הבלי עולם הזה, רק שומרים עיניהם על-ידי התורה שמקבלין מהבטול כנ"ל. ועל-ידי-זה מתבטלין כל הדינים והצרות וכל הסטרא אחרא. וזהו בחינת "ויוסף ישית ידו על עיניו" וכנ"ל:

כלל התורה, נמשכין מאור הרשימו הנ"ל:

ט ועל-כן הקשו כל התורה לתפלין, כמו שכתוב (שמות יג, ט): "ולזכרון בין עיניך, למען תהיה תורת ה' בפיך", כמו שדרשו רבותינו ז"ל (קידושין לה). כי אור הרשימו מן הבטול הנ"ל, הוא בחינת תפלין שהם עקר הדבקות לה' יתברך, שהם עקר אור הזריחה של הרשימו כמוכן בכמה מקומות. וזה בחינת כל התורה והמצות שנמשכין משם, כמבאר בהתורה הנ"ל על מאמר רבותינו ז"ל: 'וכל אחד מראה באצבעו' וכו', עין שם. וציצית הוא בחינת תקון הלבושין, שהם הפלים, כדי שיהיו הפלים זכים ויוכלו לקבל אור הרשימו ולא תעבר מהם. כי אם היה האדם זוכר היטב אור הזריחה של הרשימו הזאת, שמאירה בכל אדם בכל יום לכל אחד לפי מדרגתו, בודאי היה דבוק בה' יתברך תמיד, אך מחמת גשמינות ועכירת הפלים אינו יכול לקבל אפילו אור הרשימו, ועל-ידי-זה עוברת ונשפכת ממנו. על-כן צוה עלינו התורה להתלבש בציצית בכל יום, כדי לזכר הפלים והלבושים, כדי שיוכלו לקבל אור הרשימו, שהיא כלל מצות התורה. וזהו: "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'" וכו'. כי על-ידי ציצית, שהם בחינת תקון כלי המחין, על-ידי-זה נקשרת היטב הזריחה של הרשימו

ועל-כן ציצית הוא מצוה ראשונה בבקר, שתכף בבקר בהקיצו משנתו, שהוא בחינת בטול אל התכלית, תכף צריכין להתלבש בציצית להמשיך אור הציצית, לתקן בחינת המלבושים שהם בחינת הפלים, כדי שיוכל לקבל אור הזריחה של הרשימו מן הבטול כנ"ל. וזה בחינת (במדבר טו): "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'" וכו', כי אור הציצית בשרשם נמשך מבחינת הסתכלות אל התכלית שמשם שרש כל התורה כנ"ל. וזה בחינת תכלת שבציצית, כי תכלת בחינת התכלית, כמבאר (בסיון יח). ועל זה נאמר: "וראיתם אותו", שעקרו נאמר על התכלת, הינו שצריכין לראות ולהסתכל מאד על התכלת, שהוא בחינת התכלית, כי תכלת דומה לים וכו', עד כסא הכבוד (מנחות מג:), ששם שורה כבודו יתברך, בחינת אור האין סוף, שהוא בחינת התכלית. וזהו (במדבר טו): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זנים אחריהם", דהינו שלא יסתפל מן הצד על הבלי עולם הזה, רק יכון ראיתו והסתכלותו אל התכלית לבד, שהוא בחינת תכלת כנ"ל. ועל-ידי-זה ממשכין אור מהתכלית לתקן בחינת המלבושים, שהם הפלים, כדי שיוכלו לקבל אור הרשימו כנ"ל, שמשם כל התורה כנ"ל. וזה "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'", כי כל המצות שהם

התורה נמשך משם מבחינת הסתכלות אל התכלית, שהיא בחינת תכלת שמצוה לראותו תמיד, כמו שכתוב: "וראייתם אותו וזכרתם" וכן"ל:

יא וזה לשון 'מצוה' שהוא לשון 'התחברות', מלשון 'צותא וחבור', כי על-ידי כל מצוה ומצוה ממצות התורה מצותין ומקשרין ומחברין אור הזריחה של הרשימו אל כלי המחין, שעל-ידיה מקשרין בו יתברך, ולהפך עברה חס ושלום, הוא לשון 'חלף ועבר', שעל-ידי העברה חס ושלום חולף ועובר ממנו אור הרשימו הזאת. ועל-כן 'מצוה גוררת מצוה ועברה גוררת עברה' (אבות ד, ב), כי על-ידי המצוה מקשרין ומחברין לעצמו אור הזריחה של הרשימו הנ"ל, שעל-ידיה נתקשר ונתדבק לה' יתברך, ועל-ידיה נמשכין עליו בכל פעם אור קדשת שאר המצות וזוכין לקימן, כי כל המצות נמשכין משם. וכן להפך בעברה חס ושלום.

כי עקר קדשת ישראל הוא לזכות להתכלית הנ"ל, הינו להתקשר ולהכלל באור האין סוף על-ידי קדשת התורה והמצות שנמשכין מהזריחה הנמשך משם, אשרי המשתדל בכל עת להמשיך על עצמו אור הזריחה הזאת, אשרי לו. והבחינה חפשית בכל אדם, כי בכל אדם מאיר בו אור הזריחה הזאת, כי

במח וזוכרין אותו יתברך היטב, שזהו בחינת כלל מצות התורה שיוצאין משם כנ"ל.

וזהו בחינת סמיכת ציצית ותפלין שישאל לובשין בכל יום טלית ותפלין. כי תפלין הם בחינת אור הזריחה של הרשימו כנ"ל, וציצית הם בבחינת תקון הכלים והלבושין כדי שתהיה הרשימו נקשרת בהם ולא תעבר מהם, בבחינת "למען תזכרו", בחינת "וראייתם אותו וזכרתם" וכו', כנ"ל.

ועל-כן ציצית קדם לתפלין, כי תחלה צריכין לתקן ולזכר הכלים כדי שיוכלו לקבל אור הזריחה של הרשימו, ואחר-כך ממשיכין הזריחה של הרשימו, שהם בחינת תפלין, שהם עקר הדבקות בו יתברך שנמשך מאור הזריחה הנ"ל. ועל-כן מצות תפלין גם כן בעינים, כמו שכתוב (שמות יג), "ולטוטפת בין עיניך". כי עקר אור התפלין נמשך על-ידי תקון העינים, על-ידי הסתכלות העינים אל התכלית, שמשם ממשיכין אור הזריחה של הרשימו הנשאר משם, שמשם אור הגדול של התפלין וכן"ל:

י ועל-כן המצוה בתכלת שהוא התחברות שחור ולבן כידוע, וכמו שכתוב במקום אחר (סימן יח), הינו בחינת כלל התורה שהיא בחינת 'אש שחורה על גבי אש לבנה'. כי כל

הָאֵין סוּף, כִּי אִירוּ הָאֵין סוּף אֵינוּ נִפְסָק לְעוֹלָם, וְכַמוֹכָן בְּכַתְּבֵי הָאֵר"י וְז"ל שֶׁאִפִּילוּ בְּתַכְלִית הָעֲשִׂיָּה מִלְּבַשׁ בְּחִינַת 'קו הַמְּאֹר' הַנִּמְשָׁךְ מֵאֵין סוּף, עֵין שֵׁם. רַק שֶׁהוּא בְּהֶעֱלֵם גָּדוֹל וּבִלְבוּשִׁים רַבִּים מְאֹד. אָבֵל כָּל מִי שְׂרוּצָה לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בִּה' יִתְבָּרֵךְ יָכוֹל לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, כְּמוֹ שֶׁאָמַר אֲדַמְו"ר וְז"ל בְּכֶמֶה וְכֶמֶה לְשׁוֹנוֹת בְּכֶמֶה וְכֶמֶה מְקוֹמוֹת. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (מוֹסָף - רֹאשׁ הַשָּׁנָה): 'אֲשֶׁרִי אִישׁ שְׁלֹא יִשְׁכַּחֲךָ וְכֵן אָדָם יִתְאַמֵּץ בְּךָ, כִּי צְרִיכִין הֵתַאֲמָצוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת גָּדוֹל מְאֹד לְזֶה, וְכָל מִי שֶׁהוּא בְּמִדְרַגָּה נְמוּכָה בְּיוֹתֵר צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק וְלִהְתַּאֲמֵץ בְּזֶה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי גַם בְּתַקְףִּי הַחֹשֶׁךְ בְּגִיָּא צִלְמוֹת יְכוּלִין לְהִמָּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אִירוּ הָאֵין סוּף, עַל-יְדֵי שְׂיִסְתוֹם עֵינָיו וַיִּבְטֹל עֲצָמוֹ אֵיזָה שְׁעָה בְּבְחִינָה הַנִּזְכָּר. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים כג): "גַּם כִּי אֵלֶךְ בְּגִיָּא צִלְמוֹת, לֹא אֵירָא רַע כִּי אַתָּה עֲמַדִּי". וּכְתִיב (שֵׁם קְלוֹט): "גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחֲשִׂיךְ מִמֶּךָ וְלִילָה כִּיֹּם יֵאִיר כַּחֲשִׁיכָה כְּאוֹרָה". וּכְתִיב (מִיכָה ז): "אֵל תִּשְׁמָחִי אֵיבִיתִי לִי כִּי נִפְלִיתִי קָמְתִי כִּי אֲשַׁב בַּחֲשֶׁךְ ה' אִירוּ לִי", וְהֵבֵן הֵיטֵב לְמַעֲשֵׂה:

כִּי הֵגֵן עַדֵּן הוּא בְּחִינַת הַשְּׂדָה הַקְּדוּשָׁה הַמְּבֹאֲרֶת בְּתַחֲלַת הַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר שֵׁם גְּדִלִים כָּל הַנִּשְׁמוֹת וְכו', שֶׁזֶּה שִׁיךְ לְעֵינֵי בְטוֹל הַכְּתוּב שֵׁם, כִּי הֵגֵן עַדֵּן הוּא הַשְּׂדָה אֲשֶׁר בִּרְכוּ ה', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְז"ל (ב"ר סה, סה, כב). כִּי עָקֵר תִּקְוַת הַנִּשְׁמוֹת

אִפִּילוּ בְּמִדְרַגּוֹת הַתְּחַתּוֹנוֹת מְאִיר אִירוּ הָאֵין סוּף, כִּי אִירוּ הָאֵין סוּף אֵינוּ נִפְסָק לְעוֹלָם, וְכַמוֹכָן בְּכַתְּבֵי הָאֵר"י וְז"ל שֶׁאִפִּילוּ בְּתַכְלִית הָעֲשִׂיָּה מִלְּבַשׁ בְּחִינַת 'קו הַמְּאֹר' הַנִּמְשָׁךְ מֵאֵין סוּף, עֵין שֵׁם. רַק שֶׁהוּא בְּהֶעֱלֵם גָּדוֹל וּבִלְבוּשִׁים רַבִּים מְאֹד. אָבֵל כָּל מִי שְׂרוּצָה לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בִּה' יִתְבָּרֵךְ יָכוֹל לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, כְּמוֹ שֶׁאָמַר אֲדַמְו"ר וְז"ל בְּכֶמֶה וְכֶמֶה לְשׁוֹנוֹת בְּכֶמֶה וְכֶמֶה מְקוֹמוֹת. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (מוֹסָף - רֹאשׁ הַשָּׁנָה): 'אֲשֶׁרִי אִישׁ שְׁלֹא יִשְׁכַּחֲךָ וְכֵן אָדָם יִתְאַמֵּץ בְּךָ, כִּי צְרִיכִין הֵתַאֲמָצוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת גָּדוֹל מְאֹד לְזֶה, וְכָל מִי שֶׁהוּא בְּמִדְרַגָּה נְמוּכָה בְּיוֹתֵר צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק וְלִהְתַּאֲמֵץ בְּזֶה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי גַם בְּתַקְףִּי הַחֹשֶׁךְ בְּגִיָּא צִלְמוֹת יְכוּלִין לְהִמָּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אִירוּ הָאֵין סוּף, עַל-יְדֵי שְׂיִסְתוֹם עֵינָיו וַיִּבְטֹל עֲצָמוֹ אֵיזָה שְׁעָה בְּבְחִינָה הַנִּזְכָּר. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים כג): "גַּם כִּי אֵלֶךְ בְּגִיָּא צִלְמוֹת, לֹא אֵירָא רַע כִּי אַתָּה עֲמַדִּי". וּכְתִיב (שֵׁם קְלוֹט): "גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחֲשִׂיךְ מִמֶּךָ וְלִילָה כִּיֹּם יֵאִיר כַּחֲשִׁיכָה כְּאוֹרָה". וּכְתִיב (מִיכָה ז): "אֵל תִּשְׁמָחִי אֵיבִיתִי לִי כִּי נִפְלִיתִי קָמְתִי כִּי אֲשַׁב בַּחֲשֶׁךְ ה' אִירוּ לִי", וְהֵבֵן הֵיטֵב לְמַעֲשֵׂה:

יב וְזֶה בְּחִינַת צֶמֶר וּפִשְׁתִּים, שֶׁעָקֵר הַבְּגָדִים הֵם שֶׁל צֶמֶר וּפִשְׁתִּים (עֵין מִנְחוֹת לט), וּמֵהֶם עָקֵר הַצִּיצִית. כִּי עָקֵר הַבְּגָדִים נַעֲשׂוּ אַחֵר חֲטָא אָדָם

גשמיים והם עקר התקון, כי בלי תקון הלבושים אי אפשר לקבל שום אור כידוע:

ועל-כן הסטרא אחרא והקלפות כרוכים ביותר אחר המלבושים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות א): 'הני מאני דרבנן דכלו - מנייהו', מחמת שעל-ידם עקר המשכת האור, על-כן הם כרוכים שם, כי הם כרוכים תמיד לקלקל חס ושלום בחינת התקון שעל-ידו נמשך ונתגלה אורו יתברך. וגם כי הלבושים סמוכים אליהם, כי הלבושים הם חוץ לאדם והם בבחינת החשמ"ל שסמוך לבחינת נגה, כידוע. כי הלבושים הם המפסיקין בין הקדשה ובין הקלפה, על-כן הם כרוכים אחריהם, על-כן צריכין לשמור המלבושים מאד מאד. וזה בחינת ציצית, שהם תקון המלבושים, שעל-ידיה עקר קבלת האור מהרשימו מהבטול וכנ"ל.

וזה בחינת צמר ופשתים שאסור לחברם יחדיו שלא במקום מצוה כמו שכתוב (דברים כב): "לא תלבש שעטנז, צמר ופשתים יחדו, גדלים תעשה לך" וכו'. כי צמר שרשו נמשך מבחינת הבטול הנ"ל המבאר בהתורה הנ"ל, דהיינו כשיש

שבשדה הוא שיזכו להכלל באור אין סוף ולהתענג על ה', שזה עקר תכליתו, עקר תענוג עולם הבא שהוא שעשוע גן עדן, שהוא עולם הנשמות. ומתחלה קדם החטא היה יכול לזכות לזה בחיים חיותו, ובשביל זה הושיבו ה' יתברך שם לעבדה ולשמרה, לעבדה בפקודין דעשה ולשמרה בפקודין דלא תעשה. דהיינו שהיה צריך רק לקים ולשמור את התורה, שעל-ידיה היה יכול להכלל באין סוף, ולהמשיך האור משם בלי התעבות הלבושים, רק בבחינת 'כתנות אור' כנ"ל, אך על-ידי החטא - "אדם ביקר בל יליו" (תהלים מט), ונתגרש מגן עדן, "וישם ה' את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים" (בראשית ג), שהם בחינת נטורי תרעאי שאין מניחין לכלל בקלות באור האין סוף, ששם עקר החיים הנצחיים (וזהו נשא כגב), כי מבבלין המחשבה בכמה מיני הסתות ובלבולים שנמשכין מבחינת הלהט החרב המתהפכת וכו', ואז צריכין יגיעה גדולה קדם שנכללין שם, ואי אפשר לקבל האור משם כי אם על-ידי התלבשות בכמה לבושים וצמצומים בבחינת 'כתנות עור' שמהם נשתלשלו ונתהוו הלבושים

ד. וזהו בראשית דף כז. ובתקוני זוהר תקן כ כא דף סב. ועוד.

ה. שומרי השער.

ו. הסיבה שהבגדים של החכמים מתבלים מהר, הוא בגלל השדים המתרככים בהם.

וּפְשָׁתָן הִיא בְּחִינַת דִּינִים וּגְבוּרוֹת, בְּחִינַת קֶרֶבֶן קֶרֶבֶן קֶרֶן שֶׁהִבִּיא מִפְּסֻלַּת, שֶׁהוּא זֶרַע פֶּשֶׁתָן (כ"ד כב, ה). וְעַל-כֵּן אֲסוּר לְחַבֵּר צִמְר וּפִשְׁתִּים שֶׁלֹא בִּמְקוֹם מִצְוָה, כִּי הַדִּינִים הַנֶּאֱחָזִין בִּפְשָׁתָן, מִתְּגַבְּרִין וּמִתְגָּרִין בִּיּוֹתֵר מֵאֵד כְּשֶׁמִּתְחַבְּרִין עִם צִמְר שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת בְּטוּל אֶל הַתְּכֵלִית, וְכִמְבָּאֵר בַּהֲתוֹרָה הַנ"ל, שֶׁכְּשֶׁרוֹאִין הַדִּינִים, שְׂרוּצָה לְבִטּוֹל הַיִּסּוּרִים וְהַדִּינִים עַל-יְדֵי בְטוּל אֶל הַתְּכֵלִית, הֵם מִתְּגַבְּרִין בִּיּוֹתֵר, כְּמוֹ שְׁנֵי בְנֵי אָדָם הַנִּלְחָמִין זֶה בְּזֶה וְכו', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עֵינִי שָׁם.

וְזֶהוּ אֲסוּר שֶׁעֲטָנוּ, שֶׁהִיא הַתְּחַבְּרוֹת צִמְר וּפִשְׁתִּים. כִּי צִמְר לְגַבִּי פִשְׁתִּים הוּא בְּבְחִינַת בְּטוּל אֶל הַתְּכֵלִית כִּי מִשָּׁם שָׁרְשׁוּ, וּפִשְׁתִּים הוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת שֶׁשָּׁם אַחֲזוֹת הַדִּינִים, שֶׁהֵם מִתְגָּרִים בִּיּוֹתֵר כְּשֶׁרוֹאִים בְּחִינַת בְּטוּל הַנ"ל, וְכֵן ל'.

וְעַל-כֵּן בִּמְקוֹם מִצְוַת צִיצִית בְּשִׁלְמוֹת, דְּהֵינּוּ בְּזִמְן שֶׁהִיא תְּכֵלֶת, מִתָּר כְּלָאִים. כִּי עַל-יְדֵי קִדְשַׁת מִצְוַת צִיצִית מִמְּשִׁיכִין אֹר הָרָשִׁימוּ שֶׁהוּא כָּלֵל הַתּוֹרָה כֵּן ל', שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְקַרְרִין וּמְבַטְּלִין הַדִּינִים וְהַיִּסּוּרִים אַחֵר הַבְּטוּל כְּשֶׁרוֹצִים לְהִתְגַּבֵּר בִּיּוֹתֵר, בְּבְחִינַת (וְשַׁעֲיָה נה) "הוֹי כָּל צִמָּא לְכוּ לִמִּים", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְעַל-כֵּן אֵד נִמְתְּקִין גַּם בְּחִינַת הַפֶּשֶׁתָן שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּינִים, וְנִעֲשֶׂה גַם כֵּן בְּבְחִינַת לְבוּשִׁין קְדוּשִׁים, בְּחִינַת

לְאָדָם יִסּוּרִין וְצִרוֹת חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזִי סוֹתָם עֵינָיו וְכו', שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בְּטוּל אֶל הַתְּכֵלִית שֶׁשָּׁם כָּלוּ טוֹב, וְשָׁם מִתְבַּטְּלִין כָּל הַיִּסּוּרִים וְהַדִּינִים וְכו'. וְזֶהוּ בְּחִינַת צִמְר, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּנִי דִיקָנָא, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיח) "מִן הַמִּצֵּר קָרָאתִי יְהוָה", 'מִצֵּר' אוֹתִיּוֹת 'צִמְר' וְכו' כְּמִבָּאֵר בְּכַתְּבִים (עֲמָק הַמֶּלֶךְ שַׁעַר טז פֶּרֶק סח). וְזֶהוּ בְּחִינַת (דְּנִיאל ז) "וַיִּשְׁעֶר רֹאשׁוֹ כַּעֲמֵר נִקָּא" וְכו', שֶׁנֶּאֱמַר בַּעֲתִיק יוֹמִין, שֶׁשָּׁם עָקַר בְּחִינַת הַבְּטוּל כִּידוּעַ. וְזֶהוּ: "מִן הַמִּצֵּר קָרָאתִי יְהוָה", 'מִן הַמִּצֵּר' דִּיקָא, הֵינּוּ שְׂדֵיקָא מִן הַמִּצֵּר וְהַדְּחַק וְהַיִּסּוּרִים חֵס וְשְׁלוֹם, כְּשֶׁזּוֹכִין לְקִרוֹת אֶל ה' וְלִהְלָל וְלִהְתַּבָּטֵל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי זּוֹכִין לְהִכָּלֵל בַּהֲתְכֵלִית שֶׁהוּא כָלוּ טוֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּנִי דִיקָנָא הַמְּרָמִזִין בְּפִסּוּקֵי "מִן הַמִּצֵּר" כְּמִבָּאֵר בַּכּוֹנּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת רַחֲמִים גְּדוּלִים, בְּחִינַת כָּלוּ טוֹב. כִּי שָׁם נִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, כִּי שָׁם נִתְהַפְּכִין הָעוֹנוֹת לְזִכִּיּוֹת בְּבְחִינַת (יִשְׁעִיָה א) "אִם יְהִי חֶטְאִיכֶם וְכו' וְאִם יֵאָדִימוּ כְּתוּלַע כַּצִּמְר יְהִי", בְּחִינַת 'חוּט' שֶׁל צִמְר שֶׁהִיא תְּלוּי בִּיּוֹם הַכְּפּוּרִים שֶׁהִיא מְלִבִּין הָעוֹנוֹת' וְכו' (יוֹמָא לט.). וְעַל-יְדֵי-זֶה מִמִּילָא נִתְבַּטְּלִין כִּי הַיִּסּוּרִים וְהַצִּרוֹת וְנִתְהַפְּכִין לְטוֹבוֹת, כִּי 'אֵין מִיתָה בְּלֹא חֶטָא וְאֵין יִסּוּרִין בְּלֹא עוֹן' (שַׁבָּת נח.). וְכִשְׁנֵיתֵהֶםכֵּן הָעוֹנוֹת לְזִכִּיּוֹת וְנִעֲשֶׂה מִ'מִּצֵּר' - 'צִמְר', מִמִּילָא נִתְבַּטְּלִין כָּל הַיִּסּוּרִים, כִּי שָׁם בְּחִינַת הַתְּכֵלִית שֶׁהוּא כָלוּ טוֹב וְכו'.

כלים, לקבל אור הרשימו של התכלית שהוא בחינת כלל התורה. כי פשתן גדולו על המים, ותקונו משם, הינו על-ידי התורה שהוא בחינת מים שממשיכין מהרשימו של הבטול, שעל-ידי-זה מקרין ומבטלין היסורים והדינים כנ"ל. אבל שלא במקום מצוה, שאז אין יכלת להמשיך תורה, על-כן אז אסור כלאים שהוא התחברות צמר ופשתים, שלא יתגברו הדינים ביותר, שמשם אחיזת כל הסטרא אחרא והקלפות כידוע:

יג וזה בחינת (בראשית ד): "ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו". כי הבל בבחינת צמר בבחינת בטול הנ"ל, כי הביא מבכורות צאנו וכו' שמהם הצמר, וקין בבחינת פשתן, כי קרבנו היה זרע פשתן כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה שם). ועל-כן כשראה קין שהבל זכה להתבטל ולהכלל באור האין סוף, כי נתקבל קרבנו ועלה למקום שעלה, כמו שכתוב (שם) "וישע ה' אל הבל ואל מנחתו" וכו', על-כן התקנא והתגרה בו מאד, עד שקם עליו והרגו, זה בחינת התגרות הדינים והקלפות ביותר במי שרואין שנכלל באור האין סוף וכנ"ל. וצריכין להשתדל להתגבר כנגדם ביותר, דהינו שישתדל לזכות להמשיך תורה מהרשימו וכו', שעל-ידי-זה יכול לעמד כנגדם כנ"ל. והבל

לא זכה לזה, כי אף-על-פי שזכה לעלות במקום שעלה, אבל לא זכה לשוב משם בשלום ולהמשיך משם תורה, כמוכן בתקוני זוהר (תיקון סט דף קב.) שכתב שם בענין הבל: 'בהוא יומא הציץ ומת', זה בחינת פגם נדב ואביוהו, פגם הנכנסין לפרדס שלא זכו לכנס ולצאת לשלום כמו רבי עקיבא, דהינו שלא זכו כששבו מהבטול בבחינת 'שוב' להמשיך משם תורה, ועל-כן זה הציץ וזה הציץ וכו' (חגיגה יד:). ועל-כן היה כח לקין בחינת הדינים להתגרות בהבל, עד שהרגו, מחמת שהיה בבחינת 'הציץ ומת', שלא זכה להמשיך תורה משם, שעל-ידי-זה יהיה לו כח לעמד כנגדו כנ"ל:

יד וזהו ששבח שלמה המלך עליו- השלום את משה רבינו עליו- השלום (משלי ל): "מי עלה שמים וירד, מי אסף רוח בחפניו מי צרר מים בשמלה, מי הקים כל אפסי ארץ". כי משה זכה לזה הבטול בתכלית השלמות, עד שזכה להמשיך כל התורה משם כנ"ל. וזה: מי 'עלה' שמים 'וירד', הינו מי זכה כמשה לעלות שמים ולירד, שזהו בחינת רבי עקיבא שזכנס בשלום ויצא בשלום, דהינו שעלה שמים שזהו בחינת בטול הנ"ל בשלמות באמת, שעל-ידי-זה עלה למקום שעלה, וכמו שהוא זכיה ומעלה נפלאה 'העליה', כמו כן היא זכיה ומעלה נפלאה

וזה: מי צרר מים בשמלה' דיקא זה בחינת מצות ציצית שתלויה בבגדים שהיא בחינת (תהלים קד) "עטה אור כשלמה", כי על-ידי מצות ציצית שהוא תקון המלבושים, על-ידי דיקא צוררין ומקשרין ומזהדיקין מימי התורה הנמשכים מהזריחה של הבטול הנ"ל, שהיו מקשרים היטב בלבו שיוזכר אותם ולא ישכחם, כמו שכתוב (במדבר טו): "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'", וכמבאר לעיל היטב. ועל-ידי זה יוכל להתגבר כנגד המתגרים ביותר אחר כך כנ"ל. ועל-כן ציצית היא שמירה גדולה מהקלפות והסטרא אחרא, מחמת ששם נקשר אור הרשימו הנ"ל, שמשם כל התורה, שעל-ידי זה משברים ומבטלים כל הקלפות והסטרא אחרא כנ"ל. ועל-כן נקראת כל התורה על שם תקון השמלה שהוא בחינת ציצית, כמו שכתוב (ישעיה א): "שמלה לכה קצין תהיה לגו", כמו שאמרו רבותינו ז"ל פסוק זה על התורה (שבת קט:). כי כל התורה נמשכת ומתקיימת על-ידי מצות ציצית, שהיא תקון השמלה והמלבושים שהם הכלים כנ"ל, שזהו בחינת מי צרר מים בשמלה' כנ"ל.

וזהו: "מי הקים כל אפסי ארץ", שעל-ידי זה הקים וקים כל אפסי ארץ, דהיינו כל העולם כולו, שהיה מתמוטט מגדל הקטרוגים וההתגרות שרצו להתגרות במשה

ביותר 'הירידה', שיוכה לירד משם בשלום, דהיינו שיוכל לעמוד בעת הירידה נגד המקטרגים והסטרא אחרא המתגרים אחר-כך ביותר ויותר כנ"ל. אבל מי זכה לעמוד בזה כמשה שעלה וירד בשלום, כי זכה להמשיך מהזריחה של הבטול כל התורה הקדושה שדבר עמו ה' יתברך משם, כי רק על-ידי התורה עומדים כנגדם כנ"ל.

וזהו: "מי אסף רוח בחפניו מי צרר מים בשמלה", זה בחינת המשכת התורה משם, כי התורה היא בחינת רוח אלהים, בחינת רוח הקדש, בחינת (בראשית א): "ורוח אלהים מרחפת על פני המים" שהוא רוחו של 'משה משיח' שמרחף על אנפי אורייתא כמובא במקום אחר (ליקו"ת סימן לב). וזהו: "מי אסף רוח בחפניו", שאסף וקבץ הרוח הקדש רוח אלהים, שהוא בחינת המשכת התורה, אסף אותו בחפניו, דהיינו בידי שבהם מקבלים את התורה, שהיא בחינת 'אצבע אלהים' וכנ"ל. וזהו: "מי צרר מים בשמלה", 'מים' הם מימי התורה, בחינת (ישעיה נה, א) "הוי כל צמא לכו למים" המזכר בהתורה הנ"ל עין שם, שבהם מקררים ומבטלים היסורים והדינים והמקטרגים אחר ששבין מהבטול, בבחינת (רות ב): "וצמת והלכת אל הכלים ושתית מאשר ישאבון הנערים", כמבאר שם עין שם.

עד שזכה להתגלות אלקות, שעל-ידי-זה הוציא את ישראל מהגלות, וקבל את התורה ונתנה לנו, וכו'.

וזה (שמות שם): "וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל", הינו שהסנה שהוא בחינת הדינים והקטרוגים, עדין אינם נאכלים ומתבטלים, אף-על-פי שנתגלה אש כזה דהינו התגלות אלקות על-ידי הבטול, שהוא בחינת 'אש אכלה' כמו שכתוב (דברים ד): "כי ה, אלקיך אש אכלה" וכו', וכמו שכתוב (שיר השירים ח): "רשפיה רשפי אש שלהבתי", שנאמר על רשפי שלהבת אש הדבקות והבטול, והיה ראוי בודאי שזה האש ישרף ויכלה את הסנה, שהם בחינת הדינים והקטרוגים שמהם אחיזת הסטרא אחרא והקלפות. אבל משה ראה שהסנה בוער באש, ועם כל זה: 'והסנה איננו אכל'. ועל-כן תמה מאד על זה, כמו שכתוב שם: "אסורה נא ואראה" וכו', ואז: "וירא ה' כי סר לראות ויקרא אליו משה" וכו', ואמר לו: "אל תקרב הלוך של נעליך" וכו', שאי אפשר להתקרב הלוך כל זמן שיש לו איזה אחיזת מהגוף הגשמי כמו שכתוב בזהר הקדוש (תיקון' תיקון כ כא דף מח). ששל נעליך מרמז שיפשיט גופו שנגעה בו בת פרעה דהינו שיש בו איזה אחיזה מהכלי העולם הזה, כי צריכין להפשיט עצמו מזה הגוף לגמרי לגמרי

מחמת שעלה לעליה כזאת, לבטול כזה. וזה בחינת (תהלים עה): "נמגים ארץ וכל ישביה" וכו', הנאמר על שעת מתן תורה, וכמו שכתוב (שופטים ה): "הרים נזלו" וכו'. וזה בחינת גדל הדינים שהיה אז, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת פח). שכפה עליהם הר כגיגית, אם אתם מקבלין התורה מוטב וכו', הינו כנ"ל, שכשעולין ומבטלין עצמו באור האין סוף שהוא התכלית, אזי כל הסטרא אחרא והדינים וכו' מתגרין ביותר, וצריכין להתגבר כנגדם לשבכם ולהכניעם על-ידי התורה שממשיכין משם כנ"ל. וזהו: 'מי הקים כל אפסי ארץ', כי משה זכה לעלות ולירד בשלום, כי המשיך משם תורה, שזהו בחינת "מי אסף רוח בחפניו מי צרר מים בשמלה", ועל-ידי-זה "הקים כל אפסי ארץ", שקים כל העולם כלו שלא יחרב על-ידי התגרותם אז, כי שבר ובטל כלם על-ידי התורה שהמשיך וכו'.

טו וזה בחינת (שמות ג): "וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה", שמרמז על צרות ישראל כמו שאמרו רבותינו ז"ל (תנחומא שמות סימן יד) משום 'עמו אנכי בצרה' (תהלים צה). הינו שעקר התגלות אלקות, בחינת בטול הנ"ל זכה משה על-ידי שנתן לבו על צרת ישראל כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שם), ומגדל צרתו ודחקו מצרות ישראל בטל עצמו בתכלית הבטול,

רפואה למכה שכבר קבלנו את התורה וכנ"ל, וכמבאר מזה בזהר הקדוש וכמובא בדברינו הרבה מזה במקום אחר, עין שם:

טז וזה צריך כל אדם לידע, שבכל עת שמתנוצץ לו איזה התנוצצות אלקות, או אם נתעורר באיזה התעוררות חדש לה' יתברך שזה גם כן נמשך מבחינת התנוצצות אלקות, כי אף-על-פי דאיהו לא חזי מזליה חזי, אזי תכף מתגרים בו יותר ויותר. וצריך להיות חזק הרבה לכל יפול מזה, אף אם יהיה כן אלפים ורכבות פעמים חס ושלום, רק צריך להתחזק הרבה על-ידי התורה, כי אפילו מי שאינו זוכה להמשיך חדושי תורה ממשי, אף-על-פי-כן יתחזק על-כל-פנים לעסוק בתורה בהתעוררות חדש, ולקיים את כל דברי התורה בפשיטות ובתמימות, ולא יצא מדרכי התורה חס ושלום. כי אף-על-פי שלפי אור ההתלהבות וההתנוצצות של בחינת הבטול הנ"ל, הוא נכסף להיות קדוש ופuroש ומבדל לגמרי מהכלי עולם הזה לפי הווייתה של ההתנוצצות הזו, ובאמת כך ראוי להיות, [וכמבאר בדברינו מזה במקום אחר], אך אם אף-על-פי-כן יצרו מתגבר עליו ומתגרה בו ביותר עתה דיקא, אל יפול לגמרי על-ידיה חס ושלום, ואל יחלש לבו, רק יתחזק לכלי

בתכלית השלמות, דהינו לסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, ואז יכולין לעלות לשם בשלום ולשוב ולירד משם בשלום, ולהמשיך תורה משם, שעל-ידיה מבטלין ומשברין כל הדינים וכל הסטרא אחרא וכנ"ל.

ועל-כן מאן משה בשליחותו כמה פעמים, ואמר: "שלח נא ביד תשלח", כי הוא מלחמה גדולה ועצומה מאד, עד שאפילו משה רבינו שזכה להמשיך כל התורה, ובאמת שב והכניע אותם מאד כידוע ועלה וירד משם בשלום עם כל התורה כלה, אף-על-פי-כן התגרו מאד בישראל על-ידי הסתת הערב רב, עד שעשו מה שעשו. אבל ה' יתברך הכריח את משה לילך בשליחותו, ולגאל את ישראל ולתן להם את התורה, כי הבטיחו והודיע לו גדל כח התורה, שפח התורה עומדת כנגדם תמיד, בבחינת (תהלים א): "עצת ה' לעולם תעמד" וכו'. כי אף-על-פי שהתגרו בהם ועשו מה שעשו, אף-על-פי-כן כח התורה שקבלו נשאר לדורות לנצח, שבזה אנו מחיין עצמנו בכל תקף צרוטינו המרבות רחמנא לצלן בכל ימי הגלות המר בבחינת (שם קיט): "זאת נחמתי בעיני כי אמרתך חיתני" כי עתה לא היה לנו שום קיום חס ושלום, וללא ה' עזרתה לנו שהקדים

הגדולה הזאת, היה אפשר שיתגרו יותר ויותר חס ושלום, וירצו להפיל אותי חס ושלום על-ידיה וכו', על-כן אָמר: "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדתיך". שאני מחשב דרכי בכל עת ובכל יום ובכל שעה מה התכלית מפל העולם הזה והבלי, ולפי חשבוני ומחשבותי בודאי אני מתלהב בכל עת לבטל עצמי לגמרי, אך חלילה וחלילה שאפול מזה נפילה כל שהוא חס ושלום כשאני רואה שאינו עולה בידי, רק: 'ואשיבה רגלי אל עדתיך', לנחם ולהחיות עצמי על-ידי העדות שהוא התורה שקבלנו, ולהזהר לבלי לצאת על-כל-פנים חס ושלום, מדרכי התורה בפשיטות וכו'. (וזהו (ש): "חשתי ולא התמהמהתי לשמר מצותיך", שתכף אני מזרז עצמי בזריזות גדול מאד לשמר מצותיך בפשיטות על-כל-פנים, כי מחמת שהם מתגרים אז ביותר כנ"ל, על-כן צריכין להתגבר להזדרז מאד בזריזות גדול נגדם לשמר מצותי ותברך וכו'".

וזהו (ש): "חבלי רשעים עודני תורתך לא שִׁכַּחְתִּי", כאן מפרש ומבאר היטב כל ענין הנ"ל, שהם מתועזין עליו ומתגרים בו ביותר מחמת בחינת גדל ההשתוקקות, בחינת בטול הנ"ל, שהוא בחינת 'חלקי ה' אמרתי וכו' כנ"ל. וזהו: "חבלי רשעים עודני", שהרשעים שהם הסטרא אחרא

לצאת חס ושלום מדרכי התורה בפשיטות, ויקים: "אל תצדק הרבה ואל תרשע הרבה", שלא 'ירשע' הרבה חס ושלום, על-ידי שרצה 'לצדק' הרבה ולא עלתה בידו. ואז כשילך בדרך זה ויהיה חזק הרבה בזה, אז ילך לבטח דרכו, ויוכל בכל פעם לעורר עצמו לה' יתברך ולסתם עיניו בכל עת ולבטל עצמו כנ"ל. ואם יזכה לבטל עצמו באמת מעתה על-כל-פנים לצאת מחייו דהאי עלמא לגמרי כראוי באמת, בודאי מה טוב, ואם לאו חס ושלום, על-כל-פנים לא יפול מזה כלל כלל, רק יחזק עצמו להיות לאיש כשר בפשיטות גמור וכו'".

וזה בחינת (תהלים קיט): "חשבותי דרכי ואשיבה רגלי אל עדתיך". כי מתחלה ספר מגדל תשוקתו והתלהבותו לה' יתברך שזוהו בחינת בטול הנ"ל, וזה (ש): "חלקי ה' אמרתי" וכו', הינו שאני רוצה שיהיה לי שום חלק בהבלי עולם הזה, רק 'חלקי ה' אמרתי', כי אני רוצה תמיד לדבק עצמי רק בה' יתברך לכלל באורו האין סוף, וזהו (ש): "חליתי פניך בכל לב", שאני מיחל ומקנה ומחכה בכל עת רק 'לאור פניך', כמו שפרש רש"י שם שהוא בלשון (איכה ג) "חלקי ה' אמרה נפשי על כן אוחיל לו", שזוהו בחינת תשוקת בטול הנ"ל. וזהו: "חשבותי דרכי ואשיבה רגלי אל עדתיך", הינו שלפי עצם ההתלהבות והתשוקה

וארבעה מינים. והושענא רבא ושמיני עצרת ושמיחת תורה:

על פי התורה ויאמר בעז אל רות' בלקוטי א בסימן סה עין שם כל התורה מראשה לסופה:

א וזה בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב אבינו עליו השלום שהוא הבחיר שבאבות. והיא התפלה הקודמת של כל השלש תפלות שביום, כי היום הולך אחר הלילה, ובתחלה הוא לילה ואחר כך היום כמבאר בדברי רבותינו ז"ל. נמצא שתפלת ערבית היא הראשונה מהשלש תפלות. כי עקר שלמות התפלה היא דיקא על ידי הבטול שנכללין בבחינת כלו אחד כלו טוב, שעל ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה. וכשעומד בסוף התפלה יהיה זוכר צדין תבה הראשונה של התפלה וכו' כמבאר בהתורה הנ"ל.

כי כשאדם עומד להתפלל אזי הוא הולך בשדה העליון ומלקט ציצים ופרחים ושושנים ועשבים נאים ויפים וכו'. ותכף כשמוציא אות ראשונה וכו' מפל שכן כשגומר תבה אחת אזי התבה תופסת את הנפש שממנה יוצא הדבור ומחבק ואוחז את הנפש באהבה עצומה, ואינו מניח את הנפש לילך להלך יותר וכו'. אבל אין זה שלמות התפלה, כי צריכין לגמר כל התפלה ולומר אחר כך עוד שירות ותשבחות ותחנונות ובקשות וכו'.

והקלפות, מתועדין ומתגרים בי ביותר מחמת הנ"ל, אבל אני תורתך לא שכחתי, כי אני מחיה עצמי בכל עת על ידי התורה, שמקרת הצמאון ומשברת ומבטלת אותם כנ"ל.

וזהו (שם): "חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך", כי כל דברינו המבארים בכל ההלכה הזאת, הפל סובב והולך על ענין קימת חצות, שאז הוא התעוררות השנה שנמשך בשרשו מבחינת ששבין וחזרין מהבטול וכנ"ל, ואז הסטרא אחרא רוצה להתגבר בשנה גשמיית שהיא סטרא דמותא, שהוא בחינת 'סטרא דמסאבא דשריא על ידו' (וזהו וישב קפי:) כנ"ל, ואז צריכין להתגבר להתעורר מהשנה בזריות ולקום בחצות ולעסוק בתורה, ועל ידי זה ממשיכין כח התורה שנמשך מאור הזריחה של ה'שימו, ועל ידי זה עמידים כנגדם ומכניעים אותם כנ"ל. וזה בחינת: "חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך" שנסמך לפסוקים אלו, המתחילים: "חלקי ה'", שמדרגים מענין התנוצצות של הבטול הנ"ל, שצריכין להחיות עצמו רק על ידי התורה, שזה בחינת: "חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך" כנ"ל:

הלכות תפלת ערבית הלכה ד

ובו תבאר ענין ראש השנה ועשרת ימי תשובה ויום הכפורים וסכות

לראות דבר הרחוק מעיני צריך לצמצם את הראות וכו'. כמו כן כשרוצין להסתפל על התכלית שהוא רחוק מאד מעיני האדם, צריכין לסתם עיניו לגמרי ולדחקם באצבע, דהינו שצריכין לסתם עיניו מחיוו דהאי עלמא לגמרי. ואז דיקא יכולים להסתפל על התכלית שהוא כלו אחד כלו טוב ושם נתבטלין היסורים לגמרי כנ"ל.

ועל-כן מטבע בטבע האדם לסתם עיניו בחזקה בשעת היסורים הקשים כדי לברח מהיסורים, כי על-ידי סתימת עיניו בשעת היסורים, על-ידי-זה הוא נכלל בהתכלית ששם נתבטלין כל היסורין כנ"ל. אבל אי אפשר שישאר שם, כי יתבטל במציאות ובהכרח שיהיה הבטול בבחינת רצוא ושוב. ואזי כשחזור מהבטול אזי חוזרים ומתגברים היסורים ביותר חס ושלום וכו'. אבל אחר-כך מקרין היסורים על-ידי התורה שממשיך מבחינת הבטול, כי על-ידי הבטול נכלל בבחינת כלו אחד כלו טוב, ושם רואין שכל היסורין הם טובות גדולות. ועל-ידי-זה נמשך עליו שמחה. ואזי כשחזור מהבטול, ונשאר רשימה מהבטול, אזי נעשה מהשמחה כלי לקבלת התורה. וזוהי להשגת התורה על-ידי אור הזריחה וההתנוצצות של הרשימה מהבטול שמאיר ומזריח לתוך המחין שנעשו

על-כן עקר שלמות התפלה הוא רק כשזוכין לעשות אחד מכל התפלה. דהינו שאפילו כשילך מזה הדבור וידבר דבורים אחרים אף-על-פי-כן לא ישכח הדבור הראשון לעולם. ואפילו כשיעמד בסוף התפלה יהיה זוכר עדין אפילו הדבור הראשון של התפלה, עד אשר אפילו בתבה האחרונה של התפלה יהיה עומד עדין בתבה הראשונה של התפלה כי כלו אחד וכו' עין שם, וזה אין זוכין כי אם על-ידי שזוכין להסתפל על התכלית שהוא כלו אחד כלו טוב וכו' עין שם. ולהסתפל על התכלית אי אפשר כי אם על-ידי בטול, על-ידי סתימת עינים לגמרי, דהינו שסתם עיניו מחיוו דהאי עלמא לגמרי עד שיבוא לתכלית הבטול. ואז יהיה נכלל בהתכלית שהוא כלו אחד כלו טוב. ועל-ידי-זה יזכה לעשות אחד מכל התפלה שזה עקר שלמות התפלה כנ"ל, עין שם כל זה היטב.

ומבאר שם שזה בחינת מה שמטבע בטבע האדם שכשיש לו יסורים גדולים חס ושלום הוא סתם ועוצם עיניו בחזקה מאד, כי שם כשמסתכלין על התכלית רואין שם שאין שום יסורים ורעות בעולם כלל, כי הכל לטובה. כי תכלית היסורין הוא טובה גדולה מאד. אבל אי אפשר להסתפל על התכלית כי אם בסתימו דעיניו וכו', כי כשרוצין

על-ידי-זה עקר תקון התפלה, דהינו לעשות אחד מכל התפלה כנ"ל. ועל-כן תפלת ערבית היא הראשונה מהשלוש תפלות שביום, כי על-ידי תפלת ערבית ממשיכין תקון התפלה כנ"ל, כי אז בליילה מתקף הדינים רחמנא לצלן נכללין בהתכלית בסתימו דעינין שהוא כלו אחד כלו טוב שממש עקר תקון התפלה כנ"ל. וזה שמוכא בכתבי האר"י ז"ל, שבכל תפלת ערבית יסתם עיניו מראשה לסופה עין שם. כי אז בשעת תפלת ערבית הוא בחינת סתימו דעינין כדי לכלל בהתכלית כדי לבטל הדינים המתגברים אז כנ"ל:

ג וזה בחינת ראש השנה. כי ראש השנה הוא יום הדין הגדול והנורא, ואז מתקף הדין שמתעורר אזי צריכין לבטל עצמו לגמרי בבחינה הנ"ל, עד שיכוא לתכלית הבטול להיות נכלל באין סוף ולהסתפל על התכלית, שעל-ידי-זה נתבטלין כל הדינים כנ"ל. וזה בחינת השנה והדורמיטא המוכא בכונות ראש השנה דאפיל דורמיטא על ועיר אנפין וכו' עין שם, הינו בחינת בטול הנ"ל. כי שנה הוא בחינת בטול שמסלק ומבטל דעתו ונכלל בהתכלית שהוא בחינת עלמא דאתי, שהוא בחינת אור האין סוף. ושם כשזוכין להכלל שם ולהסתפל על התכלית שהוא כלו טוב, על-ידי-זה נתבטלין כל הדינים והיסורין כנ"ל,

כלים לקבלת התורה על-ידי השמחה וכו', עין שם כל זה היטב. ומבאר שם שכל זה נעשה על-ידי בעל השדה שעוסק בתקון השדה העליונה שגדלים שם כל הנשמות, שהוא עוסק להביא את הכל אל התכלית שיהיו נכללין ונתבטלים ברצוא ושוב בבחינת כלו אחד כלו טוב, שעל-ידי-זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה שזה עקר שלמות התפלה כנ"ל. עין שם כל זה הדק היטב:

ב וזה בחינת תפלת ערבית. כי בליילה מתחילין הדינים להתגבר וכדין כל הגרדיני נמוסין נפקין וכו' כמבאר בזהר הקדוש וצריכין לברח מהם ולבטלם. על-כן צריכים אז לסתם עיניו לגמרי כדי להיות נכלל ומתבטל בבחינת כלו אחד כלו טוב ששם נתבטלין כל היסורים והדינים. וכשזוכין להכלל שם, על-ידי-זה עקר שלמות התפלה, כי על-ידי שנכללין בהתכלית על-ידי-זה יכולין לעשות אחד מכל התפלה כנ"ל.

וזה בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב שהיא התפלה הראשונה מכל השלוש תפלות, כי אז בליילה מגדל תקף הדינים רחמנא לצלן שמתעוררים אז, צריכין להתבטל לגמרי, דהינו לסתם עיניו ולכלל בהתכלית, שזהו בחינת חשכת לילה, בחינת שנה שהיא בחינת בטול. ועל-ידי הבטול אל התכלית,

שְׁזֶה צְרִיכִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁאֵז הוּא יוֹמָא דְדִינָא כֻּנָּל.

זֶה בְּחִינַת שׁוּפֵר, כִּי כְּשֶׁמִּתְבָּטְלִים שֵׁם בְּהִתְכַלִּית מַחֲמַת תַּקָּף הַדִּין שֶׁמִּתְעוֹרֵר אֲזַי כֻּנָּל, אִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת נִשְׁאָר שֵׁם, כִּי יִתְבָּטֵל בְּמַצִּיאוֹת. וּבִהְכָרַח שֶׁיְהִיָּה הַבְּטוּל בְּבְחִינַת רְצוּא וְשׁוּב כֻּנָּל. וְכִשְׁחֹזֵר מִהַבְּטוּל אֲזַי רוֹצִים הַדִּינִים לְהִתְגַּבֵּר יוֹתֵר וְכוּ' כֻּנָּל, וְאֲזַי מְקַרְרִין וּמְבַטְלִין הַדִּינִים עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּמְשִׁיכִין מֵאוּר הַזְּרִיחָה שֶׁל הַבְּטוּל עַל-יְדֵי הִרְשִׁימָה שֶׁנִּשְׁאָר מִהַבְּטוּל וְכוּ' כֻּנָּל. וְעַל-יְדֵי-זֶה מְבַטְלִין הַדִּינִים בַּעַת שְׁחֹזְרִין מִהַבְּטוּל כַּמְבָּאָר כֹּל זֶה בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְ.

זֶה בְּחִינַת מִצּוֹת שׁוּפֵר, כִּי שׁוּפֵר הוּא בְּחִינַת קְבִלַת הַתּוֹרָה שְׁנִתְּנָה בְּקוֹל שׁוּפֵר. וְכֵן מְזַכְרִין קְבִלַת הַתּוֹרָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּכִרְכַּת שׁוּפְרוֹת, כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים אֲתָה נִגְלִית בַּעֲנַן כְּבוֹדֶךָ וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי קוֹל שׁוּפֵר מְעוֹרְרִין בְּחִינַת כַּח קְבִלַת הַתּוֹרָה, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּת הַתּוֹרָה שֶׁמִּמְשִׁיכִין מֵאוּר הַזְּרִיחָה וְהַתְּנוּצָצוֹת שֶׁל הִרְשִׁימָה שֶׁל הַבְּטוּל, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְבַטְלִין הַדִּינִים בַּעַת שְׁחֹזְרִין מִהַבְּטוּל כֻּנָּל. וְעַל-כֵּן מְבָאָר בְּסִפְרֵים שֶׁעַקֵּר הַמִּתְקַת הַדִּין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא עַל-יְדֵי מִצּוֹת קוֹל שׁוּפֵר, כִּי עַקֵּר הַמִּתְקַת הַדִּינִים הוּא הַמִּתְקַתָּה שֶׁמִּמְשִׁיכִים אוֹתָם עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּמְשִׁיכִים מִהִרְשִׁימוֹ הַנִּלְ

בַּעַת שְׁחֹזְרִין מִהַבְּטוּל שְׁזֶהוּ בְּחִינַת קוֹל שׁוּפֵר. כִּי אָף-עַל-פִּי שֶׁבִּשְׂעַת הַבְּטוּל אֵל הַתְּכַלִּית נִתְבָּטֵלִין הַדִּינִים שֵׁם לְגַמְרִי, אָף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין אֵין הַדִּינִים נִמְתָּקִים בְּמִקּוֹמָם, כִּי אַחֵר-כֵּךְ כְּשֶׁחֹזְרִין מִהַבְּטוּל חוֹזְרִים הַדִּינִים וּמִתְגַּבְּרִים בְּיוֹתֵר כֻּנָּל.

אָבֵל עַקֵּר הַהִתְקַתָּה הוּא כְּשֶׁזּוֹכִין לְהִמָּתֵק הַדִּינִים בְּמִקּוֹמָן וְשִׁרְשָׁן, דְּהֵינּוּ כְּשֶׁחֹזְרִין מִהַבְּטוּל וְשֵׁם יֵשׁ כַּח לְהַדִּינִים לְהִתְעוֹרֵר. וְאֲזַי מִתְעוֹרְרִים לְהִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר, מַחֲמַת שְׁרֹאֲיִן שְׁרוֹצִים לְבָטֵל עַל-יְדֵי הַבְּטוּל, כְּדֶרֶךְ שְׁנֵי אֲנָשִׁים שְׁנִלְחָמִים זֶה בְּזֶה, שֶׁכְּשֶׁאֶחָד רוֹאֶה שֶׁהַשְּׁנִי מִתְגַּבֵּר הוּא מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר כַּמְבָּאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְ. וְאֲזַי כְּשֶׁזּוֹכִים לְבָטֵל הַדִּינִים עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּמְשִׁיכִין מִהִרְשִׁימָה הַנִּלְ, שְׁזֶהוּ בְּחִינַת מִצּוֹת שׁוּפֵר כֻּנָּל, זֶהוּ עַקֵּר הַמִּתְקַת הַדִּינִים, בְּחִינַת הַמִּתְקַת הַדִּינִים בְּשִׁרְשָׁן וּמִקּוֹמָן. כִּי בְּבְחִינַת הַבְּטוּל שֵׁם הַדִּינִים בְּטִלִּים לְגַמְרִי וְאֵין לָהֶם שֵׁם שׁוּם אַחִיזָה כָּלֵל. רַק עַקֵּר אַחִיזָתָם הוּא בְּבְחִינַת וְשׁוּב בְּבְחִינַת הַחֲזָרָה מִהַבְּטוּל, שֶׁשֵּׁם מִתְחִיל אַחִיזָתָם, וְכִשְׁמְבַטְלִין אוֹתָם שֵׁם בְּמִקּוֹמָן עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּמְשִׁיכִין מִהִרְשִׁימוֹ כֻּנָּל, זֶהוּ עַקֵּר בְּחִינַת הַמִּתְקַת הַדִּינִים כֻּנָּל.

וְעַל-כֵּן עַקֵּר הַמִּתְקַת הַדִּינִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא עַל-יְדֵי מִצּוֹת שׁוּפֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת כַּח קְבִלַת הַתּוֹרָה

להשכחה שהיא מהחיצונים להתגבר. ואזי המדות העליונים הם עדין בבחינת אחר אחר באחר כמבאר בפננות, שכל זמן שיש להם אחיזה הם צריכין להיות אחר אחר.

ואזי מחמת שהם דבוקים בכתל אחד לשניהם בבחינת אחר אחר, אזי הדבור הנמשך משם אינו מניח את הנפש לילך להלן יותר, שזה נמשך מחמת שגם למעלה הם אחוזים יחד, בבחינת כתל אחד לשניהם בבחינת אחר אחר. מחשש אחיזה הקלפות שהם בבחינת שכחה. כי שרש הדבור מהדעת כמו שכתוב (משלי ב, ו) "מפיו דעת ותבונה". אך יציאתו לעולם הוא על ידי הנפש, כי הנפש מוציאה ומולדת כל הדבורים שנמשכין בשרשן מהדעת. וכל זמן שאין נמשך אור האחדות למטה על ידי הבטול הנ"ל, אזי הדעת והנפש שהם בבחינת תפארת ומלכות, אחוזים ודבוקים יחד. ואזי אין מניח הדבור את הנפש שתלך להלן יותר, בבחינת 'ויאמר בעז אל רות' וכו', ועל כן צריכין נסירה.

וזה נעשה בראש השנה על ידי הבטול הנ"ל, ועל ידי התורה שממשיכין מהרשימו וכו' שזה בחינת שופר וכו' כנ"ל, שעל ידי זה ממשיכין אור האחדות לידע שכלו אחד. שעל ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה שאפילו כשיצמד בתבה האחרונה של התפלה יהיה זוכר עדין

שנתנה בקול שופר שממשיכין בראש השנה מאור הזריחה של הרשימו של הבטול, שעל ידי זה עקר שלמות המתקת הדינים במקומן כנ"ל:

ד וזה בחינת מה שנקרא ראש השנה 'יום הזכרון', כי על ידי כל הנ"ל דהינו על ידי הבטול ועל ידי התורה שממשיכין מהרשימו שזה בחינת שופר, על ידי זה מתקנים את התפלה. כי על ידי זה ממשיכין אור האחדות לדעת כי כל אחד ועל ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה, שאפילו כשעומד בסוף התפלה יהיה זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה וכו' שזהו בחינת 'שכחום וחרורו ויסודם' כמבאר שם בסוף התורה הנ"ל.

וזה בחינת הנסירה שנעשית בראש השנה על ידי השנה והדורמיטא דאפיל על זעיר אנפין, ועל ידי השופר שהוא התעוררות השנה, שעל ידי זה מנסרין ובונים את המלכות שתהיה ננסרת מבחינת אחר באחר וכו', כמבאר בפננות. הינו בחינה הנ"ל המבאר בהתורה הנ"ל על פסוק 'ויאמר בעז אל רות הלא שמעת בתי' וכו' (רות ב, ח), שהדבור אינו מניח את הנפש שתלך ממנו וכו'. וזה נמשך מחמת שעדין לא נמשך אור האחדות למטה בשלמות, ויש עדין אחיזה הקלפות, ומתיראים שששתלך הנפש להלן תשכח את הדבור הראשון, כי יש כח

תבה הראשונה של התפלה. כי אין להשכחה שליטה כלל. ואז מניח הדעת והדבור את הנפש שתלך להלן יותר, ואינם נאחזים ונדבקים עוד ביחד מחשש השכחה שהם הקלפות. וזה בחינת הנסירה הנ"ל.

ועל-כן נקרא ראש השנה יום הזכרון, כי אז ממשיכין זכרון, שעל-ידי-זה עושין אחד מכל התפלה שאפילו כשעומד בסוף התפלה יהיה זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה כנ"ל, כדי שנוכל לדבר כל הדבורים של התפלה ולומר אחר-כך עוד כמה תחנונות ובקשות כנ"ל. וזה אנו צריכין בראש השנה ועשרת ימי תשובה שאנו צריכין להרבות בתפלות ותחנונות ובקשות, על-כן אנו מתקנין אז את התפלה על-ידי בחינת הזכרון הנ"ל שממשיכין על-ידי הבטול ועל-ידי הרשימה שנשארה כשחוזרין מהבטול שמשם קבלת התורה, שזה בחינת שופר כנ"ל, שעל-ידי-זה עושין אחד מכל התפלה. שזה עקר תקון התפלה שאנו עוסקין בראש השנה לתקנה בשלמות:

ה וזה בחינת התשובה שמתחלת בראש השנה שהוא יום ראשון של עשרת ימי תשובה, כי עקר התשובה על-ידי הבטול הנ"ל. וזה עקר התגלות אלהותו ומלכותו יתברך שאנו עוסקין לגלות בראש השנה, שזה עקר בחינת ראש השנה

כדי לגלות אלהותו ומלכותו בעולם, שיגיעו הכל שיש אדון יחיד שליט ומושל בעולמו כרצונו, כמו שאנו אומרים בכל התפלות ויבכין תן פחדך וכו' ותמלוך אתה ה' לבדך וכו', מלוך על כל העולם כלו בכבודך וכו' וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו וכו'. כי עקר התגלות מלכותו ואלהותו יתברך הוא על-ידי בחינת זכרון שצריכין לשמר את הזכרון מאד. ועקר בחינת הזכרון הוא להתגבר מאד שיהיה נשאר קים במחו ודעתו ולבו אור הזריחה של הרשימו מהבטול הנ"ל, שיהיה זוכר היטב התנוצצות וזריחת אור הקדוש והנורא הזה ולא ישכח אותו לעולם.

כי עקר כל ידיעת אלהותו ואדנותו יתברך ויתעלה, נמשך על-ידי אור הרשימו הזאת. כי ה' יתברך מרומם ונשא ונשגב ונעלה מאד מכל העולמות ומכל המחשבות כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל, ואי אפשר לדעת ממנו יתברך כי אם על-ידי הבטול הנ"ל, על-ידי שיבטל עצמו לגמרי לגמרי מחייו דהאי עלמא בתכלית הבטול, ואז זוכה להפיל בו יתברך. אכל בשעה שנתבטל שם באור האין סוף שהוא התכלית, זה אינו נקרא בשם ידיעה, כי שם הוא למעלה מהדעת. וכמו שמבאר במקום אחר (בסימן ד) על פסוק "ולא ידע איש", אפילו הוא עצמו לא ידע וכו'. ועקר הידיעה הוא כשחוזר

אור האין סוף כפי מה שזוכה אשרי לו.

על-כן בעת שחזור מהבטול צריך לשמר את הזכרון מאד, דהינו שיקדש כלי מחו כדי שיהיו כלים ראויים לקבל אור הזריחה של הרשימה כדי שיקבל תורה משם, שעל-ידי-זה עקר השגת אלהותו כנ"ל. כי מגדל עצם האור אינו יכול לכנס לתוך הכלים אם אינם ראויים לכך, ואז חס ושלום נשכח ממנו אור הגדול הזה. וזה בחינת 'פן תשכח את הדברים אשר ראוי עיניך', כי אף-על-פי שבשעת הבטול ראה בעיניו מה שראה, אף-על-פי-כן אחר-כך בקל יכול לשכח מה שראה בעיניו בעצמו. ועל-כן הזהיר הכתוב על זה מאד לשמר את הזכרון. דהינו שיקדש כלי מחו ודעתו כדי שיוכל לקבל תורה על-ידי אור הרשימו, כדי שיזכר היטב אור הזריחה והתנוצצות של הבטול שעל-ידי-זה עקר השגות אלהותו ותבדוף כנ"ל. וזה בחינת ראש השנה שנקרא 'יום הזכרון', וזכרון דיקא, כי עקר התגלות אלהותו שממשיכין בראש השנה כנ"ל, הוא על-ידי בחינת זכרון כנ"ל:

ו עקר שמירת הזכרון הוא על-ידי שלמות הדבור של התפלה שממשיכין בראש השנה, דהינו מה שעושין אחד מכל התפלה, שעל-ידי-זה יכולין לדבר הרבה תפלות ותחנונות ובקשות. שעל-ידי-זה

מהבטול זוכה להמשיך תורה מאור התנוצצות של הרשימו מהבטול זה עקר הדעת. ועל-ידי-זה עקר התגלות אלהותו ותבדוף לכל באי עולם, כי רב העולם אין זוכין לבחינת הבטול הנ"ל ואין ידיעתם כי אם על-ידי התורה שממשיכין להם הצדיקים אמתיים מהרשימו הנ"ל. כי השגת כל הנביאים והחכמים, וכל התורה הקדושה שקבלנו מפי משה רבינו עליו השלום, וכל התורה שממשיכין הצדיקים האמתיים שבכל דור ודור, הכל נמשך משם מבחינת אור התנוצצות של הרשימו של הבטול, שממש נמשכין כל ההשגות של נבואה ורוח הקדש של כל החכמים אמתיים.

כי עקר ידיעת אלהותו הוא משם, והוא עקר התכלית של העולם הבא, בבחינת 'עתידי הקדוש-ברוך-הוא לעשות מחול לצדיקים לעתיד לבא וכל אחד ואחד מראה באצבעו' וכו' (תענית לא.) כמו שפרש רבינו ז"ל שם בהתורה הנ"ל. ועקר הוא הזכרון, כמו שכתוב (דברים ד. ט.) "רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראוי עיניך יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב" וכו', כי מחמת שאור השגת אלהותו גבה ונשגב ונעלה מאד, ולית מחשבה תפיסא ביה כלל כי אם למעלה מהמחשבה, בבחינת תכלית הבטול שם זוכין שיאיר ויזרח לו

תורה אות אחת הספר תורה פסולה. כי ה' יתברך שער בדעתו שאי אפשר לקבל אור הזריחה של התגלות אלהותו יתברך הנמשך על-ידי הרשימו הנ"ל, כי אם על-ידי כל הכלים האלו דיקא כתביתם וצלמם, שהם כל האותיות והתבות והפרשיות של התורה הקדושה. וזה בחינת כל התרי"ג מצוות וכל המצוות דרבנן. כי כלם הם בחינת כלים וצמצומים לקבל על ידם אור האין סוף הנמשך על-ידי הזריחה של הרשימו הנ"ל. על-כן צריכין לקים כל מצוה ומצוה כפי דיניה בכל הפרטים והדקדוקים כפי מה שקבלו רבותינו ז"ל. כי ה' יתברך שער בדעתו שאי אפשר להמשיך התגלות אלהותו בעולם כי אם על-ידי כלים אלו דיקא, הנעשים על-ידי המצוות אלו דיקא, כפי דיניהם ופרטיהם. על-כן צריכין לדבר דבורים הרבה בתורה ותפלה יום ולילה, ואל יחוש ואל ישקט ואל יתן דמי לו. כי צריכים דבורים קדושים הרבה הרבה מאוד, כדי לתקן על ידם כלים קדושים כדי שיזכה לקבל אור התנוצצות והזריחה הנ"ל, כדי שיזכה להכיר את הבורא יתברך שמו.

נמצא שעל-ידי הזכרון בעצמו שאנו ממשיכין בראש השנה, דהינו על-ידי הבטול הנ"ל ועל-ידי מצות שופר שעל-ידי-זה ממשיכין בחינת המשכת התורה מהרשימו וכו' כנ"ל, שעל-ידי-זה ממשיכין אור האחדות

נשמר הזכרון בבחינת "כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד" וכו' (ירמיה לא, יט), כי מחמת עצם נוראות גדלת האור האין סוף שמשגיג בעת הבטול על-כן אי אפשר לקבלו בשום כלי. ואפילו אור ההתנוצצות והזריחה של הרשימו הנשאר מהבטול כשהוא בבחינת ושוב, גם כן אי אפשר לקבלו כי אם על-ידי כמה תקונים, שהם בחינת כמה וכמה כלים קדושים ונוראים שעל ידם מקבלין האור כדי שנוכל לקבל השגת אלהותו יתברך. כי צריכין כמה וכמה כלים רבים מאד כדי לקבל על ידם אור ההתנוצצות והזריחה של הרשימו של הבטול הנ"ל. על-כן צריכין לזה כמה וכמה אותיות ודבורים הרבה מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב, שכלם הם בחינת כלים וצמצומים לקבל על ידם אור הרשימו של הבטול הנ"ל. וזה בחינת כלליות התורה הקדושה שכלולה מכ"ב אותיות וה' אותיות מנצפ"ך כפולים. שמצטרפים ומתגלגלים בכמה וכמה צרופים עד שנצטרפו באלו הדבורים של כלליות התורה הקדושה, שכלם הם בחינת כלים וצמצומים לקבל על ידם אור הזריחה של הרשימו הנ"ל שמשם נמשך כל התורה כנ"ל.

ועל-כן אין להתורה שלמות כי אם כשיש בה כל האותיות והתבות והפרשיות, ואם חסר בהספר

עָקִיבָא שָׁרְקוּ אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמִסְרָקוֹת
שֶׁל בְּרֹזֶל עַד שֶׁיֵּצְתָה נִשְׁמָתוֹ בְּאֶחָד,
וְאִזְּדִיקָא יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג אֱלֹהוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ
בְּתַכְלִית הַהִשְׁגָּה אֲשֶׁרִי מִי שְׂזֹכָה
לָזֶה. אָבֵל אֵין כָּל אָדָם יָכוֹל לַעֲמֹד
בְּזֶה לְשִׁבֵּר הַכֹּל וּלְבַטֵּל עֲצָמוֹ מִכָּל
וְכֹל. עַל-כֵּן חָמַל עָלֵינוּ ה' יִתְבָּרַךְ וְנָתַן
לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ שֶׁהִיא עֵץ חַיִּים
לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְכוּ' וּדְרָכֶיהָ דְּרָכֵי נֵעִם.
הֵינּוּ כִי עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה זֹכִין לְהַכִּיר
אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי שִׁיקָּים כָּל
הַמַּצּוֹת וְעֵסֶק בַּתּוֹרָה כָּל יָמָיו, שְׂאֹז
יְכוֹל לְזַכּוֹת לְחַיִּים נִצְחִיִּים אֶף-עַל-פִּי
שֶׁלֹּא שִׁבֵּר אֶת כָּל הַתְּאוּוֹת בְּשִׁלְמוֹת.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׂאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל
עַל פֶּסוּק "בְּרֹאשִׁית בְּרָא
אֱלֹהִים" וְכוּ' 'בְּתַחֲלָה עָלָה בְּמַחְשְׁבָהּ
לְבָרֵא אֶת הָעוֹלָם בְּמֵדַת הַדִּין, רָאָה
שֶׁאֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם עֲמַד וְשִׁתְף מֵדַת
הַרְחָמִים לְמֵדַת הַדִּין' (בְּרֹאשִׁית רַבָּה יב, טו).
וְלִכְאוּרָה הַדְּבָר תְּמוּנָה, הֲלֹא זֶה יָדוּעַ
וּמִבְּאֵר בְּכָל הַסְּפָרִים שֶׁעָקַר כָּל
הַבְּרִיאָה הִיָּה מִחֻמַּת רַחֲמָנוּתוֹ וְטוֹבוֹ
כְּדֵי לְגַלּוֹת טוֹבוֹ וְרַחֲמָיו לְעוֹלָם.
וְלִכְאוּרָה זֶה סוֹתֵר לְמֵאֲמָר הַנִּלְ,
שְׂאֲמָרוּ שֶׁבְּתַחֲלָה עָלָה בְּמַחְשְׁבָהּ
לְבָרֵא אֶת הָעוֹלָם בְּמֵדַת הַדִּין. אֶף
בְּאֻמַּת הַכֹּל נִיחָא עַל-פִּי הַנִּלְ, כִּי ה'
יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא מְגַדֵּל רַחֲמָיו וְטוֹבוֹ
שֶׁרָצָה לְהִיטִיב לְנִבְרָאָיו בְּתַכְלִית
הַטּוֹבָה שֶׁבְּכָל הַטּוֹבוֹת, עַל-כֵּן עָלָה
בְּמַחְשְׁבָהּ בְּתַחֲלָה לְבָרֵא אֶת הָעוֹלָם
בְּמֵדַת הַדִּין, הֵינּוּ שִׁתְנַהֵּג הָעוֹלָם

שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עוֹשִׂין אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה
שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת זִכְרוֹן. דְּהֵינּוּ שְׂאֲפִילוּ
כִּשְׁהוּא עוֹמֵד בְּסוֹף הַתְּכָה הָאֲחֵרוֹנָה
שֶׁל הַתְּפִלָּה יִהְיֶה עוֹמֵד עֲדִין בְּתָכָה
הָרִאשׁוֹנָה. כִּי הוּא זֹכֵר עֲדִין תְּכָה
הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה כִּנ"ל,
שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הוּא יָכוֹל לְדַבֵּר דְּבוּרִים
הֶרְבֵּה וְכוּ' כִּנ"ל, עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ
נִשְׁמֵר הַזִּכְרוֹן. דְּהֵינּוּ שִׁיזְכֹּר אֱלֹהוֹתוֹ
יִתְבָּרַךְ וְלֹא יִשְ�כַּח אוֹתוֹ לְעוֹלָם. כִּי כָּל
מֶה שֶׁמְדַבֵּר דְּבוּרִים קְדוּשִׁים הֶרְבֵּה
יוֹתֵר הוּא מִמְּשִׁיךְ הַתְּגִלּוֹת אֱלֹהוֹתוֹ
יוֹתֵר, וְזֹכָה לְזַכֹּר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר
כִּנ"ל. וְכָל זֶה אָנוּ מִתְקַנִּים בְּרֹאשׁ
הַשָּׁנָה.

זֶה בְּחִינַת הַתְּשׁוּבָה שֶׁמִּתְחַלֵּת
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹם רִאשׁוֹן
לְעִשְׂרוֹת יְמֵי תְּשׁוּבָה. כִּי עָקַר הַתְּשׁוּבָה
עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַבְּטוּל הַנִּלְ שֶׁזֶּהוּ
בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה כִּנ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת
כָּל הַתְּעִנִּיּוֹת וְהַסְּגוּפִים שְׂגוּזִרִין עַל
הַבְּעִלִי תְּשׁוּבָה כָּל אֶחָד כְּפִי חֲטָאוֹ, כִּי
הוּא צָרִיךְ לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ תְּעִנִּיּוֹת
וְיִסּוּרִים כְּדֵי לְסַתֵּם עֵינָיו מִחִיזוֹ דְּהֵאִי
עֲלֵמָא לְגַמְרִי, כְּדֵי שִׁיזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה
לְבְּחִינַת בְּטוּל שֶׁזֶהוּ עָקַר בְּחִינַת
תְּשׁוּבָה.

כִּי בְּאֻמַּת צָרִיךְ כָּל אָדָם לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ
בְּשִׁבִיל ה' יִתְבָּרַךְ וּלְסַתֵּם עֵינָיו
מִחִיזוֹ דְּהֵאִי עֲלֵמָא לְגַמְרִי, דְּהֵינּוּ
שִׁיִּשְׁבֵּר כָּל הַתְּאוּוֹת לְגַמְרִי לְגַמְרִי
וְיִקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ כָּל הָעֲנוּיִים
וְהַסְּגוּפִים בְּשִׁבִיל ה' יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ רַבִּי

בחנינה בעלמא מבחינת בטול הנ"ל לפי שעה קלה, והוא מסתרי פלאי הנהגותיו יתברך שמשם נמשך טבע הנ"ל כמו שמבאר שם. אבל לזכות על-ידי היסורים והדינים חס ושלום לבחינת בטול הנ"ל כראוי עד ששיגי התכלית הטוב על-ידי זה וכו' כנ"ל, זה לאו כל אדם זוכה. וכמבאר שם זה סימן אם פעל פעלה טובה על-ידי היסורין אם זוכה להשיג תורה על-ידי היסורין וכו'. וזה שכתוב (תהלים צד, יב) "אשרי הגבר אשר תיסרגו ית ומתורתך תלמדנו" וכו' עין שם.

נמצא מבאר שם במקומו שלא כל אדם זוכה על-ידי היסורין לבטול הנ"ל בשלמות כראוי, כי אם צדיקים וכשרים אשרי להם. בחינת 'אשרי הגבר אשר תיסרגו' וכו', 'אשרי' דיקא. כי לא כל אדם זוכה לזה. וצריך כל אדם לחזק את עצמו מאד ולבקש ולהתחנן מאד מה' יתברך שיזכה על-ידי היסורין לבטל עצמו לה' יתברך בבחינה הנ"ל עד שיזכה להשיג על ידם וכו' כנ"ל.

ומחמת זה ראה ה' יתברך שאין העולם מתקים על-ידי מדת הדין, כי אף על-פי שכונת ה' יתברך שרצה לברא העולם במדת הדין היתה לטובה עצומה מאד כנ"ל ואלהים חשבה לטובה, אבל ראה שאין העולם מתקים בזה, כי רב העולם אין יכולים לעמד ולהתקים בזה לזכות לבטול הנ"ל על-ידי

על-פי מדת הדין, כדי שעל-ידי תקף הדין יבטלו העולם עצמם אצלו יתברך בתכלית הבטול. כמבאר לעיל שעל-ידי תקף הדינים והיסורים מבטלין עצמן לגמרי כדי להסתכל ולפלל בהתכלית ששם נתבטלין היסורים והדינים כנ"ל שזהו בחינת ראש השנה כנ"ל. ואז היו זוכים לשלמות תכלית העליון להשיג אותו יתברך בהשגה עצומה ונוראה מאד שזוכין על-ידי הבטול האמתי שנמשך על-ידי מדת הדין דיקא כנ"ל. ובשביל זה עלה במחשבה לברא את העולם במדת הדין. כי זה היה רחמנות עצום וגדול ביותר, כדי לזכות על-ידי זה דיקא לבטול הנ"ל כנ"ל. אבל ראה שאין העולם מתקים, כי רב העולם אין יכולים לעמד בזה לבטל עצמן לגמרי מזה העולם. ואפילו כשבא עליהם מדת הדין חס ושלום אין זוכין לבטל עצמן לגמרי באמת כראוי, כמו שכתוב (באיוב לו, יג) "וחנפי לב ישימו אף לא ישועו כי אסרם". וכמו שכתוב (ישעיה מב, כה) "ותלהטוהו מסביב ולא ידע ותבער בו ולא ישים על לב".

כי מה שכתב רבינו ז"ל שם בהתורה הנ"ל, שמה שמטבע בטבע האדם לסתם עיניו בחזקה בשעת יסורין וכאבים עצומים רחמנא לצלן, זה נמשך מבחינת בטול הנ"ל אל התכלית שהוא בסתימו דעיניו דיקא וכו' כמו שמבאר שם עין שם, זהו רק

שלא זכה עדין לבחינת בטול הנ"ל בשלמות כנ"ל. וגם על ידי קיום התורה והמצוות כפשוטן ממשיכין על עצמן קדשה וטהרה בכל פעם, על ידי כל מצוה ומצוה ועל ידי כל תבה ותבה מדבורי תורה ותפלה ויראת שמים, עד שזוכין על ידי זה לעלות מדרגא לדרגא, עד שיגיעו לבו לבטל עצמו לגמרי לגמרי לה' יתברך לסתם עיניו מחזו דהאי עלמא לגמרי, עד שיזכה לבחינת הבטול הנ"ל בשלמות כנ"ל.

כי התורה דרביה דרבי נעם ולא הכביד על עלינו בשום מצוה, כמו שכתוב (איוב לו, כג) "שדי לא מצאנוהו שגיא כח" וכו', כמו שפרש רש"י שם שלא הטריח את בריותיו ביותר כי אם ברחמים וכו', קמץ מנחה, מחצית השקל, תורים ובני יונה, בקר וצאן. ולא טרח לבקש ראם ויחמור וכו' עין שם ברש"י, וכל המצוות קלים ונעימים לעשותן. והעסק הקל שבקלים מעסקי העולם הזה כבוד יותר ובא בטרחא וגייעה יותר מהמצוה הגדולה שבגדולות. כי מצות ציצית שהיא מהמצוות הגדולות קונים אותם בגדול אחד, וכן תפלין אין צריכין לעבר בימים ומדבריות למצאן רק קונים אותם בידמים מעטים, וכן שארי כל המצוות. וכמו שכתוב (דברים ל, יא) "כי המצוה הזאת וכו' לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא לא בשמים היא

הדינין והיסורים כנ"ל. וכשאין זוכין לבטול הנ"ל, בודאי אי אפשר להתקיים אם היה העולם מתנהג על ידי מדת הדין לבד חס ושלום. על כן הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, הינו שברחמיו העצומים חשב מחשבות לכל ידח ממנו נדח. על כן חשב בתחלה לברא במדת הדין, ואחר כך שתף מדת הרחמים במדת הדין כדי שימשך על ידי זה שתי בחינות ומדרגות כדי שיוכל להתקיים העולם, ויזכו הכל לתכלית הנצחית. כי ברחמיו העצומים בשביל קיום העולם שתף מדת הרחמים במדת הדין שיתנהג העולם על ידי שניהם, והינו שיתנהג ויתקיים העולם על ידי התורה הקדושה שכלולה משניהם מימין ושמאל מחסד ודין, כי אורייתא עמודא דאמצעייתא הינו שיתנהג העולם על ידי התורה הקדושה.

כי התורה הקדושה היא כלה עצות קדושות בחינת תרי"ג עטין דאורייתא, שעל ידי שזוכין לקיים את התורה לקיים כל מצוה ומצוה בפשיטות כפי דיניה כמו שקבלו רבותינו ז"ל, על ידי זה יכולים לזכות להמשך על עצמו קדשה וטהרה, כמו שאומרים אשר קדשנו במצוותיו, שעל ידי זה זוכין להפיר אותו יתברך על ידי אור הרשימו הקדושה הנ"ל, שמשם נמשך כל התורה הקדושה כנ"ל, אף על פי

לאמר וכו', ולא מעבר לים היא וכו' כי קרוב אליך הדבר מאד" וכו'.

אדם לזכות אל התכלית כנ"ל. וזה בחינת 'ראה שאין העולם מתקנים עמד ושתף מדת הרחמים במדת הדין', הינו שיתנהג העולם על-ידי התורה שנמשכת מאור הרשימו הנ"ל שהיא בחינת שתוף מדת הרחמים במדת הדין. כי התורה כלולה משניהם כנ"ל.

אבל יש צדיקים גדולים ונוראים מאד שהם מקדשים עצמם ביותר, ומבטלין עצמן לגמרי וסותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא לגמרי, עד שזוכין באמת לתכלית הבטול הנ"ל בשלמות, וזוכין באמת לעלות בתחלת המחשבה, ולזכות לתכלית העליון ומשיגין מה שמשיגין אשרי להם. והנהיגה זאת נמשכת מבחינת מה שעלה במחשבה בתחלה לברא את העולם במדת הדין, שעל-ידי זה זוכין לתכלית הבטול בשלמות שזהו בחינת מדרגות הצדיקים הגדולים. וצדיקים כאלו נקראים חסידים בחינת "איזהו חסיד? המתחסד עם קונו" (וזהו משפטים

קיד-ג), שעושים חסד עם קוניהם ומקדשין עצמן בקדושה תרה, ומקבלין על עצמן כל היסורים והענויים קשים ומרים בשביל ה' יתברך מה שלא נצטוו על זה כלל. והם זוכים באמת לתכלית העליון וכו' כנ"ל, כי אלו הצדיקים הם מתנהגים בבחינת ההנהגה שעלה במחשבה תחלה לברא את העולם

וכמו ששמענו פעם אחת משיחותיו הקדושים, שאמר בפיו הקדוש בצחות מתיקות נעימות שיתתו הקדושה והנוראה מאד מאד עד אין סוף ואין תכלית, שהעבודה הגדולה שבגדולות בעבודת ה' יתברך קלה ביותר לעשות מעסק קטן שמטריחין עצמן בשביל פרנסה ועסקי העולם הזה. כי הלא אנו רואין כמה יגיעות יגע אדם בשביל לנסע על איזה יריד, שתקף במוצאי שבת צריך לטרוח ולחפש אחר עגלה ונחפז מאד לטען סחורתו על העגלה ביגיעה גדולה. ואחר-כך צריך לנסע כל הלילה ולגדוד שנה מעיניו. ומשבר כל גופו מחמת שצריך לישב על עגלה טעונה ושאר טרחות ויגיעות כיוצא בהן כידוע להעולם. ואחר-כך צריך לעמד כל היום על רגליו וכו' ובפרט בימות הקר העצום וכו'. וכל אלו היגיעות והטרחות הכבדות והקשות הוא מטריח עצמו על ספק, כי ספק אם ירויח איזה רוח קטן וספק אם יאבד ההוצאות כידוע להעולם. נמצא שעל עסקי פרנסת העולם הזה מטריחין עצמן כל כך ביגיעות כאלה על ספק רוח קטן. והעבודה הגדולה שבגדולות היא התפלה, ואף-על-פי-כן כשעומדין להתפלל מתפללין וגומרין התפלה. נמצא שעל-ידי התורה הקדושה יכול כל

ומשיגין מה שמיגין, כי זוכין על-ידי הדינים והיסורים לבחינת הבטול הנ"ל בשלמות כנ"ל. וזהו 'שתק כף עלה במחשבה', 'כף עלה במחשבה' דיקא כנ"ל.

וזהו "וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל" וכו' (בראשית א, ד) ודרשו רבותינו ז"ל (חגיגה יב.) 'ראה את האור כי טוב ואין העולם כדאי להשתמש בו ועמד וגנזו לצדיקים לעתיד לבוא', הינו בחינת הנ"ל. כי אור שהיה מאיר בשבעת ימי בראשית שהיה אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו, זה האור נמשך מבחינת בטול הנ"ל אל האין סוף למי שיוכה לזה בשלמות. ועל-כן ראה ה' יתברך שאין העולם כדאי להשתמש בו, הינו כנ"ל, כי ראה שאין העולם זוכין לבטל עצמן כל כך עד שיהיו ראויים לקבל אור הגדול והנורא הזה, וכשאין ראויים לקבלו אזי הוא בחינת רבוי אור חס ושלום שגורם חס ושלום שבירת כלים שממש אחיות כל הקלפות כידוע. על-כן מעט האור, ולא המשיך לזה העולם כי אם אור מעט בהדרגה שנמשך מאור הרשימו הנ"ל כנ"ל, שממש אור התורה שמלבשת עכשו בלבושין אלו כדי שנוכל לקבלו. והאור של שבעת ימי בראשית שהוא אור הבטול הנ"ל, עמד וגנזו לצדיקים לעתיד לבוא. הינו שיש צדיקים גדולים שמבטלין עצמן בבטול גמור,

במדת הדין, כי בגדל כחם הם יכולים להתקיים על-פי הנהגה הזאת. על-כן זוכים באמת למה שזוכים אשרי להם:

ח וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל (מנחות כט:) 'ששאל משה רבינו עליו השלום על מיתת רבי עקיבא כשראה שסורקין את בשרו במסרקות של ברזל' זו תורה וזו שברה' אמר לו ה' יתברך "שתק כף עלה במחשבה". הינו כנ"ל, שמשאשאל 'זו תורה וזו שברה'. 'זו תורה' דיקא, כי על-פי הנהגה שעל-ידי התורה הקדושה שהיא בחינת שתוף מדת הרחמים במדת הדין בודאי אין מגיע לרבי עקיבא דינים קשים כאלה לסרק את בשרו וכו'. וזהו 'זו תורה וזו שברה?', 'זו תורה וזו שברה' דיקא כנ"ל. השיב לו ה' יתברך: 'שתק כף עלה במחשבה'. 'כף עלה במחשבה' דיקא, כי רבי עקיבא ברב חסידותו וקדשיתו העצומה זכה לעלות במחשבה תחלה. הינו שזכה להתכלית העליון שזוכין מי שזוכין, שהוא בחינת התכלית שזוכין על-ידי הנהגה שעלה במחשבה תחלה לברא את העולם במדת הדין, שממש נמשכין כל הדינים והיסורים הקשים של הצדיקים הנוראים שה' יתברך מדקדק עמהם כחוט השערה. כי הם זוכין לבחינת הנהגה הנ"ל שעלה במחשבה תחלה, שעל-ידי זה זוכין לתכלית העליון הגבוה ביותר

כי הם סותמין את עיניהם מחיוו דהאי עלמא לגמרי וכו' כנ"ל. והם באמת זוכין לזה האור הגנוז שהוא אור הבטול הנ"ל בהארה נפלאה וכן"ל:

ט נמצא שהתורה היא דרך חיים וכו', שעל ידה זוכין להכיר את הבורא יתברך, אף-על-פי שלא זכה עדין לבחינת הבטול הנ"ל בשלמות וכן"ל. וגם על-ידי התורה הקדושה יכול לעלות מדרגא לדרגא עד שיתעורר לבו לקדש עצמו בקדושה יתרה ולסתם עיניו מחיוו דהאי עלמא לגמרי עד שיבוא לבחינת בטול הנ"ל, כי התורה היא דרך חיים תוכחת מוסר, ודרךיה דרכי נעם וכו', ואינה מכבדת עלינו בשום דבר, וכל מה דאסר לן שרי לן וכו' וכן"ל. אבל כשאדם חס ושלום עובר על איזה דבר מדברי תורה, ואזי מקלקל הצנור והפלי שמקבלין על ידו אור התגלות אלהותו מהרשימו הנ"ל, ואם כן איך אפשר לתקן זאת? וצריך להתתקן על-ידי התשובה, ויתשובה היא למעלה מהתורה, הינו שמחמת שעבר על התורה הוא צריך לעשות תשובה. והתשובה היא שסתם עיניו מחיוו דהאי עלמא לגמרי.

וזו בחינת התעניתים והסגופים שפוסקין על הבעלי תשובה, כי מחמת שעבר על דברי תורה הוא צריך לעלות לבחינת בטול גמור לקבל על עצמו תעניתים וסגופים

ולסתם עיניו מחיוו דהאי עלמא לגמרי, עד שיזכה לבוא לבחינת בטול הנ"ל, ולהסתכל על התכלית שהוא כלו טוב כלו אחד. ושם בבחינת בטול הנ"ל, שם הוא למעלה מהתורה. ועל-כן שם דיקא יכול לתקן מה שפגם וקלקל על-ידי שעבר על התורה. כי שם הוא למעלה מהתורה, כי כל התורה נמשך משם. ועל-כן הוא יכול להמשיך משם אורות ותקונים לתקן מה שפגם בדברי תורה וכן"ל. ועל-כן אמרו רבותינו ו"ל (ברכות לד:) 'במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד'. כי מי שמקיים את התורה בפשיטות נקרא צדיק גמור. אבל הבעלי תשובה עלו לבחינת בטול אל התכלית ששם הוא למעלה מהתורה, שכל התורה נמשך משם, שהוא בחינת אור הגנוז משבעת ימי בראשית וכן"ל.

וזו בחינת ראש השנה, שאז עקר התחלת התשובה. כי הוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה. כי בראש השנה עולין לבחינת בטול הנ"ל כנ"ל, שזה עקר התשובה כנ"ל:

י ואנו עוסקין בתקון זה של בחינת בטול הנ"ל, שהוא בחינת תשובה כנ"ל, מראש השנה עד יום הכפורים שהם עשרת ימי תשובה. כי אי אפשר לתקן ביום אחד שלא יהיה בחינת רבוי אור, על-כן צריכין לתקן בכמה תקונים מעט מעט [וכמובא בכתבי

תבה האחרונה של התפלה יהיה עומד עדין בתבה הראשונה של התפלה כנ"ל. וזה בחינת נעילה של יום הכפורים. כי אז גמר התקון שהוא בחינת נעילה, דהינו שנועלין וסוגרין ומקשרין כל התפלה ביחד, דהינו שעושין אחד מכל התפלה. שזה עקר התקון שזוכין ביום הכפורים על ידי הבטול שזוכין אז בשלמות כנ"ל. וזה שאומרים בסוף תפלת נעילה 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד', דהינו שאנו נכללין אז בתכלית האחדות ששם כלו אחד, הן חסד הן דין, הכל אחד וכו' כנ"ל. וזה בחינת ה' הוא האלהים' שאומרים אז, הינו שהכל אחד בין חסד בין דין, שזה בחינת ה' הוא האלהים', שזהו עקר השלמות שזוכין על ידי הבטול כנ"ל בהתורה הנ"ל. וזה בחינת קבלת התורה שמקבלין ביום הכפורים כי אז נתנו לוחות האחרונות, הינו בחינת התורה שמקבלין מאור הזריחה של הרשימו מהבטול כשהוא בבחינת ישוב וכו' כנ"ל:

יב כי עקר הבטול נגמר בשלמות ביום הכפורים. ואז מקבלין כל הענויים, שזה בחינת שסותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא לגמרי. כי אף-על-פי שבראש השנה מתקף הדין שנתעורר אז מבטלין עצמן אל התכלית וכו' כנ"ל, אף-על-פי-כן אז אי אפשר לגמר התקון בשלמות. כי

הארי ז"ל שמחמת חטא אדם הראשון צריכין להתמהמה ולשהות בתקון המלכות שהוא תקון העלמות מראש השנה עד שמיני עצרת].

וזה בחינת עשרת ימי תשובה מראש השנה עד יום הכפורים. ועקר בחינת הבטול הוא ביום-כפור, וזה בחינת כל החמשה ענויים שמקבלין ביום-כפור. כי אז סותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא לגמרי, ומקבלין על עצמן כל הענויים. ועל-כן אז זוכין להכלל בעלמא דאתי בבחינת בטול הנ"ל. כי יום הכפורים הוא בחינת עלמא דאתי כידוע בחינת הסתלקות ובטול אל התכלית שהוא עלמא דאתי. ועל-כן אז נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים לבית קדשי קדשים ששם הוא עקר בחינת בטול אל התכלית. ועל-כן אז ביום הכפורים עקר שלמות התפלה, כי מתפללין אז חמש תפלות מה שאין נמצא בשום יום, כי אז עקר בחינת הבטול, שעל-ידי-זה עקר שלמות התפלה שיכולין להתפלל הרבה תפלות על ידי שעושין אחד מכל התפלה כנ"ל:

יא וזה בחינת תפלת נעילה שמתפללין ביום הכפורים, שאז עקר גמר התקון הנעשה ביום הכפורים. כי עקר התקון על ידי הבטול שזוכין ביום הכפורים הוא לקשר כל התפלה ביחד לעשות אחד מכל התפלה, שאפילו כשעומד בסוף

מהרשימו כנ"ל, עד שנוכח לבחינת בטול בשלמות, שזהו בחינת יום הכפורים שאז נגמר בחינת קבלת התורה, כי ביום הכפורים נהנו הלווחות שניות:

יג כי זה כלל ומבאר לעיל שכל ההארות וההשגות והתגלות אלהות נמשכין רק על-ידי האור שמשיגין הצדיקים אמתיים על-ידי הבטול כנ"ל. אבל אור הגדול והנורא הזה אי אפשר לקבלו כי אם על-ידי כלים הרבה כנ"ל. אבל באמת גם תקון ועשיית אלו הכלים בעצמן נמשכין גם כן מאור הבטול הנ"ל. כי באמת כלו אחד, והאורות והכלים הכל נמשך ממקום אחד מאור האין סוף ששם הוא בחינת הבטול. ועל-כן באמת ענין זה הוא נפלאות תמים דעים, מאחר שאי אפשר להמשיך האור כי אם על-ידי כלים, ואי אפשר לעשות כלים כי אם על-ידי המשכת האור משם, ואם כן מהיכן ההתחלה לעסק בתקון זה. ועל-כן באמת ענין ראש השנה הוא ענין נפלא ונעלם מאד, כפי אשר הכננו מדברי רבינו ז"ל גדל עצם גדלת נוראות ראש השנה, שאמר שכל ענינו ועסקו הוא ראש השנה. כי בראש השנה נברא העולם ובריאת העולם הוא בדרך הפלא ופלא, מחמת בחינת הנ"ל.

כי כל הבריאה היה בשביל לגלות אלהותו בעולם, ואי אפשר להמשיך האור לגלות אלהותו כי אם

אי אפשר לזכות לבחינת בטול בשלמות תכף בתחלת התשובה, כדי שלא יהיה בבחינת רבוי אור. וכמבאר בכתבים שאם לא חטא אדם הראשון היה יכל לגמר התקון תכף ביום אחד. אך עכשו אחר החטא אי אפשר לתקן ביום אחד וכו' עין שם. ועל-כן אף-על-פי שמבטלין עצמן בראש השנה וכו' כנ"ל, אי אפשר לשהות שם הרבה בבחינת הבטול, כדי שלא יהיה בבחינת רבוי אור וכו'. על-כן צריכין תכף להמשיך התקון הנמשך על-ידי מצות שופר, שהוא בחינת התעוררות השנה, שהוא בבחינת ושוב, שאנו חוזרין מהבטול וממשיכין אור הזריחה וההתנוצצות של הרשימו וכו', שזה בחינת כח קבלת התורה וכו' כנ"ל.

אבל מחמת שעדין לא נגמר התקון בשלמות, על-כן אין יכולין לגמר בחינת קבלת התורה שהוא בחינת המשכת אור הרשימו וכו', אין יכולין לגמר בשלמות מיד בראש השנה, כי עדין לא נגמר התקון בשלמות כנ"ל. רק שבראש השנה על-ידי השופר ממשיכין בחינת כח שרש קבלת התורה. אבל עדין אינו נגמר המשכת התורה בפעל בעולם, רק איזה הארה מהרשימו הנ"ל, כדי לתקן על-ידי זה כלים לקבל האור כדי שעל-ידי זה יהיה לנו עוד כח לעלות בבחינת בטול ברצוא ושוב להמשיך עוד בכל פעם הארות

יתברך שמו, ואין להם בחירה ונסיון לשנות דבר מרצונו, ואם כן עדין הכל רצון אחד ודעה אחת. ועל-כן עדין אין הכלים והצמצומים נחשבים לכלים, מאחר שעדין לא נגמר תקון המתקלא שהוא בחינת הנסיון והבחירה שהוא בחינת מתקלא. כי הבחירה היא בחינת משקל שהיא בחינת נסיון ובחירה, כמו תולה במשקל שיש לו כח להכריע לכאן או לכאן. וכל זמן שלא נגמר זה התקון עדין אין שום כלי נגמר בשלמות, מאחר שלא נברא עדין בריאה שיהיה לה כח לעשות כנגד רצונו חס ושלו, שהוא האדם הבעל בחירה, כי עקר הוא הדעת והרצון. כי עקר בחינת הכלים והצמצומים הוא בחינת הסתלקות והתעלמות, שה' יתברך כביכול צמצם אורו עד שנתהוו בחינת כלים ותקונים לקבל האור על ידם. ועל-ידי זה התקון של התהוות הכלים שעל ידם המשכת האור, על-ידי זה נבראו כל העולמות וכל הנבראים כלם. אבל כל זמן שכל הנבראים מתנהגים רק כפי דעתו ורצונו לבד, נמצא שעדין הכל כמו קדם הבריאה. ועל-כן עדין אין להם כח לקבל האור אין סוף בשלמות, מאחר שעדין אינם נחשבים לכלים, כי עדין כלם כלולים ומיוחדים ברצונו יתברך כמו קדם הבריאה, מאחר שאין להם בחירה לנטות מרצונו. על-כן עקר גמר תקון הכלים והבריאה היה על-ידי האדם הבעל

על-ידי כלים, ואי אפשר לעשות הכלים כי אם על-ידי המשכת האור כנ"ל. וה' יתברך צפה בבכמתו שתקון זה לגלות אלהותו בעולם אי אפשר שיהיה נעשה כי אם על-ידי בני אדם התחתונים דיקא שהם בעלי בחירה, ועל-כן היה כל העולם תלוי על אדם הראשון, שאם לא היה חוטא בעץ הדעת טוב ורע, והיה מתפלל תפלתו, ואז היה מתקן הכל בשלמות כמבאר בכתבי האר"י ז"ל. כי עקר תקון עשית הכלים שעל ידם עקר המשכת אור האין סוף לגלות אלהותו יתברך בעולם, אי אפשר שיהיה נעשה בשלמות כי אם על-ידי מעשה בני אדם התחתונים דיקא. והעקר על-ידי שהם בעלי בחירה, כי ה' יתברך צמצם עצמו כביכול בכמה צמצומים שהם בחינת כלים, בדרך הפלא ופלא כדי לברא העולמות כדי לגלות אלהותו בעולם. אבל כל זמן שלא נברא האדם הבעל בחירה עדין לא נגמר שום תקון וכלי וצמצום בשלמות, כי עדין כלו אחד כמו שהיה קדם הבריאה.

כי כל זמן שלא נמשך הצמצום עד שיתהוו הבעל בחירה בעולם שהוא האדם התחתון הזה, אף-על-פי שכבר נתהוו על-ידי הצמצום כמה וכמה עולמות ובריות שונות, אף-על-פי-כן עדין הכל אחד כבתחלה, מאחר שכלם מכרחים בדעותיהם להתנהג כרצון הבורא

כנ"ל. כי ההתרחקות תכלית ההתקרבות, הינו כי מחמת שהאדם יש לו זה הכח לרחק עצמו מה' יתברך חס ושלום מחמת שיש לו בחירה, על-כן יש לו כח לקרב עצמו לה' יתברך יותר מכל העולמות וכל המלאכים והשרפים וכו', כי הוא דיקא יכול לתקן כלים לקבל אורו יתברך, מאחר שיש לו בחינת התרחקות כל כך עד שיכול בבחירתו לעשות כרצון עצמו כנגד רצון הבורא יתברך שמו. ועל-כן הכל היה תלוי באדם הראשון, שאם היה שומר מצות ה' יתברך לכלי לאכל מעץ הדעת טוב ורע, והיה מתפלל תפלתו, אז היה מתקן הכל. כי עקר התקון על ידו דיקא, דהינו כשהאדם בבחירתו שיש לו כח הבחירה שזהו בחינת תכלית הצמצום שאין צמצום אחריו כנ"ל, כשהאדם מטה דעתו ורצונו לה' יתברך, ומקים רצונו ומצוותיו יתברך, ומדבק עצמו להשם יתברך, אזי הוא דיקא מיחד ומקשר כל העולמות לה' יתברך וממשיך עליהם אור הזריחה מאור האין סוף ומגלה אלהותו בעולם. כי הוא דיקא יכול להמשיך אורו יתברך על-ידי הכלים שנתתקנים על ידו דיקא על-ידי שהוא בעל בחירה כנ"ל. אבל אדם ביקר בל ילין, כי הוא פגם תכף על-ידי אכילת עץ הדעת טוב ורע. ואזי לא די שלא תקן בחינת הכלים ולא המשיך התגלות אור אלהותו יתברך בעולם, אף גם אדרבא חזר וגרם בחינת

בחירה שבשבילו נברא הכל, והוא עקר שלמות הבריאה והוא מקים כל הבריאה, כי כשיש בעל בחירה דהינו שיש לו רשות לעשות כרצונו וכבחינתו נגד רצון הבורא חס ושלום, אז דיקא כלליות הבריאה נפרדת וננסרת מאתו יתברך, מאחר שכבר יש בריאה שיש לו כח לעשות כרצונו. וכשהבריאה ננסרת מאתו יתברך על-ידי הבחירה כנ"ל, אזי עקר גמר תקון הכלים. כי אז בחינת הצמצום והכלים בשלמות, כי אז דיקא הצמצום נקרא צמצום, מאחר שנתצמצם אורו שהוא דעתו וחקמתו יתברך כל כך עד שנתהנהג בריאה שיש לו כח הבחירה שיכול לעשות כנגד רצונו חס ושלום.

וזה הענין מובן מאד למי שיש לו מח בקדקדו, כי עקר הצמצום הוא צמצום הרצון והדעת שהוא אורו יתברך. ועל-כן באמת כל הבריאה תלויה בהאדם כמבאר בכל הספרים. כי כל התגלות אלהות הוא רק על ידו דיקא מאחר שהוא בעל בחירה שעל ידו עקר גמר תקון הכלים כנ"ל. וזה בחינת מה שאיתא בכתבים שעקר כל התקונים תלויים בתקון המתקלא, כי עקר כל התקונים על-ידי האדם הבעל בחירה שהוא בחינת מתקלא כנ"ל:

יד ועל-כן תכף כשנברא אדם הראשון שהוא בעל בחירה היו תלויים בו כל העולמות, כי עקר התקון על-ידי הבעל בחירה דיקא

ועקר נפלאות עבודתו הוא בראש השנה, כי העקר הוא ההתחלה, שהוא בחינת ראש השנה שהוא ראשון לבריאה ראשון לתשובה כי הוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה, כי אז עבודתו נפלאה ונוראה מאד מחמת בחינה הנ"ל, מחמת שצריכין להמשיך כל התקונים מחדש, ונעלם ונפלא מהיכן ההתחלה, כי אי אפשר להמשיך אורות כי אם על-ידי כלים, ואי אפשר לעשות כלים כי אם על-ידי המשכת האורות וכנ"ל. ואם לא חטא אדם הראשון היה מתקן כל זה ביום אחד. אבל עכשו אחר החטא שחזר וקלקל הכל, ולא די שלא תקן אף גם קלקל יותר. על-כן אי אפשר לתקן עתה ביום אחד כנ"ל, וצריכין לעשות התקון בהדרגה בכמה ימים. וזה בחינת עשרת ימי תשובה מראש השנה עד יום-כפור, שבראש השנה הוא ההתחלה שקשה וכבדה ונפלאה מאד מאד, שצריכין לעלות לתכלית הבטול ולחזור משם מיד ולהמשיך האור בהדרגה ובצמצום רק בשביל להתחיל לתקן איזה כלי בדקות, כדי שנוכל להתחיל להמשיך התגלות אורו יתברך. ואחר-כך בכל פעם ופעם בכל יום מעשרת ימי תשובה ממשיכין אחר-כך האור יותר ויותר מאחר שכבר יש איזה בחינת כלי, על-כן יכולין אחר-כך לבטל עצמו יותר, כי כבר יש בחינת כלי לקבל האור.

שבירת כלים מחדש, כי קלקל כל הצנורות וכל הכלים וכל התקונים על-ידי חטאו.

כי עקר קיום וחיות כל הכלים הוא על-ידי האור שממשיכין לתוכם על-ידי התורה והמצוות, אבל על-ידי החטאים נסתלקין האורות מהכלים וגורם שבירת כלים חס ושלום. וכן הוא בכל דור ודור שכל אחד על-ידי חטאיו חס ושלום גורם הסתלקות אורו יתברך, שעל-ידי זה אין יכולין לדע מה יתברך חס ושלום. ובראש השנה הוא התקון של חטא אדם הראשון ושל כל החטאים שבכל דור ודור, כי ראש השנה בו ביום נברא אדם הראשון וחטא בעץ הדעת. והוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה יום ראשון בשנה. ואז עקר התקון על-ידי הצדיק האמת שבדור, אשר בגדל צדקתו וקדושתו הוא יכול לבטל עצמו בתכלית הבטול, כי הוא סותם עיניו מחיוו דהאי עלמא לגמרי, ואין לו שום הסתכלות בזה העולם כלל. אף גם הוא מקבל על עצמו כל הענווים וכל היסורים קשים ממות בשביל ה' יתברך ובשביל ישראל, עד שזוכה לעלות ולהסתכל על התכלית בתכלית הבטול, במדרגה גבה ונפלאה מאד מאד, עד שזוכה להמשיך תקונים משם לגלות אלהותו עד שיעורר בתשובה גם כל הרחוקים מאד מאד.

על-כן מחמת תקף הדין של יצחק היה מכרח לבטל עצמו לגמרי בתכלית הבטול כנ"ל. וזה בחינת העקדה שהיה צריך לעלות על המזבח לקרבן למסר נפשו לה' יתברך בתכלית הבטול עד שפרחה נשמתו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל שבשעת העקדה פרח נשמתו, שזהו בחינת תכלית הבטול בשלמות. אבל אף-על-פי-כן לא חפץ ה' יתברך שיהיה יצחק נשאר שם חס ושלום דהינו שיסתלק אז חס ושלום, כי ה' יתברך חפץ בקיום העולם, על-כן תקף שייצחק מסר נפשו לשחיטה בשביל ה' יתברך ובטל את עצמו בתכלית כנ"ל, תקף ומיד אמר לו ה' יתברך לאברהם (בראשית כב, יב) "אל תשלח ידך אל הנער" וכו'. 'אסקתיה אחתיה'. כי אין רצונו יתברך שישאר שם כנ"ל, רק תקף צריכין לחזור מהבטול בבחינת רצוא ושוב כנ"ל. ואז ממתיקין הדין בחינת פחד יצחק על-ידי אור הרשימו על-ידי התורה שממשיכין משם על-ידי השמחה וכן"ל.

וזה בחינת הקרבן שהזמין לו ה' יתברך מיד להעלות במקום יצחק שהוא האיל שהקריב תחתיו. כי הקרבנות הם בחינת כלליות התורה כמו שכתוב (ויקרא יז, לו) "זאת התורה לעלה ולמנחה" וכו'. הינו כי על-ידי קרבן האיל, על-ידי-זה המשיך אור הרשימו שעל-ידי-זה עקר ההמתקה

וכן בכל יום ויום. וכל מה שממשיכין האור יותר מתתקנים הכלים יותר עד שבכל תשעה ימי תשובה מראש השנה עד ערב יום-כפור נגמרים תקון כל הכלים. ואז דיקא יכולים אחר-כך ביום הכפורים לבטל עצמן כלם לקבל עלינו כל החמשה ענויים, שהוא בחינת שכל ישראל סותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא, וכלם זוכין לבחינת בטול אל התכלית. ואז נמשך התגלות אורו יתברך על-ידי אור הרשימו כנ"ל, כי כבר יש כלים לקבל האור, כי נתתקנו הכלים מראש השנה עד יום-כפור. ועל-כן ביום הכפורים מקבלים האורות פנימיים כמבאר בפנונות. ועל-כן אז ביום הכפורים הוא קבלת התורה, כי בו נתנו לוחות שניות. כי התורה נמשך משם מאור הרשימו של הבטול כנ"ל, שנגמר כל זה בשלמות ביום-כפור כנ"ל. ועל-כן אז עקר תקון התפלה וכו' כנ"ל:

טו וזה בחינת העקדה שהיא בחינת ראש השנה. כי בראש השנה אנו עוסקין להזכיר בכל פעם זכות העקדה כמו שאומרים ויעקדת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור" וכו'. וכן קורין בראש השנה פרשת העקדה, כי כל ענין ראש השנה הוא בחינת העקדה. כי יצחק הוא תקף הדין בחינת פחד יצחק, ולפי תקף דינו חס ושלום אי אפשר שיתקם העולם,

שהוא בחינת הבטול הנ"ל ברצוא ושוב, שעל-ידי זה ממשיכין בחינת זכרון ועושין אחד מכל התפלה שזהו עקר שלמות התפלה כנ"ל.

ועל-כן אומרים פֶּרֶשֶׁת הַעֲקֵדָה בְּכָל יוֹם קֹדֶם הַתְּפִלָּה, כי עקר תקון התפלה הוא על-ידי זה כנ"ל. וכזה מִשָּׁב מה שנקראת זאת הפֶּרֶשֶׁת פֶּרֶשֶׁת הַעֲקֵדָה דִּיקָא, והלא עשה כמה עבדות בשביל לשחטו. כי ערך את העצים וגם העלהו על המזבח. ולמה לא נקרא הענין על שם ההערכה או על שם ההעלאה? אך על-פי הנ"ל נִיחָא היטב כי נקראת 'עֲקֵדָה' דִּיקָא לשון קשירה, כי זה עקר התקון שנגמֶשֶׁךְ על-ידי זכות העֲקֵדָה, דהינו שזוכין על-ידי זה לקשר ולחבר כל התפלה ביחד. כי על-ידי זה ממשיכין כח הזכרון שֶׁאֵפִילוֹ כְּשֶׁעוֹמֵד בְּסוֹף הַתְּפִלָּה יִהְיֶה עוֹמֵד עֲדֵין בַּתְּחִלַּת הַתְּפִלָּה, שעל-ידי זה עושין אחד מכל התפלה. וכל התפלה עקודה וקשורה ביחד שזה עקר התקון שזוכין על-ידי הבטול ברצוא ושוב שזהו בחינת העֲקֵדָה וכנ"ל.

וזה בחינת "ויעקד את יצחק בנו", כי עֲקֵדָה היא בחינת קשור ידים ורגלים ביחד, הינו בחינת קשור וחבור דבורי סוף התפלה בראשה. כי הדבור הוא קומה שלמה. כי יש דבור שהוא בחינת ראש, בחינת (תהלים קיט, קס) "ראש דרך אמת". ויש דבור שהוא בחינת ידים, בחינת (שמות ט, לה)

של פחד יצחק בעת שחזרין מהבטול כנ"ל. וזה בחינת יצחק - יִשְׁחָק, שְׁצָרִיכִין לְהִמָּתִיק פֶּחַד יִצְחָק עַל-יְדֵי הַבְּטוּל הַנִּ"ל, שעל-ידי זה זוכין לשמחה בחינת שחוק וחדוה ושמחה. שעל-ידי זה מקבלין תורה שזה בחינת קרבן האיל כנ"ל, שעל-ידי זה עקר ההמתקה כנ"ל.

וזה (בראשית כב, יג) "וישא אברהם את יעניו וירא והנה איל אחר נאחו בסבך בקרניו", 'בקרניו' דִּיקָא - שהוא בחינת קרן השופר בחינת שופר של איל - אילו של יצחק. כי ההמתקה של האיל הוא בחינת ההמתקה של השופר בראש השנה. כי שופר הוא גם כן בחינת המשכת כח קבלת התורה כדי להמתיק הדין בעת שחזרין מהבטול, שזה בעצמו בחינת ההמתקה של האיל שהקריב במקום יצחק אחר הבטול כנ"ל.

ועל-כן חותמין ברפת זכרונות בזכות העֲקֵדָה. כמו שאומרים 'ועקדת יצחק וכו' תזכור', כי עקר ראש השנה הוא בחינת זכרון, ועל-כן נקרא 'יום הזכרון' וכנ"ל. ועקר המשכת הזכרון הוא על-ידי אור הרשימו שנגמֶשֶׁךְ על-ידי השופר וכו' כנ"ל, שזהו בחינת העֲקֵדָה כנ"ל:

טז ועל-כן בכל יום קדם התפלה אומרים פֶּרֶשֶׁת הַעֲקֵדָה, כי עקר שלמות התפלה הוא על-ידי בחינת ראש השנה, על-ידי בחינת העֲקֵדָה

והיסורים חס ושלום צריכין לבטל עצמן בתכלית הבטול לאור האין סוף ולהסתפל על התכלית וכו' כנ"ל. וכל מה שהדין והיסורים גדולים ביותר חס ושלום צריך שיהיה הבטול בשלמות יותר. ולגדל תקף הדינים שהיה אז בדור המבול היו צריכים בטול נפלא ונורא להמתיק הדין העצום אז. ולבטול כזה צריכים צדיק גדול כמו משה רבינו עליו השלום דיקא וכמבאר בזהר הקדוש בענין נח אברהם ומשה שאין מי שמסר נפשו בעד העולם כמו משה רבינו עליו השלום עין שם.

כי משה כשראה תקף הדין כשעשו את העגל מסר נפשו לגמרי ובטל עצמו בתכלית ואמר (שמות לב, לב): "אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא". ואם אין מחני נא - זה בחינת תכלית הבטול שמסר נפשו לגמרי. וזה "מחני נא מספרך אשר כתבת", שמסר נפשו ונתרצה למחות שמו חס ושלום מן התורה, שזהו בחינת תכלית הבטול. כי כשנתבטלין ונכללין באורו האין סוף יתברך, שם הוא למעלה מכל השמות והכנויים. כי כל השמות והכנויים הם אחר הצמצום והתהוות הספירות שאז דיקא אנו יכולין לקרותו יתברך בשמות וכנויים, שמשם נמשכין השמות של כל הנבראים וכו' שהם חיותם. כי השם הוא הנפש והחיות, בחינת נפש חיה הוא שמו כמבאר

"כאשר דבר ה' ביד משה". בחינת (תהלים קיט, פט) "לעולם ה' דברך נצב בשמים", שהוא אש ומים. בחינת יד ימין ויד שמאל (כמבאר במקום אחר). ויש דבור שהוא בחינת רגלין, בחינת (שם קה) "נר לרגלי דברך". בחינת (שם נמ, ב) "צדק תדברון", בחינת (ישעיה מא, ב) "צדק יקראהו לרגלו". ויש דבורים שהם בחינת כלליות העצמות שהם עקר בנין האדם, בחינת (תהלים לה, י) "כל עצמותי תאמרנה" וכו'. כי הדבור הוא קומה שלמה. ועקר שלמות התפלה שיהיה הכל אחד שאפילו הדבור האחרון של התפלה יהיה עדין מקשר בראשו. בחינת העקדה שמקשר הרגלין למעלה להידים שמגיעין עד הראש, ואז הכל מקשר יחד. כי זה עקר שלמות התפלה שיהיו כל הדבורים מקשרים יחד שזה בחינת עקדה כנ"ל:

יז וזה בחינת (בראשית ח, א) "ויזכר אלהים את נח וכו' וישכו המים", שאומרים אותו בראש השנה בתחלת פסוקי זכרונות. כמו שאומרים ו'גם את נח באהבה זכרת וכו' בהביאך את מי המבול וכו' על-כן זכרנו בא לפניה' וכו'. כי אז בימי נח בדור המבול היה תקף הדין בעולם מרובי מעשיהם הרעים, עד שלגדל עצם תקף הדין שהיה אז, היו צריכין לבטל עצמן לגמרי בתכלית הבטול ברצוא ושוב בבחינה הנ"ל, כמבאר לעיל שפשתגברים הדינים

מהרשימו, הרי טוב. 'ואם אין, מחני נא מספרך' וכו' - הינו שאם הדין חזק כל כך עד שאי אפשר לי להמתיקו על-ידי התורה שאני מקבל תמיד מהרשימו, שממש כל תורת משה והנביאים וכו' כנ"ל, אזי 'מחני נא'. הינו שאני מרצה לבטל עצמי לגמרי באור האין סוף ולא אחזר משם ברצוא ושוב בדרכי תמיד, רק אני מרצה לשאר שם לגמרי, שזהו בחינת 'מחני נא'. כי שם הוא למעלה מהשמות. וזהו 'מחני נא מספרך אשר כתבת' שהוא התורה. כי שם הוא למעלה מהתורה כנ"ל. ומגדל המסירות נפש שהיה למשה אז שנתרצה למות ולהסתלק מזה העולם לגמרי בשביל ישראל על-כן נתרצה לו ה' יתברך באמת ומחל לישראל, ונמתק הדין העצום בזכותו בחינת 'וינחם ה' על הרעה' וכו' (שמות לב, יד).

וזה בחינת שלש עשרה מדות של רחמים שנתגלו למשה אז. כמו שכתוב שם בפרשה "ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך, וקראתי בשם ה' לפניך וכו' ויירד ה' בענן וכו' ויעבר ה' על פני ויקרא" וכו'. כי כל השלש עשרה מדות של רחמים שהם ממתיקין כל הדינים שבעולם, כלם נמשכין מאור הרשימו של הבטול הנ"ל, שעל ידו ממתיקין כל הדינים כנ"ל. וזה בחינת 'אני אעביר כל טובי וכו', ויעבר ה' על פניו וכו' - זה בחינת אור הרשימו שעוברת על פניו

במקום אחר. אבל בבחינת הבטול באור האין סוף, שם הוא למעלה מהספירות למעלה מהשמות בחינת 'לפני אחד מה אתה סופר?'. על-כן אי אפשר להתממה שם הרבה בבחינת הבטול, כדי שלא יתבטל במציאות חס ושלום.

על-כן צריכין לחזר משם בבחינת (יחזקאל א, יד) "והחיות רצוא ושוב". ואז מקבלין עקר החיות מהרשימו שנשאר מהבטול שממש עקר התגלות אלהותו יתברך. כי משם בחינת הרשימו מהבטול, משם נמשכין כל הספירות, שהם כל השמות והכפניים שמהם נבראו כל העולמות מתחלת האצילות עד סוף העולם. כי הכל נמשך מהרשימו הנ"ל, שממש מתחיל התהוות הכלים. כי בבחינת הבטול בעצמו לית מחשבה תפיסא ביה כלל. וכשיש תקף הדין חס ושלום, אזי הצדיק שהוא בבחינת משה שהוא סותם עיניו מחיו דהאי עלמא לגמרי הוא מבטל את עצמו בתכלית הבטול, ששם הוא כלו טוב. אבל אחר-כך כשחוזר משם מתגבר הדין ביותר כנ"ל. רק שהוא ממתיק הדין אחר-כך על-ידי התורה שממשיך מהרשימו כנ"ל.

וזה שאמר משה 'אם תשא חטאתם' הרי טוב - הינו אם יש לי כח על-ידי הבטול להמשיך אחרי כן המתקה על-ידי התורה שמקבלין

לגמרי, ועל-כן היה מבוול בעולם. על-כן הכרח לכנס בתבה להתחבא שם מפני תקף הדין והמשחיתים כמבאר בזוהר הקדוש. והענין, כי מחמת שנח לא זכה לבטל עצמו כראוי עד שיבטל הדין מכל העולם, על-כן הכרח לכנס בתבה לזכות שם לבחינת בטול. כי תבת נח דא יום הכפורים כמו שאיתא בתקונים (תיקון ואו דף כב.) יום הכפורים הוא בטול שאז סותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא, שזה בחינת התענית והחמשה ענויים של יום-כפור כנ"ל. הינו כי נח לא זכה לבחינת בטול כי אם על-ידי כניסתו לתבה ונסתר ונתחבא שם וסתם עיניו מהעולם. כי זה בחינת ההסתרה שצריך להסתיר ולהתחבא עצמו בשעת תקף הדין חס ושלום, שזהו בחינת התבה כמבאר בזוהר הקדוש. הינו כי בשעה שהדין גובר צריכים לבטול כנ"ל, והבטול הוא לסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא.

ועל-כן צריכין להתחבא ולהסתיר עצמו בתוך הבית ולכלי לצאת חוצה כדי שלא ישוטט עיניו בראית העולם הזה, רק ישב נסתר ונחבא בתוך ביתו, ששם המקום מסגל יותר לבטל עצמו לה' יתברך כדי להמתיק הדין על-ידי זה. וזהו בחינת (ישעיה כו, כ) "לך עמי בא בחדריך וסגר דלתך בעדך, חבי כמעט רגע עד יעבר זעם". נמצא שתבת נח - זה בחינת בטול. כי נח

של מי שזוכה לזה בעת שחוזר מהבטול, שאז עובר על פניו הזריחה והתנוצצות אלהות שמאיר ומזריח לו מהבטול על-ידי הרשימו שנשא מהבטול. שזה האור הגדול והנורא חולף ועובר על פניו בחינת "ורוח על פני יחלף" (איוב ד, טו), בחינת "ויעבר ה' על פניו וכו'. וזהו בחינת 'אני אעביר כל טובי על פניך', 'כל טובי' דיקא. כי שם בבחינת הבטול הוא כלו טוב כנ"ל. ואחר כך על-ידי אור הרשימו שמקבלין משם ממשיכין על עצמו גם כן בחינת אור הבטול לידע שכלו טוב על-ידי התורה שמקבלין, שעל-ידי זה נמתקין כל הדינים והיסורים כנ"ל.

וזה שמוכא בספרים ששלש עשרה מדות של רחמים הם בחינת שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן. כי שלש עשרה מדות של רחמים הם בחינת אור הרשימו שעוברת על פניו בעת שחוזר מהבטול כנ"ל, שמשם נמשך כל התורה כנ"ל, בחינת שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן שהם כלל התורה. כי משם מאור הרשימו הנ"ל נמשך כל התורה כנ"ל.

ועל-כן משה רבינו שמסר נפשו וזכה לבטול כזה, על-כן באמת המתיק כל הדינים שבעולם אפילו בעת תקף התגברות הדין מאד רחמנא לצלן. אבל נח לא זכה לבטול כזה, ועל-כן לא היה יכול לבטל הדין

מחמת שהם סותמין בפני העינים שלא יסתכל אל החוץ. ועל-כן שם אין הדין יכול לשלט, כי עקר בטול הדינים הוא על-ידי בחינת התכלית כנ"ל, שזהו בחינת סתימת העינים בשעת תקף היסורים רחמנא לצלן כמבאר בהתורה הנ"ל.

וזהו בחינת התבה כנ"ל, כי הצדיק השלם כמו משה רבינו יכול לבטל עצמו אל התכלית תמיד אפילו בלא כניסתו לתבה. ועל-כן צדיק כזה באמת הוא יכול לבטל הדין לגמרי מכל העולם, אבל שאר צדיקים אין יכולין לבטל עצמן כי אם כשסותמין עצמן ונסגרים בחדרים, בבחינת "לך עמי בא בחדריך". וזהו בחינת כניסת נח בתבה כנ"ל, שמחמת שלא זכה לתכלית הבטול בשלמות על-כן לא היה יכול להמתיק הדין מכל העולם. וגם הוא עצמו וביתו לא נצולו כי אם על-ידי שנתן לו ה' יתברך עצה שיכנס בתבה, ושם דיקא יזכה לבחינת בטול. כי הוא לא היה יכול לבוא לבחינת בטול כי אם על-ידי כניסתו לתבה כנ"ל. ועל-ידי בטול זה זכה על כל פנים לבטל הדין מעצמו וביתו ולקיים העולם על-ידי זה כנ"ל. נמצא שתבת נח - זה בחינת בטול בבחינת יום הכפורים כנ"ל.

וזה בחינת (בראשית ו, טז) : "צֹהֵר תִּעֲשֶׂה לַתְּבֵה וְאֵל אִמָּה תִּכְלֹנָה מִלְּמַעַלָּה". הינו שיעשה צהר וחלון למעלה כדי שכל הסתגלותו והבטתו

לא זכה לבטול בשלמות להמתיק הדין מכל העולם לגמרי, רק שה' יתברך ברחמיו צוהו לכנס בתבה להסתיר עצמו שם ולסתם עיניו מהעולם כי מחצות התבה סותמין בפני העינים שלא יתפזר הראות לחוץ, כדי שיוכל להסתכל על התכלית ולכלל באין סוף, כמבאר בהתורה הנ"ל שבשביל זה צריכין לסתם עיניו כשורצין להסתכל על התכלית כדי שלא יתפזר הראות מן הצד וכו' עין שם.

וזה בחינת מעלת ההתבודדות, שצריך האדם שיתבודד בתוך ביתו ויקשר עצמו לה' יתברך בתפלות ותחנונים, כדי שישתם עיניו מחזיו דהאי עלמא ולא יתפזר ראות עיניו בחוץ, ובשביל זה בעצמו מסגלין מחצות הבית להסתיר עצמו בהן מפני המשחיתים בעת תקף הדין רחמנא לצלן כמובא בזוהר הקדוש, כי מחצות הבית הם מחצות בפני העינים כדי להסתכל על התכלית ששם כלו טוב, ששם כל הדינים והיסורים בטלים במציאות. על-כן כשאין צדיק הדור השלם כל כך שיוכל על-ידי בטולו אל התכלית לבטל הדין לגמרי מכל העולם, אזי הצדיקים והכשרים צריכין להסתיר עצמן בתוך מחצות ביתם, בבחינת 'לך עמי בא בחדריך' וכו' כדי להסתיר עצמו מפני הדין. כי מחצות הבית הם בבחינת בטול אל התכלית,

פסוק זה בראש השנה בתחלת פסוקי זכרונות, כי כל זה הוא כל ענין ראש השנה כנ"ל:

יח וזה בחינת (תהלים כט, י) "ה' למבול ישב" הנאמר בסוף השבעה קולות שאמר דוד על המים, שהם בחינת הקולות של מתן תורה שנתנה בקולות כמבאר בספרים שמזמור זה מדבר ממתן תורה. כי המבול מים שבא לעולם אז, זה נמשך מבחינת רבוי אור שגורם שבירת כלים שמשם כל הדינים והעצרות חס ושלום. הינו כי אז היה תקף הדין מאד מפני רע מעליהם, והיו צריכים אז לבטול בשלמות עד שיזכו לבטל הדין, ואז היו ממשיכים השגת התורה שהיא בחינת מים, מהרשימו שנשארו מהבטול כנ"ל. אבל מחמת שלא זכו לזה ולא נתעוררו לתשובה שהיא בחינת בטול כנ"ל, על כן נעשה מבחינת המים הנ"ל שהם בחינת השגת התורה, נעשה מהם בחינת מימי המבול, מחמת שלא היה להם כלים לקבל האור מחמת קלקול מעשיהם, על כן היה אצלם בבחינת רבוי אור שמשם כל הדינים שזה מימי המבול.

ועל כן אמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה לא, יב) באמת על פסוק (בראשית ו, יב) "ויהי הגשם על הארץ", שאם היו מתעוררים לתשובה היו גשמי ברכה ונדבה. הינו כנ"ל, שאם היו זוכים אז לתשובה בחינת בטול כנ"ל,

יהיה רק למעלה, שזהו בחינת הסתכלות אל התכלית העליון שהוא למעלה למעלה. וזה בחינת (שמות י, יא) "ויהי כאשר ירים משה ידיו וכו', וכי ידיו של משה וכו' אלא בזמן שישאל מסתכלין כלפי מעלה הם נוצחין וכו' (ראש השנה כט.). וכן לענין הנפש בזמן שישאל מסתכלין כלפי מעלה הם מתרפאין. כי עקר בטול הדינים והיסורים ונצחון המלחמה לעמד כנגד המתנגדים אל הקדושה, הוא על ידי הסתכלות כלפי מעלה שהוא בחינת בטול אל התכלית כנ"ל.

ועל ידי תבת נח שהוא בחינת בטול, שעל ידי זה נסתר מפני הדין ונתקם העולם ולא נחרב לגמרי, על ידי זה זכה נח אחר כך כשחזר מהבטול בבחינת רצוא ושוב, להמשיך תורה מהרשימו כנ"ל. וזה בחינת מה שזכה נח אחר יציאתו מהתבה להשיג בפקעתו וברוח קדשו להקריב קרבנות מכל הבהמה הטהורה וכו', כי זה זכה לקבל ולהשיג בבחינת השגת התורה מהרשימו שנשארו לו מהבטול בעת יציאתו מהתבה שהיא בחינת יום הכפורים בחינת בטול כנ"ל. וזה בחינת "ויזכר אלהים את נח", "ויזכר דיקא - בחינת זכרון שהוא בחינת הרשימה, שזה בחינת ראש השנה שעקר ההמתקה על ידי השופר שהוא בחינת זכרון בחינת זכרון תרועה וכו' כנ"ל. ועל כן מזכירין

כנ"ל. וזה בחינת קולות השופר הקדוש שסימנם 'קשת' כמובא. הינו בחינת אות הקשת שהוא בחינת אור הזריחה של הרשימה שזהו בחינת שופר כנ"ל. וזה בחינת התאדמות פני התוקע שנמשך מאורות העליונים כמובא. הינו מבחינת אור הזריחה של הרשימו שמשם כל האורות והצחצחות והספירות, שזה בחינת קול שופר הקדוש בחינת גונן נהירין דקשת וכנ"ל:

כ וזה בחינת "ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו" וכו' (בראשית ז, י), ודרשו רבותינו ז"ל (בראשית רבה לב, ז) שתלה להם שבעת ימי אכלו של מתושלח הצדיק. כי מבאר בהתורה הנ"ל בתחלתו בענין בעל השדה שעוסק בתקון השדה שהוא תקוני הנשמות וכו', שזה הבעל השדה צריך להיות גדול במעלה מאד מאד, וצריך לסבל כמה צרות ויסורין חס ושלום רחמנא לצלן. ויש לפעמים שהוא צריך להסתלק בשביל זה וכו' כנ"ל, כי לפעמים הדין גובר כל כך עד שאין מועיל להמתיק הדין על-ידי שום בטול כי אם על-ידי הסתלקות הצדיק לגמרי חס ושלום. ואז צריכין העולם להתעורר מאד בתשובה ולהסתכל על עצמן היטב היכן הם בעולם מה שגרמו בעוונותיהם עד שנסתלק הצדיק בשבילם.

וזה בחינת שצצק הנביא (ישעיה נז, א) "הצדיק אבד ואין איש שם על

היו יכולים לקבל השגת מימי התורה שהם בחינת גשמי ברכה ונדרה, בחינת גשם נדבות תניף אלהים הנאמר במתן תורה. אבל מחמת שלא זכו לתשובה, נעשה אצלם מבול מבחינת מימי התורה מבחינת גשמי ברכה כנ"ל. וזה שפרש רש"י על פסוק "כי בס ידין עמים" (איוב לו, לא) לענין הגשמים, משל לנחתום וכו', שכל הענשים על-ידי המים וכל הברכות וההשפעות על-ידי המים. בחינת "יתן אכל למכביר". הינו כנ"ל, כי הגשמים והמים נמשכין מבחינת מימי הדעת וההשגות העליונות שנמשלו למים כמו שכתוב (ישעיה יא, ט) "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים" וכו'. ועל-כן יש בהם שתי בחינות לטוב ולהפך כפי המקבלים. כי מי שזוכה על-ידי מעשיו לתקן כלים טובים הוא זוכה להשגת מימי הדעת על-ידי זה, ולהפך להפך כנ"ל:

ט וזה בחינת מה שזכה נח אחר-כך על-ידי הקרבנות שהשיג להקריב כנ"ל, זכה שנתן לו אות הקשת להגן תמיד, בחינת (בראשית ט, יג) "את קשתי נתתי בענן". כי הקשת היא בחינת גונן נהירין, בחינת אור הזריחה וההתנוצצות הנמשך מהרשימו של הבטול שעל-ידי זה עקר ההמתקה כנ"ל. וזה בחינת "וראיתה לזכר ברית עולם", לזכר דקא בחינת הזכרון הנ"ל, בחינת ראש השנה יום הזכרון שהוא בחינת אור הרשימו

בבחינת קטנות ואין להם כח לקבל השגת התורה להמתיק דינים, אף-על-פי-כן בכח הצדיק שנסתלק יכולים על-ידי מעשיהם הטובים להמשיך אור גדול ונפלא מהרשימו שלו המאירה עתה באור גדול ונורא, מחמת שהצדיק הוא בתכלית הבטול בשלמות. אבל אז בימי דור המבול לא זכו להתעורר לתשובה, על-כן גבר הדין עד שבא המבול שנעשה ממיי הדעת בחינת מבול וכו' כנ"ל:

כא וזה בחינת מה שאמר ה' יתברך לְדוֹר הַמָּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (שמואל ב' ו, יב) "והיה כי ימלאו ימיה" וכו', שְׂדוֹד רָצָה לִבְנוֹת הַבַּיִת וְהַיֵּשֶׁב לוֹ ה' יתברך שְׂבַחֲיוֹ לֹא יִזְכֶּה לָזֶה כִּי אִם אַחֵר הַסְתַּלְקוֹתָיו יִבְנֶה בְּנוֹ אֶת הַבַּיִת-הַמְּקֹדֶשׁ. כי עקר שלמות השגת התורה הוא בבית-המקדש ששם הוא בחינת תכלית הבטול לפני ולפנים בבית [קדשי קדשים], ששם נכנס הכהן הגדול פעם אחת בשנה ביום הכפורים וכו' ל, ששם היה עומד על האבן שתיה הארון עם הלוחות, שהם כלל התורה כי משם תצא תורה וכו'. ועל-כן עקר תקון העולמות שנמשך על-ידי קבלת התורה לא נשלם עד שנבנה הבית בימי שלמה, כמו שאיתא בכתבי האר"י ז"ל שבימי משה לא חזרה השכינה כי אם בבחינת אבא, ולא נתיחדה בבחינת פנים בפנים עד ימי שלמה שנבנה הבית וכו' עין שם.

לב, ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק" וכו'. כי אז כשחם ושלום נסתלק הצדיק, צריכין לשים על לב מאד ולהבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק. שעקר הסתלקותו הוא מפני הרעה מפני תקף הדין שהיה בעולם, עד שלא היה יכול לבטל הדין בשום בטול ברצוא ושוב וכו' כנ"ל, רק הכרח לבטל עצמו בבטול כזה עד שישתלק לגמרי. ואז הכל תלוי בהדור שנשארו אחריו, שצריכין לשום על לב מאד הסתלקות הצדיק ולהתעורר בתשובה שלמה על-ידי-זה. ואז זוכין להמשיך אור מהרשימו של הצדיק שנשארו ממנו.

כי כל צדיק וצדיק כשנסתלק בודאי משאיר בעולם איזה רשימה טובה על-ידי תורתו ומעשיו הטובים. ואז עקר ההמתקה על-ידי הדור יתום שנשארו אחריו, שכשמתעוררים בתשובה אזי ממשיכין אור גדול מהרשימו שלו, שעל-ידי-זה נמתקין ונבתליון כל הדינים שבעולם.

כי מחמת שהצדיק נסתלק למעלה והוא עכשו בתכלית הבטול, על-כן נמשך משם בכל פעם אור גדול ונפלא להרשימו שלו שנשארו בזה העולם. אבל צריכין על כל פנים איזה אתערותא דלתתא על-ידי מעשי הדור הטובים להמשיך על-ידי-זה אור הרשימו הקדושה שלו, כי על-ידי מעשיהם הטובים אף-על-פי שהם

עממין ולמסרה לישראל, שזה עקר התקון כי שם ארץ-ישראל הם כל הקדשות ושם הבית-המקדש, ששם עקר הבטול וכו', ולנצח מלחמה כזאת בפרט בתחלה להוציא כל ארץ-ישראל מהסטרא אחרא להחזירה אל הקדשה שבזה תלוי הכל. על-כן גם משה רבינו עליו השלום לא היה יכול לנצח מלחמה זאת בחייו כי אם לאחר הסתלקותו דיקא, שדיקא אחר הסתלקותו כבש יהושע תלמידו את כל ארץ-ישראל בכחו של משה בעצמו. אשר לכאורה הדבר תמוה רבי לא שנה רבי חיא מנליה' (ערוכין צב). אם משה לא היה לו כח לכנס ולכבש ארץ-ישראל איך זכה יהושע תלמידו לזה?

אך על פי הנ"ל ניחא היטב, כי בודאי גם כל מה שכבש יהושע הכל כבש משה בעצמו, כי הכל על-ידי משה דיקא, רק שדבר גדול כזה לכבש ארץ-ישראל בתחלה וכו', אפילו משה לא היה יכול לגמור בחייו כי אם על-ידי הסתלקותו דיקא. שדיקא על-ידי הסתלקותו שזכה לתכלית הבטול שנסתלק בבחינת רענא דרעוין וכו', על-ידי-זה דיקא זכה יהושע בכח הסתלקותו דיקא לכבש ארץ-ישראל להכניע הסטרא אחרא ולהעלות הקדשה ולתקן כל העולמות. כי לתקון גדול ונורא כזה שזה בחינת תקון השדה העליונה היה צריך משה להסתלק דיקא.

זה בחינת "ביום חתנתו" (שיר השירים ג, יא) - "זה מתן תורה". "וביום שמחת לבו" - "זה בנין בית-המקדש" (תענית כו:). כי עקר שלמות השגת התורה בחינת מתן תורה הוא בבית-המקדש ששם תכלית הבטול לפני ולפנים שמשם כל התורה וכו' כנ"ל. ועל-כן דוד שרצה לגמור תקון זה לבנות הבית-המקדש, ששם עקר בחינת הבטול עקר השגת התורה וכו' כנ"ל, השיב לו ה' יתברך שיתקן נפלא ונורא כזה אי אפשר שיתקן בחייו רק הוא צריך להסתלק תחלה, ואז על-ידי הסתלקותו דיקא יזכה בנו להמשיך אור מהרשימו שלו לבנות הבית-המקדש ולתקן כל התקון הזה בשלמות הינו כנ"ל.

ועל כן באמת נקרא כל הבית המקדש על שם דוד כמו שכתוב (מלכים א יב, טז) "ראה ביתך דוד", כי הכל על ידו, כי "גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם" (חולין טז:). ומה שאינו יכול לגמור בחייו הוא גומר לאחר הסתלקותו דיקא וכן"ל. כמו דוד המלך עליו השלום לענין בנין בית-המקדש, ששם עקר הבטול ששם תקון כל העולמות וכן"ל. וכן מצינו במשה רבינו עליו השלום שרצה לכנס לארץ-ישראל ולכבש ארץ-ישראל בעצמו, ולא הניחו ה' יתברך ואמר (דברים ג, כו) "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה". כי לכבש ארץ-ישראל להוציאה מהשבעה

כב וזה בחינת 'ה' למבול יִשָּׁב" (תהלים כט, י) הנאמר לענין מתן תורה כנ"ל. כי כל מתן תורה נמשך מבחינת הנ"ל מבחינת הבטול הנ"ל שנמשך על ידי תקף הדין חס ושלום. ועל כן באמת אז בשעת מתן תורה היה תקף הדין כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת פח.) שבקש הקדוש ברוך הוא להחזיר את העולם לתהו ובהו. וזה בחינת 'תורה מפי הגבורה נתנה', 'מפי הגבורה' דיקא. וזה בחינת מה שכתב עליהם הרב גיגית וכו'. הינו שאז נתעורר דין גדול בחינת הדין הגדול של ראש השנה. וישאל היו קדושים אז מאד מאד, וזכו אז בשעת תקף הדין לבטל עצמן לגמרי בתכלית הבטול. ואז זכו על ידי הבטול להמשיך התורה מאור הרשימו שממש כל התורה כנ"ל, שזהו בחינת קול שופר בחינת שופר של קבלת התורה וכו' כנ"ל.

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל שבכל דבור ודבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא יצתה נשמתו והקדוש ברוך הוא המשיך עליהם גשמי ברכה והחיה אותם, שנאמר (תהלים סח, י) "גשם נדבות חניף אלהים" הינו כנ"ל. כי מה שיצאה נשמתו בכל דבור זה בחינת הבטול הנ"ל, והם זכו לבטול כזה עד שנסתלקו על ידי זה. אבל ה' יתברך רחם עליהם והמשיך עליהם גשמי ברכה עד שחזרו משם בבחינת רצוא

ועל ידי זה דיקא נגמר התקון וכן"ל. וזה בחינת (שיר השירים ג, א): "על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי בקשתי ולא מצאתי וכו', מצאתי השמרים", פרש רש"י: 'משה ואהרן' וכו'. "כמעט שעברתי מהם" פרש רש"י: 'קרוב לפרישותם ממני לסוף ארבעים שנה' הינו בסמוך אחר שנסתלקו "עד שמצאתי" - 'שהיה עמי בימי יהושע לכבש שלשים ואחד מלכים', "אחזתי ולא ארפנו" וכו' עין שם בפרוש רש"י. הינו כנ"ל שדיקא אחר הסתלקות הצדיק הגדול האמתי יכולין למצא את ה' יתברך אף על פי שבתחלה לא זכו למצאו והיו נזופים בחינת 'בקשתי ולא מצאתי' וכמו שפרש רש"י עין שם. אף על פי כן אחר הסתלקותו דיקא יכולין למצאו יתברך בבחינת 'כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי' וכו' שפרשו לאחר הסתלקותם כנ"ל. הינו כמו שמבאר למעלה שדיקא בכח הסתלקות הצדיק שזכה לבטול כזה, כדי להמתיק תקף עצם הדינים הקשין מכלל ישראל שלא היה אפשר לבטלם בשום בטול אל האין סוף ברצוא ושוב כי אם על ידי הסתלקותו ממש, ואז דיקא נמתק הדין ויכולין להתקרב לה' יתברך אז דיקא בכח הסתלקותו. כי הצדיק נסתלק בשביל זה דיקא כדי שיגמר במותו מה שלא היה יכל לגמר בחייו כמו משה ואהרן ודוד וכן"ל:

ושוב. ומשם קבלו כל התורה שהיא בחינת מימי הדעת בחינת גשמי ברכה שנמשך מאור הרשימו כשחוזרין מהבטול וכנ"ל:

כג וזה בחינת ספה. בחינת ענני כבוד שנמשך מאור הבטול של יום הכפורים שנאמר בו (ויקרא טז, ב) "ואל יבא בכל עת אל הקדש וכו' כי בענן אראה וכו' בזאת יבא אהרן אל הקדש". ומענן הקדש הזה אשר על הכפרת שנכנס לשם הכהן הגדול ביום כפור משם נמשך בחינת ספה בחינת ענני כבוד שזוכין ישראל לנכנס בהם אחר יום הכפורים על ידי מצות ספה הקדושה שהוא בחינת ענני כבוד כמבאר בדברי רבותינו ז"ל.

כי הענן שעל הכפרת משם נדבר ה' יתברך עם משה, ומשם קבל כל התורה הקדושה. כמו שכתוב (במדבר י, ט) "ובבא משה אל אהל מועד וכו' וישמע את הקול וכו', מבין שני הכרבים וידבר אליו". כי זה הענן הקדוש - זה בחינת (תהלים יח, יב) "וישית חשך סתרו סביבתי סכתו חשכת מים" וכו', כי מחמת שאור האין סוף אי אפשר לקבלו מחמת רבוי אור, על-כן ה' יתברך בחסדו הסתיר אורו האין סוף הגדול והנורא בתוך הענן והחשך בבחינת: 'ישת חשך סתרו', כדי שעל ידי זה הענן והחשך יתצמצם האור כדי שיוכלו לקבלו בהדרגה ובמדה, וזה הענן והחשך

הוא בחינת שומר בפני האור הגדול האין סוף שלא יתקרב אליו מי שאינו ראוי אליו. ועל-כן הזהיר ה' יתברך את אהרן "ואל יבא בכל עת אל הקדש וכו', ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת", ופרש רש"י: 'שלא ימות בדרך שמתו בניו שנכנסו לפני ולפנים שלא ברשות'. על-כן שלטה בהם סטרא דמותא שנמשך ונשתלשל מבחינת הענן והחשך הזה שממש בחינת דינים כשאין יודעין איך לנכנס לשם. כי הבטול אל התכלית הנ"ל - זה בחינת ארבעה שנכנסו לפרדס, שנכנסו למקום שנכנסו ורצו לכלל ולהסתכל באור האין סוף שהוא בחינת התכלית אבל לא היו כלם ראויים לזה, על-כן לא יצאו משם בשלום. זה - הציץ ונפגע, וזה - הציץ ומת, ואחר - שקצץ בנטיעות לגמרי. בלתי רבי עקיבא לבדו שנכנס בשלום ויצא בשלום, כי ה' יתברך בעצמו הצילו שהשיב למלאכי השרת ראוי הוא זקן זה שישתמש בכבודי. כי מי שזוכה לנכנס לשם ברשות כמו רבי עקיבא וכיוצא, אזי זה הענן והחשך הוא טובה גדולה אליו. כי על ידי הענן והחשך הזה שסביב האור האין סוף כנ"ל, על ידי זה דיקא הוא זוכה להכלל ולהסתכל באור האין סוף ואינו נתבטל שם במציאות. ואזי זוכה כשחוזר מהבטול שיהיה נשאר לו אור הרשימו, כי אור האין סוף נרשם ממנו רשימו קדושה בתוך הענן

התורה בשלמות, על-ידי שזכינו בכל שבעת ימי הסכה לקבל אור הרשימו שהיא שרש התורה על-ידי הענני כבוד שנמשכו עלינו על-ידי הסכה הקדושה כנ"ל.

וזה בחינת השבעה אושפזין על-אין קדישין, שהם השבעה רועים שנכנסין לתוך הסכה שהם אברהם יצחק יעקב וכו'. כי אלו השבעה רועים הם בחינת כלליות כל הצדיקים שבכל דור, שעל ידם עקר המשכת התגלות אלהותו בעולם שנמשך מאור הרשימו של הבטול שזוכין הצדיקים כנ"ל. כי כל אחד מהשבעה רועים הנ"ל כל אחד תקן והמשיך וגלה מדה קדושה אחת ממדותיו יתברך שנמשך מאור הרשימו הנ"ל שעל-ידי מדות אלו עקר התגלות אלהותו יתברך. כי בבחינת הבטול הנ"ל שם הוא למעלה מכל המדות ומכל הספירות כנ"ל, רק כשחוזרין מהבטול בבחינת ושוב מקבלין אור הרשימו כנ"ל. משם מתחילין התגלות המדות והספירות, שהם כלל כל התורה כלל כל השמות הקדושים כלליות כל העולמות שעל ידם עקר התגלות אלהותו יתברך כנ"ל.

והאבות הקדושים כל אחד זכה לבחינת בטול, עד שזכה אחר-כך על-ידי הרשימו שהמשיך כשחזר מהבטול לתקן וגלות מדה אחת ממדותיו יתברך. דהינו אברהם

הקדוש הזה, ששם דיקא נצטרך ונרשם אור הרשימו של אור האין סוף מחמת הענן והחשך דיקא שהוא בחינת צמצום, כי בלעדו לא היה יכל האור להצטרף כלל.

ועל-כן כל הנבואות וכל ההשגות של כל הנביאים והחכמים מקבלים דיקא דרך הענן הקדוש הזה כמו שכתוב (תהלים צ, ט) "בעמוד ענן ידבר אליהם". כי שם דיקא נצטרך ונרשם אור הרשימו שמשם כל השגותם. כי משם עקר קבלת התורה והנבואה כנ"ל. וישראל עם קדוש בכלליות זוכין ביום הכפורים להכלל ולהתבטל באור האין סוף ביום הכפורים על-ידי הכהן הגדול שנכנס בשליחותם לפני ולפנים וכו' כנ"ל, ואזי מאור הרשימו הקדושה שנצטרף בתוך הענן הקדוש הנ"ל זוכין לבחינת קבלת הלוחות ביום הכפורים שהיא כלל התורה כנ"ל. ואזי זוכין אחר יום הכפורים שימשך על כלל ישראל בחינת הענן הקדוש הזה, שזהו בחינת סכה שהיא בחינת ענני כבוד שנמשכין משם. ועל-ידי הענני כבוד האלו בחינת סכה על-ידי-זה ממשיכין עליהם אור השגת התורה מאור הרשימו הקדושה, בכל שבעת ימי הסכות עד שזוכין בשמיני עצרת ושמחת תורה לקבל השגת התורה בשלמות להשלימה ולהתחילה ולשמה בשמחתה, כי אז זוכין לבחינת קבלת

על-ידי הבטול אל התכלית וכנ"ל. ועל-כן באמת היו כל הצדיקים הנ"ל רועים בשדה ממש, כי זה ידוע שהשדה התחתון הוא דגמת השדה העליונה וכל העשבים והצמחים ושיח השדה כלם הם ניצוצי נשמות עליונות, והאבות בהיותם רועים בשדה היו מתקנים את השדה בשרשה העליון. כי הם בעלי השדה העליון כנ"ל:

כד וזה בחינת ארבעה מינים שלוקחין בסכות. וכם אנו שמחים לפניו יתברך, כמו שכתוב (ויקרא כג, מ) "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכו', ושמחתם לפני ה' אלהיכם" וכו'. כי עכשו אנו מראין כחנו מה שפעלנו בראש השנה ויום הכפורים שזכינו על-ידי כל התקנים הנ"ל לתקן את התפלה. דהינו לעשות אחד מכל התפלה, שכל זה הוא בחינת תקון השדה העליונה הנ"ל, כמבאר שם שכשאדם עומד להתפלל הוא הולך בתוך השדה העליון והולך ומלקט ציצים ועשבים ופרחים נאים וכו' עין שם והיוצא משם. שכל זמן שאין זוכין להסתכל על התכלית שהוא בחינת הבטול הנ"ל, אין התפלה מתקנת בשלמות כי אין הדבור מניח את הנפש לילך להלן יותר וללקט עשבים ופרחים וצמחים נפלאים מהשדה וכו'. ועקר התקון על-ידי הסתכלות על התכלית וכו', שעל-ידי זה עושין

תקן וגלה על-ידי אור הרשימו שלו שהמשיך על-ידי בטול שלו, על-ידי זה תקן וגלה בחינת מדת החסד, וכן יצחק מדת הפחד, וכן יעקב מדת התפארת וכו'.

כי כל אלו השבעה מדות שהם כלל הכל כנ"ל, כלם נמשכין מאור הרשימו שהמשיכו הצדיקים הנ"ל על-ידי בחינת בטולם כנ"ל. ועל-כן בחג הסכות הקדוש שאנו עוסקים להמשיך עלינו אור הרשימו הקדושה על-ידי הענני כבוד שהרשימו הזאת מאירה עלינו על-ידי הבטול שזכינו ביום הכפורים, על-כן אז נכנסין אצלנו לתוך הסכה הקדושה שהיא בחינת ענני כבוד נכנסין לתוכה כל השבעה רועים שעל ידם עקר המשכת אור הרשימו הקדושה, שעל-ידי זה עקר התגלות אלהותו שנתגלה על ידם בעולם כנ"ל.

ועל-כן נקראים רועים, כי אלו הצדיקים הנוראים הם בחינת בעלי השדה שעוסקים לתקן השדה העליונה הנ"ל, שעקר תקוניה על-ידי בחינת הבטול וההסתכלות אל התכלית כמובן בהתורה הנ"ל. ועל-כן נקראים רועים כי הם בחינת רועים בתוך השדה העליונה. כי כמו הרועה הגשמי שכל עסקו ומלאכתו בתוך השדה, כמו כן אלו הצדיקים הם בחינת רועים בתוך השדה העליונה. כי הם בחינת בעלי השדה שעוסקין בתקון השדה העליונה

אחד מכל התפלה ואז דיקא זוכין לתפלה בשלמות. ואז יכול לילך בתפלתו בהשגה העליון וללקט שושנים וצמחים נפלאים על-ידי דבורי התפלה הקדושה וכו' כנ"ל.

וזה בחינת ארבעה מינים הקדושים והנוראים שכלם הם מיני צמחים שהתורה הקדושה צותה עלינו לקח בימי חג הסוכות אלו הארבעה מינים מצמחי השדה שהם בחינת כלליות התפלה. כלליות הנשמות הקדושות שהם בחינת שיח השדה. ובזה שאנו לוקחין אלו הארבעה מינים מצמחי השדה בזה אנו מראים גדל כחנו מה שפעלנו בראש השנה ויום הכפורים שזכינו על-ידי בחינת הבטול הנ"ל לתקן את התפלה, עד שאנו יכולין לקבץ וללקט בידינו צמחים נפלאים מהשדה העליון, שזהו בחינת כל הארבעה מינים שהם כלליות כל הצמחי השדה בקדושה, כי אלו הארבעה מינים הם כלולים כל הנשמות שגדלים בהשדה הנ"ל. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל שהארבעה מינים הם בחינת כל הכתות שיש בנשמות ישראל שהם בחינת צדיקים שיש בהם תורה ומעשים טובים שהם בחינת בעלי ריח וטעם, בחינת אחרוג. ויש בעלי ריח ולא טעם, בחינת הדם. ובעלי טעם ולא ריח, בחינת לובל כפת תמרים. ויש שאין בהם לא טעם ולא ריח, שהם פושעי ישראל שהם בחינת ערבי נחל.

נמצא שהארבעה מינים הם כלולים מכל הכתות של כל ישראל שהם כלל כל הנשמות. ועל-כן הם כלם צמחי השדה. כי כל הנשמות הם בחינת צמחי השדה העליונה כנ"ל. ועל-ידי שאנו לוקחין בסוכות אלו הארבעה מינים מצמחי השדה, בזה אנו מראין גדל כחנו מה שפעלנו בראש השנה ויום הכפורים שזכינו על-ידי בחינת הבטול וכו' כנ"ל לתקן את התפלה עד שאנו זוכין לקבץ בידינו כלליות כל צמחי השדה הנפלאים שמלקטים ומקבצים אותם כשזוכין לתפלה בשלמות שהם בחינת אלו הארבעה מינים הקדושים שכלם הם בחינת צמחי השדה העליונה וכו' כנ"ל. וזה בחינת מה שאיתא בזוהר הקדוש (דחי רכא) 'מאן נצח? מאן דאחיד מאני קרבא בידוהי'. שהם הארבעה מינים הקדושים. כי עקר נצחון המלחמה שנצחנו ביום הכפורים נכר ונתגלה על-ידי הארבעה מינים הקדושים, שהם בחינת כלליות צמחי השדה העליונה, שזה עקר בחינת תקון התפלה שפעלנו על-ידי הבטול של ראש השנה ויום הכפורים וכו' כנ"ל: כה ועל-כן עקר נטילת הארבעה מינים הם בשעת ההלל, כי הם בחינת תקון התפלה שהיא בחינת הלל שהם כלליות התפלה, כי הלל הוא כלליות התפלה וכל השירות ותשבחות, כמו שפרש רש"י "אספרה כל נפלאותיך" - "זה הלל שיש בו

הדעת מהרשימו הנ"ל הוא על-ידי השמחה שהיא כלי לקבלת התורה כנ"ל בהתורה הנ"ל עין שם:

כז ועל-כן נוטלין הארבעה מינים בידיים דיקא. זה בחינת (תענית לא.) 'וכל אחד מראה באצבעו' דיקא, שהיא בחינת התורה שנמשכת מאור הזריחה של הבטול, שהוא בחינת "אצבע אלהים" (שמות ח, טו) כמבאר בסוף התורה הנ"ל. ובה אנו מראין גדל כחנו שיש לנו ישראל עם קדוש שפעלנו על-ידי קדשת ראש השנה ויום הכפורים שהם בבחינת בטול וכו' כנ"ל. הינו שפעלנו שעל-ידי-זה זוכים לאחז אותו יתברך בידינו ממש כביכול, כמבאר בזהר הקדוש שעל-ידי נטילת הארבעה מינים אנו לוקחין אותו יתברך כביכול עין שם. הינו כי על-ידי נטילת הארבעה מינים בידינו אנו ממשיכין עלינו אור הרשימו הקדושה עד שנצטרך ונרשמת בידינו ממש, בבחינת (שיר השירים ח, ו): "שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך" וכו'. ובה אנו מראין גדל כחנו של ישראל, כי ה' יתברך מרומם ומנשא מכל המחשבות של כל החיות ושרפים ואופני הקדש, ומכל הרוחניות של כל העולמות כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל. וישראל עם קדוש זוכין להמשיך אלהותו בידיים ממש על-ידי נטילת הארבעה מינים, שעל-ידי-זה לוקחין אותו יתברך כביכול בידיים

לשעבר וכו' ויש בו לעתיד לבוא וכו'. כי כל הארבעה מינים הם בחינת העשבים הנפלאים שמלקטים מתוך השדה העליונה על-ידי תקון התפלה כנ"ל. וזה בחינת מה שמונעים בהודו לה' תחלה וסוף. כי 'הודו' תחלה וסוף - זה בחינת תקון התפלה שעקר תקונו כשזוכין לעשות אחד מכל התפלה, עד אשר אפילו כשעומדין בסוף התפלה, עדין עומדים בתבה הראשונה של התפלה, שזהו בחינת הודו לה' תחלה וסוף. כי אפילו כשעומדין בסוף עדין עומדים בתבה הראשונה שהיא 'הודו', כי כל אחד כנ"ל. ושם עקר הנענועים של הלולב ומיניו, כי הנענועים הם בחינת רצוא ושוב שמעוררין אור הדעת שנמשך מהרשימו של הבטול על-ידי הנענועים כידוע בכתבים, כי אור הרשימו של הבטול נמשכת על-ידי בחינת רצוא ושוב כנ"ל. ועל-כן על-ידי הנענועים של הלולב שהיא בחינת רצוא ושוב מעוררין אור הרשימו זאת, שעל-ידי-זה עקר תקון התפלה לעשות אחד מכל התפלה, שבתבה האחרונה עדין עומדים בתבה הראשונה, שזהו בחינת הודו לה' תחלה וסוף. ועל-כן שם מונעין בהארבעה מינים כנ"ל:

כו וזה בחינת שמחת בית השואבה בסכות. ועל-כן אז הוא זמן שמחתנו, כי עקר המשכת מימי

וזה בחינת חותם הלב בחינת "כחותם על לבך" וכו'. אבל אף-על-פי שמקשרין אור הרשימו בלב עדין חוששין שלא יסתלק האור חס ושלום לגדל עצם גדלת אורו, על-כן צריכין להמשיך עוד חותם על חותם בחינת 'כחותם על לבך כחותם על זרועך', שאנו מתקנים עוד חותם אחד על חותם הלב כנ"ל. כי אנו ממשיכין אלהותו יתברך בדינו ממש, על-ידי נטילת הארבעה מינים בידים, שזהו בחינת 'כחותם על זרועך', כדי לקשר היטב אור הרשימו הנ"ל, כדי שלא נשכח אותו יתברך לעולם ועד:

כח וזה בחינת הושענא רבא. כי אנו עוסקין בתקון זה כל ימי הסכות להמשיך אור הרשימו ולקבל ממש השגת התורה ולתקן את התפלה וכו' על-ידי מצות סכה וארבעה מינים כנ"ל. ובכל יום ויום משבעת ימי הסכות נמשך עלינו אור הרשימו הקדושה מאחד מהשבעה רועים, שעל-ידי זה נתתקן ונתגלה אותה המדה של אותו הצדיק שתקן על-ידי הבטול שלו וכו' כנ"ל. דהינו ביום ראשון מדת החסד שהיא מדתו של אברהם. וכן ביום שני וביום שלישי וכו' כמו שאיתא בכונות, עד אשר מגיעים ליום שביעי שהוא בבחינת דוד, ואז נשלם תקון התפלה שהיא בחינת דוד שזה עקר התקון. כי כל עסקנו הוא לתקן את התפלה לעשות

ממש כמובן בזהר הקדוש וכו"ל. כי אור התגלות אלהותו מרומם ונשגב מאד, על-כן אי אפשר לקבל אפילו אור הרשימו כי אם על-ידי כלים רבים וכו' כנ"ל.

ועל-כן צריכין לשמר את הזכרון מאד, לזכר אור הרשימו הזאת היטב וכו"ל. ועל-כן צריכין לשמרו ולקשרו בבחינת חותם בתוך חותם, בחינת "שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה" וכו'. הינו שהאהבה וההשתוקקות להכלל באור האין סוף, הוא חזק כל כך עד שיכולין למות ולהסתלק על-ידי זה על-ידי רבוי האור וכו"ל. על-כן צריכין לצמצם האור בכמה צמצומים וכלים, ולקשר אור הרשימו הנ"ל בשני חותמות בבחינת חותם בתוך חותם, שזהו בחינת שני החותמות שאנו עוסקין לתקן מראש השנה עד הושענא רבא כידוע. כי מתחלה מתקנים חותם אחד בחינת 'כחותם על לבך' - הינו שמקשרין אור הרשימו בתוך לבו. כי כל זמן שאין ממשיכין הדעת שהוא אור הרשימו לתוך הלב, ואין נמשך הדעת כי אם במח, עדין אין יודעין ממנו יתברך כלל. כי עקר הדעת הוא כשנמשך הדעת לתוך הלב בבחינת (דברים ד, ט) "וידעת היום והשבת אל לבבך" וכו' כמבאר בדברי רבינו ז"ל כמה פעמים.

בחינת תקון החותם בתוך חותם, כי אז הוא בחינת דוד שעל ידו נגמר התקון כנ"ל. ועל-כן דוד דיקא זכה למצא מקום הבית-המקדש, כי בבית-המקדש שם עקר תקון התפלה, כמו שכתוב (ישעיה נז, ז): "כי ביתי בית תפלה", כי כל התפלות עולים דרך שם. כי שם הוא בית קדשי קדשים ששם עקר שלמות הבטול לפני ולפנים וכו' כנ"ל, שזהו בחינת דוד שזכה לתקון התפלה בשלמות כנ"ל.

ועל-כן נעורין כליל הושענא רבא. כי אז צריכין לגמר התקון הנ"ל, דהינו להמשיך ולקשר היטב אור הרשימו בלבנו ובדינו כנ"ל. על-כן צריכין לנגד שנה מעיינו, כי אור הרשימו נמשכת בבחינת התעוררות השנה, כמבאר לעיל לענין שופר שהוא בחינת התעוררות השנה שעל ידו ממשיכין אור הרשימו וכו' כנ"ל. ועכשו בשעת הגמר החותם בתוך חותם בהושענא רבא, צריכין לנגד שנה לגמרי כדי להמשיך אור הרשימו בשלמות שהוא בחינת התעוררות השנה כנ"ל.

וזהו מה שכתוב בזהר הקדוש (צו לב.) 'בההוא יומא וישב יצחק ויחפור את בארת המים' וכו'. כי בראש השנה על-ידי הבטול ברצוא ושוב חופרין בארות המים, דהינו שממשיכין מימי הדעת והתורה שנמשכת מאור הרשימו, שזהו בחינת שופר בחינת קבלת התורה

אחד מכל התפלה כדי שנוכל לדבר תפלות ושירות ותשבחות הרבה. שזהו בחינת דוד שהוא נעים ומירות ישאל, שכל התפלות והשירות והתשבחות הכל נקראים על שם דוד. כמו שאמרו רבותינו ז"ל וכמבאר בסוף התורה הנ"ל על פסוק ויאמר בעז אל רות, ש'רות' היא בחינת הנפש שממנה יוצאין דבורי התפלה. והביא ראיה לזה ממה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ז) 'למה נקרא שמה רות שצא ממנה דוד שרונה להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות. נמצא שדוד הוא בחינת תקון התפלה הנ"ל. כי דוד הוא הוועה השביעי, שאז בימיו נגמר התקון הנ"ל, עד שזכה לבטול כזה עד שתקן את התפלה בבחינה הנ"ל דהינו שהיה יכל לעשות אחד מכל התפלה, שעל-ידי-זה יכולין לדבר הרבה תפלות ושירות ותשבחות כנ"ל.

ועל-כן היה דוד באמת מרבה בתפלות ושירות ותשבחות יותר מכלם ורזה להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות. כי זכה לתקון התפלה שעל-ידי-זה יכולין לדבר הרבה כנ"ל. וזה בחינת הושענא רבא שהוא בחינת דוד שאז דיקא נגמר התקון. כי עקר התקון הוא בחינת תקון התפלה שנתתקן על-ידי תקון הבטול וכו' כנ"ל, שזהו בחינת דוד כנ"ל. ועל-כן אז בהושענא רבא נגמר

כנ"ל. אבל אז עדין לא נתגלה התורה בפעל, כי אי אפשר לתקן בפעם אחד וכמבאר לעיל באריכות. ועכשו בהושענא רבא שהוא גמר התקון, אז חוזרין וחופרין בארות המים. כי אז נמשכין מימי הדעת והתורה בפעל עד שזוכין לעשות שמחת תורה להשלים ולהתחיל התורה ולשמוח בשמחתה. כי אז אחר גמר התקון על ידי כל המצוות הנ"ל אשר בחדש הקדוש הזה, זוכין להמשיך בחינת קבלת התורה בשלמות בפעל ממש שזה בחינת שמחת תורה וכנ"ל:

כט ועל-כן עוסקין בליל הושענא רבא בספר משנה תורה. כי משנה תורה הוא בחינת מה שמקשרין אור הרשימו היטב בבחינת חותם בתוך חותם למען לא נשכח אותו יתברך לעולם. כי התורה היא בחינת חותם, כי על ידיה מקשרין אור הרשימו בלבנו היטב. כי עקר הידיעה מה יתברך הוא על-ידי התורה שנמשכת מאור הרשימו שנכנסת ונקשרת בלב על-ידי התורה הקדושה וכנ"ל. אבל גם התורה בעצמה צריכין לחזר היטב שלא לשכח אותה כדי שלא נשכח אותו יתברך חס ושלום.

וזה בחינת גדל האזהרה שהזהיר אותנו משה רבינו עליו השלום (דברים ד, ט): "דק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים וכו', ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם

לכניף ולכני בנ"ך". וזהו בחינת משנה תורה בחינת חותם בתוך חותם, כי התורה היא בחינת חותם כי נקראת תורת אמת שהוא בחינת חותם, כי חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת (שבת נה.). ועל-כן בתחלת התורה נרשם 'אמת', כמו שכתוב (בראשית א, א) בראשית ברא אלהים סופי תבות 'אמת', שהוא בחינת חותם. ומשנה תורה היא בחינת חותם על חותם. שמשך רבינו עליו השלום שנה וחזר את התורה לפני ישראל, כדי לקשר חותם התורה בלב ישראל היטב בבחינת חותם על חותם. ועל-כן רב דברי משנה תורה מדברים מענין זה, מה שמשך מזהיר את ישראל בכמה וכמה אזהרות על אזהרות שיזכרו היטב את כל אשר עשה ה' יתברך עמם, את כל הגדולות והנוראות אשר ראו עיניהם כמבאר בכל ספר משנה תורה ובפרט בסופו שהוא שירת 'האזינו', שכל דברי השירה הזאת כדי שלא תשכח התורה מפי זרענו, כמו שכתוב (דברים לא, כא): "וענתה השירה הזאת לפניי לעד כי לא תשכח מפי זרעו". ועל-כן אומרים בליל הושענא רבא משנה תורה, כי כל עקר הושענא רבא הוא לקשר אור הרשימו היטב בלבנו בבחינת חותם בתוך חותם, כדי שלא נשכח אותו יתברך לעולם, שזהו בחינת משנה תורה כנ"ל:

ל וזהו בחינת ספר תהלים שאומרים אז. הינו בחינת תקון התפלה

הסכות בהושענא רבא, אז אנו עושין שמחת תורה. כי זה עקר גמר התקון שאנו זוכין להמשיך בחינת קבלת התורה בשלמות, שעקר הקבלה הוא על-ידי השמחה כנ"ל. ועל-כן אז מסיימין התורה ומתחילין מיד לקשר ולחבר סופה בראשה, זהו בחינה הנ"ל של תקון התפלה, שפשעומדין בסוף התבה האחרונה עדין עומדין בתחלת התבה הראשונה, כי כלו אחד כנ"ל.

וזהו בחינת ההקפות שעושין עם הספר תורה, זה בחינת מקיפים ועגולים, בחינת שמחת המחול שעתיד הקדוש-ברוך-הוא לעשות לצדיקים לעתיד לבוא (תענית לא). כי המחול הוא מה שמרדדין בעגול. וזה בחינת כלו אחד הנ"ל, שהסוף מחבר בראש. שזהו בחינת עגול כי בהעגול אין נכר בו ראש וסוף. וזה עקר השמחה שנתגלה אור האחדות, שעל-ידי-זה נכלל ונתחבר הסוף בראש שזהו בחינת עגול בחינת מחול הנ"ל:

לב וזהו בחינת מעלת נסיעת ארץ-ישראל. וזה בחינת מה שמצינו כמה צדיקים וכשרים שנוסעים לארץ-ישראל וחוזרים, ולפעמים נוסעים וחוזרים כמה פעמים כמו שאינו בדורותינו ממכה צדיקים וכשרים. וכן מצינו באבינו הראשון אברהם עליו השלום שהוא הראשון שגלה קדשת ארץ-ישראל.

שזוכים אז בגמר התקון בהושענא רבה כנ"ל. שזהו בחינת תהלים שהוא כולל כל התפלות ושירות ותשבחות. כי אנו זוכין עכשו לומר שירות ותשבחות הרבה שכלם כלולים בספר תהלים. כי אנו זוכין על-ידי התקונים הנ"ל לעשות אחד מכל התפלה, שעל-ידי-זה יכולים לדבר תפלות הרבה שהם כל ספר תהלים שיסד דוד המלך עליו השלום שרוה להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות הרבה שכלם כלולים בספר תהלים.

וזה בחינת עשרה 'הללויה' שמסים בהם ספר תהלים, שהם 'הללויה' בתחלה ובסוף - זה בחינת תקון התפלה, שפשעומדין בתבה האחרונה של התפלה עדין עומדין בתבה הראשונה כנ"ל. שזהו בחינת הללויה בתחלה הללויה בסוף, כי הכל אחד כנ"ל. ועל-כן אומרים אלו העשרה 'הללויה' בכל יום בפסוקי דומרה קדם התפלה, כי עקר תקון התפלה הוא על-ידי שעושין אחד מכל התפלה שפשעומדין בסוף התבה וכו', שזהו בחינת העשרה הללויה, הללויה בתחלה הללויה בסוף כנ"ל:

לא וזהו בחינת שמחת תורה. כי עקר המשכת התורה מהרשימו כנ"ל, הוא על-ידי השמחה שהוא כלי לקבלת התורה כנ"ל. ועל-כן אחר שנגמרו כל התקונים הנ"ל בסוף ימי

וה' יתברך אמר לו (בראשית יב, א) "לך לך מארצך וכו' אל הארץ" וכו', וזה היה אחד מהנסיגות שלו. ותכף כשבא לארץ-ישראל סבב ה' יתברך שיצא ממנה, כמו שכתוב (שם י) "ויהי רעב בארץ ויירד אברהם מצרימה" וכו'. וגם היציאה מארץ-ישראל לחוץ-לארץ היה נסיון מהנסיגות שלו, כמו שפרש רש"י שם לנסותו אם ירהר אחר דבריו של הקדוש-ברוך-הוא שאמר לו ללכת אל ארץ כנען ועכשו משיאו לצאת ממנה. ובאמת הוא נסיון גדול, כי הוא דבר פלא לכאורה, מאחר שארץ-ישראל קדושה ונוראה כל כך, וה' יתברך בעצמו צוה לאברהם לטלטל עצמו מארצו וממולדתו מבית אביו לילך אל ארץ-ישראל, ועכשו כשבא לשם הוא מסבב סבות שיצא משם ממקום קדוש ונורא כזה.

אבל באמת על-פי הנ"ל מבאר הענין היטב. כי באמת עקר תקון כל העולמות וכל הנשמות הוא בארץ-ישראל דיקא, כי שם עקר התגלות אלהותו יתברך אשר זה עקר התקון והתכלית להכיר אותו יתברך באמת. כי עקר ההסתכלות על התכלית שהוא בחינת בטול אל האור אין סוף הנ"ל, הוא בארץ-ישראל דיקא, ששם הבית-המקדש וקדשי קדשים, ששם נקדת האבן שתיה, ששם נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים ביום הכפורים, ששם עקר הבטול אל

כי תקון הכלים תלוי בקדשת ארץ-ישראל, ואי אפשר לבוא לקדשת ארץ-ישראל כי אם על-ידי כלים וכו'.ל. ומזה נמשכין כל המניעות הגדולות והעצומות שיש על כל אחד קדם שבא לארץ-ישראל, וכל מי שגדול יותר המניעות שלו גדולים ביותר, עד שהצדיקים הגדולים יש להם מניעות עצומות בלי שעור שקשה לשברם. כי עקר קבוץ כל הנדחים שהם בחינת כל הניצוצות שנפלו ונתפזרו בין הקלפות, עקר תקונם וקבוצם הוא לארץ-ישראל. כמו שכתוב (דברים ל, ד): "אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלהיך ומשם יקחך והביאך ה' אלהיך אל הארץ" וכו'. וכתוב (ישעיה כז, יא): "והיה ביום ההוא יתקע

ההסתכלות על התכלית כנ"ל. שזה עקר התקון שממשיך בעל השדה וכן"ל. אבל אי אפשר לבוא לארץ-ישראל עד שיעלה אלו הנדחים ויקבץ אותם לארץ-ישראל וכן"ל. כי באמת עקר תקון הכלים כדי לקבל אור הבטול כדי להשיג אלהותו יתברך, הוא על-ידי העלאת הניצוצות הנדחים הנ"ל.

וכמוכן בכתבי האר"י ז"ל שתקון הכלים והעולמות מחדש, הוא על-ידי שמעלין הניצוצות שנפלו מעמקי הקלפות וממשיכין אור רב מלמעלה בחינת אור 'מה' החדש. ועל-ידי זה גורמים יחוד עליון על-ידי בחינת העלאת מין נוקבין. ועל-ידי זה נתתקנים העולמות והכלים וכו'. ועקר זה התקון הוא בארץ-ישראל כנ"ל. אבל איך זוכין לבוא לארץ-ישראל, כי היא בהא תליא, כי אי אפשר להעלות אלו הניצוצות כי אם על-ידי שממשיכין אור רב מלמעלה שנמשך מבחינת הבטול וההסתכלות אל התכלית כנ"ל, שזה זוכין בארץ-ישראל דיקא כנ"ל, ולא ארץ-ישראל אי אפשר לבוא כי אם על-ידי תקון הכלים, שנעשין על-ידי העלאת אלו הניצוצות וכן"ל. ואם כן מהיכן ההתחלה? ועל-כן מתגברין המניעות מאד קדם שבאין לארץ-ישראל, כי הקלפות וסטרין אחרנין הנאחזין מאד באלו הניצוצות הנפולין שהם בחינת הנשמות

בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' ביהר הקדש בירושלים". ואי אפשר להצדיק לבא לארץ-ישראל כי אם על-ידי קבוצ נדחים. אבל אלו הניצוצות והנשמות הנדחים אי אפשר לקבצם כי אם על-ידי קדשת ארץ-ישראל, כי הניצוצות והנשמות הנדחים הם נמשכין משבירת כלים, שאז נפלו ניצוצות קדושות בעמקי הקלפות. ואדם הראשון אם לא היה חוטא באכילת עץ הדעת טוב ורע והיה מתפלל תפלתו היה מתקן אותם. ועל-ידי חטאו, ובפרט שפגם אז בבירת קדש גם כן כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין לח:) 'אדם הראשון משוך בערלתו היה', וכמוכא בכתבי האר"י עין שם, על-ידי זה לא די שלא הגביה ותקן את הניצוצות הנפולין משבירת כלים, אף גם הפיל אותם יותר ויותר.

וכן כל אחד על-ידי חטאיו שהוא גורם לפזר ולהפיל הניצוצות יותר ורחמנא לצלן. והצדיקים האמתיים הגדולים במעלה עוסקים בכל דור ודור לתקן ולהעלות אלו הניצוצות והנשמות הנדחות, שזהו עקר יגיעתו וטרחתו העצומה של בעל השדה הנ"ל, כדי לתקן הנשמות הנדחות להכניסם לתוך השדה הקדושה. אבל עקר תקונם על-ידי קדשת ארץ-ישראל, ששם עקר

להעלותם ולבררם, כי אי אפשר לבררם כי אם על-ידי שיהיה תחלה בארץ-ישראל וכנ"ל. על-כן הוא צריך לחזור מארץ-ישראל לחוץ-לארץ כדי לחזור ולברר ולהעלות ולתקן כל הניצוצות והנשמות הנדחים והנפולים. כי עתה דיקא הוא יכול לתקנם ולהעלותם על-ידי אור קדשת הבטול שהוא קדשת ארץ-ישראל שזכה לקבל שם, שעל-ידי זה עקר תקונם ועליהם וכנ"ל.

וזהו בעצמו בחינת 'רצוא ושוב', הינו שהצדיק הולך במרוצה במסירת נפש לארץ-ישראל, ואחר-כך 'שוב' ששב משם. וכל זה בשביל תקון העולמות בשביל העלאת הניצוצות והנשמות שנפלו על-ידי בחינת שבירת כלים שגרמו בחטאיהם רחמנא לצלן. וזהו בחינת (יחזקאל א, יד): "והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק", 'כמראה הבזק' דיקא, שהם בחינת כלי חרס שנשברו, הינו כפי בחינת השבירת כלים שהם בחינת מראה הבזק, כמו כן צריכין לחזור מהבטול כמה פעמים בבחינת 'רצוא ושוב', שזהו בחינת מה שחוזרין מארץ-ישראל ששם עקר הבטול. וזהו 'והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק', שצריכין לקבל החיות מאור הבטול בבחינת 'רצוא ושוב' כמה פעמים כמראה הבזק, ופרש רש"י: 'כאור היוצא מבין החרסים' שהוא אור התנוצצות הניצוצות

הנדחות, הם מתגברין במניעות עצומות נגד זה שרוצה לבוא לארץ-ישראל להוציא הנשמות והניצוצות מהם.

ועל-כן צריכין להתגבר מאד מאד לשבר המניעות העצומות במסירת נפש. ואזי על-ידי המסירת נפש שמוסר נפשו בשביל לבוא לארץ-ישראל על-ידי זה נמשך עליו איזה הארה מקדשת ארץ-ישראל לחוץ-לארץ, כדי שיהיה לו כח לשבר הקלפות שמהם המניעות ולהעלות משם ניצוצות קדושות, ועל-ידי זה מתקן איזה בחינת כלים. ועל-ידי זה יש לו כח לבא לארץ-ישראל להתבטל שם בתכלית הבטול, ולהסתכל על התכלית ברצוא ושוב, ולקבל משם הארות והשגות התורה נפלאות ונוראות על-ידי הכלים שזכה לתקן על-ידי העלאת הניצוצות שהעלה, על-ידי שבירת המניעות על-ידי גדל מסירת נפשו בשביל לבוא לארץ-ישראל.

ועל-כן על-פי רב צריכין לחזור מארץ-ישראל כי מחמת שכל זמן הגלות כל זמן שלא בא עדין משיח צדקנו, עדין אי אפשר לברר כל הניצוצות בשלמות כידוע בכתבים. והצדיק אף-על-פי שברר ותקן והעלה ניצוצות רבות על-ידי נסיעתו לארץ-ישראל על-ידי מסירת נפשו העצום, אף-על-פי-כן עדין נשארו הרבה בחוץ-לארץ שצריכין

ושנפלו בבחינת שבירת כלים כנ"ל. הינו כפי מראה הבזק, הינו כפי הניצוצות שנפלו בבחינת שבירת כלים. כי אי אפשר להעלות הניצוצות בפעם אחת, על-כן צריכין לחזור ולהעלות כמה פעמים בבחינת רצוא ושוב, כדי לתקן בכל פעם כלים כדי להעלותם בהדרגה ובמדה כסדר. כי כל מה שמעלים ניצוצות יותר מתקנים כלים יותר, וכל מה שמתקנים כלים יותר יכולים להעלות ניצוצות יותר ויותר. פי הא בהא תליא וכנ"ל:

ובשביל זה נתרצה משה רבינו בשליחות המרגלים. וזה היה טעות של ישראל שרצו לשלח מרגלים לארץ-ישראל, כי מחמת שראו שאי אפשר לבוא לארץ-ישראל כי אם על-ידי קבוץ נדחים שהם הניצוצות הנפולין, ואי אפשר להעלותם כי אם על-ידי קדשת ארץ-ישראל, ואם כן איך אפשר לבוא לארץ-ישראל. על-כן נתחכמו לשלח מרגלים שהיו צדיקים גדולים כדי שהם בקדשתם ישרבו המניעות ויבואו לארץ-ישראל ויקבלו שם קדשת ארץ-ישראל, ואחר-כך יחזרו משם מיד. ובכח הזה יוכלו ישראל לתקן כלים להעלות שאר הניצוצות מאחר שכבר יש להם כח להמשיך עליהם קדשת ארץ-ישראל על-ידי המרגלים שכבר היו בארץ-ישראל וחזרו, ועל-ידי זה יוכלו כל ישראל לבוא לארץ-ישראל בנקל.

ובאמת הוא לכאורה עצה נפלאה. אבל אז התגברה הסטרא אחרא בהתגברות גדול מאד, מאחר שראתה שכל ישראל רוצים כלם לכנס לכבש ארץ-ישראל שבוה היו מעלים כל הניצוצות והיו מכניעים הקלפות והסטרא אחרא לגמרי. על-כן התגברה בהתגברות גדול על המרגלים עד שנסתו אחריה להוציא דבה על הארץ הקדושה. ועל-ידי זה גרמו מה שגרמו, שגרמו בכיה לדורות חרבן בית-המקדש וכל הגליות. כי באמת ישראל טעו בזה, כי אם אין להם בעצמם כח לשבר המניעות לבוא לארץ-ישראל שהם ששים רבוא נשמות קדושות, איך יהיה כח לשנים עשר מרגלים לשבר תקף הסטרא אחרא. אדרבא היו צריכים למסר נפשם כלם לילך לארץ-ישראל בלי שום מרגלים רק במסירת נפש ממש, ואז על-ידי מסירת נפשם בודאי היו משברים כל המניעות וכנ"ל, והיו באים לארץ-ישראל בשלום. ומחמת פגם שלהם גרמו שבם משה רבינו עליו השלום לא היה יכול לבוא לארץ-ישראל.

כי משה רבינו עליו השלום לפי עצם גדלותו ומעלתו הנוראה אם היה בא לארץ-ישראל היה מעלה כל הניצוצות וכל הנשמות, והיה מתקן כל העולמות, ובלי זה לא היה יכול לכנס. אבל מחמת חטא המרגלים הנ"ל, שעל-ידי זה נגזר על כל הדור

ביאת משיח אי אפשר לברר הניצוצות, כי אם על-ידי בחינה זאת שהולכים לארץ-ישראל וחוזרים, כדי לברר הניצוצות הנשארים שאי אפשר לבררם כי אם על-ידי שהולכים תחלה לארץ-ישראל וחוזרין משם וכנ"ל. וזה נעשה בכל דור ודור על-ידי הצדיקים האמתיים ואנשיהם, עד שיבוא משיח צדקנו ויגמר הברור בשלמות. ואז נשוב לארצנו כלנו ונשב שם לעולם. כי אז באמת יגמר הברור של כל הניצוצות. ויקים בשלמות (דברים ל, ד): "אם יהיה נדחק וכו' והביאך ה' אליהך אל הארץ" וכו' במהרה בימינו אמן:

לד וזהו בחינת כל הגליות של כל ישראל, שכבר היינו בארץ-ישראל כמה פעמים וחזרנו משם בעת הגליות. וכל זה הוא בחינה הנ"ל. כי מחמת שהניצוצות נפלו בעמקי הקלפות צריכים לבררם בתבולות רבות. ועקר הוא ההתחלה, כי כל התחלות קשות. וזה מחמת בחינה הנ"ל, מחמת שזה תלוי בזה ואין יודעין מהיכן להתחלה. כי אי אפשר לבררם כי אם על-ידי ארץ-ישראל, ואי אפשר לבוא לארץ-ישראל כי אם על-ידי שמבררים אותם וכנ"ל. וכן הוא בכל ההתחלות שצריכין להתחיל לשוב לה' יתברך, שאי אפשר להתעורר בתשובה כי אם על-ידי שיתנוצץ לו אור ה' יתברך כדי שיתעורר לשוב.

לכלי לננס לארץ-ישראל, על-ידי זה לא היה כח למשה להעלות כל הניצוצות והנשמות. על-כן נתגלגל הדבר שפגם במי מריבה, שזה בחינת הפגם שפגם בהמשכת התורה שממשיכין מאור הרשימו של הבטול, שלא המשיך מימי הדעת והתורה משם כראוי לפי מדרגתו העצומה באפן שנוכל לבוא לארץ-ישראל. ועל-ידי זה לא היה יכל לבוא לארץ-ישראל.

כי משה לא היה יכל לבוא על מנת לחזור משם לפי עצם קדושתו העצומה, שאם היה בא לשם לארץ-ישראל והיה נכלל ונתבטל שם במקום שהיה נכלל ונתבטל והיה מתקן מה שהיה מתקן, לא היה יכל עוד לחזור משם לחוץ-לארץ. ואם היה נשאר שם משה רבינו היה בהכרח שיעלה לשם כל הניצוצות הנפולין שבעולם, שמהם נעשים הכלים לקבל אור הבטול בארץ-ישראל, ואז צדין לא היה הזמן לזה. על-כן גזר עליו ה' יתברך שלא יפנס לארץ-ישראל, רק יראה אותה מרחוק. ועל-ידי הראיה בעצמה ימשיך קדשת ארץ-ישראל לחוץ-לארץ כדי שיהיה כח לישאל בכל דור ודור לברר ניצוצות ולקבץ נדחים ולבוא לארץ-ישראל.

ועל-כן מסבב ה' יתברך שבכל דור ודור הולכים בני ישראל לארץ-ישראל וחוזרים. כי עכשו קדם

ואי אפשר להזריח לו מאורו יתברך
כי אם כשישוב בתשובה, כי כל זר
לא יאכל קדש. ואם כן מהיכן
ההתחלה?

ולפעמים כשה' יתברך מרחם עליו
ומזריח לו אורו יתברך
לתוך עמק חשכות שלו ונפילתו
הגדולה כדי לעוררו בתשובה, הוא
אינו יכול לקבל האור הזה. כי לפי
עצם שבירתו לשברי שברים על-ידי
מעשיו הרעים הכל הוא אצלו בחינת
רבויו אור.

ועל-כן באמת מזדמן על-פי רב
שמתעורר האדם בתשובה
איזה זמן ואחר-כך נופל מזה. וכן
יזדמן כמה פעמים. וזהו בחינת כל
הגליות בכלליות ישראל, שכשבאו
לארץ-ישראל נפלו יותר מחמת שלא
נזהרו להתקדש ביותר כראוי לפי
קדשת ארץ-ישראל. כי בהיכל המלך
בדאי צריכים לזהר להיות בנקיות
ובטהרה יותר ויותר. ומחמת שלא
נזהרו בזה, על-כן היה אצלם שם
הכל בבחינת רבויו אור, שעל-ידי-זה
עקר שבירת כלים, שמשם התגברות
הסטרק אחרא. על-כן חטאו שם
יותר, עד אשר מפני חטאינו גלינו
מארצנו זה כמה פעמים.

אבל אף-על-פי-כן "ימין ה' רוממה"
(תהלים קיח, טז), "ואתה מרום
לעולם ה'" (שם צב, ט) ופרש רש"י
'לעולם ידך על העליונה'. כי

אף-על-פי-כן בכל הגאלות
הראשונות שהיו ישראל
בארץ-ישראל תקנו בכל פעם תקונים
הרבה, ונשארו רשימות הרבה, כדי
שיהיה כח לתקן כלים לקבל אור
השגת אלהותו. כי אף-על-פי
שאחר-כך כשחטאו נתקלקלו יותר
כל התקונים שתקנו קדם,
אף-על-פי-כן נשאר מהם רשימות
הרבה, אשר בכח הזה אנו חיים
בגלות ויש לנו כח לקבל איזה
התנוצצות מדיעת אלהותו יתברך
ואמונתו הקדושה. וכמו כן הוא בכל
אדם ובכל זמן, שאף-על-פי שמתחיל
פעמים הרבה אין מספר בעבודת ה'
יתברך ונופל בכל פעם, אפילו אם
נפילתו גדולה מאד ורחמנא לצלן,
אפילו מי שנופל חס ושלום לעברות
ממש ורחמנא לצלן, אף-על-פי-כן כל
מה שהתחיל איזה התחלה בכל פעם
אינו נאכד לעולם, כי אף-על-פי
שבשעת הנפילה נתקלקל הכל,
אף-על-פי-כן נשאר תמיד רשימה
מכל עבודה ועבודה ומכל התחלה
והתחלה. ואלו הרשימות הם תקונים
נפלאים, והם נצרכים ומכרחים מאד
אל בנין הקדשה שצריכין להקים. כי
אנחנו צריכין עכשו שיבוא משיח
צדקנו שיהיה גאלה שלמה שאין
אחריה גלות. וצריכין להקים בנין
הקדשה בנין שלם בדרך נפלא שלא
יהרס לעולם. וצריכין לאסוף כל נדחי
ישראל ולקבצם יחד בקדשה שנית.
ולא ישאר שום ניצוץ ונשמה נדח

איך שיהיה, אף-על-פי-כן תדע ותאמין באמונה שלמה שאין שום דבור ולא שום עבודה קלה נאבד לעולם. ואפילו התעוררות בעלמא ומחשבה טובה אינו נאבד לעולם. וכמו שאיתא בזהר הקדוש (תרומה קנ:):
'לית רעותא טבא דאתאבד' וכו'.

פי תכף כשנתעורר באיזה התעוררות בעלמא מכל שכן כשעושה איזה עבדא דקדשה, תכף חוטף אותו הצדיק האמת שבכל דור העוסק בתקון השדה, הוא חוטף אותו ומכניס אותו למקום שמכניס לצורך הבנין הנפלא והנורא שהוא עוסק לבנות להכניס לשם כל הנדחים שבעולם ולא ישאר אחד מהם בחוץ. וכמובן מדברי רבינו ז"ל בהתורה 'תקעו-ג' (ליקוטי תנינא ח) בענין רבוי הבתים הנפלאים שנתוספין בלי שעור כשנתוסף שכן אחד לדבר שבקדשה, עין שם על פסוק (ישעיה לג, כד) "ובל יאמר שכן חליתי" וכו'. מובן ומבאר שם שפשיש למשל עשרים אנשים עוסקים בתפלה כשבא ונתוסף להם עוד אחד, אזי נתרבין הבתים של התפלה בלי שעור, כי כשנתוסף אות אחד על צרוף של עשרים אותיות אזי נצטרפין כל האותיות אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב וכו' עין שם. ורבנו ז"ל דקדק וקרא הנתוסף בשם 'שכן', וכמרזו בפסוק 'ובל יאמר שכן

בחוץ, כי הוא יתברך ברחמי חושב מחשבות לכל ידח ממנו נדח. על-כן צריכין לבנין זה כלים רבים לאין מספר. וצריכין להם כלי אמנות הרבה בלי שעור.

וכמו ששמעתי פעם אחת מפי רבינו הקדוש ז"ל שאמר בזה הלשון (חיי מוהר"ן שיא): 'אני יכול לעשות כלים נפלאים, אבל החסרון שאני צריך לעשות גם את הכלי אמנות שקורין (גיציג)', על-כן עכשו בדורות הללו בעקבא דמשיחא שהסטרא אחרא התפשטה והתגברה מאד מאד לארצה ולרחבה מחמת שהיא רואה שעוד מעט מעט יבוא משיח ויוציא בלעה מפיה, על-כן כל מה שאחד מישראל עושה לפעמים איזה דבר שבקדשה הן למוד התורה או תפלה או צדקה וגמילות חסדים או שארי איזה מצוות, הכל הוא יקר מאד מאד בעיני ה' יתברך. והוא נצרך מאד מאד לבעל השדה העוסק בתקוני השדה, שהוא תקון כל הנשמות וכל העולמות. כי כל דבר שבקדשה גדול או קטן הכל נצרך לו מאד לבנין הקדשה שהוא עוסק לבנות. ועל-כן אף-על-פי שזה האדם שעשה הדבר שבקדשה או עסק כבר קצת בעבודת ה' ימים או שנים נפל אחר-כך, אפילו אם נפילתו גדולה מאד רחמנא לצלן, ואפילו אם חזר ונתעורר לעבודת ה' יתברך וחזר ונפל וכן היה כמה פעמים אין מספר, אפילו אם יהיה

נעשה על ידו תקונים ובנינים נפלאים הרבה הרבה יותר ויותר אלפי אלפים ורבי רבבות בלי שעור, כמובן היטב בהתורה 'תקעו' הנ"ל בענין שלש אבנים בונות ששה בתים וכו', חמש - מאה ועשרים, שש - שבע מאות, עשרים כו' וכו' מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב. עין שם והבן היטב.

נמצא שכל מה שהאדם עושה איזה עבדא בעלמא בעבודתו יתברך, אף-על-פי שאחר-כך עושה מה שעושה חס ושלום, אף-על-פי-כן זאת העבדא אינה נאבדת לעולם וכבר נצטרפה אל הבנין הנפלא, וגרמה תקון גדול לבנין הקדשה, ונתרבה כמה אלפים ורבי רבבות בתים על ידה וכנ"ל. ואם יחזק את עצמו בכל פעם כל ימי חייו להתחיל בכל פעם מחדש אפילו אם יעבר עליו מה שייעבר, אזי סוף כל סוף יתקבצו כל אלו התקונים שגרים בכל עבודה ובכל התחלה, וכלם יתקבצו לעזרתו לחזקו ולאמצו לשוב לה' יתברך באמת. ואם ראשיתו מצער אחריתו ישגא מאד, ואז יראה מה שפעל על-ידי כל עבדא שבקדשה שאין שום דבר נאבד לעולם. וכן הוא בכלליות ישראל שכל התקונים שנעשו על-ידי הגאלות הראשונות אף-על-פי שאחר-כך נתקלקלו בחטאינו, אף-על-פי-כן נשארו מהם רשימות נפלאות. ומשיח צדקנו

חליתי, 'שכן' דיקא. כמו מי שדר בשכנות אצל איזה בעל הבית שהוא רק לפי שעה, ואחר-כך במשך הזמן יוצא משם. כמו כן כשנתוסף אדם אל הקדשה, אף-על-פי שהוא בבחינת שכנות שאינו נקבע עמם בקביעות, אף-על-פי-כן על-ידי שכן בעלמא לדבר שבקדשה שהוא רק לפי שעה, נתוספין גם כן הבתים של התפלה בלי שעור וערך ומספר וכו' כמבאר שם. ונעשה על ידו שעשועים גדולים למעלה בלי שעור אף-על-פי שאחר-כך נתרחק כמו השכן.

וכן רואין בחוש למשל כשיש תשעה אנשים וצריכין לומר דבר שבקדשה קדיש או קדשה אפילו אם כלם צדיקים גדולים אינם יכולים לומר הקדשה בתשעה, וכשבא אצלם אחד אפילו הפחות שבפחותים מן השוק לפי שעה ומצרפים אותו למנין אף-על-פי שתכף ומיד חוזר אל השוק, אף-על-פי-כן כמה שעשועים גרים לה' יתברך, כי כל הקדשה נגמר על ידו ואפילו אם היה שם מנין בלעדו, ואפילו אם היו שם כמה מנינים, אף-על-פי-כן כל מה שנתוסף נפש אחת מישראל נתוסף קדשתו וכבודו יתברך יותר ויותר, כי "ברב עם הדרת מלך" (משלי יד, כח), על-כן תכף כשנצטרף עמם עוד אחד נתרבה הקדשה יותר ויותר. אדרבה כל מה שמתחברין יותר אנשים בקדשה כשנתוסף עליהם עוד אחד

לה' יתברך באמת, וכל המעשים רעים שלנו ישפח ה' יתברך. אבל כל המעשים טובים כל תנועה ותנועה טובה לא ישפח ה' יתברך, בחינת: גם 'אלה' תשכחנה ואנכי' לא אשכחך שדרשו רבותינו ז"ל (ברכות לב:): שמעשה העגל שאמרו 'אלה' אלהיך וכו' ישפח ה' יתברך. אבל זכות קבלת התורה שקבלו אלהותו יתברך עליהם בחינת 'אנכי' ה' אלהיך זה לא ישפח ה' יתברך לעולם.

וכן הוא בפרטיות בכל אדם ובכל זמן, שאף-על-פי שעובר עליו מה שעובר, ונדמה לו כאלו אין מועיל כלל חס ושלום מה שהתחיל לפעמים מעט בעבודת ה', מאחר שרואה שרחוק כל כך, אף-על-פי-כן בסוף יראה מה שפעל בתחלה, בבחינת 'תבואי תשורי מראש אמנה' כנ"ל. על-כן צריכין להתחזק תמיד כל ימי חייו להתחיל בכל פעם מחדש. כי לא יזנח לעולם אדני. 'ולית רעותא טבא דאתאבד'. וכמו שאמר רבינו ז"ל על פסוק "בשוא גליו אתה תשבחם" (תהלים פט, י'), שכל מה שהאדם מנשא עצמו בכל פעם לה' יתברך אף-על-פי שאינו עולה בידו חס ושלום להתקרב לה' יתברך כי נופל אחר-כך רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן זה בעצמו שהוא מתחזק ומגביה ומנשא עצמו בכל פעם לה' יתברך, זהו שבקא דיליה ויקרא דיליה:

משתמש עמהם לצורך הבנין האחרון שעוסק לבנות שכלם מרחמים לו. וכשיגמר בנינו ויבוא ויגאלנו במהרה בימינו, אז יראו עינינו וישמח לבנו מגדל התקונים שנעשו על-ידי כל גאלה וגאלה ועל-ידי כל עבודה ועבודה בכלליות ובפרטיות, כמו שכתוב (ירמיה ב, ב): "זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתף אחרי במדבר" וכו'. וכתוב (שיר השירים ד, ח): "תבואי תשורי מראש אמנה מראש שניר וחרמון ממעונות אריות מהררי נמרים". שפרשו שבסוף יזכר לנו ה' יתברך את כל החסדים והזכיות שיש לנו מן ההתחלה שהלכנו אחרי במדבר בארץ לא זרועה. ועברנו במעונות אריות בהררי נמרים וכו'.

נמצא שאף-על-פי שאחר-כך עשו ישראל מה שעשו, עד שגחב הבית המקדש בעוונותיהם וגלו מארצם ולא הועיל להם כל הזכיות האלה, מאחר שמרחקם כל כך בגליות כאלה בצרות כאלה שעברו על ישראל בלי שעור רחמנא לצלן. וכמו שכתוב (ישעיה מ, כו): "למה תאמר יעקב וכו' נסתרה דרכי מה' ומאלהי משפטי יעבר". וכתוב (תהלים מד, י'): "אף זנחת ותכלימנו" וכו'. וכתוב (ישעיה מט, יד): "ותאמר ציון עזבני ה' ואדני שכחני". אבל באמת אינו כן, וכמו שמסים הפסוק "התשפח אשה עולה וכו' גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך". הינו שסוף כל סוף נשוב

שֶׁאִמְרוּ בִּסְפָר יִצִּירָה שְׁתֵּי אֲבָנִים
בִּוּנוֹת שְׁתֵּי בָתִּים, שְׁלֹשׁ אֲבָנִים וְכוּ'.
הֵינּוּ שְׂקָדִים שְׂזוּכִין אֶל הַבְּטוּל אֶל
הַתְּכֵלִית שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלַּת עֲרֵבִית
שֶׁתִּקַּן יַעֲקֹב אֲבִינוּ אָז, אֲזִי הָאוֹתִיּוֹת
וְהַדְּבוּרִים אֵינָם מְנִיחִים אֶת הָאָדָם
לִילָךְ מֵהֶם לְדַבֵּר עוֹד וְכָל אַחַת
אוֹמֶרֶת שִׁישָׁאָר הָאָדָם אֲצֵלָם כִּנ"ל.

זֶה בְּחִינַת מֶה שֶׁהָיוּ הָאֲבָנִים שֶׁהֵם
בְּחִינַת הָאוֹתִיּוֹת מְרִיבוֹת זֶה עִם
זֶה וְזֹאת אוֹמֶרֶת עָלַי יֵנִיחַ צְדִיק אֶת
רֹאשׁוֹ, שְׂכָל אוֹת וְאוֹת חֲפָצָה
שֶׁהַצְּדִיק יִכְנִים כָּל רֹאשׁוֹ וּמַחְשַׁבְתּוֹ
בְּתוֹכָהּ לְבַד, וְיִהְיֶה נִשְׁאָר שֵׁם וְלֹא
יִלָּךְ לְהֵלֵךְ לִשְׁאָר הָאוֹתִיּוֹת, וְכֵן כָּל
אוֹת וְאוֹת. אֲכָל בְּזִכּוֹת וְכֵחַ יַעֲקֹב
אֲבִינוּ שְׂזָכָה אֶז לְהַתְּבַטֵּל אֶל הַתְּכֵלִית
וּלְתַקֵּן תְּפִלַּת עֲרֵבִית, עַל-יְדֵי-זֶה עָשָׂה
ה' יִתְבָּרֵךְ נֹס, וְעָשָׂה מִכָּל הָאֲבָנִים
אֶבֶן אַחַת, הֵינּוּ שְׂמֹכֵל הָאוֹתִיּוֹת
נַעֲשֶׂה אוֹת אַחַת, הֵינּוּ כִנ"ל,
שֶׁשְׂזוּכִין לְבְטוּל אֶל הַתְּכֵלִית, אֲזִי
נַעֲשֶׂה אֶחָד מִכָּל דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה
שֶׁאִפִּילוּ כְּשֶׁעוֹמֵד בְּאוֹת הָאַחֲרוֹן שֶׁל
הַתְּפִלָּה עֲדִין הוּא בְּאוֹת הָרִאשׁוֹן כִּי
כָּל אֶחָד. וְזֶהוּ בְּחִינַת שֶׁנַּעֲשֶׂה מִכָּל
הָאֲבָנִים שֶׁהֵם הָאוֹתִיּוֹת אֶבֶן אֶחָד הֵינּוּ
אוֹת אַחַת כִּי כָּל אֶחָד. שֶׁזֶהוּ עֶקֶר
תִּקּוֹן הַתְּפִלָּה שְׂזוּכִין עַל-יְדֵי הַבְּטוּל
שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלַּת עֲרֵבִית שֶׁתִּקַּן
יַעֲקֹב אֲבִינוּ אֶז כְּשֶׁפָּגַע בְּמָקוֹם הַהוּא
וְכִנ"ל. וְכָל זֶה הִיָּה בְּמָקוֹם הָאֶבֶן
שֶׁתִּיָּה שֵׁשׁ נִכְנָס הִכָּהֵן הַגְּדוּל לִפְנֵי

ה' יִתְבָּרֵךְ יִהְיֶה בְּעֶזְרֵנוּ לְהַתְּחַזֵּק
תְּמִיד עַד שֶׁנִּזְכָּה לְשׁוּב אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ בְּאַמֶּת בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה. אָמֵן
כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן:

(ונחזר לענין ראשון לענין תפלת ערבית)

לֹה זֶה בְּחִינַת (בראשית כח, יא) "וַיִּפְגַּע
בְּמָקוֹם וַיִּלֶּן שָׁם כִּי בָא הַשֵּׁמֶשׁ"
וְכוּ' וְאִמְרוּ רַבּוּתֵינוּ ז"ל (ברכות כו':)
שֶׁתִּקַּן תְּפִלַּת עֲרֵבִית. וְזֶהוּ "וַיִּקַּח
מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרָאשֵׁתָיו" וְכוּ',
כִּי מְבֹאָר לְעֵיל שֶׁתְּפִלַּת עֲרֵבִית הוּא
בְּחִינַת הַבְּטוּל אֶל הַתְּכֵלִית שְׂמִבְטָלִין
עַצְמָן בְּלִילָה מִחֲמַת תִּקְוָה הַדִּין שֶׁהוּא
בְּחִינַת חֲשֻׁכַת לִילָה כִנ"ל. וּמְבֹאָר שֵׁם
שֶׁעָקֵר תִּקּוֹן הַתְּפִלָּה הוּא עַל-יְדֵי
בְּחִינַת זֹאת, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה עוֹשִׂין אֶחָד
מִכָּל הַתְּפִלָּה. כִּי כָּל זְמַן שָׁאִין זוֹכִין
לְהִסְתַּפֵּל עַל הַתְּכֵלִית אֵין הַתְּפִלָּה
בְּשִׁלְמוֹת, וְאֲזִי כָּל אוֹת וְדְבוּר
שֶׁמוֹצִיאִין בְּתְפִלָּה אֵינוּ מְנִיחַ אֶת
הָאָדָם לְדַבֵּר שְׁאָר אוֹתִיּוֹת וְדְבוּרִים.
כִּי הַדְּבוּר וְהָאוֹת תּוֹפֵס אֶת הָאָדָם
בַּחֲזָקָה וּמַחְבֵּק וּמְגַפֵּף אוֹתוֹ וְאֵינוּ
מְנִיחַ אוֹתוֹ לִילָךְ לְהֵלֵךְ יוֹתֵר לְדַבֵּר
עוֹד דְּבוּרִים וְכוּ' כִנ"ל.

וְזֶהוּ "וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם
מְרָאשֵׁתָיו" וְדָרְשׁוּ רַבּוּתֵינוּ ז"ל
(חולין צא:)
זֶה עִם זֶה וְזֹאת אוֹמֶרֶת עָלַי יֵנִיחַ צְדִיק
אֶת רֹאשׁוֹ וְכוּ', מִיָּד עֲשָׂאֵן
הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶבֶן אֶחָד. כִּי
הָאֲבָנִים הֵם אוֹתִיּוֹת כִּידוּעַ, כְּמוֹ

הדינים בשלמות, כמבאר לעיל שעקר ההמתקה הוא כשחוזרין מהבטול, שזהו בחינת שופר של ראש השנה שאז עקר ההמתקה בשלמות. ועל כן עקר תקון סדר התפלה הוא בשחרית שאז מרבין בשבחות ובזמירות ומסדרין כל סדר התפלה קרבות ופסוקי דזמרה וכו', כי עקר השלמות של התפלה הוא על-ידי אור הרישמו שזוכין לקבל בעת שחוזרין מהבטול שזהו בחינת תפלת שחרית כנ"ל:

לזו זה בחינת מאה ברכות שצריכין לברך בכל יום, שלמדו רבותינו ז"ל מפסוק (דברים י, יב): "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה" וכו' ודרשו רבותינו ז"ל (מנחות מג,): 'אל תיקרי מה אלא מאה'. כי המאה ברכות שהם כלליות התפלה כלליות השירות והתשבחות, שכלם נכללים עשר בעשר עד בחינת מאה ברכות, כל זה נמשך מבחינת הבטול הנ"ל ברצוא ושוב, שעל-ידי זה עקר תקון התפלה כנ"ל. וזה בחינת אל תיקרי מה אלא מאה, 'מה' הוא בחינת הבטול שממש ממשיכין האור על-ידי הרישמו מבחינת 'מה' לבחינת 'מאה', שהם בחינת המאה ברכות שעקר תקונם על-ידי הבטול הנ"ל ברצוא ושוב, שעל-ידי זה יכולין להרבות בברכות והודאות ותפלות ובקשות שכלם כלולים בבחינת מאה ברכות וכו"ל. וזהו 'מה ה' אלהיך שאל מעמך כי

ולפנים ביום הכפורים ששם עקר הבטול וכו"ל. נמצא שתפלת ערבית היא בחינת בטול אל התכלית בסתימו דעינין וכו' כנ"ל:

לזו זהו בחינת השנה של לילה. כי השנה היא בחינת בטול שסותמין העינים ונכללין בהתכלית שהוא בחינת עלמא דאחי וכמובא בהתורה 'ויהי מקץ - וזכרון' (סימן נד) עין שם. אבל צריכין לזה זכיה שיזכה האדם בשעת השנה להתבטל אל התכלית. וזה בחינת "מי יעלה בהר ה'" וכו' (תהלים כד, ג) הנאמר על הנשמה בשעת השנה כמו שאיתא בזוהר הקדוש. וזהו 'מי יעלה בהר ה' דיקא. הינו בחינת הבית-המקדש ששם נקדת האבן שתיה בבית קדש קדשים ששם עקר הבטול וכו"ל. ואחר כך בבקר הוא התעוררות השנה, זה בחינת רצוא ושוב מה שחוזרים מהבטול. ואז עקר ההמתקה על-ידי התורה שמקבלין אז מהרישמו של הבטול.

וזה בחינת אור התפלין היוצאים בבקר שהם בחינת אור הרישמו הנ"ל בחינת "שימני כחותם על לבך" וכו' (שיר השירים ח, ו) כידוע. כי עקר קבלת התורה הוא ביום כמו שאמרו רבותינו ז"ל "ביום צוותו" (ויקרא ז, לח) 'מלמד שלא נדבר עמו אלא ביום' (ויקרא רבה א, ג). כי באור בקר זה בחינת שחוזרין מהבטול של הלילה, ואז הוא בחינת המשכת התורה מהרישמו כנ"ל. ועל-ידי זה עקר המתקת

כשחוזרין מהבטול וממשיכין אור הרשימו כנ"ל, צריכין לקשרה הדק היטב אל הלב בכמה וכמה כלים הרבה, שהם בחינת רבוי קולות של השופר, שמהם נמשכין בחינת מאה ברכות, שהם בחינת מאה קולות, כדי שלא יעבר מלבנו חס ושלום אור הגדול הזה מגדל עצם אורו וכן"ל.

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל (חגיגה ט) לחזור פרקו מאה ואחד

פעמים בשביל זכרון, כי כל מה שחוזר פרקו יותר ויותר בכל פעם נכלל התורה בתפלה. כי לשלומד הפרק בפעם ראשון צדין אין מבינו היטב ולא נכנס בלבו היטב, וכשלומד וחוזר אותו פעם שנייה מבינו יותר ומבין בתוכו מה שלא הבין בתחלה, שזהו בחינת השגת הנסתר שהוא בחינת תפלה [ונכמבאר בהתורה "חותם בתוך חותם" בסימן כב], וכן בכל פעם ופעם. נמצא כשחוזר פרקו מאה ואחד פעמים, אזי מקבלת התורה שהיא הפרק שלומד מקבלת אור שלמות התפלה שהיא בחינת מאה ברכות שמשם עקר הזכרון על ידי שנמשכת אור הרשימו ממה למאה כנ"ל. ועל כן אז בודאי יזכר התורה היטב.

ועל כן בלמוד התורה צריכין מאה פעמים ואחד דיקא, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (חגיגה שם) 'אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד פעמים'.

אם ליראה' וכו', כי עקר הבטול בחינת 'מה' שעל ידי זה זוכין אחר כך להמשיך מ'מה' למאה', כל זה אין זוכין כי אם על ידי היראה שהיא בחינת דין. כי מחמת פחד הדין מבטלין עצמן לגמרי אל התכלית עד שזוכין אחר כך להמשיך בחינת קבלת התורה מהרשימו שזהו בחינת שעושין מ'מה' 'מאה' כנ"ל, [ונכמבאר מזה בהתורה 'אנכי' בסימן ד].

ועל כן יצחק דיקא מצא המאה שערם, כמו שכתוב (בראשית כו, יב) "ויזרע יצחק וכו' בשנה ההיא מאה שערים ויברכהו ה'". ואיתא בספרים שהמאה שערם הם בחינת המאה ברכות. ויצחק דיקא זכה למצאם ולהשיגם. זה בחינת "מה ה' אליהו שאל מעמך כי אם ליראה". שדיקא על ידי יראה שהיא בחינת פחד יצחק על ידי זה דיקא זוכין לבחינת 'מה'. הינו 'אל תיקרי מה אלא מאה', בחינת מאה ברכות שהם בחינת מאה שערם וכן"ל:

לח וזה בחינת מאה קולות של השופר שתוקעין בראש השנה כי עקר כל בחינת תקון הבטול הנ"ל הוא בראש השנה כנ"ל. ואז זוכין להמשיך מהרשימו על ידי השופר מ'מה' למאה', בחינת מאה קולות, שהם בחינת מאה שערם, בחינת מאה ברכות. כי מחמת שאור הבטול גבה ונשגב מאד מאד כנ"ל, על כן

הלכות מילה הלכה ה

על-פי התורה "ויאמר בעז אל רות" וכו' בלקוטי א' סימן סה וכו', עין שם הפל היטב:

(א) וזה בחינת מילה שצריך התינוק לסבל צער וכאב גדול בעת שחותכין ממנו הערלה, כי הערלה דחפאי על ברית הוא בחינת זהמת הנחש שמשם נמשכין כל הפגמים הנאחזין בתאות עולם הזה שהם בחינת חייו דהאי עלמא, כי הערלה הוא בחינת ענין דמכסין על עיניו שהוא בחינת הענין והחשך של תאות עולם הזה והכליו שמתגברין על העינים שלא יכנונו הראות להסתפל על התכלית רק להסתפל מן הצד חס ושלוש, על הבלי עולם הזה שהם חייו דהאי עלמא שפלה. ועל-כן כשצריכין להעביר הערלה הזאת צריכין לסבל צער וכאב גדול. שהוא בחינת צער וכאב המילה שסובל התינוק. כדי שעל-ידי הצער וכאב הגדול הזה יסתם עיניו בחזק גדול כנראה בחוש, שעל-ידי-זה הוא נכלל בהתכלית על-ידי שטותם ועוצם עיניו בחזקה מחייו דהאי עלמא, שזהו בעצמו בחינת חתיכת וכריתת הערלה שהוא ענין דמכסין על עיניו, שהוא בחינת חייו וזהמא דהאי עלמא כנ"ל. וכמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם היטב:

(ב) ועל-כן מלין את התינוק ביום השמיני אחר שעברו עליו שבעה

כי פעם הראשון שלומד הפרק נחשב בבחינת למוד התורה לבד. ומפעם שניה ואילך כל מה שלומד יותר נחשב הלמוד בבחינת תפלה, כי בכל פעם מכין ומשיג בחינת הנסתר יותר שזהו בחינת שעושה מהתפלה תורה, ומכניס בחינת התפלה בחינת הנסתר לתוך התורה. ועל-כן בכל פעם נכלל ונחשב התורה בבחינת תפלה. וכן צריכין לחזור עד מאה פעמים מלבד הלמוד הראשון, ואז נכנס בשלמות בחינת אור התפלה שכולה במאה ברכות לתוך למוד התורה, ואז בודאי יזכרהו היטב. כי עקר הזכרון נמשך על-ידי בחינת המאה ברכות שהם שלמות התפלה, על-ידי שעושין מ'מה' מ'מאה' שעקר השלמות על-ידי בחינת הזכרון שממשיכין וכו"ל, שזהו בחינת ראש השנה שנקרא 'יום הזכרון' שאז תוקעין המאה קולות שהם בחינת המאה ברכות וכמבאר לעיל באריכות עין שם:

לט וזה בחינת תפלת ערבית רשות כי תפלת ערבית היא בבחינת הבטול ששם הוא למעלה מהתורה. כי עקר קבלת התורה הוא מבחינת הרשימו שמאירה כשחוזרין מהבטול כנ"ל. ועל-כן תפלת ערבית רשות, כי שם אין שיד חיוב, כי הוא בבחינת למעלה מהתורה שזהו בחינת תשובה כמבאר לעיל:

ימים שהם כנגד שבעת ימי בראשית, שהם בחינת שבעת ימי הבנין שבהם נבְּרָא העולם שכולל כל השבע מדות שבהם טוב ורע, כי יש שבע מדות בקדושה וכן להפך כידוע (ורגל מחנה אפרים מקץ), כי "את זה לעמת זה" וכו'. וכל התאֵוֹת וכל החֲמֻדוֹת שהם חזיו דהאי עֲלָמָא נמשכין מהשבע מדות כידוע שמשם אחיזת העֲרֵלָה שהוא בחינת ענין דמכסין על ענין, שהם בחינת שבעה גלדי עינא (תיקוני דג), שנמשכין מבחינת (זכריה ד): "שבעה אלה עיני ה' המשוטטין בכל הארץ" שעל זה הזהירו אותנו רבותינו ז"ל לבלי להסתפל מן הצד חס ושלום, רק לזכר בכל פעם שיש עין רואה, כמו שכתוב: "דע מה למעלה ממך עין רואה" וכו'. ועל-כן אנו מזהירים "עיניך לנכח יביטו ועפעפיה יישרו נגדך", שיכנו עיניו ועפעפיו להביט לנכח ביישר על התכלית. וזה עקר נסיון של האדם הבעל בחירה שבשביל זה בא לעולם, כי כל התורה תלויה בעינים, כמו שכתוב (במדבר טו): "לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" וכו'.

דהאי עֲלָמָא שהם רוצים לבלבל את הראות וכשהאדם מתגבר עליהם ומצמצם את הראות שלא יסתפל עליהם רק מכון את הראות להסתפל על התכלית על-ידי-זה דיקא רואה את התכלית מה שאין המלאכים יכולין לראות ולהשיג, כי זה התכלית אי אפשר לראותו ולהשיגו כי אם בסתימו דעיני דיקא, הינו דיקא כשעוברים בזה העולם העשיה הרחוק מאד מהתכלית בתכלית הרחוק ושם שם כשמתגברין לסתם עיניו כנ"ל, ולכונם אל התכלית, שם דיקא יכולין לראותו ולהשיגו בבחינת (ירמיה לא): "מרחוק ה' נראה לי", 'מרחוק' דיקא, על-כן בהכרח שיעבר על התינוק שבעה ימי עֲרֵלָה שהם בחינת שבעה גלדי עינא וכו' כנ"ל. ומשם דיקא צריך לבטל עצמו אל התכלית, שזהו בחינת צער המילה. שעל-ידי-זה הצער והכאב סותם עיניו מחזיו דהאי עֲלָמָא ומעביר מעצמו עקר העֲרֵלָה בשרשה שהוא זהמת הנחש ענין דמכסין על עיניו, שזהו בעצמו בחינת חתיכת העֲרֵלָה בגשמיות וכנ"ל:

ועל-כן התורה מתחלת מבראשית שהוא בחינת תלת גוֹנִין דעינא וכת עין (תיקוני ד, יח), כי כל התורה נמשכת רק מהרשימו הנ"ל של הבטול כנ"ל בהתורה הנ"ל. ורק בשביל זה בא האדם לעולם הזה שהוא מלא הבלים ותאוות, שהם חזיו

ג) וזהו בחינת בין המצרים שבוכין אז על החרבון, כי הבכיה הוא בחינת שסותמין עיניו ומצטערין על שרואין גדל רחוקנו מהתכלית עד שאפילו כשרוצין להסתפל לשם קשה מאד מחמת שנחבר בית מקדשנו מחמד עינינו. ונתרחקנו מאבינו

התכלית, כי באמת צריך האדם להסתכל תמיד לשם כמו אבות העולם וכו', אך רב בני אדם אין זוכין לזה, על-כן נתן לנו את התורה שהיא נמשכת מהרשימה וכו'. ועל-כן על-ידי-זה כשעוסקין באמת ומשימין עיניו ולבו על התורה, על-ידי-זה יכול לחזור ולהתלהב לבו להסתכל לשם. ועל-ידי-זה יחזור וימשיך חדושי תורה משם. וזה עקר בחינת מעלת המחשבות שחושבין תורה וכו' וכן בכל פעם, אבל על-ידי החרבן אבדנו הרבה. ועל-כן צריכין לבכות הרבה על זה עד שיחזור וימשיך תורה משם שהוא עקר הנחמה:

וזהו (ידמיה לא): "קול ברמה נשמע גהי בכי וכו' מנעי קולך מבכי וכו' כי יש תקנה לאחריתך" וכו', כי כשאין יכולין לכונן הראות כנ"ל, צריכין להתפלל ולצעק הרבה וזה תלוי בזה, כי שלמות התפלה על-ידי הסתכלות הנ"ל וכן הסתכלות הנ"ל על-ידי דבורי התפלה והתורה. וזהו בחינת עיון תפלה, 'עיון' דיקא. וזהו גדל המעלה לעשות מהתורות תפלות. ועל-כן 'היום לעשותם, ולא למחר', כי 'במתים חפשי' וכו', כי שם בעולם הבא יתבטל אל התכלית בלי שום עשיה, כי בזה העולם צריכין לקשר הרשימו בכמה קשרים, שזהו בחינת כלל המצות מעשיות. ועקר הוא קשירת התפלין שהם עקר

שבשמים כל כך עד שמגדל הצער מורידין דמעות שהם חלקי הראות, [כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קנא): "ושבו העבים" וכו'] - זה הראות שהולך אחר הבכי, כמובא בדבריו ז"ל כמה פעמים]. ועל-ידי-זה נדחה לחוץ פגם הראות של חיזו דהאי עלמא שעקר בכיתנו על זה על שנמשכנו בראיתנו אחר הסתכלות על הבלי העולם הזה ועל-ידי-זה נתרחקנו כל כך, על-כן על-ידי זאת הבכיה בעצמה שדוחין הדמעות חלקי הראות לחוץ על-ידי-זה מגרשין מעצמו חיזו דהאי עלמא וזוכין להסתכל בישר על התכלית.

וזהו (איכה א): "על אלה אני בוכיה עיני עיני ירדה מים כי רחק ממני מנחם". 'רחק' דיקא, כי עקר הנחמה מכל הצרות הוא הסתכלות על התכלית. ובעונותינו שהסתכלנו מן הצד רחק ממני מנחם, 'רחק' דיקא כנ"ל, כי התכלית רחק מאד. רק על-ידי שעוצמין עיניו וכו' כנ"ל, על-ידי-זה יכולין להסתכל לשם, אבל בעונותינו הרבים שהסתכלנו מן הצד אנו רחוקים מהנחמה שהוא התכלית וכן"ל.

ועקר הבכיה על שרפת התורה שנמסרו וכו', כי עקר הנחמה על-ידי הבטול הנ"ל הוא על-ידי התורה שממשיכין משם וכו'. ועל-ידי-זה יכולין בכל פעם בנקל לחזור ולהתבטל ולהסתכל על

חד', על-כן על-ידי השם, שהוא בחינת התורה, מחיין את התינוק מהצער והכאב וכנ"ל.

וזה בחינת (יתחקאל טו): "ואמר לך בדמיון חיי ואמר לך בדמיון חיי", שתי פעמים, הינו בדמיון, שהוא הצער והכאב הגדול שסובל בעת החתונה שנשפך דמו והתקון לזה לברוך אל התכלית. וזהו: "בדמיון חיי", כי שם מקור החיים, כמו שכתוב (תהלים לו): "כי עמך מקור חיים". וחזרו וכפל: "ואמר לך בדמיון חיי". זה בחינת החיות שממשיכין אחר הבטול שמנחמין ומחיין עצמן על-ידי התורה שהיא החיים, כמו שכתוב (דברים לו): "כי הוא חייך וכו'". ועל כן כפל בדמיון חיי שתי פעמים, כי הראשון מורה לברוך אל התכלית מתוך התגברות הדמים והדינים שמשם גדל הצער. וזהו: בדמיון חיי. כי שם בהתכלית מקור החיים וכנ"ל. ובדמיון חיי השני מורה להחיות עצמו על-ידי התורה אחר ששבין מהבטול, שזהו בחינת קריאת השם להתינוק אחר המילה וכנ"ל:

ד) וזה בחינת סוד כונת המילה, כי מבאר בכתבי האר"י ז"ל שפונת המילה הוא להמשיך ולגלות החסדים למטה שלא יהיו סתומים למעלה מהחזה וכו', כמו שמבאר שם, עין שם. והענין, כי אי אפשר

הרשימו ועל-כן הם עקר הדבקות. ועל-כן שבת שהוא מעין עולם הבא אין מניחין בו תפלין, כי אז מתקיימת הרשימו של הבטול בלי עשיה שהוא קשר התפלין:

וזהו בחינת מילה בזמנה דיקא דוחה שבת שאז בטול כל המלאכות הנמשכין מזממת הנחש:

ועל-כן (ברכות לו): חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קדם התפלה כדי שיכוננו לבם למקום, להסתכל על התכלית שעל-ידי-זה עקר שלמות התפלה. ואחר כך שעה אחת להמשיך ולקשר היטב הרשימו שמשם התורה. ועל-כן על-ידי-זה באמת תורתן מתברכת כנ"ל, כי משם עקר התורה כנ"ל ומלאכתן וכו', כי על-ידי-זה מתבטלין כל המלאכות:

ועל-כן אחר המילה קורין שם להתינוק הנמול, כי עקר הנחמה מהצער אחר ששבין מהבטול שאז מתגבר הצער ביותר ואז עקר הנחמה הוא על-ידי התורה ששואבין מהזריחה של הבטול וכו' כנ"ל. וזה בחינת השם שקורין אז להתינוק, כי השם הוא בחינת התורה, כי 'אורייתא שמא דקדשא בריך הוא' (וזה יתרו ז'): ומשם נמשכין כל שמות בני ישראל שכלם כלולים בהתורה, כי 'קדשא בריך הוא וישאל ואורייתא כלל

לגלות החסדים כי אם על-ידי בחינת המבאר לעיל בהתורה הנ"ל. שהוא על-ידי שסותמין ענינו מחיזו דהאי עלמא לגמרי ומסתכלין בו על התכלית האחרון הנצחי שעל ידי זה עקר שלמות התפלה וכו' כנ"ל.

כי לכאורה קשה מאחר שבאמת כל מה שהשם יתברך עושה עם האדם הכל הוא לטובתו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות 10), שצריך האדם לומר כל מה דעבדין מן שמיא לטב עבדין, אם כן למה צנונו ה' יתברך להתפלל על הצרה, ורחמנא לצלן, הלא כל היסורים והצרות חס ושלום, הם טובות גדולות באמת לזכותו על ידם לחיים נצחיים?

אך באמת בודאי מה שה' יתברך עושה להאדם הכל לטובה ואף-על-פי-כן הוא צריך להתפלל ולבקש מה' יתברך לצאת מהצרה לרוחה, כי עקר בריאת העולם היה בשביל האדם הבעל בחירה, הינו שה' יתברך ברא את העולם שיהיה הכל נמסר ביד האדם שהאדם דיקא יעשה כלים וצנורות להמשיך שפעו וחסדו יתברך למטה ובלא תקוני הכלים הנעשים על-ידי האדם אין שפע חסד יכול לירד למטה כי אם ירד החסד קדם תקוני הכלים יהיה בבחינת רבוי השמן הגורם כבוי הנר ואזי החסד נתהפך לדין קשה חס ושלום, ועקר תקון הכלים הוא על-ידי תורה ותפלה והעקר על ידי

תפלה. וכמו שכתוב (בראשית ב): "וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכו' כי לא המטיר ה' וכו' ואדם אין". ופרש רש"י שאדם אין להתפלל וכו', הינו כנ"ל, ועל-כן קדם שמתפלל האדם בודאי הוא טובה גדולה כל מה שבא על האדם אפילו יסורין חס ושלום, כי הכל לטובתו, כי לפי מעשיו אין יכול לירד לו שום שפע וחיות כי אם על-ידי-זה וגם זה בחסד גדול כי אם היו משפיעין לו רק חסד בלא דין כלל היה חס ושלום, בבחינת רבוי אור שמזיק יותר וכנ"ל. על-כן עקר התקון על-ידי התפלה ועקר התפלה הוא בחינת המתקת הדינים שעל-ידי התפלה הוא ממתיק הדינים ומתקן כלים שיוכל לקבל שפע חסדו יתברך ואז דיקא יכול לבטל היסורים, כי יוכל לקבל חסדו וטובתו יתברך הנצחית בלא היסורים רק על-ידי תקוני הכלים שתקן על-ידי התפלה וכנ"ל.

ועל-כן עקר תקון התפלה הוא על-ידי בחינת הנ"ל, על-ידי שמתכלין על התכלית וכוללין כל התפלה באחד ששם כלו טוב וכנ"ל, כי בלא זה אין יכולין להתפלל כלל מחמת ענין הקשיא הנ"ל וכמו שהקשה במדרש רבה (שמות רבה מא, ג): וכי נותנין לשוטה ולתינוק מה שמבקשין? למשל כשאחד יש לו עניות, חס ושלום, או יסורי הגוף חס ושלום, ומתפלל שיתן

ועשירות ובכריאות ובני חיי ומזוני וכו' והכל יהיה לטובה מאחר שפכר תקן כלים כראוי לקבל בהם שפע החסד.

וזהו בעצמו הענין המבאר בהתורה הנ"ל שאחר כך כששבין מהבטול מכבין צמאון הנפש מהיסורין על-ידי התורה שמקבלין מהרשימו, כמו שמבאר שם, עין שם היטב:

כי כל התורה שמקבלין וממשיכין משם מהרשימו של הבטול הנ"ל צריכין להמשיכה על-ידי תפלה ותחנונים וכמבאר בדברי ז"ל בכמה מקומות בהתורה דאיתי והנה מנורת זהב' סימן ח'. על פסוק (ויאל ד): "ומעין מבית ה' יצא". ובהתורה תשעה תקונין וכו'. וכן מוכן בהתורה הזאת שמתחיל לדבר לעשות אחד מכל התפלה על-ידי ההסתכלות על התכלית. ואחר כך מסיים שעל-ידי ההסתכלות על התכלית ממשיכין תורה מהרשימו, עין שם. אף באמת הכל אחד, כי תורה ותפלה תלויים זה בזה, כי הארת הזריחת הרשימו הקדושה והנוראה הנ"ל שנשארת מהבטול צריכין תחלה להמשיכה על עצמו ולקשרה בגופו היטב על-ידי תפלה שהיא בחינת שרש ומקור המעין הנמשך מהרשימו הנ"ל. ואחר כך מתפשט המעין ונעשה מזה חדושי תורה ועל-ידי זה מקרר ומבטל היסורין, כי על-ידי התפלה

לו ה' יתברך פרנסה ועשירות ובכריאות הגוף וכו'. קשה ענין הנ"ל ואיך שיהי' להתפלל ואיך ישמע ה' יתברך תפלתו לתן לו פרנסה ובכריאות וכו', הלא כונת ה' יתברך שנותן לו עניות וכו' הוא לטובתו כדי למרק עוונותיו שהוא טובה נצחית וגם אולי כונת ה' יתברך מחמת שידע שאם היה לו פרנסה, מכל שכן איזה עשירות יקלל מעשיו ביותר כמו שרואין בחוש כמה מקלקלים רב העשירים מעשיהם והעשר שמור להם לרעתו, אשר על זה התפלא שלמה המלך עליו השלום (קהלת ה, יב): "יש הבל וכו' עשר שמור לבעליו לרעתו". וכי יש רעה גדולה מזאת כשנותנין לאדם איזה אלפים מטבעות לשחק בהם בזה העולם העובר כהרף עין ואחר כך הממון הורגת אותו ועוקרת אותו משני עולמות חס ושלום, וכמו שאיתא בזהר הקדוש (תיקוני קמ): "חייבת בהון בעותרא בהאי עלמא ולבתר קטילת להון ורחמנא לצלן, על-כן עקר תקון התפלה הוא על-ידי הבחינה הנ"ל שצריכין מקדם להפיל באחד ולהסתכל רק על התכלית ולידע ולהאמין שהכל לטובה. ואז דיקא יכולין להתפלל אחר כך על כל מה שצריך, כי אז יכול להמשיך תקונים מאור הרשימו של הבטול שעל-ידי זה יהיו נעשים כלים להמשיך בתוכם רב שפעו וחסדו שעל-ידי זה יכול לקבל פרנסה

לנצח חס ושלום, רק אדרבא, על-ידי השפעת דיקא יתתקנו וישובו אל ה'.

וזה שדקדק שם שלמה בתפלתו: "כי אתה ידעת לבדך את לבב כל בני האדם למען יראוך כל הימים" וכו', הינו שבקש שימלא ה' יתברך תפלת ישראל מה שמבקשים, אבל יהיה רק לטובה שיכפו ליראה מלפניו יתברך על-ידי-זה וכנ"ל. רק על הנכרי התפלל (מלכים א-ח): "ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי" וכו'. ופרש רש"י שם: כדי שלא יקרא תגר וכו'. ובשביל זה מתפללין לפעמים הצדיקים על הרשעים והרחוקים הבאים אליהם שיהיה להם עשירות והכל בשביל קדשת השם כדי שלא יקראו תגר ויקלקל להם יותר.

ועל-כן באמת יש בענין זה של התפלה נפלאות ונסתרות הרבה ועל-כן באמת אסור להתעקש ולדחוק עצמו על שום דבר בתפלתו רק אם יתן השם יתברך יתן ואם לאו, לאו, כמו שמבאר בהתורה תשעה תקונין, כי אולי אי אפשר למלאות בקשתו אפילו על-ידי התפלה, כי יזיק לו יותר חס ושלום, כשימלאו בקשתו וכנ"ל, ואם ידחוק ויתעקש בתפלתו יכול להיות שיטריח את ה' יתברך עד שימלא בקשתו, כי בשביל זה ברא את האדם שיהיה כח בתפלתו להמשיך כל ההשפעות כנ"ל, אבל לא יהיה לו לטובה, כי אין

והתורה נעשים כלים שעל-ידי-זה יוכל לקבל שפע חסדו לטובה לחיים נצחיים ולא לרעה ולמות מיתת עולם חס ושלום על-ידי-זה וכנ"ל.

ועל-כן באמת אין אדם יודע איך להתפלל כי אם צדיקי הדור האמתיים. וכמו שאמר רבותינו ז"ל (בבא בתרא קטז): "מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם, כי אי אפשר להביא אל התכלית כי אם הצדיק האמתי שהוא בבחינת בעל השדה הנאמר שם בתחלת התורה הנ"ל שהוא מסתכל על כל מי שרחוק עדין מהתכלית ואין תפלתו כלולה באחד, שיראה להביא אל התכלית שתהיה תפלתו כלול באחד, עין שם.

ועל-כן שלמה בעת שהתפלל כשנגמר הבית-המקדש שישמע ה' יתברך תפלת ישראל המכונים דעתם לשם אמר בפרוש (מלכים א-ח): "ונתת לאיש ככל דרכיו אשר תדע את לבבו" וכו' וכמו שפרש רש"י שם: אם אתה יודע שהוא משחית בממונו את חברו אל תתן לו, עין שם. ועל-כן באמת יש בזה נפלאות תמים דעים ואין מי שיודע להתפלל כראוי כי אם צדיקים האמתיים כנ"ל, ושאר בני עולם צריכין לקשר תפלתם להצדיקים הנ"ל והם יעלו תפלתם כראוי שימשיכו להם שפע מה שצריכין בני חיי ומזוני וכו' באפן שלא יזיק להם

כשמתפלל על פרנסה ועשירות
תפלל שה' יתברך יתן לו פרנסה או
עשירות בזה האופן שייטיב מעשיו
על-ידי-זה ויתקן ולא יקלקל חס
ושלום על-ידי-זה, וכן בכל מה
שמבקש ומתפלל וכנ"ל.

ועל-בן סדרו לנו חכמינו ז"ל סדר
התפלה בסדר נפלא
שבתחלה צריכין לסדר שבחו של
מקום בשלש ראשונות. ואחר כך
מתפללין על צרכיו בשלש עשרה
אמצעות ואין מתחילין להתפלל מיד
על צרכיו, כי תחלה צריכין לסדר
שבחו של מקום ומזכירין בתפלה
עצם חסדיו יתברך בברכה ראשונה
ששם עקר כוננת התפלה, כמו שאמרו
רבתינו ז"ל (ברכות לד:), הינו בחינה
הנ"ל שבתחלה משבחין אותו יתברך
בעצם חסדו שהוא יתברך עושה חסד
תמיד וכל מה שעושה הכל לטובה,
כמו שאומרים שם: 'גומל חסדים
טובים וכו' עד מלך עוזר ומושיע
ומגן', הינו שבודאי כל מה שעושה
ה' יתברך הכל חסד גדול וטוב אמתי
ונצחי.

ואחר כך מתחילין 'אתה גבור' שהוא
כנגד מדת הגבורה דקדשה
ששם עקר תקון הכלים כידוע, ושם
מזכירין גבורותיו ונפלאותיו שיש
לתקן הכל כמו שאומרים שם: 'אתה

בח בתפלתו לתקן הכלי שצריך
לקבלת השפע שהוא רוצה:

(ה) נמצא, כל זמן שאין האדם
מתפלל אזי החסרונות שלו הם
לו לטובה גדולה כנ"ל. ואף על-פי כן
צריכין תפלה, כי על-ידי התפלה
מתקן כלים כראוי שעל-ידי-זה יוכל
למלאות כל החסרונות שלו ולא יזיק
לו השפע כלל מאחר שכבר נתתקנו
כלים לקבל שפע החסד ואז דיקא
אחר שהתפלל כראוי תבא לו השפע
לטובה ולברכה כנ"ל.

אבל עקר התפלה צריך שתהיה
באמת בשביל תכלית הנצחי,
כי עקר שלמות התפלה הוא רק
כשמתפללין על התכלית וכנ"ל. וזה
בחינת מה שאיתא, שעקר התפלה
צריך שתהיה בשביל חסרון השכינה
כביכול וכן כתוב בהתורה 'להמשיך
שלום' על מה שאמרו רבתינו ז"ל
(כבא בתרא עד:): 'ושקלית לסלתאי ואנחי
בכנותא דרקיע' וכו'. שעקר התפלה
יהיה לצורך הנשמה אפילו רפאנו
וברך עלינו וכו'. וזהו בעצמו מה
דאיתא שעקר התפלה יהיה על חסרון
השכינה כנ"ל, כי כל החסרונות של
הנשמה הם חסרון השכינה, כי
הנשמה הוא חלק השכינה כביכול
כידוע, הינו כנ"ל, שעקר התפלה
צריך שתהיה בשביל התכלית, כגון

ט. תולדות יעקב יוסף קדושים, דגל מחנה אפרים בחוקותי.
י. עץ חיים שער א. פרק ג.

התכלית יזכה כל אחד לאחר התחיה. ועל-כן הזכיר בברכת התחיה כל החסדים פרטיים שה' יתברך עושה עם האדם בזה העולם וחוזר ושונה ומזכיר בכל פעם ענין התחיה לומר שכל החסדים שה' יתברך עושה עם האדם בזה העולם הכל הוא באפן שיצמח לו על-ידי-זה טובה וחסד נצחי אחר התחיה שהוא התכלית וממילא יבין כל אחד שמזה נמשך מה שלפעמים נתעכב השפע אצל אחד הן בפרנסה הן בשאר הצטרונות, כי הכל לטובתו הנצחית אחר התחיה, כי הוא יתברך בודאי כל יכול ויכול לפרנס הכל ברוח ולתן לכל אחד עשירות גדול ורפואה בכל עת, כי הלא הוא יתברך המכלכל חיים וכו' ורופא חולים וכו', אך מה שמתעכב השפע לפעמים הוא מחמת שהוא 'מכלכל חיים בחסד' באפן שיתקיים 'מחיה מתים ברחמים רבים'. וכן הוא יתברך 'סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים' באפן שיתקיים 'אמונתו לישני עפר', הינו כנ"ל.

ועל-כן נסמך אצל הפרנסה בפרטיות הזכרת תחית המתים לפניו ולאחריו, כמו שאומרים: 'מחיה מתים אתה' וכו' מוריד הגשם או מוריד הטל, שהוא המשכת הפרנסה. וכן תכף אחר כך 'מכלכל חיים בחסד' מחיה מתים' וכו'.

כי בענין הפרנסה מתעקם לב האדם ביותר וקשה לו בכל פעם על

גבור לעולם ה', שהוא כעין מה שפרש רש"י על פסוק (תהלים צב): 'ונאתה מרום לעולם ה'', שפרש שם: לעולם ידך על העליונה, הינו כנ"ל, כי כונתו תמיד לטובה נצחית. וזהו: 'מחיה מתים אתה'. ואז עקר התכלית הנצחי וכל מה שה' יתברך מגלגל עם האדם הכל לטובתו הנצחית אחר התחיה. וזהו: 'רב להושיע', שה' יתברך הוא רב להושיע שהוא מרבה ישועות לכל אדם בכל עת. וזהו שמזכירין כל פרטי חסדיו יתברך 'שהוא מכלכל חיים בחסד מחיה מתים וכו' סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר' וכו', הינו שה' יתברך עוזר תמיד הן בענין פרנסה הן בענין רפואות וכו', כי הוא מצמיח ישועות תמיד, וכמו שאומרים בסוף הברכה הזאת: 'מי כמוך וכו' מלך ממת ומחיה ומצמיח ישועה' וכו' רק מה שפעמים נתעכב שפע הפרנסה או של הרפואה וכו' הכל הוא לטובה, כי כונתו יתברך לטובה ולחסד נצחי תמיד.

ועל-כן כופלין כמה פעמים בברכה זאת הזכרת תחית המתים, שזהו עקר כלל הברכה שבה מתחיל ובה מסים מחיה המתים. ואם כן קשה לכאורה מה שיכות יש לשאר הפרטים של צרכי הגוף בעולם הזה שהזכיר בברכה זאת שהם פרנסה ורפואה וכו'? אך באמת על-פי הנ"ל הכל ניקא כי הכל אחד, כי עקר

תהיו לי" וכו' על פסוק (דברים א):
 "ויברך אתכם כאשר דבר לכם".
 ועל-כן בברכות האמצעיות אנו
 מתחילין תחלה לבקש על הדעת
 שיחננו מאתו דעה וכו' ואחר כך
 מבקשין השיבנו לשוב אליו יתברך
 ואחר כך על סליחת עונות שכל אלו
 התפלות הם רק בשביל התכלית.
 ואחר כך אנו מתפללין על צרכי הגוף
 שהם רפאנו וברך עלינו וכו', כי
 באמת גם צרכי הגוף שאנו מתפללים
 כל כונתנו בשביל הנשמה כדי שנוכל
 על-ידי בריאות הגוף ועל-ידי ברכת
 הפרנסה וכו' לעסוק בתורה וילקט
 מצותיו יתברך, כי עקר התפלה
 צריכה להיות רק בשביל התכלית
 הנצחית וכו"ל. ועל-כן אנו אומרים
 קריאת שמע קדם התפלה, כי על-ידי
 קריאת שמע אנו נכללין באחד ואז
 דיקא יכולין להתפלל וכו"ל:

ו) וזה בחינת פונת המילה הנ"ל
 שהוא לגלות החסדים הסתומים
 למעלה להמשיכן למטה למקום גלוי
 החסדים, הינו כנ"ל, כי על-ידי מצות
 מילה שעל-ידי-זה נכללין באחד
 על-ידי עצם הכאב של התינוק,
 שעל-ידי-זה מעצים עיניו מחיזו דהאי
 עלמא לגמרי, שזהו בעצמו בחינת
 חתוף והעברת הערלה וכו' כנ"ל,
 על-ידי-זה ממשיכין ומגליין החסדים
 למטה שאז עקר המשכת החסדים
 בעולם כידוע בפגנות שכל זמן
 שהחסדים סתומים למעלה אין

עכוב הפרנסה, בפרט בימי הגלות
 שפרנסת ישראל, בפרט פרנסת
 הכשרים נתמעטה מאד וגם כי
 הפרנסה מוכרח האדם אליו בכל יום
 יותר משארי הבקשות. ועל-כן הזכיר
 אצל הפרנסה ביותר הזכרת תחית
 המתים לומר שה' יתברך מכלכל
 ומפרנס כל האדם, אך הוא יתברך
 מסבות מתהפך בפרנסתו שמפרנס
 ומכלכל החיים שיהיה באפן שיחיה
 מתים וכו', דהינו שיזכו לתכלית
 הנצחית וכו"ל.

ותכף אחר כך אומרים קדשה וברכת
 אתה קדוש, שזהו בחינת עצם
 התכלית שיזכו ישראל אחר התחיה
 שיקדשו שמו יתברך בכלל כל
 הקדושים אשר יהללוך סלה, אשרי
 הזוכה לזה. ואחר שמסדרין שלש
 ראשונות שמסדרין שבחו של מקום
 שעל-ידי-זה מודים ומודיעים שה'
 יתברך גומל חסדים טובים תמיד וכל
 מה שעושה הכל לטובה בשביל
 התכלית הנצחית וכו"ל, אחר כך
 מתחילין להתפלל על צרכיו, כי רק
 עתה שיך להתפלל על צרכיו אחר
 שכבר הודינו שהכל לטובה כי הוא
 יתברך כל יכול כנ"ל, רק אנו
 מתפללין על צרכינו כאשר צננו כדי
 לעשות כלים לקבל השפע כנ"ל, כי
 גם כונתנו בתפלותינו הוא רק בשביל
 התכלית הנצחית רק שאנו צריכים
 להתפלל בפינו כדי לעשות כלים
 כנ"ל. וכמו שמבאר בהתורה ואתם

ונתגלין החסידים הסתומים מאחר שפבר נעשו כלים לקבל וכנ"ל, כי עקר תקון הכלים לקבל שפע החסד הוא על-ידי הבטול הנ"ל שעל ידי זה ממשיכין תורה מהרשימו של הבטול שעל ידי זה עקר תקון הכלים וכנ"ל:

(ז) וזה שאיתא בזהר הקדוש (תיקו"ז ג, כב): 'צוחין ככלבים הב לן מזונא, הב לן חיי' וכו'. כי עקר התפלה על בני חיי ומזוני וכו'. צריך להיות בשביל התכלית וכנ"ל. וזה שסים שם: 'ולא שאלין על מזונא דשכינתא' וכו', הינו שצריכין לשאל ולהתפלל רק על תקון הנפש שהוא התכלית, שהוא עלית השכינה:

(ח) וזה שאמרו רבותינו ז"ל: 'חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין כדי שיכינו לבם למקום', הינו שהיו שוהין שעה קדם התפלה כדי לכוון לבם ודעתם לה' יתברך לבטל עצמן באור האין סוף כדי לכלל תפלתם באחד שזה עקר שלמות התפלה כנ"ל. וזה שאיתא שם בגמרא שהיו שוהין שעה אחת קדם התפלה ושעה אחת אחר התפלה, כי גם אחר התפלה היו שוהין שעה אחת כדי להמשיך ולקשר היטב אור הרשימו בדעתם ולכם שעל-ידי זה מקרין ומבטלין כל היסורים וממלאין ומשלימין כל החסרונות, כי משם כל תקון הכלים לקבל כל ההשפעות טובות וכנ"ל. וזהו שמקשו שם: 'וכי מאחר שהיו

החסידים נמשכין בעולם רק כשזוכין לתקנם עד שימשיכו אותם במקום הגלוי שאז מאירין ומתפשטין בעולם, ולכאורה קשה אם כן מדוע נקראים בשם חסידים כל זמן שהם סתומים, כי הלא עקר חסדו יתברך הוא כשעושה חסד עם הברואים, שזהו מדת החסד, אבל כל זמן שהם סתומים ואינם מתגלים למטה והשפע של החסד אינה מתפשטת עדין מדוע נקראים בשם חסידים? אך על-פי הנ"ל מוכן הדבר היטב, כי מה שהחסידים סתומים ואינם מתפשטים למטה הוא רק מחמת שעדין לא זכינו לתקן כלים כראוי בשביל קבלת החסידים ועל-כן אז אדרבא, וזהו עצם החסד מה שהחסידים סתומים למעלה ואין נשפע מהם למטה כי אם מעט דמעט כידוע, כי זה לטובה גדולה, כי מאחר שעדין אין כלים לקבל זהו חסד גדול שהם סתומים ואין נמשך מהם למטה כי אם מעט מאד כדי שלא יזיק רבוי השפע חס ושלום וכנ"ל.

ועל כן על-ידי מצות מילה שעל-ידי זה סותם עיניו מחיזו דהאי עלמא, שזהו בחינת העברת הערלה ונכלל באחד ואחר כך שב משם בבחינת רצוא ושוב, שזהו בחינת קריאת השם להתינוק, שהוא בחינת המשכת התורה וכנ"ל, שעל-ידי זה מתקנים הכלים לקבל שפע החסד, על-כן ממילא נמשכין

לקבל אור הזריחו של הרשימו מהבטול הנ"ל, כי כל בריאת האדם היה בגין דישתמודעין לה לדעת ולהכיר אותו יתברך. ועקר הידיעה ממנו יתברך נמשך על-ידי הבטול הנ"ל ברצוא ושוב שעל-ידי הרשימו הנ"ל מאירין להדעת כי ה' הוא האלקים וכלו טוב וכו' כנ"ל, וכמבאר בסוף התורה הנ"ל על מאמר חכמינו ז"ל (תענית לא): "עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים לעתיד לבא וכל אחד אחד מראה באצבעו ואומר: זה ה' קוינו לו' וכו', ומשם כל התורה נמשכת כנ"ל, ועקר כלל כל התורה והמצות הוא כדי לקדש הגוף שיהיה כלי מכשר לקבל אור הרשימו הנ"ל, כי כשהגוף פגום על-ידי איזה עברה חס ושלום, אזי אינו יכול לבטל עצמו כראוי ואפילו אם לפעמים מתגבר ביותר ומבטל עצמו הוא רק ברגע קלה מאד וגם אחר כך כשחוזר מהבטול אין הגוף יכול לקבל אור הרשימו מחמת פגמו ואזי חולף ועובר ממנו הרשימו מיד ושוכח בו יתברך חס ושלום, על-כן צונו ה' יתברך כל מצות התורה כדי לקדש גופנו על ידם, כדי שנוכל לקבל הרשימו הנ"ל ולקשרה בגופנו היטב ולזכר בו יתברך תמיד.

ועל-כן באמת עקר שלמות השגת אלקותו יתברך זוכין רק הצדיקים הגדולים שקדשו עצמן כראוי וסתמו ועצמו עיניהם מחזיו דהאי עלמא לגמרי והם נקיים

שוהין תשע שעות בתפלתן תורתן מתי נעשית ומלאכתן מתי נעשית? ותרצו: מתוך שהיו חסידים תורתן משתמרת ומלאכתן מתברכת' הינו כנ"ל, שמחמת שהיו שוהין שעה קדם התפלה שעל-ידי-זה זכו לבחינת בטול הנ"ל, שעל-ידי-זה עקר שלמות התפלה כנ"ל. וכן אחר התפלה שהו שעה אחת כדי להמשיך ולקשר היטב אור הרשימו בלבם שמשם נמשכת כל התורה ומשם תקון כל הכלים לקבל כל הברכות וכל ההשפעות, על-כן בודאי היתה תורתן משתמרת, כי משם נמשכת כל התורה כנ"ל. ועל-ידי-זה היתה מלאכתן מתברכת, כי משם נמשך כל ברכת השפע על-ידי תקון הכלים שנמשכין משם, שזהו בחינת "ויברך אתכם כאשר דבר" וכו' וכנ"ל. ועל-כן הם נקראים חסידים על שם החסד, כי רק הם יודעים איך להמשיך החסדים ולגלותם למטה מחמת שהם יודעים לתקן הכלים כראוי על-ידי הבטול שלהם ברצוא ושוב וכנ"ל:

הלכות עבדים

ט) וזה בחינת מצות מילת עבדים, כי העבד הוא קנין כספו על-כן מחיב למולו להעביר הערלה מקנין כספו, כי עקר מצות מילה להעביר הערלה מבשר קדש הוא כדי להעביר ולבטל אחיזת זהמת הנפש מהגוף כדי שיתקן הגוף ויהיה כלי מכשר ומוכן

כי הבטול הוא לבטל הגוף לגמרי שלא יהיה לו שום הרגשה כלל אפילו של ההכרחיות, עד שלא יגיע עפעפיו ולא יניד בשפתיו ולא יזוז בשום אבר, כמוכא. והעשייה והעבדות של כלל הל"ט מלאכות שכלם בחמדת הממון הם ההפך ממש מהבטול. ועל-כן צריכים לקדש ביותר הל"ט מלאכות שיהיה בבחינת מלאכת המשכן, (כמבאר במקום אחר) כדי לבטל מהם זהמת הנחש שנתאחז בהם ביותר כדי שלא ימנעוהו מלקשר הרשימו הנ"ל בלבם בעת ששב מהבטול שאז חוזר ומתגבר ביותר בחינת חיזיון דהאי עלמא כדרך שני אנשים הנלחמים זה בזה וכו'. וכמו שמבאר שם לענין התגברות היסורין חס ושלום עין שם. כי הכל אחד, כי חיזיון דהאי עלמא שהם הבלי עולם הזה ותאותיו הם עקר היסורין של הנפש ומהם באים כל היסורין של הגוף גם כן חס ושלום, על-כן צריכים למול את העבד שהוא קנין כספו כדי להעביר הערלה וזהמת הנחש מהעבד שהוא קנין כספו ששם עקר אחיזתו כנ"ל. כדי שיוכל לקבל אור הרשימו ולקשרה בלבם כשחוזר מהבטול שלא ימנעוהו הערלה והזהמא של עבדו קנין כספו, כי עקר אחיזת חיזיון דהאי עלמא זהמת הנחש הוא בהממון ששם עקר העבדות וכנ"ל. ועל-כן העבד חייב בכמה מצות וכל מצות שהאשה חייבת בהן העבד חייב בהן, כי צריך לקדש העבד שהוא קנין

וקדושים ופרושים ומבדלים מכל תאות עולם הזה אפילו של התר עד תכלית קצה אחרון ורק הם זוכין להשגות אלקות על-ידי הרשימו של הבטול כנ"ל, מחמת שגופם זך מאוד מאד לקבל אור הרשימו בשלמות כראוי וכנ"ל. אבל השם יתברך חמל עלינו ונתן לנו את התורה על-ידי משה שעל-ידי-זה יכול כל אחד לזכר בהשם יתברך על-ידי שיקים מצות התורה על כל פנים שעל-ידי-זה מתקדש גופו ויכול לקבל איזה התנוצצות מהזריחו של הרשימו הנ"ל. [ויעין מזה במקום אחר (עריבית ד אורח ז)] כפי מדרגתו, כפי קיומו את התורה:

וזה בחינת מצות מילה, שהיא מצוה ראשונה, שהוא להעביר הערלה, שהוא זהמת הנחש, כדי שיוכל לקשר בגופו אור הרשימו הנ"ל. וזהו בחינת מצות מילת עבדים שהם קנין כספו כדי להעביר הערלה וזהמת הנחש הנאחז בחיזיון דהאי עלמא מקנין כספו, כי עקר זהמת הנחש, שהוא חיזיון דהאי עלמא, נתאחז ביותר בהממון, כי הכסף יענה את הכל, ושם כלולים כל ההבליים והחמדות של הבלי עולם הזה, כי בהממון נאחזין כל הל"ט מלאכות שנמשכו מחטא אדם הראשון על-ידי עצת הנחש. ועל-כן שם עקר העשייה והעבדות שהם כלל כל הל"ט מלאכות. שהם ההפך מהבטול הנ"ל,

תקנו הכלים, כי עקר תקנו הכלים נעשים על-ידי שמקדשין הממון מאחיות זהמת הנחש הנאחז בהל"ט מלאכות, כי הכהנים עבודתם בבית-המקדש ובמשכן ששם עקר תקנו כל הל"ט מלאכות כמו שמבאר במקום אחר.

ועל-כן הם מכפרים כל העונות הבאים מזהמת הנחש ועקר כפרתם על-ידי הממון שמי שחטא צריך להביא מממונו וכספו קרבן כפי החטא. ועל-ידי-זה הכהן מכפר עליו מחמת שבבית-המקדש שם עקר הבטול ושם מאיר היטב אור הרשימו הנ"ל, כי קבלת זריחת אור הרשימו הנ"ל הוא כפי קדשת האדם והמקום והזמן, על-כן העבד שהוא קנין כספו של כהן יכול לאכל בתרומה וקדשים, כי עקר שלמות הכהן שיתקן הממון מזהמת הנחש עד שכל החפצים שבעולם שכלם כלולים בממון יוכלו לקבל אור הרשימו הנ"ל. שזה עקר התקנו וכנ"ל:

(יא) וזהו (דברים ו): "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך". שנסמך אחר פסוק "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", שזה עקר בחינת הבטול לבטל עצמו ולכלל באחדותו במסירת נפש על קדוש השם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (זוהר בלק קצה:). ואחר כך אומרים: "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך", שהוא

כספו במצות התורה ולטובתו ולמולו לשם עבדות כדי לבטל זהמת הנחש מקנין כספו ששם עקר אחיזתם וכנ"ל:

(י) ועל-כן כשנמול העבד של כהן מתר לאכל בתרומה ובחזה ושוק מה שישאל בעצמו אסור בו, כי ה' יתברך קדשנו במצותיו כדי שנוכל להכיר אותו על-ידי זריחת הרשימו הנ"ל שבשביל זה אנו צריכין לקדש אכילתנו שלא לאכל דברים האסורים שהם נבלות וטרפות ומינים טמאים שנאחז בהם זהמת הנחש ביותר, שעל-ידי אכילתם נפגם הגוף ואינו יכול לקבל אור הזריחה הנ"ל. וכשם שדברים טמאים אסורים מחמת זה, כמו כן להפך אסור עלינו גם כזה דברים קדושים שאסורים לאכל מחמת רבוי קדשתם, כגון תרומה וקדשים לזר שאסורם הוא כדי שלא יקבל החיות הנמשך על ידי האכילה בבחינת רבוי אור שגורם שבירת כלים חס ושלום, כי עקר המשכת אור הנ"ל הוא על-ידי תקנו הכלים וכנ"ל, על-כן אסור הזר לאכל תרומה וקדשים מחמת רבוי אור, כי אין כח למי שאינו כהן להמשיך ולקשר האור הנמשך על-ידי אכילת תרומה וקדשים, כי הוא אצלו בבחינת רבוי אור, אבל העבד שהוא קנין כספו של כהן, יכול לאכל תרומה וקדשים כמו רבו הכהן, כי הוא נכלל בו, מאחר שהוא כספו של כהן ששם עקר גמר

הממון (ברכות נד.), לקשר אור הרשימו בלבו ונפשו ומאדו שהוא ממונו, שכלול כל חמדת עולם הזה שיבטל הכל בשביל אהבת השם יתברך. כי עקר התקשרות אור הרשימו הוא כשמיטה ומקדש גם את ממונו מחיזו דהאי עלמא ששם עקר אחיות זהמת הנחש כנ"ל. ושם עקר תקון הכלים, כי עקר התהוות בחינת הכלים הוא בבחינת שמאל גבורות צמצומים כידוע, שזהו בחינת הממון, בחינת (משלי ג): "בשמאלה עשר" וכו'.

וזה בחינת קדשת שבת שהוא התכלית, בחינת עולם הבא שאז מתבטלין כל הל"ט מלאכות. ואז עקר שלמות הדעת לידע ממונו יתברך על ידי אור הרשימו הנ"ל מחמת שאז מתבטלין כל הל"ט מלאכות שבממון וכו"ל. ועל-כן מילה דוחה שבת, כי אי אפשר לקבל קדשת שבת, שהוא התכלית, כי אם על-ידי שמעבירין הערלה וכו' וכו"ל:

(יב) וזה (דברים י): "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה" וכו'. כי כל ספר משנה תורה הוא שמשה מוכיח את ישראל שיקימו את התורה ויקשרו אותה היטב בלבם שלא תשכח ותעבר מהם, הינו בחינה הנ"ל שיקשרו אור זריחת הרשימו הנ"ל שמשם כל התורה ולקשרה היטב בלבם על-ידי עסק התורה והמצות. ועל-כן חזר ושונה את כל ההתנוצצות אלקות אשר ראו בשעת

מתן תורה ובשעת קריעת ים-סוף וכו'. כמבאר בספרים הקודמים, כמו שכתוב ב"ואתחנן": "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים" וכו'. וכן חזר ושונה שם "כל מעשה ה' הגדול והנורא אשר עשה" במתן תורה שדבר עמהם פנים בפנים וכו' ואחר כך אמר 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד' שהוא מצות קריאת שמע בכל יום שמחייב כל אחד מישראל לומר קריאת שמע בכל יום במסירת נפש כדי לכלל באחד. ועל-כן סותמין עיניהם בשעת קריאת שמע כדי לכלל בהתכלית שהוא כלו אחד שאי אפשר להכליל שם כי אם על-ידי סתימת העינים היטב וכו"ל, ואחר כך אמר: "ואהבת" וכו' כנ"ל, וקשרתם לאות על ידך" וכו' וכל הפרשיות שאחריו שכלם מוכיחים לקיים את התורה כדי לקשר התנוצצות אלקותו יתברך בלבם וכו"ל. ולזה מקשר: "והיה עקב תשמעון" וכו'. 'עקב' בחינת רגליו, הינו כשתקשרו את התורה בלבבכם כל כך עד שתשמעו אותה בתוך העקבים והרגליו שהוא בחינת הממון שנקרא רגל, כמו שכתוב: "ואת כל היקום אשר ברגליהם". ודרשו רבותינו ז"ל (פסחים ק"ט): 'זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו, אז: "ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד" וכו'. כי אז יהיה לך כלים לקבל את החסד וכו"ל, כי עקר תקון הכלים נעשין לשמתקנין את הממון ששם כלל כל חמדת חייו

קדשת המקום שהוא ארץ-ישראל ועל-כן (כתובות קי): 'הדר בארץ-ישראל דומה כמי שיש לו אלוך', כי עקר התנוצצות אלקותו שנמשך מזריחת הרשימו הנ"ל הוא בארץ-ישראל. ועל-כן כל ספר דברים מדבר הרבה בשבח ארץ-ישראל, כי עקר קיום התורה שנמשך מהזריחה הנ"ל הוא בארץ-ישראל ועל-כן צריכין לסבל יסורין קדם שבאין לארץ-ישראל, כי הבטול הנ"ל שממש מאירה הרשימו הנ"ל בא על-ידי יסורין כנ"ל:

(יד) וזה: 'ושמר ה' לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך', 'ושמר' דיקא, הינו שישמר ה' יתברך את החסד שיהיה נמשך עלינו באופן שנוכל לקבלו שלא יזיק לנו חס ושלום רבוי החסד כנ"ל, ועל-כן אף-על-פי שכתב נשבע לאבותינו לעשות עמנו חסד, אף-על-פי-כן אי אפשר לקבלו כי אם על-ידי שיקים: 'והיה עקב תשמעון' כנ"ל, שנשמע כל משפטי התורה בתוך הרגלין בבחינת (תהלים נז): 'רגלי עמדה במישור', דהינו בתוך הממון שנקרא רגליו, דהינו שנהיה חזקים בקיום התורה והמצות עד שהממון לא יעביר אותנו חס ושלום מקיום התורה, כי שם בחמדת הממון, שם עקר החששא שלא ישכח את ה' יתברך על-ידי רבוי הממון, כמו שכתוב (דברים ח): 'וכסף וזהב ירבה לך ורם לבבך ושכחת את ה' וכו'.

דהאי עלמא וכנ"ל. ועל-כן קרא את התורה משפטים, כמו שכתוב: 'והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה' וכו'. כי משפט לשון יסורין, כמו שפרש רש"י בישעיה (לב, ז) שמשפט משמש שלש לשונות וכו'. כי עקר קבלת התורה הוא על-ידי יסורין שעל-ידי-זה סותמין עיניו מחיזו דהאי עלמא ונכללין באחד שעל-ידי-זה מקבלין משם משפטי התורה ועל-כן נקראת התורה משפט:

(יג) וזה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ה.) ששלושה דברים באים על-ידי יסורין והם: תורה וארץ-ישראל ועולם הבא. כי הכל אחד, כי עולם הבא הוא התכלית שאז יתקיים: 'ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד'. שיהיה כלו טוב, כלו אחד כנ"ל, שזה אי אפשר לזכות כי אם על-ידי יסורין שעל-ידי-זה סותמין עיניו מחיזו דהאי עלמא וכנ"ל. וזהו בחינת תורה, כי משם כל קבלת התורה מהרשימו של הבטול הנ"ל הבא על-ידי היסורין וכנ"ל. וזהו גם כן בחינת ארץ-ישראל, כי בארץ-ישראל שם עקר המקום המקדש שבו זוכין לבטל את עצמו כראוי ולהמשיך משם אור הרשימו הנ"ל לקשרה בלבו כראוי. כי לקבל תורה מזריחת הרשימו הנ"ל ולקשרה בלבו כראוי לזה צריכין לקדש הגוף על-ידי תורה ומצות וכפי קדשת הגוף כן זוכה לקשרה בלבו כנ"ל. וכמו כן צריכין

וכמו שכתוב (שם א): "וְדִי זֶהב", כמו שדרשו רבותינו ז"ל (ברכות לב.). אכל אם תזכה לשמע את משפטי התורה גם בבחינת עקבים ורגליו, דהינו בתוך הממון כנ"ל. ואז: "ושמר לך ה' את החסד". שלא ישלט בו זר באפן שלא יזיק לך רבוי החסד חס ושלוש, כי 'הבא לטהר מסייעין לו' (שבת קד.). ומאחר שאתה מחזק עצמך לזכור את ה' יתברך גם בתוך הממון, גם ה' יתברך ישמר לך החסד, דהינו שישפיע לך שפע החסד בשמירה גדולה באפן שלא יזיק לך כלל. בבחינת "יברכך ה'" - 'בממון'. "וישמרך" - 'מן המזיקין' (במדבר ו, כד ובספרי שם), שלא יזיקו לך המזיקי עלמא שלא יתאחזו בך על-ידי רבוי הממון חס ושלוש, ואז דיקא: "ואהבה וברכה והרבך וברוך פרי בטןך ופרי אדמתך" וכו'. כי ישפיע לך כל טוב, כי תוכל לקבל רבוי שפע החסד על-ידי תקון הכלים וכו"ל:

הלכות גרים

טו) וזה בחינת גרים שאי אפשר להגר לכנס בקדשת ישראל כי אם על-ידי מילה וטבילה ועל-ידי בית דין של שלשה דיקא (יבמות מו.), כי הגר שהיה מתחלה מהשבעים עממין שהם ההפך מהבטול הנ"ל, כי עקר הבטול אל אור האין סוף שהוא התכלית הוא על-ידי קדשת העינים

שסותמין עיניו מחיזו דהאי עלמא וכו' כנ"ל. ועל-כן אחר ששכין מהבטול נמשך משם התורה כנ"ל, שהיא כלולה משבעים פנים, כי כל השבעים פנים לתורה נמשכין מהבטול הנ"ל שעקרו על-ידי קדשת העינים כנ"ל. ועל-כן כל התורה כלולה בעינים כנ"ל. והעכו"ם הם ההפך מזה, כי הם בחינת שבעים אמות שהם ההפך משבעים פנים לתורה וכמבאר במקום אחר. ועל-כן העכו"ם כשבא להתגר אי אפשר לו לכנס בקדשת ישראל כי אם על-ידי מילה שצריך להעביר הערלה, שהיא זיהמת הנחש הנאחז בחיזו דהאי עלמא שצריך להעבירה ממנו על-ידי צער וכאב גדול שעל-ידי זה סותם עיניו בחזקה מחיזו דהאי עלמא ונכלל באחד שהוא התכלית ומשם נמשך עליו קדשת התורה והמצות שהוא קדשת ישראל שנמשך משם מבחינת הבטול הנ"ל. ועל-כן על-ידי זה הוא נכנס בקדשת ישראל, כי הוא יוצא מזהמת השבעים עממין שהם פגם העינים הנאחז בחיזו דהאי עלמא ונכנס בקדשת ישראל שהוא קדשת התורה שכלולה בשבעים פנים שנמשכת מהבטול הנ"ל שזכה לזה על-ידי מצות מילה כנ"ל:

טז) וזה בחינת טבילת הגר אחר המילה, כי המים מטהרין מכל הטמאות, כי המים של מקנה ישראל נמשכין מבחינת המים המבאין

כי אם על-ידי גדולי הצדיקים האמתיים, בחינת 'בחיני צדיקא' המבחרים שבצדיקים שהם בחינת בעלי השדה הנ"ל, שהם דיקא יכולין להביא את כל אחד אל התכלית וכנ"ל.

ואלו המים הם בחינת מימי המקנה הקדוש של ישראל שנאמר עליהם (ירמיה יד): "מקנה ישראל ה' מושיעו בעת צרה", מושיע ודאי שהוא דמקורא דמקנה בידה כמו שאיתא בתקונים (קמג:), כי הם נמשכין ממעיני הישועה הנ"ל, שהם מושיעין מכל הצרות בודאי כנ"ל, כי הם נמשכין ממקור המקנה הקדושה שהם מקור מים חיים הנמשכין מבחינת הבטול הנ"ל ששם מקור החיים בבחינת "כי עמד מקור חיים" וכו'. וזהו: "מקנה ישראל ה'", כי בהמקנה נכללין באלקותו יתברך בה' אחד ששם כלו טוב שמשם כל הישועות כנ"ל. ומשם כל הסהרות לכל הטמאות שנמשכין מחיזו דהאי עלמא שכלן נתבטלין על-ידי שנכללין ונתעלמין בכל גופו מראש ועד עקב בתוך מימי המקנה שנמשכין ממעיני הישועה הנ"ל שנובעין מהזריחה של הבטול הנ"ל. ושם נטהר הגר מזהמת השבעים עכ"ס ונכלל בקדשת ישראל שהוא קדשת התורה והמצות שנכללין בשבעים פנים וכנ"ל.

בהתורה הנ"ל שהם מימי התורה הנמשכין מהזריחה של הרשימו של הבטול הנ"ל שהם מכבין צמאון הנפש, שהם היסורין הרוצים להתגבר ביתר חס ושלום, כששכין מהבטול, כמבאר שם היטב עין שם. שזהו בחינת (ישעיה נה): "הוי כל צמא לכו למים" וכו' עין שם.

וזה בחינת (ישעיה יב): "ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה". כי משם מבחינת הבטול הנ"ל שהוא התכלית, שהוא כלו אחד כלו טוב, משם נמשכין כל מעיני הישועה, כי שם כלו טוב, על-כן משם נמשכין כל מעינות הישועה מכל הצרות שבעולם ומאלו המעיני הישועה מקבלין המים בששון, 'בששון' דיקא. כי הכלי לקבל המים משם שהיא בחינת התורה היא השמחה שהיא הכלי לשאב המים על ידה, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. וזהו: "ושאבתם מים בששון", הינו עם הששון תשאבו המים, כי הששון והשמחה היא הכלי לשאב המים על ידה ממעיני הישועה שנמשכין מהזריחה של הבטול הנ"ל. וזה שתרגם על פסוק זה: 'ותקבלון אולפן חדת מבחירי צדיקא'. כי כל החדושי תורה האמתיים שהם אולפן חדת נמשכין משם כנ"ל. וזה מבחירי צדיקא, כי אי אפשר לבא אל התכלית הנ"ל ולשאב משם אולפן חדת בחינת חדושי תורה האמתיים

ועל-כן שעור מקנה ארבעים סאה כנגד ארבעים יום שבהם נתנה התורה שנמשכת מהזריחה של הבטול הנ"ל שצריכה לעבר ולילך דרך ארבעים יום עד שתצטיר באותיות ודבורים שהם בחינת כלים כדי שנוכל לקבלה בזה העולם. וזה בחינת ארבעים סאה של המקנה, כי משם נמשך המקנה כנ"ל:

(יז) ועל-כן אי אפשר להגר להתגיר כי אם על-ידי בית דין של שלשה, כי אי אפשר לצאת מהזהמא דהאי עזמא ולכנס בקדשת ישראל כי אם על-ידי צדיקי הדור הנ"ל שהם בחינת 'בחיי צדיקא', שהם בחינת בעלי השדה הנ"ל, שרק על ידה באין אל התכלית הנ"ל.

ועל-כן הגר שבא להתגיר ולצאת מטמאת השבעים עכו"ם ולכנס בקדשת ישראל, בקדשת השבעים פנים לתורה שנמשך מהבטול הנ"ל, אי אפשר לו כי אם על-ידי בית דין של שלשה, כי בכל מקום שיש שלשה דינים הם מקבלים ויונקים ידיעת התורה ממשוה רבינו עליו השלום, שהוא כלל התורה והוא עקר בחינת בעל השדה הנ"ל שהוא מביא את כל ישראל אל התכלית על-ידי התורה שנתן לנו על-ידי עצם נפלאות הבטול שלו שעלה למרום ושהה שם שלש פעמים ארבעים יום לחם לא אכל וכו'. עד שזכה להמשיך משם כל התורה כלה לחיותנו כהיום

הזה וכל הדינים שבעולם צריכין לקבל ממנו, כי עקר הדינים הם סמוכין, שצריכין שיהיו סמוכין מהרבי שלהם שסמך שהוא נסמך מרבו ורבו מרבו עד משה רבינו עליו השלום. ועל-כן הדין נקרא אלקים, כי הוא מקבל ממשוה רבינו שמביא כל ישראל אל התכלית, ובפרט הצדיקים אמתיים שהם השופטים והדינים אמתיים שבכל דור, שמשפיע עליהם דעתו הקדושה לכלל באלקותו יתברך על-ידי הבטול הנ"ל ברצוא ושוב שמשם מקבלים דעת התורה לשפט צדק. ועל-כן נקראים אלקים, כי נכללין באלקותו יתברך על-ידי הבטול הנ"ל. ועל-כן אי אפשר להגר להתגיר ולכנס בקדשת התורה שהיא על-ידי בחינת הבטול הנ"ל כנ"ל. כי אם על-ידי השלשה דינים שמקבלין כח מהצדיקי אמת הנ"ל שהם בחינת משה שעל-ידי זה זוכין לבא אל התכלית שעל-ידי זה מתגירין הגרים ונכנסין בקדשת ישראל וכנ"ל:

ועל-כן הם שלשה דינים, כי כשמשמיכין התורה מהרשימו הנ"ל שהוא על-ידי הכלים שעושין לקבל אור הזריחה הנ"ל ואלו הכלים הם בחינת העשרה תקונין, שהם בחינת עשר ספירות, שהם כלל כל הכלים הקדושים שכלם כלולים בשלש קוין שהם, חסד ודין ורחמים, שהם בחינת שלשה אבות שבהם כלולים כל העשר תקונין שהם עתיקא סתימאה כידוע.

בית-המקדש הוא על מה שנתרחקנו מעל אבינו שבשמים כל כך ואין אנו יכולין לבטל עצמנו ולהסתפל על התכלית מגדל החרבן, כי עקר הבטול הנ"ל כראוי זוכין בבית-המקדש שהוא גאון עזנו מחמד עינינו. וכמו שפתיב (מלכים א ט): "והיו עיני ולבי שם".

כי בענין הבטול הנ"ל יש כמה בחינות באדם ובזמן ובמקום, כי כל מה שגוף האדם קדוש וטהור ביותר פן יכול לבטל עצמו ביותר ולשאב מימי התורה משם, כי יש לו כלים ראויים לקבל וכן יש זמן שמסגל ביותר לבחינת בטול הנ"ל שהוא זמנים המקדשים שהם כל הימים טובים ובראשם שבת שהוא מעין עולם הבא ששם עקר הבטול, כמבאר בסוף התורה שהבטול הנ"ל, שהוא בחינת עולם הבא, בחינת מה שאמר רבותינו ז"ל (תענית לא): 'עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים לעתיד לבא וכל אחד מראה באצבעו' וכו', עין שם והבן היטב. כי התנוצצות הבטול הנ"ל אי אפשר לבאר בכתב ולא בעל פה כי אם לכל חד כפום מה דמשער בלביה.

וכן יש שנויים במקום. וזהו בחינת גדל מעלת קדשת ארץ-ישראל, כי שם המקום המקדש שיכולין שם לבטל עצמו באור אין סוף ולהמשיך אלקותו יתברך על עצמו על-ידי התורה שממשיכין משם בכל פעם

וזה בחינת מאמר אליהו ז"ל ששם מבאר ומוכרן למשכיל כל ענין הבטול הנ"ל ובחינת הכלים לקבל האור הנעשין על-ידי בחינת רצוא ושוב הנ"ל, כמו שאיתא שם, 'אנת הוא חד ולא בחושבן אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא דכל סתימין לית מחשבה תפיסא בך כלל'. וזהו בחינת בטול הנ"ל ששם כלו אחד ושם הכל סתום ונעלם ולית מחשבה תפיסא תמן כלל. וזהו בחינת רצוא, שהוא בחינת בטול הנ"ל. ואחר כך מתחיל לדבר מבחינת ושוב שהוא, מה שאיתא: 'אנת הוא דאפיקת עשר תקונין וקרינן להון עתיקא סתימאה' וכו'. ומבאר והולך שכל העתיקא סתימאה כלולין בשלשה, חד אריך וחד קצר וחד בינוני, שהם בחינת השלשה קנין, חסד, דין, ורחמים, כמובא. וזה בחינת השלשה דינים הנ"ל. ועל-כן התורה משלשת בכל בחינותיה, כמו שאיתא (שבת פח): 'ברוך רחמנא דיהיב לן אורין תליתאה על-ידי תליתאה לעם תליתאה' וכו'. כי כל התורה נמשכת מהשימו הנ"ל שצריכין לשאב המים משם על-ידי הכלים שהם כלולים בשלש כנ"ל:

יח) וזה בחינת בין המצרים שאז מתאבלין על חרבן בית-המקדש ואחר כך מתנחמין בשבע דנחמתא שקורין משבת נחמו עד ראש השנה, כי עקר האבלות והבכיה על חרבן

ועל-כן אין תורה כתורת ארץ-ישראל (בראשית רבה טז), 'וכל הדר בארץ-ישראל דומה כמי שיש לו אלוך' וכו' (כתובות קי.), כי שם דיקא זוכין להמשיך על עצמו אלקותו יתברך על-ידי הבטול הנ"ל.

ועקר קדשת ארץ-ישראל הוא הבית-המקדש ששם הוא בית קדשי קדשים ששם נקדח האבן שתיה שדרך שם מתבטלין בהיחיד קדמון שבא העולם יש מאין המחלט שהתחלת בריאתו מנקדח האבן שתיה, כמו שכתוב (תהלים א): "מציון מכלל יפי אלקים הופיע". וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (יזמא נד.), ובעונותינו הרבים נחרב בית מקדשנו מחמד עינינו וגלינו מארצנו וכו' ואין אנו יכולין לעלות ולראות ולהשתחוות בבית בחירתנו וכו' להתבטל ולהכלל שם באחדותו יתברך, שזהו עקר מצות עלית רגלים לבית-המקדש לראות ולראות את פני ה' וכו'. ועל זה צריכין לבכות ולהתאבל מאד, כי "שבת משוש לבנו נהפך לאבל מחולנו", 'מחולנו' דיקא בחינת המחול הנ"ל שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לצדיקים לעתיד לבא, שהוא בחינת הבטול הנ"ל, שמשם היינו זוכים בבית-המקדש להמשיך על עצמנו בחינת בטול גם בזה העולם, ומשם עקר השמחה והמשוש. ובעונותינו הרבים על-ידי החרבן שבת משוש לבנו נהפך וכו',

כי ערכה כל שמחה, כי עתה קשה מאד מאד לבטל עצמנו מחמת תקף הסטרא אחרא שהתפשטה בעולם מאד המבלבלת מאד ראות העין בחיזיון דהאי עלמא, ואינה מנחת להסתכל על התכלית שהוא כלו טוב, שזה עקר היסורין ומרירות והצרה של הגלות ונכמו שמבאר במקום אחר בסימן ר"ן.

ועל-כן צריכין לבכות מאד ועקר הבכיה הוא על שרפת התורה שנמסרו רזיה לחיצונים ואין אנו יכולים להמשיך תורה מהבטול הנ"ל מחמת שהעולם מבלבל מאד מאד בתאוות והבלי עולם הזה. וזה (איכה א): "על אלה אני בוכיה עיני עיני ירדה מים כי רחק ממני מנחם" וכו'. 'רחק' דיקא, כי התכלית שמשם כל הנחמות רחק ממנו מאד מחמת גדל החרבן ועל-כן צריכין לבכות הרבה ועל-ידי הבכיה דוחין הדמעות לחוץ שהם חלקי הראות, נפמובא בדבריו ז"ל (כמה פעמים). ועל-ידי זה דוחין ומגרשין הראות של חיזיון דהאי עלמא שהם גרמו החרבן שעל זה אנו בוכין ומתודין שאנחנו גרמנו כל זה בעונותינו שהלכנו אחר עינינו. ומאחר שאנו בוכין על זה אנו מגרשין על-ידי הדמעות את חלקי הראות שנטו אחר חיזיון דהאי עלמא וצריכין לבכות כל כך עד שמתוך גדל הצער והמרירות הכאב שירגיש מגדל החרבן שגרם בעונותיו שמעכבין

ושוב שעל-ידי זה יזכה להכיר ולידע אותו ותברך שכל הבריאה היתה בשביל זה בגין די שתמודעין ליה, כמו שאיתא בזהר הקדוש (בא מב). אבל חיוז דהאי עלמא משתטח כנגד עיני האדם ואינה מנחת אותו להתבטל ובשביל זה באים כל היסורין על האדם בזה העולם שהוא מלא יסורים והכל כדי שעל-ידי היסורים יברח אל התכלית כנ"ל, אבל אפילו מי שזוכה לאיזה בחינת בטול מתגברים עליו המונעים והיסורים אחר כך ביותר כנ"ל, כדרך שני אנשים הנלחמים זה עם זה וכו', כמבאר שם בהתורה הנ"ל, ועקר הנחמה על-ידי התורה שממשיכין משם כנ"ל, אבל לאו כל אדם זוכה לזה וכמוכן שם שמביא הפסוק "אשרי הגבר" וכו', אשרי ודאי, כי לאו כל אדם זוכה לזה.

ועל-כן עקר התקון על-ידי הצדיק שיכול להביא את כל אחד אל התכלית כנ"ל, כי הוא ממשיך בכל פעם תורה נפלאה בחינת אולפן חדת הנ"ל, על-ידי גדל עצם היסורין שמקבל על עצמו בכל פעם בשביל ישראל עד שממשיך בכל פעם חדושי תורה נפלאים כאלה עד שמאיר בלב כל אחד אפילו בהפחות שבפחותים איזה התנוצצות וזריחות מהרשימו של הבטול עד שיכול גם הפחות

הבנין שנחשב כאלו החריבו, כמו שאמרו רבותינו ו"ל, עד שיבא על-ידי זה לבחינת בטול הנ"ל בבחינת (איכה ג): "עיני נגרה ולא תדמה מאין הפוגות עד יסקיף וירא ה' משמים", כי כשותם עיניו כנ"ל, ומסתכל רק על התכלית כנ"ל, כמו כן הקדוש ברוך הוא משקיף ומשגיח עליו מלמעלה בבחינת מה שאמרו רבותינו ו"ל (חגיגה ב) לענין העולים לרגל כדרך שהוא בא לראות כך הוא בא לראות'.

ועל כן על-ידי האבלות והצער שעל-ידי זה בא לבטול הנ"ל, על-ידי זה בא לשמחה בבחינת (ישעיה סו): "שישו אתה משוב כל המתאבלים עליה", וכמו שאמרו רבותינו ו"ל (תענית לו), והשמחה הוא כלי לקבלת התורה משם שזה עקר הנחמה בבחינת (תהלים קיט, ג): "זאת נחמתי בעיניי" וכו'. והעקר הוא על-ידי צדיקי הדור האמתיים שיונקים מבעל השדה הנ"ל שיכול להביא הכל אל התכלית שהם עקר נחמות ישראל בבחינת (בראשית ה): "זה ינחמנו ממעשינו" וכו'.

יט) כי יש בענין זה מלחמה גדולה ועצומה שהוא בחינת כלל המלחמה שיש להאדם בזה העולם, כי האדם לא נברא כי אם בשביל זה כדי שיכלל באחדותו ותברך ברצוא

הנחמה, כי שם כלו טוב כלו אחד
והכל מתהפך לטובה שם.

וזהו: "מי את ותיראי מאנוש ימות"
וכו'. כי עקר הנחמה

מהיסורים והצרות הוא התורה
שממשיכין מהזריחה הנ"ל, אבל
צריכין לזה התגברות גדול, כי לאו
כל אדם זוכה לזה כנ"ל, כי ברב בני
אדם מתגברין היסורין והמונעים
אחר כך כל כך עד שמבלבלים אותו
ביותר ויותר עד שיש שמתרחקים
ביותר על-ידי היסורין, כמו שכתוב
(משלי י'): "ומחתה לפעלי און". כמו

שפרש רש"י שם וכמו שכתוב (ישעיה
א): "על מה תפנו עוד תוסיפו סרה"
וכו'. אבל עקר הבלבול נמשך רק
מבני אדם המונעים שהם מדיחים
בדבריהם הרעים מן האמת
ועל-ידי-זה אין מועילים גם היסורים
לשוב על ידם לה' יתברך וכמו שכתב

אדמו"ר ז"ל (שיחות הר"ן פ-פא), שבני
אדם הם מונעים גדולים יותר מהיצר
הרע בעצמו, עין שם. וזה מה דאיתא
בכל הספרים^י שהיסורים מהבעל
בחירה שהוא האדם קשה מהכל, כי
מכל היסורים יכולים לנחם את עצמם
על-ידי שמסתכלין על התכלית
ברצוא ושוב עד שזוכין להמשיך
תורה משם שהיא עקר הנחמה
ואפילו שאינו בר הכי הוא מתנחם
על-ידי רבו הצדיק וחבריו הגדולים

לבטל עצמו ברצוא ושוב, עד
שיתנוצץ ויזרח גם בדעתו התנוצצות
אלקותו יתברך וגדלת התורה
והצדיקים, וזה עקר הנחמה מכל
הצרות. ועל-ידי-זה יכול להתחזק את
עצמו גם הוא כנגד כל חיזו דהאי
עלמא המשתטחים לפניו בכל עת
ביותר ויותר, כמו שאמרו רבותינו
ז"ל (סוכה נב): 'כל הגדול מחברו יצרו
גדול ממנו' וכו' ובכל יום ויום יצרו
של אדם מתגבר עליו ואלמלא
הקדוש ברוך הוא עוזרו' וכו'. ועקר
העזר והישועה הוא על-ידי צדיקי
אמת הנ"ל שהם בחינת "מעין
הישועה", בחינת (אבות ו): 'מעין
המתגבר ונהר שאינו פוסק' שהם
עוזרים בכל עת על-ידי נפלאות
חדושי תורתם נגד כל הקמים
ומשתטחים עליהם מכל צד בגשמיות
ורוחניות:

כ) וזה (ישעיה נא): "אנכי אגכי הוא
מנחמכם מי את ותיראי מאנוש
ימות" וכו'. כי עקר הנחמה הוא
אנכי אגכי שהוא ה' יתברך בעצמו
ששם נכללין בעת הבטול. והצדיק
בגדל כחו ממשיך התנוצצות אלקותו
גם עלינו בחשכת הגלות המר הנה
עד ששומעין ומרגישין בלב נעימת
אמתתו כל חד כפום מה דמשער
בלבה, שזהו בחינת "אנכי אגכי"
שהוא ה' יתברך בעצמו שהוא עקר

את ותיראי מאנוש ימות" וכו'. "כי כל הבשר חציר" וכו' "ודבר אלקיניו יקום לעולם". וכל זה אי אפשר לבאר בכתב וכן"ל:

כא) וזהו (דברים כ): "שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על איביכם אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תערצו מפניהם" וכו'. ודרשו רבותינו ז"ל (סוטה מב): 'אפילו אין בכם אלא זכות שמע ישראל' וכו', הינו כנ"ל, כי עקר הפחד מפני השונא הן אדם שהוא בעל בחירה הוא רק מחמת שיש לו כח להטות חס ושלום, דעת האדם מן האמת ועל ידי זה יפל בידו חס ושלום, אבל מי שהוא חזק בהאמת ומסתפל תמיד בכל עת על התכלית הנצחית עד שאין שום אדם יכול להטותו מן האמת לאמתו הוא אינו מתירא משום אדם שבעולם, כמו שכתוב (תהלים קיח): 'ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם'.

בי באמת על-פי פשוטו קשה להבין ענין זה מה שאמרו רבותינו ז"ל שמבעל בחירה קשה להנצל יותר מחיות רעות. וכמבאר בזהר הקדוש פ' רשת וישב באריכות ענין זה (בדף קפה). ומביא שם: 'מכאן אמרו יפיל בר נש גרמה לאש או לגובא דנחשין ועקרבין ולא יתמסר בידה דשנאוי' וכו'. 'אבל כיון דיתמסר בידא דשנאוי ועירין אנן דיכלין לאשתוקא' וכו' ולכאורה אינו מובן כלל הלא לפי הדעת הפשוט נראה

ממנו שמאירין בו דברי אמת הנמשכין מבחינת הפטול הנ"ל שעל ידי זה יכולין הכל להתנחם ולהושע מכל הצרות, כי הצדיק הוא בחינת "מעייני הישועה" שיכול להושיע תמיד בכל מה שעובר על האדם וכן"ל, אבל עקר הצרה ביותר חס ושלום, הוא על ידי בני אדם כשהם קמים כנגד מי שרוצה למלט על נפשו ולברח אל התכלית וכשהם עומדים כנגדו בכמה מיני מניעות והסתות ופתויים ובכמה וכמה מיני ליצנות ודברי חלקלקות וכו' זה קשה ביותר מן הכל.

אבל כשהוא חזק בדעתו ויודע האמת לאמתו אינו מתירא גם מבני אדם כלל, כמו שכתוב (תהלים קיח): 'ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם'. וזהו: "אנכי אנכי הוא מנחמכם מי את ותיראי מאנוש ימות" וכו'. 'מי את' דיקא בחינת פטול הנ"ל עד שלא תדע מעצמך כלל מי את והבן. וזהו: "מי את ותיראי מאנוש ימות". כי מאחר שאתה מכון רק בשביל התכלית הנצחית איך יוכל למנועך שום אדם המוכן למיתה אשר ימיי כצל עובר, כי עקר היסורין שיש מבני אדם ביותר הוא מחמת שהם יכולים לבלבל דעת האדם לדחותו מן האמת חס ושלום, אבל מי שמכון דעתו אל התכלית באמת לאמתו וכן"ל, אזי ה' יתברך מנחם אותו בבחינת "אנכי אנכי הוא מנחמכם מי

וקטרג עליו כל כך עד שנתן לו רשות להכותו בגופו ב'סורין' קשים בשחין רע וכו' אף-על-פי-כן בתחלה עמד בנפיון קצת, כמו שכתוב (שם ב): "בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו", אבל אחר כך התגרה בו הבעל דבר כל כך עד שהסיתו על-ידי תקף הסורים עד שהטיח דברים כלפי מעלה. וזה שכתוב (שם א): "אחרי כן פתח איוב את פיהו". 'אחרי כן' דיקא, היינו אחר ששב מהבטול כמה פעמים שבכל פעם התגברו עליו הסורים ביותר וכמו כן התגרה בו השטן המסית ביותר עד שלא עמד בנפיון ופתח את פיו וכו'.

ובשביל זה הסורים שיש מבני אדם השונאים קשים ביותר משאר כל מיני סורים כנ"ל, כי שם המלחמה חזקה ביותר, כי בשאר מיני סורים ומניעות אף-על-פי שהוא מלחמה גדולה, אף-על-פי-כן יכול לחזק דעתו ולהסתכל על התכלית פעם אחר פעם עד שיזכה להמשיך חדושי תורה בכל פעם לנחם עצמו עד שיבטל הסורין, כי בזה בעצמו שמנחם עצמו על הסורין על-ידי-זה יזכה לדחותם ולפטרם לגמרי, כי הנמשך אחר הצער, הצער נמשך אחריו חס ושלום", ולהפך להפך. ואפילו מי שאינו בר הכי להמשיך חדושי תורה בעצמו יכול לנחם עצמו

שאירות ונחשים הם מועדין יותר להזיק מאדם ואם האדם בטוח בה' יתברך שיעשה לו נס ויצילהו מגב אריות, מכל שכן שיבטח בה' יתברך שיעצלהו מבני אדם שאין מזיקים כל כך כמו אריות ונמרים? אף עקר הפחד מבני אדם הוא מחמת ענין הנ"ל, כי לברח מהסורים אי אפשר כי אם על-ידי שמסתכלין על התכלית וכנ"ל, אבל אחר כך מתגברין הסורים ביותר ומתנחמין על-ידי התורה ששואבין משם כנ"ל, אבל יש בענין זה מלחמה גדולה כנ"ל, כי לפעמים מתגברים חס ושלום, הסורים פעם אחר פעם כמה פעמים עד שקשה לו לעמד בנפיון לקבל הכל באהבה כראוי ולדע ולהאמין שהכל לטובתו הנצחית וכמו כן הוא בכל עניני המניעות והבלבולים שיש להאדם מעבודת הבורא יתברך, שזה עקר יסורי האדם וכשמתגבר עליהם לפעמים על-ידי שמסתכל על התכלית, אבל אחר כך מתגברים עוד יותר ויותר וכן בכל פעם וכנ"ל.

ובזה נכשל איוב כשבאו עליו הסורים שאף על פי שבתחלה עמד בנפיון לשנולקח כל עשירותו ובניו וכו' רחמנא לצלן, כמו שאמר (איוב א): "יהי שם ה' מברך בכל זאת לא חטא איוב" וכו' ואפילו אחר כך כשהתגבר עליו השטן ביותר

כב) וזה שכתוב בדניאל ו: "והיית אבן חדה ושמת על פס גבא וגו' די לא תשנא צבו בדניאל". ופרש רש"י שם: אם נגזר על הים שיקרע לבני ישראל ועל האש וכו' ועל האריות מהזיק לדניאל לא התנה על זריקת אבן וזין שלא יזיק באדם, כי מכן אדם קשה ביותר להנצל מחמת הנ"ל, כי שונאי דניאל עקר שנאתם היתה שרצו להטותו מה' יתברך למנועו מהתפלה, כמו שכתוב שם.

ועל כן אם היו השונאים בעצמם עושים לו יסורים באכנים וחצים היה קשה ביותר להנצל וכנ"ל, ועל-פי זה יתפרש (דניאל ו): "די לא תשנא צבו בדניאל", הינו שלא ישתנה הרצון חס ושלום, בדניאל עצמו שלא יטו דעתו ורצונו חס ושלום, מן האמת וישלטו בו על-ידי-זה חס ושלום, וכמו שפרש רש"י על פסוק (תהלים ה): "למען שוררי הישר לפני דרכך". ופרש רש"י: למען 'שוררי', עויני המצפים שאבגד בך ותעזבני וכו' עין שם, הינו כנ"ל.

וגם איוב שלא עמד בנסיון ביסורי גופו היה גם כן העקר מחמת מין האדם, דהינו אשתו שהסיתה אותו לזה, כמו שכתוב שם ובתחלה לא שמע אליה והשיב לה (איוב ב): "כדבר אחת הנבלות תדברי גם את הטוב נקבל" וכו'. והינו מאחר שהכל מאת האלקים אנו מחייבים לקבל הכל

על-ידי חדושי תורה שכבר קבל מרבו שיתחדשו אצלו וירגיש נעימות מתקוותם מחדש שגם זה בכלל חדושי תורה כנ"ל.

אבל כשעומדים על האדם שונאים בני אדם חס ושלום, ועושים לו יסורים ורוצים להטותו מדרך האמת אז קשה מאד להנצל מחמת שאז קשה מאד שישאר חזק בדעתו להתחזק בהאמת, כי חיות רעות וכיוצא כשקמים על האדם הם עושים רק את שלהם שרוצים להזיק חס ושלום, אבל אינם מדברים דברי ליצנות וחללקות וכו' לדחותו מה' יתברך, אבל בני אדם השונאים עומדים על האדם ליסרו חס ושלום, ומדברים דברי ליצנות וכפירות, כמו שכתוב (תהלים מב): "ברצח בעצמותי חרפוני צורכי באמרם אלי כל היום איה אלקיך" וכו'. וכן בכמה פסוקים ואז קשה מאד להתחזק לשאר קים באמונתו ובאמתתו. ועל-כן קשה מאד להנצל מהם, כי הם יכולים לדחות דעתו ולהטותו עד שלא יוכל להסתפל על התכלית באמת כראוי ועל-ידי-זה יפל בידם חס ושלום, כי אי אפשר להנצל משום יסורין כי אם על-ידי הסתכלות על התכלית וכשיש יסורים משונאים קשה ביותר להסתפל על התכלית, כי דברי מרמות שלהם מונעים ביותר מן הכל ומחמת זה בעצמו הם יכולים להזיק יותר מחיות רעות חס ושלום, כנ"ל:

עין שם וכו', הינו כנ"ל, שקשר עצמו באמונת היחוד ונכלל באחדותו יתברך בבחינת בטול הנ"ל ועל-ידי-זה נצח את גלית שפל מלחמתו נגד ישראל היה לדחותם חס ושלום מאמונה הקדושה, כמו שכתוב (שמואל א' יז): "ויתיצב ארבעים יום". לבטלם מקריאת שמע, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סוטה מב:).

ועל-כן היה באמת קשה מאד להנצל ממנו, כי מבעל בחירה קשה מאד להנצל עד שאפילו שאול המלך וכל גבורי ישראל היו מתיראים ממנו, אבל דוד המלך היה גבור כל כך עד שהיה חזק בדעתו שאפילו אם יעמד גלית כנגדו בכל תקף גבורתו הרעה ובכל מיני כלי זין אף-על-פי-כן לא יפל בדעתו ויהיה חזק בענין הבטול הנ"ל על-כן חגר מתניו להלחם כנגדו בשם ה' עד שנצחו והפילו תחתיו באמת על-ידי-זה וכנ"ל.

וזה שאיתא בזהר הנ"ל: 'אבל כיון דיתמסר בידי דשנאוי זעירין אנון דיכלין לאשתובא' עין שם. נמצא, שמבאר שם שנמצאים בעלי כח שיכולים להנצל גם משונאים בני אדם רק שזעירין אנון, כי בודאי בעל כח כמו דוד המלך יכול להנצל גם משונא בעל בחירה וכנ"ל, מאחר שהוא חזק בדעתו כנ"ל, וכן כל מי שגלוה ונסמך על צדיק בעל כח כזה אינו מתירא משום שונא בעולם, כי כמו שדוד הציל אז בכחו את כל

טוב ורע חס ושלום, כי באמת אין שום רע כלל, כי הכל לטובה נצחית, אבל אחר כך מגדל היסורים פעלו בו דברים הרעים עד שנסת' לדבריה והטיח דברים, כי בני אדם הם עקר המונעים ביותר מהכל כנ"ל. ומחמת זה בעצמו קשה ביותר להנצל מהם אם לא כשהוא חזק בדעתו מאד שלא יוכלו להטותו בשום אופן מן האמת אז בודאי יתגבר עליהם וכנ"ל:

כג) וזה "שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על איביכם". הינו מאחר שיש בכם זכות שמע ישראל, דהינו אמונת היחוד שהוא בחינת הבטול הנ"ל שוב: "אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תערצו" וכו'. כי בודאי הבחירה חפשית ומי שהוא חזק בדעתו להסתכל תמיד על התכלית האמתית ולזכר באחדותו יתברך, שזהו בחינת "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" בודאי אין לו עוד להתירא משום אויב ושונא, כי כלם יכרעו ויפלו לפניו מאחר שהוא חזק בדעתו להסתכל על התכלית אמתית אף-על-פי שהשונא עומד כנגדו להטותו מזה חס ושלום, וכמו שאמר דוד לגלית (שמואל א' יז): "אתה בא אלי בתרב ובחנית וכו' ואני בא אליך בשם ה' אלקי מערכת ישראל אשר חרפת" וכו'. הינו כנ"ל. וכמו שאיתא בזהר הקדוש (עקב דף ערב.) שהחמשה חלקי אבנים שלקח דוד הם חמש תבות שמע ישראל וכו' וכללם באחד

דניאל' וכו', עין שם היטב וכל מה שכתב קדם לזה באות שלפניו עין שם היטב. כי שני המאמרים שבשני האותיות א"ב הם קשורים ומחברים זה בזה כמבאר למבין. כי באמת אין שום טבע, כי הטבע בעצמה היא השגחה, כמו שמבאר בסוף סימן י"ז בלקוטי תנינא, כי ה' יתברך מחיה ומקים כל דבר בחכמתו שהוא החיות של כל דבר, כמו שכתוב (קהלת ו): "החכמה תחיה". וכמו שכתוב (משלי א): "ה' בחכמה יסד ארץ כונן שממים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו" וכו'.

וזה שכתב רבינו ז"ל באות ה"ל: כי הטבע מתנהגת בידיעה והיא תחת יד הידיעה, הינו כי עקר חיות וקיום והנהגת הטבע של כל דבר הוא על-ידי הידיעה שהוא חכמה ודעת הבורא יתברך שמנהיג כל דבר בחכמתו, כמו שכתוב (תהלים קד): "כלם בחכמה עשית". וכנ"ל. והצדיק האמת כמו דניאל שכל רז לא אגיס לה הוא נכלל עם דעתו בדעת הבורא יתברך, כי זהו שלמות הצדיקים הגדולים בני עליה שהם מבטלין עצמן בכל עת עד שנכללים בדעתו יתברך, ועל-ידי-זה הם יודעים טבע של כל דבר, הינו שיודעים עצם חיותו של הטבע של אותו הדבר שזה הדעת מחיה ומקים ומנהיג אותו הדבר ואזי בודאי כפי ידיעתו זאת פן נמסר ונשתעבד העולם תחתיו. וזה שכתוב בדניאל (י, כג): "אלהי שלח

ישראל, כמו כן הוא בכל דור ודור שהצדיק האמת שהוא בעל כח גדול יכול להציל את כל הנלוים אליו באמת מכל שונאיהם ורודפיהם, כי אין ה' יתברך שולח על שום אדם מניעות שלא יוכל לעמד בהם, כמבאר בדברינו כמה פעמים, וכן מפרש בירמיה סימן כ': "כי שמעתי דבת רבים וכו'. כל אנוש שלמי שמרי צלעי אולי יפתה ונוכלה לו ונקחה נקמתנו ממנו". נמצא מפרש, שעקר צעקת ירמיה על שהם מצפים עליו אולי יפתה ונוכלה לו וכו', הינו כנ"ל:

(כד) ולבאר הענין יותר, כי כל היסורין שיש לאדם חס ושלום, הכל הוא מחמת חסרון הדעת, דהינו על-ידי שאינו יודע בכל עת ורגע שהכל בהשגחה פרטית ותולה בטבע, כמו שכתב אדמו"ר ז"ל בסימן ר"ן. מאמר רבותינו ז"ל (ברכות נט.) 'בשעה שהקדוש ברוך הוא זוכר את בניו וכו', כי מי שיודע בדעת שלם שהכל מאתו יתברך אין לו שום יסורים, כי יודע שבודאי הכל לטובה וגם על-ידי-זה בעצמו שיודע שהכל מאתו יתברך על-ידי-זה בעצמו יכול לבטל היסורין בכל עת שירצה.

וזה מרמז בדבריו ז"ל מה שכתב בספר הא"ב (דעת ב) וזה לשונו: 'דע, כי לפי גדל ידיעת טבעי העולם כן נמסר ונשתעבד העולם תחתיו ולפיכך היו האריות נכנעים תחת

מחיינ ומנהיגים כל דבר שהם ממנים עליו. אבל המלאכים אינם בעלי בחירה והם מכרחים לקבל ולשאב החיות בכל פעם כפי התמנות כפי מה שצריך להמשיך חיות לאותו הדבר שנתמנה עליו ואינו יכול לשנות בעצמו כלל, אבל האדם הצדיק שהוא בעל בחירה יכול לבטל עצמו מחיזו דהאי עלמא בבחירתו. ואזי עולה למקום שעולה ונכלל בו יתברך ויכול לשאב משם תורה בכל פעם שהוא החכמה והדעת שמחיה ומקים ומנהיג את כל העולם, כי באורייתא ברא קדשא בריך הוא עלמא ואזי יכול להמשיך החיות לכל המלאכים ולכל הדברים המתנהגים על ידם כרצונו כפי התורה והדעת ששואב מהבטול. ועל-כן האדם גבה מהמלאכים ומושל עליהם ויכול לנהג העולם כרצונו.

וזו בחינת הנס של דניאל שכתב רבינו ז"ל שהיה על-ידי שהיה יודע טבע הארזה וכו', הינו כנ"ל, שהיה מבטל את עצמו באור האין סוף בכל פעם והמשיך משם דעת התורה שממש כל כח וחיות והנהגת הארזה שהוא טבעו, כי גם המלאך שהוא השכל המנהיג את הארזה בטבעו. הוא יונק ומקבל מאותיות התורה שהוא הדעת וכמו שכתוב שם באות הקדום שכל הנבראים מרמזים באותיות התורה וכו'. וזהו בעצמו בחינת "אלהי שלח מלאכים וסגר פם

מלאכה וסגר פם אריותא" וכו'. כי כל דבר יש לו מלאך הממנה עליו, כי אפילו כל עשב ועשב אמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה י, ח): 'אין לך כל עשב ועשב שאין לו מלאך המכה אותו ואומר לו גדל. מכל שכן כל מיני בעלי חיים שהם גבוהים יותר מצמחים בודאי כל בריה ובריה, מכל שכן כל מין ומין של בהמה חיה ועוף יש לו מלאך ושר ממנה עליו שמשם מקבל חיותו כפי טבעו. נמצא, שטבע של כל דבר מתנהג על-ידי המלאך הממנה עליו:

וזו שאיתא בספרים (פרדס שער יב, ב) ש'אלקים' בגימטריא 'הטבע', כי אלקים בחינת מלאך שנקרא אלקים במקרא. שהטבע מתנהגת על-ידי המלאך הממנה על כל דבר להנהיגו בטבע זאת שיש לאותו הדבר והמלאכים הם שכליים כידוע. וכמו שמבאר בהתורה חדי רבי שמעון סימן ס"א. והם מקבלים שכלם מגבה מעל גבה עד שמקבלים מאחוריותו יתברך ששם הכל באחדות בלי הבדל, כמו שמבאר באות הקודם שם.

ועל-כן הצדיק גבה מהמלאכים, כי גם במלאכים כתיב (יחזקאל א): "והחיות רצוא ושוב" על שעולים ומתנשאים בכל פעם לשאב חיותם שהוא הדעת מהיחיד קדמון יתברך והם שואבים דעתם שהוא חיותם משם ברצוא ושוב, ועל-ידי-זה הם

להחכם שהוא הצדיק האמת, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בבא בתרא קטז), כי לאו כל אדם זוכה לזה לשלט על הטבע בידיעתו רק החכם הצדיק האמת שיכול לבטל עצמו כנ"ל. ועל-כן כל פעולות הצדיק לבטל היסורים והחולאת הוא על-ידי תפלה, כי עקר הבטול הנ"ל הוא בשעת התפלה וכן"ל. וכן הנס של דניאל שנצל מגב אריות על-ידי ענין הנ"ל. הכל היה על-ידי רבוי תפלותיו שהיה מרבה להתפלל עד שאפילו בעת שמסרו אותו על שמתפלל לה' יתברך לא הניח את מקומו והתפלל גם אז, כמפרש במקרא, כי ידע שאי אפשר להנצל מהם כי אם על-ידי תפלה שהוא עקר הבטול כנ"ל:

(כו) ועל-כן משה רבינו שהיה כחו גדול ביותר מהכל, על-כן מצינו בו שגם כלי זין לא שלטה בו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל ומובא בפרוש רש"י על פסוק (שמות יח): "ויצלני מחרב פרעה", שנעשה צוארו כעמוד של שיש ולא שלטה בו החרב, כי אף-על-פי שאמרו רבותינו ז"ל שמכלי זין שביד האדם קשה להנצל כנ"ל, זהו בשארי הצדיקים, אבל משה שהיה גדול מכלם היה יכל גם אז לבטל עצמו כראוי אפילו כשעמדו עליו בני אדם להרגו עם החרב. ועל-ידי-זה בטל גם הכח של החרב שביד האדם ונצל ממנו, כי בודאי מאחר שיש כח כל כך להאדם למנע

אריותא" וכו', הינו כי זה המלאך בעצמו שמנהיג את האריה בטבעו אותו שלח הקדוש ברוך הוא לסגור פיהם, כי זה המלאך הוא בחינת שכל פרטי שמנהיג האריה בטבעו, אבל דניאל בעצם צדקתו זכה לשאב דעת גבה ממנו שכל דעת המלאך שהוא שכל פרטי הזה שממנה על האריה הוא מקבל ויונק ממנו, על-כן בודאי היה דניאל מושל עליו, ועל-כן נכנעו האריות לפניו:

(כה) נמצא, שכל מה שהאדם מבטל את עצמו בו יתברך שעל-ידי-זה בורח מהיסורים ושואב משם תורה שעל-ידי-זה מתנחם מהיסורים אחר כך כנ"ל. על-ידי-זה בעצמו הוא יכול לבטל היסורים לגמרי כנ"ל, כי הוא מושל על טבע היסורים בידיעתו שהוא התורה ששואב מהבטול וכן"ל. אבל לפעמים מתגברים היסורים כל כך עד שמבלבלים דעתו חס ושלום, ואינו יכול לשאב התורה שהוא הדעת כראוי. ואזי יכולים היסורים לשלט עליו חס ושלום, ועל-כן באמת מצינו בגדולי הצדיקים שהיו קוראים את היסורים על עצמם ואחר כך משלחים אותם כרצונם כמו שאמרו רבותינו ז"ל על רבי אלעזר בן רבי שמעון במסכת בבא מציעא (פד), וכן שמעתי ממנו ז"ל וכו', (שכחי הר"ן כד).

ועל-כן מי שיש לו יסורים או חולה בתוך ביתו צריך לבא

הבטול ברצוא ושוב, כי בשעת הבטול אז מתבטל באחדותו יתברך ששם כלו טוב ואז בודאי מתבטלין הדינים והיסורים לגמרי כנ"ל. וזהו בחינת אנכי הראשון, כי אז מתבטל ויודע שאין נמצא שום דבר כי אם אנכי ה' שהוא כלו אחד כלו טוב כנ"ל, אבל אחר כך כששכ מהבטול וחוזרים היסורים ומתגברים ביותר. ואז מתנחם על ידי התורה ששואב מהרשימו כנ"ל. וזהו בחינת אנכי השני לומר שאנכי אנכי הוא הכל אחד, בחינת "אני אני הוא", הינו אנכי ה' שהרגשת בשעת הבטול, אנכי הוא בעצמי. וזהו: נחמתך, בחינת "אנכי אנכי הוא מנחמכם", כי אף-על-פי שאחר הבטול אי אפשר לידע כמו בשעת הבטול, אבל הרשימו מאירה לדעת ואז ה' יתברך כביכול מנחם אותו על ידי התורה ששואב משם ומודיע ומאיר בדעתו, כי אנכי אנכי הוא מנחמכם, הינו אנכי בעצמי שהרגשת בשעת הבטול אנכי הוא בעצמי המחיה ומנהיג אותך גם אתה והוא מנחמכם, כי כונת השם יתברך בודאי לטובה ובודאי יתבטלו כל הדינים והיסורין וכן"ל:

וזהו שסים שם: "ואנכי ה' אלקיך רגע הים וכו' ואשם דברי בפיך ובצל ידי פסיתיך לנטע שמים וליסד ארץ" וכו'. הינו בחינת חיושי תורה ששואבין מהרשימו של הבטול. שעל

מחמת שהוא בעל בחירה, מכל שכן וכל שכן יש כח להאדם הצדיק להנצל ממנו, כי מדה טובה מרבה. והלא גם האדם הנרדף מהשונא הוא גם כן בעל בחירה, רק שעקר הפחד הוא מה שהשונא המונע מתגבר כל כך עד שרוצה להחליש דעתו לרחקו מהאמת וכו' וכן"ל, אבל כשהוא חזק בדעתו ומסתכל תמיד על התכלית לא יוכל לעמד נגדו שום אויב ושונא וכן"ל:

ויש בענין זה הרבה לדבר, כי אפילו אם הוא קטן במעלה מאד ואינו מגיע לקרסלי של הצדיקים והיוראים הקדמונים אף-על-פי-כן כנגד זה צריך שידע שבודאי לא ישלח עליו ה' יתברך שונא שיהיה מונע כזה שלא יוכל לעמד נגדו, אם לא שרצונו יתברך שימות על קדוש ה' והלא על זה מרצה כל אחד מישאל, אבל על-פי רב הוא רק נסיון אם יתחזק לעמד בהאמת והאמונה ולא יפל בדעתו מחמת השונאים וכשהוא חזק בדעתו כנ"ל, ומסתכל תמיד על התכלית בודאי יוכל לעמד נגדם וכן"ל. והעקר על-ידי כח הצדיק האמת שהוא רבו שקבל ממנו חיושי תורה האמתיים שנמשכים מהבטול הנ"ל במדרגה גבה ונוראה מאד ועל-ידי-זה כלם יכרעו ויפלו לפניו, כי יאבדו הם ואלף כיוצא בהם ודבר אחד מדברי תורתו אל יתבטל וכן"ל:

כז וזהו: "אנכי אנכי הוא מנחמכם". שתי פעמים אנכי, הינו בחינת

קשיות של הכל על דברי אדמו"ר זכר צדיק לברכה. כאשר כבר נשמע שחקרנו שניהם על מאמר זה הנ"ל שכתב אדמו"ר ז"ל בספר הא"ב. דע, שלפי גדל ידיעת טבעי העולם כן נכנע ונשתעבד העולם תחתיו וכו', כי הטבע מתנהגת בידיעה וכו', כי רצו להטיל מום בקדשים כאלו רבינו ז"ל מחזיק את כח הטבע ומחליש חס ושלום הנס של דניאל. חלילה מחשב כזאת על מז קדוש ונורא כזה אשר יגע כל ימיו לסתור ולעקר דעות רעות של חכמי הטבע. ולחזק בהתחזקות נפלא את האמונה, כמבאר בספריו הקדושים למי שמעיין בהם באמת, ובפרט בשיחותיו הקדושות, ואיך יעלה על הדעת לחשב עליו כזאת, אף באמת לא בדעת ידברו החולקים, והכל יפצה פיהם כאשר תבין מדברינו הנ"ל הנאמרים באמת ובתמים, כי כלם נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת:

פי איך יעלה על הדעת שרבינו ז"ל כון במה שכתב לפי גדל ידיעת טבעי העולם וכו' לידיעה הנבוכה של חכמי הטבע שכלם נבוכים בחכמתם כאשר רבם מודים בעצמם. ואיך יעלה על הדעת לכתב זאת, כי הלא מעולם לא נמצא שום חכם לא מהם ולא מישראל שיתפאר שעל-ידי חכמתו שידוע הטבע של חיות רעות.

זה נאמר: "לנטע שמים וליסד ארץ". כי בוראים בהם שמים וארץ חדשים כמו שאיתא בזהר הקדוש בהקדמה (דף ה.). וזהו: "ולאמר לציון עמי אתה", "אל תקרי עמי" אלא עמי", מה אנא עבדי שמיא וארעא במלולא, אף אתם וכו', כמו שדרשו רבותינו ז"ל, הינו שהפסוק מנחמם ומחזקם שאין להם להתירא כלל "מאנוש ימות ומבן אדם חציר" וכו' כי הלא הם מתים בחייהם, כי בכל יום האדם מת, כמו שמבאר במקום אחר, ומחר יבא ואיננו. אבל אתה זוכה לשאב חדושי תורה מבחינת בטול כזה, שעל זה נאמר: "ואשם דברי בפיך וכו', לנטע שמים" וכו', הינו שעל-ידי חדושי תורה אלו משנין הטבע, כי בוראים שמים וארץ חדשים בתורתם ויכולים להנהיג הטבע כרצונם על-ידי תורתם ונקמו שמבאר מזה במקום אחר, על-כן בודאי אין לה להתירא כלל משום דבר ומשום בן אדם שהוא כמו עשב וחציר ממש, כי על-ידי הסתכלות על התכלית, שהוא בחינת "אנכי אנכי" וכו' כנ"ל, על-ידי זה כל אויבך יכלו ויאבדו על-ידי התורה שממשיכין משם שעל-ידי זה כל הטבע נמסר בידך כנ"ל, ותוכל לשלט עליהם כרצונך וכנ"ל:

כח) ועתה ממילא תבין לספר פי החולקים החותרים למצא

טבע זאת. וגם כל מהות הטבע בכל פרטיה אין יודעין. ועל כן בודאי על ידי ידיעתם אי אפשר להנצל מהאריה על כן דעת לנבון נקל שכל כונת רבינו ז"ל היה על פי דרך הנ"ל. וכמובן מדבריו הקדושים בעצמם במה שכתב באות הקדום. שכל הנבראים מרמזים באותיות התורה וכו', עין שם היטב ותבין האמת לאמתו.

ועין בדברי רבינו הקדושים ז"ל בכמה מקומות אין מספר איך הוא מגנה חכמת הטבע. וקורא וצווח ככרוכני להתרחק ממנה. ואיך יסתר חס ושלום דברי עצמו, אך ערום יבין לאשורו שדבריו הקדושים בנויים על פי הדרך שכתבתי. "וישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בם" וכו'. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל על כל דברי התורה: 'זכה' – נעשה לו סם חיים, לא זכה' וכו'. "ודבר אלקינו יקום לעולם".

שעל ידי זה יסגור פיהם בלי תחבולות וכלים. ומי פתי יהיה על חכם עתיק מפרסם בעמק חכמתו הנשגבה כמו אדמו"ר הקדוש זכר צדיק לברכה. שגם כל החולקים העצומים מודים על כל פנים שהיה חכם נפלא מאד, איך יעלה על הדעת שיכתב דבר כזה אשר אין לו שחר לפי דעתם הרעה שרוצים לגלות פנים בתורתו הקדושה שלא כהלכה?!

אך באמת כל כונתו במה שכתב לפי גדל ידיעת הטבע כן נשתעבד הטבע תחתיו. כונתו שעל ידי ידיעה אמתית הנ"ל שידע שרש חיות הטבע של כל דבר בשרשו שזה עקר ידיעת הטבע, כי בלא זה בודאי אינו יודע כלל את הטבע של הדבר, כי בודאי אין זה ידיעה כשיודע שטבע האריה לכעס ולהזיק. ובאזיה דבר הוא מזיק וכו', כאשר ידוע להחוקרים בזה, כי צדין אין יודעין שרש טבע האריה מהיכן נמשך לו

עיקר גידול הנפש הוא מהדעת שהיא עושה פירות (ברכת הפירות א)

מהדעת, כמו שכתב רבנו. וכל מה שהנפש סמוכה יותר אל הדעת היא חשובה יותר. ועל כן הם נקראים 'פרי', כי הדעת נקרא פרי על שם שהיא עושה פירות, כמו שכתב רבינו להורות שהם סמוכים אל הדעת. ועל כן מיחדין להם ברכה מחמת החשיבות הזאת ומזכירין בהברכה שם פרי, דהינו פרי האדמה או העץ.

קבעו רבותינו ז"ל ברכה מיחדת לפירות, דהינו 'בורא פרי האדמה' או 'בורא פרי העץ' ולא כללו אותם בשאר דברים שברכתן 'שהכל', כי בפרות יש נפשות יקרות מאד. וכמו שהבנתי משיחת רבינו נרו יאיר. ועל כן נקראים פרי, כי חשיבות הנפשות ומעלתן תלוי בהדעת, כי עקר גדול הנפש ויניקתה הוא

הפרות אין מברכין עליהם גם כן רק 'בורא פרי האדמה', כי כשלא נגמר בשולם עדין לא נשלם הנפש שיש שם כמו שכתב רבינו בזה. ועל-כן אין להם חשיבות וכנ"ל:

ועל-כן אין מברכין על הטפל כלל
רק על העקר, כי הכל הולך אחר כונת האדם ודעתו, ומאחר שזה עקר אצלו בודאי הוא שלמות נפשו, ועל-כן מברך עליו ופוסט את הטפל אפילו אם הוא לחם, כי אף שהלחם חשוב מאד בכל מקום והוא בחינת דעת כנ"ל, אף-על-פי-כן מאחר שעתה אינו חפץ בלחם כלל רק לאכל אותו העקר בעיניו, והלחם אינו אוכל כי אם לטפל בודאי בשעה זו צריך לשלמות נפשו אותו העקר דיקא לפי חלקי נפש רוח נשמה שיש לו אז. ועל-כן מברך עליו ופוסט את הטפל כנ"ל:

ומחמת שערך שלמות הנפשות
ועליתן על-ידי הדעת, על-כן הולכין אחר דעת האדם, דהינו אם היתה דעתו על הפרות אף שלא היה לפניו אין צריך לברך עליהם וכן להפך, כי עקר עליהם ותקונם תלוי בדעת האדם כנ"ל:

וכן פרי העץ חשובין מפרי האדמה ויחדו להם ברכה כי שם מלבשין נפשות יקרות ביותר בבחינת (דברים כ, יט): "כי האדם עץ השדה". ועל-כן אם ברך על פרות העץ 'בורא פרי האדמה' יצא. כי אותו המעלה שיש לפרות האדמה יש להם גם כן רק שהם חשובין יותר כנ"ל, אבל להפך לא יצא, כי ברכת העץ אינו שיהי כלל לפרי האדמה כי אין להם אותו המעלה כנ"ל. ועל כלם אם אמר 'שהכל' יצא, כי 'שהכל' כולל כלם בבחינת 'שהכל נהיה בדברו', כי מהדבור יוצאין הנפשות בבחינת "נפשי יצאה בדברו" (שיר השירים ה, 1):

וזה שכתוב בשלחן ערוך כמה דינים שיש כמה דברים שאין מברכין עליהם רק 'בורא פרי האדמה' אף-על-פי שגדלים על העץ, עין שם. כי באמת מה שתקנו ברכה מיוחדת על פרי העץ הוא רק מחמת חשיבותם כנ"ל, כי באמת לא תקנו ברכה פרטית על כל דבר ודבר רק מחמת חשיבות הנ"ל יחדו להם ברכה. ועל-כן כשאנן עקר הפרי אין להם אותו המעלה, על-כן אין מברכין עליהם רק 'בורא פרי האדמה'. וכן כמה דברים שעדין לא נגמר בשול

ענין בשדה אשר יקצורו (תפילה המנחה ז את סו)

התקנו על-ידי מנחת העמר שהוא בחינת קרבן עני וכו' כנ"ל, שהוא על-ידי שהצדיק בגדל כחו מעלה

בשבעות תלתה בתקון קצירת התבואה על-ידי העמר שאז מתחילין ימי הספירה. ועקר

בחינת קרבן עני שהוא בחינת הנקדות טובות הנ"ל שמלקט מתוך עניות ודלות גדול בדלי דלות וכו', ועל-ידי-זה דיקא הוא מברר ומלקט לקוטים עד שמחברם ובונה מהם בחינת ביתא הנ"ל, וממשיך תורה וכו' כנ"ל.

ועל-כן קורין אז 'רות', שנתגירה בעת הזאת כמו שכתוב (רות א, כב) **"והמה באו בית לחם בימי קציר שעורים"**, ודרשו רבותינו ז"ל (רות רבה ד, ב) **"בקצירת העמר הכתוב מדבר"**, כי ממנה יצא משיח שהוא עוסק בזה ביותר שהוא עני ורוכב על החמור, בחינת דוד שקרא עצמו בכל פעם עני ואביון, כמו שכתוב (תהלים פח, טז) : **"עני אני וגוע מצער"** וכו', **"כי עני ואביון אנכי"** וכו' (שם קט, כב) וכן הרבה. וזהו בחינת (רות ב, א) **"ותלך ותלקט בשדה וכו' אלקה ואלקטה וכו' ותלקט מאז הבקר ועד עתה"** וכו', כי כל התקון של הצדיקי אמת שהם בחינת משיח הוא על-ידי הלוקטים הנ"ל :

סד ועל-כן הזהירה תורה : **"ובקצרכם וכו' לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצריך לא תלקט לעני ולגר תעזב אותם"** וכו'. שצריכין להניח פאה ולקט לעניים, שזהו בחינת צדקה שהוא תקון ה'ה' הנ"ל, בחינת ה' דל"ת הוות וכו' כנ"ל. כי על-ידי שמניחים מפניסתו וקצירו פאה ולקט לעניים, על-ידי-זה מוסיף כח להשכינה שהיא עניה בגלותא

ולהצדיק בחינת משיח שנקרא עני, שיש להם כח לילך בשדה העליונה וללקט לקוטים וברורים מכל התעוררות והתעוררות שמתעורר כל אחד בכל פעם לה' יתברך ולבנות מהם בגין הקדשה וכו' כנ"ל. וכן מרמז על כל אחד כשעוסק בעסקי העולם הזה במשא ומתן ואכילה ושתייה וכיוצא, שכל זה הוא בחינת קצירה שהוא תכלית הזריעה ועקרה בשביל האכילה.

ועל-כן האכילה ושתייה בחינת קצירה שהיא התכלית וכו'. אבל באמת צריך האדם שיכון לעקר התכלית הנצחי, שיוזהב בזה העולם על-ידי מעשיו הטובים לקבל שכר בשדה העליונה, בבחינת (תהלים קכו, ו) **"בא יבא ברנה נושא אלמתי"**, [ועיין מה שמבאר בהתורה 'ויאמר בעז אל רות' על פסוק **"עיניך בשדה אשר יקצרון"** וכו']. ועל-כן באמת אשריהם הצדיקים שאינם מקבלים כלום מזה העולם, וכל עבודתם ויגיעתם הכל בשביל התכלית הנצחי. אבל לאו כל אדם זוכה לזה.

ועל-כן מזהיר את כלל ישראל שעל כל פנים לא יגמרו הקציר בשביל תאוות גופם לגמרי חס ושלום, רק יניחו פאה ולקט לעני ולגר, שהוא בפשיטות לתן צדקה מכל מה שחננו ה'. וגם מרמז להניח פאה ולקט לעני שהוא נפשו שנקראת עניה בגלותא מחמת שהיא בגלות אצלו, וצריך לרחם על נפשו

וזה בחינת הספרים הקדושים שנקראים בשם 'לקוטים'. וכן קרא אדמו"ר ז"ל כל ספריו בשם 'לקוטים'. כי כל התורה הקדושה שמגלים הצדיקי אמת, הם על-ידי בחינת לקוטים הנ"ל. ועל-פני קורין 'רות' בשבועות, כי היא ראש לגרים שהם בחינת בעלי חשוכה, שכל תקונם על-ידי בחינת לקוטים הנ"ל, שעל-ידי זה נעשה בחינת שבועות שהוא מתן תורה וכנ"ל:

הענינה להניח ממאכלו ותאוותיו, על כל פנים פאה ולקט, שלא ימלא תאוותיו לגמרי רק יניח מתאוותיו בשביל נפשו הענינה, שזה בחינת פאה ולקט לעני וכו'. ועל-ידי זה הצדיק שהוא בחינת עני מקבץ ומלקט כל אלו הנקודות טובות של כל אחד ואחד ובונה מהם בנינים הנ"ל. ועל-ידי אלו הלקוטים ממשיך תורה שהיא בחינת שבועות כנ"ל. ועל-פני נסמך פסוק זה לפירוש העמר ושבועות וכנ"ל.

על ידי התפילה מלקטים צמחים בשדה העליונה (שבת 1 אות ט)

לאחרים עד שמזדוג לו אדם נאמן ומשתפר בו:

שאלו סבי דבי אתונא: גברא דאוזיף, שהוא עוסק בתפלה ועבודה שהוא בבחינת מלך כנ"ל, 'וטרף', דהינו שאחר-כך מתבלבל מזה בבחינת (ברכות ה): 'טורפין תפלתו בפניו', כמו שמצוי הרבה ברב בני-אדם, שאפילו כשכריחין את עצמם להתפלל, אינם יכולים להתפלל רק מעט ואחר-כך מתבלבלים ואינם יכולים להתפלל כלל. וכמו שאמר אדמו"ר ז"ל שאין יכולים להתפלל כי-אם מעט כמו שכתוב במקום אחר. 'מאי חזי דהדר אוזיף', ששאלו למה הוא חוזר ומתפלל מאחר שהוא רואה שאי אפשר להתפלל בשלמות שתעלה תפלתו מאחר שרואה שטורפין

גברא

גברא דאוזיף וטרף, מאי חזי דהדר אוזיף. אמר להו: אזיל גברא לאגמא, קטל קמא טינא ולא מצי ביה, קטיל ומנח עליה עד דמתרמי ליה אינשא דמידלי ליה:

רש"י

דאוזיף וטרף. שהלך מעות לחברו ולא נפרע ממנו כי-אם בקושי, שטרף לקוחות: מאי חזי דהדר אוזיף. לאחריו ולא נתיסר מן הראשון: לאגמא. יער: קטל קמא טינא. חתך חבילה ראשונה: ולא מצי ביה. להרימו על שכמו: הדר קטל ומנח עליה. הואיל וצריך סיוע לאחרים: עד דמתרמי אינש ומידלי ליה. והאי נמי הואיל והפסיד באמנה ראשונה חוזר ומאמין

העליונה, כמו שכתוב (בראשית ב, טו): "לעבדה ולשמרה", שדרשו רבותינו ז"ל (זהר בראשית כז): "לעבדה" – בפקודין דעשה וכו', שהם בחינת קוצרים בשדה העליונה ועושים אגודות אגודות, חבילות חבילות של תורה ומצוות, ומעלים אותם למקום שצריכין בבחינת (תהלים קכז, ו) "בא יבא ברכה נושא אלומותיו".

וכמו שכתב רבינו ז"ל (בסימן סה) על הפסוק (רות ב, ט) "עיניך בשדה אשר יקצורו", שהקצירה הוא בחינת תכלית העבודה וכו'. הינו שגם ההולכין במימי התורה ועושין חבילות חבילות של מצוות, גם הם אינם יכולים להעלות עבודתם מעצמם, כי קטל טונא קמא, שחתך חבילה הראשונה של תורה ומצוות ולא מצי ביה להרימו ולהעלותו למקום הצריך, הדר קטל ומנח עליו עד דמתרמי אינש דמדליה ליה, הינו מאחר שצריך סיוע לאחרים הוא עוסק עוד בתורה ומצוות עד דמתרמי אינש דמדלי ליה, דהינו הצדיק האמת שיכול להגביה הכל, כמו כן האי דאזיף וטריף, שהתפלל ואחר כך אינו יכול להתפלל וטרפו תפלתו בפניו, אף-על-פי-כן צריך להתחזק להתפלל יותר ויותר כל ימיו,

כי הצדיק יגביה ויעלה הכל, אדרבא, הוא צריך להתחזק יותר ויותר להתפלל כדי שיעורר הצדיק ברחמי

תפלתו ומתבלבל הרבה. כי הם, הינו סבי דבי אתונא, היו רשעים ששאלו זאת ומתנגדים גדולים אל הקדשה, על-כן רצו להשליך את האדם, והקשו מאחר שרואה שאינו יכול להתפלל תפלה שלמה שתעלה למקום הראוי, למה מתיגע להתפלל יותר. אמר להו: אול גברא לאגמא קטל טונא קמא לא מצי ביה וכו'. שהשיב להם, שגם העוסקים בתורה ומצוות אי אפשר להם להעלות עבודתם כי אם על-ידי הצדיק האמת שמעלה הכל, וזה הצדיק מעלה גם כל התפלות המטרפות, כי מברר המעט טוב שבהם, מה שהוא מתיגע עצמו להתפלל מעט על-כל-פנים, הוא מעלה כל דבור ודבור ובונה מהם בנינים נפלאים.

וזהו שהשיב להם: אול גברא לאגמא, הינו אגם מים, כמו שפרש רש"י שם, הינו בחינת התורה שהוא בחינת מים, בחינת (תהלים קז, לה) "ישם מדבר לאגם מים", שהוא מקום ישוב וכו'. קטל טונא קמא, פרש רש"י שחתך חבילה של קנים ולא מצי ביה, ואינו יכול להעלות ולהגביה, קטל ומנח עליו, ופרש רש"י: הואיל וצריך סיוע לאחרים, עד דמתרמי אינש דמדלי ליה, והאי נמי וכו'. הינו שהשיב להם: הלא גם העוסקים בתורה ומצוות שעושים חבילות חבילות של מצוות, כי עובדי ה' הם בחינת עובדים בשדה

רעות מאד וכו', שהם בחינת הרע הגמור שמתגבר כנגד התפלה הטובה, שזהו בחינת 'גברא דאזיף וטריף' הנ"ל כנ"ל, שמתגבר הרע על הטוב, בבחינת (בראשית מא, כא) "ותבואנה אל קרבנה ולא נודע פי באו אל קרבנה", כאלו לא היה טוב כלל, כאלו לא התפלל כלל.

ואחר כך ראה עוד הפעם שחוזרין ועולין שבע שבבים טובות, שהם בחינת הטוב, בחינת תפלה שהיא בחינת שיח השדה, בחינת (שם כד, סג) "ויצא יצחק לשוח בשדה", כמובא בהתורה "ויאמר בועז אל רות" (סימן סח), שעל ידי התפלה מלקטין צמחים נפלאים בשדה העליונה. ואחר כך חזרו ועלו שבע שבבים רעות, שהם בחינת הרע שחזר והתגבר כנגד הטוב, כנגד התפלה, ועל כן נתפלא מאד על זה: מה זאת? בחינת "ואין פותר אותם לפרעה". שהיה קשה לו קשיא הנ"ל, 'מאי חזי דהדר אזיף', למה חוזרים ומתגברים פעם אחר פעם לעורר הטוב ולהתפלל מאחר שרואין שמתגבר כנגדם בכל פעם רע כזה שרוצה להשכיח הכל כנ"ל.

להעלות תפלתו, כמו שפרש רש"י על פי פשוטו לענין החבילות של קנים, שמאחר שצריך סיוע לאחרים על-כן הוא חותך עוד עד 'דמתרמי אינש דמדלי ליה'. כי יכול להיות שבשביל חבילה אחת לא יבא איש לסייע לו לטרח עצמו להגביה לו בשביל דבר מעט כזה, על-כן חותך עוד חבילות שאז יתעורר יותר האיש להגביה ולהעלות החבילות, כי יש בהם כדאי לטרח עבורם. כמו כן הוא לענין עבודת ה', שאדרכא מאחר שאינו יכול להעלות עבודתו ותפלתו בעצמו, צריך לטרח הרבה להתפלל עוד יותר ויותר. וכן אפילו העובד ה' צריך לטרח לעשות עוד חבילות חבילות של תורה ומצוות, לעסוק בהם הרבה, עד 'דמתרמי אינש דמדלי ליה', עד שיבוא הצדיק האמת שיגביה הכל וכו"ל:

י וזה בחינת חלום פרעה, שראה שבע פרות הטובות, שהם בחינת הטוב, בחינת תפלה, כמו שכתוב (הושע יד, א): "וגשלמה פרים שפתינו" (כמובא בדברי ו"ל בסימן נה לענין פרה אדמה, שהיא בחינת תפלה, עין שם). והיא כלולה משבע, בחינת (תהלים קיט, קסד) "שבע ביום הללתיך". ואחר כך ראה שבע פרות אחרות

על ידי התורה שהיא בחינת מים מוכבים צמאון הנפש (דם א אות י')

בחינת מים, על-ידי זה מכבין צמאון הנפש שבא על-ידי ברית מלח, כי הנפש צמאה מאד לה'

על-ידי הפסופין דקדשה, על-ידי זה זוכין לתורה בחינת מים, ועל-ידי התורה בעצמה שהיא

הצמאון בעצמו שהוא בחינת כסופין דקדשה וכו', כנ"ל.

וזה בחינת הרוח הבשר במים, כי המלח זה בחינת ברית מלח, בחינת צמאון הנפש, בחינת כסופין דקדשה שזה מפליט הדמים רעים, דם הבהמיות, נפש הבהמיות, דהינו כסופין ותאוות הבהמיות כנ"ל, כי על-ידי בחינת ברית מלח זוכין לכסופין דקדשה וכו', כנ"ל. ואחר כך מדיחין אותו במים שהם בחינת מימי החסד, בחינת המים שנתגלין על-ידי צמאון הנפש, על-ידי כסופין דקדשה, שעקר טהרת הנפש ותקונה להטהר לגמרי מן הדמים רעים מנפש הבהמיות הוא על-ידי בחינת המים, בחינת התורה שזוכין על-ידי צמאון הנפש שזה עקר גמר הטהרה כי התורה מטהרת את האדם, כמו שדרשו רבותינו ז"ל (ברכות טו.): "כנחלים נטיו" (במדבר כד, ו) - 'מה נחלים מעלין את האדם מטמאה לטהרה, אף דברי תורה מעלין את האדם מטמאה לטהרה':

יתברר, ואי אפשר לכבות צמאון הנפש כי אם על-ידי המים והמים נעשין על-ידי הצמאון בעצמו, כי על-ידי הצמאון של הנפש, על-ידי זה בעצמו נעשין נפשות בחינת נקדות ועל-ידי זה נצטרין ונודגין אותיות התורה לטוב, ואזי זוכה להתגלות התורה שהוא בחינת מים, בחינת 'ההפכי הצור אגם מים', שיוצאין מימי התורה על-ידי השתוקקות הלב כנ"ל.

ובאלו המים בעצמו שהם בחינת התגלות התורה שזוכין על-ידי צמאון הנפש, על-ידי כסופין דקדשה באלו המים בעצמן מכבין צמאון הנפש, בבחינת (ישעיה נה, א) "הוי כל צמא לכו למים" [נעין מעין זה בדברי רבינו במקום אחר לענין יסורים חס ושלום, במאמר 'ויאמר בעז אל רות' סימן סה, עין שם], כי אי אפשר לכבות צמאון הנפש שצמא מאד לה' יתברך כי אם על-ידי התורה, שהוא בחינת מים, והתגלות התורה בחינת מים זוכין על-ידי

אי אפשר לזכות לביטול-לחלית רק בסתימת העיניים

יסורים וכאבים גדולים רחמנא לצלן, כמבאר כל זה (בסימן סה) בהתורה "ויאמר בעז אל רות", עין שם היטב. ועל-כן נתנה לנו התורה מצוה הזאת על-ידי יסורים וכאב גדול, כי מעצם הכאב אזי התינוק סותם וסוגר עיניו בחזקה מאד כנראה בחוש. ועל ידי

גדל הצער והכאב שצריך לסבל התינוק בעת המילה, כי לזכות לבחינת למעלה מהזמן זה אי אפשר כי אם על-ידי בטול אל התכלית שאי אפשר לבא לזה כי אם בסתימו דעיניו, שזהו בחינת מה שהאדם סוגר וסותם עיניו בחזקה מאד בעת

זה 'אף על פי דאיהו לא חזי מזה חזי' כמו שאמר רבותינו ז"ל (מגילה א.) כי נכלל נשמתו אז בבחינת בטול למעלה מהזמן. ועל-ידי-זה ימשך עליו רשימה מבחינת זאת עד שיזכה בימי חייו לבא לבחינה זאת לבטל חסרון הדעת ולהשלים דעתו עד שיזכה לבחינת בטול הזמן שזה עקר התכלית כנ"ל.

ועל-כן זה העור שזכה לתכלית שרש הזכרון לתכלית בטול

הזמן לגמרי לגמרי, על-כן היה נראה כעור לגמרי, כי זכה לסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי כאשר התפאר את עצמו שאין לו שום הסתכלות בזה העולם, כי כל העולם אינו עולה אצלו כהרף עין, כי אי אפשר לזכות לבחינת בטול הזמן שהוא התכלית כי אם בסתימו דעיניו כנ"ל, שזהו בחינת הצער והכאב של התינוק בעת המילה שעל-ידי-זה סותם עיניו וכו' כנ"ל:

כשחזור מהביטול מתגרים בו וצריך להתגבר בהרשימו (אישות ד אות י')

מה שחייב לתן לאשתו כתובה. ואסור לדור עם אשתו בלא כתובה (אבן העזר ס.) כי מכרח להמשיך לה שפע העשרות, שעל-ידי-זה עקר הקשר והחבור ביניהם, כי צריך להעלותה מהיכלי התמורות שנאחזין בה ביותר בבחינת (משלי ה, ה): "רגליה ירדות מות", ולהעלותה על-ידי השמחה בבחינה הנ"ל, עד שתעלה לבחינת כתר, בבחינת 'אשה עולה עמו' וכו' (כתובות נא), כדי שיהיה נמשך החבור מבחינת יחוד וחבור וכלליות הרדיפה עם המעצב וכו' כנ"ל. ועקר השלמות הוא כשזוכה לעלות לשם בבחינת רצוא ושוב, עד שיזכה להמשיך משם שפע, שזהו בחינת ירידת השפע אחר התפלה כנ"ל כי יש לפעמים שאחד עולה ונכלל שם לפי שעה קלה, ותכף ומיד מגרשין אותו משם ואינו מקבל משם כלום, ולפעמים מתגוין בו אחר

כף על-ידי-זה היכלי התמורות ביותר, כי הם אורבין עליו תמיד, וכשרואין שרוצה לברח מהם ולעלות למקום גבה הנ"ל, הם מתגוין בו יותר כשאינו ממשיך משם בחזרה רשימו טובה וחזקה שיוכל על ידה לעמד כנגדם, וכמוכן מזה בהתורה "ויאמר בעז אל רות", עין שם (סימן סה, ד). כי בחינה הנ"ל מענין השגת התשעה היכלין וכו' אף-על-פי שהיא מדרגה גבה מאד מאד שאין זוכין אליו כי אם גדולי הצדיקים המבחרים הקדושים מאד, אף-על-פי-כן גם באנשים פשוטים המושכים עצמם אליו יתברך לעבדו באמת, גם אצלם נמצא לפעמים שמגיע אליהם איזה הארה והתנוצצות אלקות הנמשך משם מבחינת התשעה היכלין הנ"ל, וכמוכן בהתורה "אנכי" בסימן ד בלקוטי חלק א וכו', שגם לאנשים

בני אדם שגלחמים זה בזה וכו', כמבאר במקום אחר (סימן סה), וצריך להתגבר נגדם על ידי הרשימו טובה שנשארו מהתנוצצות הנ"ל, שעל ידי זה זוכה תמיד ביחודו ואחידותו ונעם דבקותו, ויוכל להמשיך על עצמו יראה על ידי זה לעמד נגד המתגרים בו אם ישמר את הזכרון היטב לזכור בו יתברך בכל פעם, אחרי אשר כבר חמל עליו השם יתברך והאיר לו איזה התנוצצות, וכמבאר בדבריו זכרוננו לברכה שמי שרק מתנוצץ לו השם יתברך, עין שם בסימן רכב בליקוטי א:

פשוטים נפתח להם אור לפעמים בתפלתם אור האין סוף, עין שם. אך לכל אחד מגיע לפי העולם והמדרגה שהוא בו, כי גם בעולם העשיה יש בחינת התנוצצות מהתשעה היכלין הנ"ל, ואף-על-פי שגם התנוצצות בעלמא הוא זכיה גדולה מאד באיזה מדרגה שהוא, אף-על-פי-כן העקר הוא כשזוכה להמשיך חיות ושפע קדשה משם שיהיה לו כח על-ידי-זה להחיות את עצמו אחר כך בכל מה שיעבר עליו ולעמד במלחמה, כי בודאי אחר כך קשחזור משם מתגורר בו יותר ההיכלי תמורות כדרך שני

עיקר התפילה שתהיה בחינת כולו אחד (שלחן א)

כלם יחד ועושה מהתפלה אחד, כמו שנתבאר לעיל בהלכות שליח-צבור, עין שם, שזהו בחינת חזרת התפלה, עין שם. ועל-כן נקרא 'שליח-צבור' בחינת 'שלוחו של אדם כמותו' בחינת כלו אחד כנ"ל, שזהו תקון התפלה כנ"ל.

'החזן' נקרא 'שליח-צבור', כי עקר תקון התפלה הוא רק שתהיה בבחינת כלו אחד כלו טוב, כמובא בדברי רבינו גרו ז"א, במאמר 'ויאמר בעז' וכו' (סימן סה). ועל-כן עקר תקון התפלה על-ידי השליח-צבור, כי השליח-צבור כולל

כולו טוב כולו אחד (שכירות פועלים א אות ו)

שכתוב: "ובעת החלו ברנה" כנ"ל. גם עין לעיל (בהלכות חכירות הלכה א, ה) בחינת סדר התפלה על ידי בחינת גגון כנ"ל. הינו שאחר פסוקי דזמרה ושירת הים שהוא בחינת ברור הטוב בבחינת גגונים, אזי אומרים קריאת שמע שהוא בחינת כלו טוב כלו אחד

'המספר' בין 'שתבח ליוצר עברה הוא בידו וחזון עליה מעורכי המלחמה'. 'מעורכי המלחמה' דיקא, על פי מה שמבאר לעיל בהלכות מקבל השדה (הלכה א) שעל ידי הגגון שהוא בחינת ברור הטוב מנצחין המלחמה, כמו

ז וזה בחינת מצות פריעת שכר שכיר בזמנו, שתכף בגמר פעלתו שהוא בחינת קבוץ הטוב בבחינת נגונים כנ"ל, צריך תכף לתן לו ולהשיב לו שכר פעלתו, כדי שישוּב בחינת הנגון, דהינו קבוץ הטוב למקומו ושרשו, ואזי נעשה בחינת שבת, בחינת "ביומו תתן שכרו" - ראשי תבות שבת, שזה בחינת סמיכת פסוקי דזמרה לקריאת שמע כנ"ל. כי קריאת שמע הוא בחינת שבת שהוא בחינת כלו טוב כלו אחד, כי קריאת שמע בכריאה, ושם הוא בחינת שבת כמובא. ופסוקי דזמרה ביצירה שהוא בחינת ששת ימי המעשה כמובא. ותכף שנגמר פעלת ששת ימי המעשה צריך לעשות תכף ומיד שבת, כדי להעלות ולהכניס הטוב שנתקבץ בששת ימי המעשה בתוך השבת שהוא כלו טוב. וזה בחינת שכר שכיר ביומו, שאחר שנגמר פעלתו שהוא בחינת ששת ימי המעשה לתת לו שכרו שהוא בחינת שבת כנ"ל, שזה בחינת סמיכת פסוקי דזמרה לקריאת שמע כנ"ל:

כנ"ל. ועל-כן צריך להסמיק תכף הקריאת שמע לפסוקי דזמרה, כי תכף שנגמר התקון ונתקבץ הטוב צריך לזהר ולמהר ולכנס עם הנגון אל התכלית שהוא כלו טוב כלו אחד, כדי לשוב הטוב אל הטוב, דהינו הנגון שהוא קבוץ הטוב להשיבו לבחינת כלו טוב שהוא בחינת קריאת שמע, כדי שלא יחזור הם להתאחז בו חס ושלום, כי הוא מלחמה חזקה והם אורבים תמיד להתאחז בהטוב. ועל-כן כשמפסיק בין ישתבח ליוצר ופוגם בזה ואינו מחזיר תכף קבוץ הטוב אל בחינת כלו טוב, על כן הוא חוזר מעורכי המלחמה. כי הוא בחינת קלוקל המלחמה, כי נצחון המלחמה הוא רק על ידי תקון הנגון בתקונו כנ"ל. וזה בחינת (תהלים קמט) "רוּממות אל בגרונם", הינו בחינת נגון בחינת פסוקי דזמרה כי השירה בגרון כמובא. "וחרב פיפיות בידם", הינו קריאת שמע, כמובא, הינו בחינת סמיכת קריאת שמע לפסוקי דזמרה שהם בחינת נגונים כנ"ל:

יש נשמות שתיקונם רק על ידי מיתת הצדיק (נזיקין ג אות ח)

'חזי במה ברא קאתינא לגבך'. ואז נתגדל היחוד מאד, וכפי גדלת היחוד כן נתרבין לעלות ניצוצות הנפולין יותר, שעל ידי זה חוזרין בתשובה ורשעים רבים ביותר.

בשעת מיתתו של הצדיק שאז הנשמה בתכלית שלמותה ועולה כל הנשמה לגמרי לתוך האמונה, על כן אז נתגדל מאד מאד בחינת ההעלאת מיין נוקבין של השכינה, בבחינת

גדול מאד ומועיל מאד לעבודת ה'
יתברך לזכות לצאת מהרע שלו
ולשוב לה' יתברך. כי יש בני אדם
שנפלו כל כך בעונותיהם עד שנאחזו
בהם הרע כל כך, עד שאי אפשר להם
בשום אופן לשוב לה' יתברך, רק על
ידי שבאין על קברי הצדיקים
האמתיים, ואז נכללין בנשמת הצדיק
שמת שהוא עוסק תמיד לברר ברונים
והוא בכחו הגדול שגדול במיתתו
יותר מבחייו הוא יכול לברר אפלו
הנשמות שנפלו מאד מאד. אבל אף
על פי כן הבעל בחירה אי אפשר
לבררו בעל כרחו כי אם קשקש על
הקבר במקום גניזתו הקדושה
ומעורר עצמו בתשובה, שאז יש כח
להצדיק לבררו בכחו הגדול
ולהוציאו ממקום שנפל לשם ולתקנו
אף על פי שלא היה אפשר לו
להתקן בשום אופן וכנ"ל:

וכן מתנהג כל ימי עולם עד התחיה,
שנשמת הצדיק שמת שהיא
בבחינת שנה היא מעלה תמיד בחינת
מין נוקבין להשכינה שהיא האמונה
ועל ידי זה היא מבררת נשמות רבות
שנפלו, עד אין קץ. כי יש נשמות
נפולות מאד מאד שנפלו כל כך כמו
שנפלו עד שאי אפשר שיהיה להם
שום תקון בעולם, כי אם על ידי
נשמת הצדיק, ודיקא על ידי מיתתו,
וכמובן בדברי רבינו ז"ל (תורה סה). כי
כפי גדלת היחוד שלמעלה פן עולים
ניצוצות רבים מעמקי הקלפות
ביותר. ועל פן איתא בזהר הקדוש
'דצדיקא שכיחי יתיר בתר
אסתלקותה בהאי עלמא יתיר
מבחייה'.

וזהו בחינת השתטחות על קברי
צדיקים אמתיים, שהוא דבר

ליקוטי תפילות סה

עולם הזה ותאוותיו. ואהיה בזה
העולם כעור וסומא ממש, שלא יהיה
לי שום ראיה והסתכלות והבטה בזה
העולם כלל, רק אזכה לכוון את עיני
ודעתי ושכלי להסתכל תמיד על
התכלית האמתית תכלית הנצחית, עד
שאזכה לידע ולהבין באמת טובך
האמתית. ואזכה לדעת באמת שאין

אחד יחיד ומיוחד, הנה הנה ויהיה,
זכני ברחמיך הרבים לכלל
באחדותך באמת. אלא רחמים,
זכני ועזרני והושיעני שאזכה
להתגבר בכל עז ותעצומות, לסגר
ולסתם עיני מחיזו דהאי עלמא
לגמרי. להעצים ולסגר עיני בחזקה
מאד, לבלי להסתכל כלל על הבלי

בדעתי למעלה ממדרגתי במה שאסור להציץ. ולהפך הכנסתי בדעתי מחשבות רעות וזרות ועיונים רעים, והסתכלתי הרבה מן הצד, מגבול הקדושה ולחוץ, והפסקתי את דעתי ומחשבתי ממך ומתורתך הקדושה אלפים ורבות פעמים עד אין מספר, עד אשר ההרגל נעשה טבע אצלי להיות רגיל מאד במחשבות חוץ, שיוצאים מגבול הקדושה ולחוץ, עד אשר נפגם דעתי ונפשי כל כך, עד אשר איני יכול לדבר כלל, ואיני יודע איך לסדר תפילתי לפניך. ועדין לא שבתי מטעותי, ואיני יודע שום דרך איך לשוב אליך בחלישות כח כזה, בכלבול הדעת כזה, ברחוק כזה, בסכנות ורדיפות כאלה, שיש לי מעצמי ומשונאים ואויבים ורוצחים הרבה בלי שעור, בגשמיות וברוחניות, בכמה אפנים ובחינות, מצדיקים ובינונים ורשעים. יהיה מה רבו צרי רבים קמים עלי. רבים מאד, גדולים בתורה, גדולים בעשר, גדולים בחכמה. חמל על זכוב נמאס כמוני, על פגום כמוני, שאין לו שום דמיון לכנות ולהדמות בו פגמו וחלישותו, ורפיון ידו וכלבול עכירת דעתו, וצרות לבבו ונגעי נפשו ומכאוביו הקשים והמרים מאד מאד בגשמיות וברוחניות. וכמו שהזהרת אותנו לסתם ולסגר עינינו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, כן מרדנו ופגמנו כזה מהפך אל הפך, כי כל ימינו פנו בשטותים והכלים דהאי עלמא שפלה. יום לא ננוח לילה לא נשקט מלחשב בכל עת עניני העולם

שום רע בעולם כלל, רק כלו טוב וחסד, ואתה מרבה להטיב עם כל בשר בכל עת ובכל שעה, כי כונתך לטובה תמיד, כי אתה חפץ לזכות אותנו להביאנו לתכלית האמתית לחיים נצחיים, ואזכה להיות מלא שמחה תמיד:

אנא נורא קדוש תצילני מצרה, ותהיה עמי תמיד בכל עת, ותעזוני ותושיעני בכל עת שתשלח עלי יסורין חס ושלום על פי משפטיך ודרכיך הטובים, שתתן לי כח ושכל להסתכל על התכלית האמתית, על התכלית הטוב של היסורין. ואזכה להכלל בך באמת בשעת היסורין, ואבטל עצמי לגמרי ואסתם עיני מחיזו דהאי עלמא לגמרי, שאזכה לסגר ולהעצים עיני מתאות עולם הזה והכליו, בכח וגבורה גדולה, עד שאזכה לראות למרחוק להסתכל על התכלית הטוב הנצחי שיגיע לי על-ידי היסורין, עד שיתבטלו אצלי כל היסורין לגמרי על-ידיך:

אנא מלא רחמים, אתה ידעת את נגעי לבבי ומכאובי, אתה ידעת את נגעי נפשי, אתה ידעת את אשר פגמתי בעיני הרבה מאד בגשמיות וברוחניות, בעיני בשר ובעיני השכל, אשר הסתכלתי במה שאסור להסתכל ופגמתי עיני מאד, ועל-ידי זה פגמתי את נפשי מאד, והרהרתי הרהורים רעים וחשבתי ועינתי בדעתי במחשבות זרות ורעות הרבה מאד, ויצאתי מגבול הקדושה לימין ולשמאל, כי הסתכלתי והצצתי

בכם היום את השמים ואת הארץ, החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה, ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך, לאהבה את יהוה אלהיך לשמע בקולו ולדבקה בו כי הוא חיידך וארך ימיו. ועתה עתה, איך נהפכנו, היעזוב מצור שדי, מים קרים נוזלים, לחצב להם בארות נשברים אשר לא יכילו המים. היתכן להפסיק חס ושלוש המחשבה מחי החיים ומתורתו הקדושה, מקור החיים האמתיים והנצחיים, לחשב בדברים כאלה שאנו רגילים בהם כל אחד כפי שטותו וטעותו וכסילותו. אהה יהוה, אהה אדוננו מלכנו, מה נעשה ליום פקדה, מה נעשה לעולם הנצחי, מה נעשה ליום שכלו שבת ומנוחה, אשר אי אפשר להכנס ולהפליג שם כי אם מי שמקשט עצמו בעולם הזה, ומפשיט דעתו לגמרי לגמרי מחיזו דהאי עלמא, ומדבק את עצמו רק בהתכלית האמתי והנצחי. ומה נעשה, וחסאינו עשו לנו מה שעשו, עד אשר טבעתי ביון מצולה ואין מעמד באתי במעמקי מים ושבלת שטפתי. אבי אבי אבי, אדוני אדוני אדוני, מלכי ואלהי אליך אתפלל, אליך אשתטח, אליך אתגפל ואתחנן, עשה למענך לבד, עשה מה שתוכל ברחמיך הרבים, והחזירנו בתשובה שלמה לפניך באמת, וזכני מעתה עזרני מעתה הושיעני מעתה והיה עמי תמיד. ועזרני וזכני לסגור ולהעצים ולסתם עיני ולבבי ודעתי

הזה ותאוותיו והבלי, עד אשר הרגלו מחשבותינו לחשב בכל עת רק בעניי הפרנסה וההצטרפות המרבה, ובעניי תאוות והבלי עולם הזה, קנאה ותאוה וכבוד ותולדותיהן, עד אשר עקר התכלית האמתי השלכנו אחרי גונו, וההרגל גבר כל כך, עד אשר אפלו כשאנו רוצים לחשב על סופנו ולהסתכל על התכלית האמתי, קשה וכבד עלינו מאד, ואי אפשר לצמצם ולכוון דעתנו אל התכלית אפלו שעה אחת. ואפלו בשעת העסק בתורה ותפלה ועבודה, גם אז מחשבותינו משוטטות לכל צד אל החוץ, והם טרודים ומבלבלים אז במחשבות זרות וערפוב הדעת הרבה מאד. אוי ואבוי, היכן אנחנו בעולם, אן חכמתנו, אן שכלנו, אן דעתנו, מה נחשב על יהוה, ועל מה אתינן להאי עלמא שפלה. היתכן שבאנו חלילה לזה העולם בשביל דברים כאלה, בשביל מחשבות כאלה חלילה, הלא לא באנו לזה העולם כי אם לשבר הבחירה ולהפך דעתנו ועינינו ולבנו מזה העולם לגמרי, ולהסתפל רק על התכלית האמתי ולהתדבק בה, כמו שכתוב, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם. וכתוב, את יהוה אלהיך תירא, אותו תעבוד, ובו תדבק, ובשמו תשבע. וכתוב, אחרי יהוה אלהיכם תלכו ואותו תיראו, ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו ואותו תעבדו ובו תדבקו. וכתוב העדתי

הבטול שתאיר אל המחין. ונזכה לשאב מים בששון ממעיני הישועה. ועל-ידי השגת התורה נזכה לקרר היסורין ולכבות צמאון הנפש גם בעת שנשוב מהבטול אל הדעת. ולא יהיה שום כח להיסורין להתגבר עלינו חס ושלום אחר כך, אחר שנשוב מהבטול, רק נזכה לבטלם אז על-ידי השגת התורה שתזכנו לקבל ולהשיג על-ידי השמחה מאור זריחת הרשימו הקדושה שנשאר מההסתכלות והבטול אל התכלית, שהוא כלו טוב כלו אחד, שתאיר הרשימו אל כלי המחין השגת סתרי אוריינתא, ויקים בנו מקרא שכתוב, אשרי הגבר אשר תישרנו יה ומתורתך תלמדנו:

ובכן תרחם עלינו ותושיענו שנזכה לתפלה בשלמות, ונזכה לעשות אחד מכל התפלה, ותהיה כל תפלותינו ותחנונינו ובקשותינו כלולים יחד בתכלית האחדות, באפן שיהיה לנו כח לסדר לפניך בכל יום תמיד שירות ותשבחות ותפלות ותחנונות ובקשות הרבה בתכלית השלמות כרצונך הטוב. אנא הטוב והמטיב, הרוצה בתפלת עמו ישאל, אתה יודע את עצם יקר יפי הדרת קדשת דבורי התפלה הקדושה, שאנו זוכים להתפלל ולהתחנן לפניך. אתה יודע את הוד פאר יקרת קדשת כל אות ואות מדבורי התפלה, כי מי יהדר מי יפאר גדל פאר הלקוטים

ומחשבתי מחיו דהאי עלמא שפלה לגמרי, ולא אסתכל על הבלי עולם הזה ותאוותיו וטרדותיו כלל, כי כל העולם הזה אינו עולה כהרף עין, כי הכל הבל ורעות רוח, ומה יתרון לאדם, מכל עמלו ומכל תאוותיו והבלי:

טוב ומטיב לכל, טוב ומטיב תמיד, טוב ומטיב לרעים ולטובים, טוב ומטיב באמת, הטיבה כרצונך עם רחוק מטוב כמוני, אשר מרדתי בטובך בידים, במזיד ובשונג באנס ובכרצון אלפים ורבבות פעמים, אשר התחלתי להטיב עמי הרבה טוב האמתי והנצחי, ואנכי דחיתי בידים טובך האמתי כמה וכמה פעמים, עד כי חדל לספר כי אין מספר. אנא האל הטוב אשר טובך אינו נפסק לעולם, זכני מעתה לטובך האמתי, שבעני מטובך הנצחי. עזרני וזכני לכלל באחד באמת, בתכלית הכלליות, בתכלית הבטול כראוי, כרצוא ושוב, כרצונך הטוב. עד שאזכה לדעת שכלו טוב ואין שום רע בעולם כלל, וכל הצרות והיסורין הבאין בעולם כלם הם טובות גדולות, עד שאזכה לבטל כל הצרות והיסורין שבעולם על-ידיה. ונזכה לקבל היסורים המכרחים לבוא באהבה ובשמחה גדולה, ולבטל כל היסורין על-ידי הבטול אל התכלית הטוב באמת, עד אשר נזכה לקבל ולהמשיך מימי התורה על-ידי השמחה מהרשימו של

וההודאות ולהשלים כל סדר התפלה בשלמות, וגם לומר עוד אחר כך הרבה תחנונות ובקשות, ומזמורי תהלים ושאר תפלות הרבה. על פן עקר שלמות התפלה הוא כשזוכין לכלל התפלה באחד, שהוא התכלית, שהוא כל טוב כלו אחד. ואתה יהיה ידעת שפלותנו ופחתותנו, כמה אנו רחוקים מכל וכל משני הבחינות האלה, כי אנו רחוקים מתפלה מאד מאד בתכלית הרחוק, בכמה הרחקות בלי שעור, ולבנו אטום מאד, עד אשר אין אנו זוכים להטות אָזְנוֹנו ולשמע מה שאנו מדברים בפינו בשעת התפלה, ובפי ובשפתי אני מתפלל ולבי רחוק מהדבורים הקדושים, ואני מתגבר להשמיע לאזני מה שאני מוציא בפי. ואם לפעמים אתה עוזר לי, עד שאני מתחיל להטות אָזְני ולשמע מרחוק איזה אות ודבור של התפלה הקדושה, עדן אני רחוק מהתכלית האמתי, מתכלית האחדות. ועל פן על פי רב אני נשאר פרוך מאד אחר איזה דבור שאני מתחיל לשומעו, ואני יכל לפרוד ממנו ולילך להלן לדבר יותר, ואתה יודע שגם זה אינו שלמות, כי אני צריך לדבר הרבה, להתפלל כל סדר התפלה ולהוסיף עוד תחנונות ובקשות הרבה, כי צרכי כמה מרבים מאד:

ובכן באתי לפניך מלא רחמים, רבון כל המעשים אדון כל הנשמות,

והקבוצים שאנו מלקטים ומקבצים שושנים ופרחים וצמחים נפלאים ונוקרים מפארים ומהדרים, סגלות יקרות וחמודות גדולות, בשדות הקדושות העליונות, על-ידי כל אות ועל-ידי כל דבור ודבור, ומכל שכן על-ידי כל ברכה וברכה של התפלה הקדושה. ואם היינו זוכים להטות אָזְנוֹנו לשמע מה שאנו מוציאים בפינו, מרגליות יקרות ואבנים טובות ויקרות כאלו, להבין ולהשכיל את יקר תפארת גדלת הוד יפי הדבור הקדוש והנורא של התפלה הקדושה, את עצם יקרת קדשת כל דבור ודבור, לא היינו יכולים להשלים לדבר אפלו ברכה אחת, ואפלו דבור אחד. כי היינו נקשרים ונכרכים ומהדקים באות הראשונה של הדבור, כי איך אפשר לילך מן אות הראשונה של הדבור, לגדל עצם יקר יפיה וזיוה והדרה, הדרך ולא אפשר למפרט בשפוטא, ולגדל עצם תקף התקשרות הדבור עם הנפש, עד אשר אין הדבור מניח את הנפש לילך מאתו להלן יותר:

רבונו של עולם, מלא טוב וחסד, מלא רחמים רבים, אתה הודעתנו ברחמיך הרבים, שגם מי שזוכה לבחינה זאת לשמע הוד יפי הדבור, עד אשר אין הדבור מניח אותו לילך להלן יותר, גם זה אינו טוב, ואין זה שלמות התפלה. כי צריכין דיקא להתפלל כל הברכות

רַחֲמָן מְלֵא רַחֲמִים, רַחֵם עַל נַפְשִׁי וְרוּחִי וְנַשְׁמָתִי, כִּי אַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ עֲצָם הַרְחָמְנוּת שְׁעָלֵיהֶם זֶה יָמִים וְשָׁנִים הִרְבָּה. יִהְיוּ מֵעִיד וְרַחֲמֶיךָ עַל נַשְׁמָתִי הַפְּגוּמָה מְאֹד, וְעַל כָּל הַנַּשְׁמֹת הַעֲרֻמֹּת דְּאֻזְלִין עֲרֻטְלָאִין בְּעוֹנוֹתֵי הָרָבִים. אוֹי אוֹי אוֹי, מָה אוֹמֵר מָה אֶדְבֵּר, אוֹי אוֹי אוֹי, מָתִי אֲזָכָר לְתַקֵּן פְּגָמִים גְּדוֹלִים גְּבוּהִים וְעֲצוּמִים כָּאֵלֶּה, אֲשֶׁר פְּגַמְתִּי וְקִלְקַלְתִּי בְּמָקוֹם שְׁפָגַמְתִּי. חֲמַל וְרַחֵם עַל נַשְׁמוֹתֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, עַל כָּל נַשְׁמוֹת וְרוּחוֹת וְנַפְשוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים, וְתֵן לָנוּ בַּעַל שְׂדֵה אֱמֶתִי שְׂיוּכָל לַעֲסֹק בְּתַקּוֹן נַפְשֵׁנוּ וְרוּחֵנוּ וְנַשְׁמוֹתֵינוּ, שִׁיְהִי לֹו כַח לְתַקֵּן כָּל הַנַּשְׁמוֹת שֶׁל הַחַיִּים וְהַמֵּתִים, לְהַכְנִים כָּל הַנַּשְׁמוֹת מִחוּץ לַפָּנִים לְתוֹךְ הַשְּׂדֵה הַקְּדוּשָׁה, וְלַעֲסֹק בְּכָל תַּקּוּנֵיהֶם וּצְרִיכֵיהֶם, לְזוּרְעַם וּלְנוֹטְעֵם וּלְהַשְׁקוֹתָם וּלְגַדְלָם וּלְהַצְמִיחָם וּלְהַרְבּוֹת פְּרִוְתֵיהֶם, וְלַתֵּן הַרְחָקָה כְּרָאוֹי בֵּין כָּל הָאֵילָנוֹת וְהָעֵשְׂבִים שְׁלֹא יִכְחִישׁוּ אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ חַס וְשָׁלוֹם, וְיָקִים מִהֵרָה מִקְרָא שְׁכָתוֹב, יֵשֶׁם מְדָבֵר לְאַגֵּם מִים וְאָרֶץ צִיָּה לְמוֹצָאֵי מִים. וְיֵוָשֵׁב שָׁם רַעֲבִים וְיִכּוֹנְנוּ עִיר מוֹשָׁב. וְיִזְרְעוּ שְׂדוֹת וְיִטְעוּ כְרָמִים וְיַעֲשׂוּ פְרִי תְבוּאָה. וְיִבְרְכֶם וְיִרְבּוּ מְאֹד וּבְהִמָּתֵם לֹא יִמְעִיט:

וְתַרְחֵם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עַל הַצַּדִּיקִי אֲמֵת הַעוֹסְקִים בְּתַקּוֹן הַשְּׂדֵה

שֶׁתְּמַלֵּא רַחֲמִים עַל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבְכַפֵּרְט עַל נַשְׁמָתִי הַעֲנִיָּה וְהַדְּלָה עַל-יָדֵי מַעֲשֵׂי הָרָעִים, אֲשֶׁר הִרְבִּיתִי לַפֶּשַׁע גִּנְדָּךְ, חֲטָאתִי עוֹיִתִי וּפִשְׁעֵתִי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי. עַד אֲשֶׁר זֶה יָמִים וְשָׁנִים הִרְבָּה אֲשֶׁר נַשְׁמָתִי הוֹלֶכֶת נֶעָה וְנָדָה, וְנִתְרַחֲקָה וְנִתְגַּרְשָׁה מִן הַשְּׂדֵה הַקְּדוּשָׁה שְׁשֵׁם גְּדוֹלִים כָּל הַנַּשְׁמוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, וְיִצְאָה בְּגוּלָה וְאֵין לָהּ מְכִיר, וְהִיא הוֹלֶכֶת וּמִטְרַפֶּת וְאֵין לָהּ מְנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ. כָּל רוּדְפֶיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמַּצְרִים. וְמָה אַעֲשֶׂה וְעוֹנוֹתִי גָרְמוּ כָּל אֵלֶּה וְיֹתֵר מִזֶּה, לֹוֹא רַחֲמֶיךָ וְחֲסִדֶיךָ אֲזִ אֲבִדְתִּי בְּעֵינֵי חֲלִילָה. וְעַתָּה אֵיךְ יוּכַל עֶבֶר אֲדוֹנִי זֶה לְדַבֵּר עִם אֲדוֹנִי זֶה, מֵאַחֵר שְׁאֵנִי רְחוּק מִנַּשְׁמָתִי כָּל כָּךְ, וְאֵיךְ יוּכַל גֵּלֶם סְרוּחַ מְבַלְבֵּל וּמִטְרָף לְדַבֵּר דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים. עַל כֵּן אֵין לִי שׁוֹם תַּקּוֹן לְשׁוֹב וּלְהִתְחַנֵּן, כִּי אִם עַל-יָדֵי בַּעַל הַשְּׂדֵה הָאֱמֶתִי. וְעַל זֶה בָּאתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתִי, לְהַפִּיל תַּחֲנוּנִתִּי לְפָנֶיךָ מְלֵא רַחֲמִים, בְּלֵב נִשְׁכָּר וְנִכְפָּא, בְּלֵב קְרוֹעַ וּמְרֻחַ, בְּלֵב חֲרָד וְנֶאֱנָח, בְּלַעֲגֵי שִׁפָּה וּבְלִשׁוֹן עֲלִיגִים. צוּפָה וּמִבֵּיט וּמִיחַל וּמִחַפָּה לְרַחֲמֶיךָ וְחִנּוּנוֹתֶיךָ הָאֱמֶתִיּוֹת, יוֹשֵׁב וְדוֹמֵם לְתַשׁוּעַת יְהוָה כְּהָרֶף עֵין, כִּי אֵין לִי פֶה לְדַבֵּר וְלֹא מִצַּח לְהִרִים רֹאשׁ, כִּי קִלְקַלְתִּי וּשְׁחַתַּחְתִּי בְיָדַי כָּל טוֹבוֹתֶיךָ וְעֲצוּמוֹתֶיךָ הַקְּדוּשׁוֹת, אֲשֶׁר הִשְׁפַּעְתָּ עָלַי בְּכָל עֵת, וְעַתָּה מָה יֵשׁ לִי עוֹד צָדָקָה וּלְזַעַק עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ:

שְׁדֵּה-צוֹפִים וְלֹא תִהְיֶה נִקְרָאת חֵס וְשְׁלוֹם שְׁדֵּה-בּוֹכִים. שְׁתַּעֲזֹר וְתוֹשִׁיעַ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וּבְחֲסִדֶּיךָ הַעֲצוּמִים, שִׁיְהִי כַח לְהַבְעֵל הַשְּׂדֵּה לִהְיוֹת צוֹפֶה וּמַבִּיט וּמִסְתַּכֵּל עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הָרַחוּק מִן הַתְּכֵלִית, לְהַבִּיאוֹ אֶל הַתְּכֵלִית הָאֲמִתִּי, שִׁזְכֶּה כָּל אֶחָד לְסֵתֶם עֵינָיו וְדַעְתּוֹ מַחֲזִיו דְּהָאֵי עֲלֵמָא לְגַמְרִי, עַד שִׁיְהִי נִכְלָל תָּמִיד בַּתְּכֵלִית הַבְּטוּל בְּרָצוֹא וְשׁוֹב בַּתּוֹךְ הַתְּכֵלִית הָאֲמִתִּי שֶׁהוּא כְּלוֹ אֶחָד כְּלוֹ טוֹב, בְּאִפֶּן שִׁזְכֶּה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְכָל תַּפְלֹתוֹ בְּאֶחָד. עֲזָרְנוּ טוֹב לְכָל, שֶׁנִּזְכֶּה לְבַטֵּל כָּל גִּשְׁמִיּוּתֵנוּ, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְבַטֵּל עֲצָמֵנוּ לְגַמְרִי לְכָלֵּל בְּאַחֲדוּתְךָ בְּאֲמִת, שֶׁהוּא כְּלוֹ טוֹב תָּמִיד, עַד שֶׁתִּהְיֶה תַּפְלֹתֵנוּ בַּתְּכֵלִית הַשְּׁלֵמוֹת כְּלוּלָה יַחַד מִתְחַלְתָּה וְעַד סוֹפָה בַּתְּכֵלִית הָאַחֲדוּת, וְלֹא נִשְׁכַּח שׁוֹם אוֹת וְדַבּוֹר שֶׁל הַתַּפְלָה לְעוֹלָם. וְאִפְלוּ כִּשְׁנַעֲמַד בְּסוֹף הַתַּפְלָה, נִזְכֹּר עֲדִין אֵת אוֹת וְדַבּוֹר הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַתַּפְלָה, וְלֹא נִלָּךְ וְלֹא נַעֲבֹר וְלֹא נִפְסֵק לְעוֹלָם מֵאוֹת וְדַבּוֹר הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַתַּפְלָה, אִפְלוּ כִּשְׁנִבּוֹא לְסוֹף הַתַּפְלָה, וְלֹא נַעֲשֶׂה שׁוֹם פְּרוּד וְהַבְּדֵל וְהִרְחָקָה בֵּין דְּבִּוּרֵי הַתַּפְלָה הַקְּדוּשָׁה, רַק כָּל הַתַּפְלָה כְּלָה תִּהְיֶה כְּלוּלָה וּמַחְבֵּרֶת וּמִקְשֶׁרֶת יַחַד מְרֻאָשָׁה לְסוֹפָה, וּמְסוּפָה לְרֵאשָׁה בַּתְּכֵלִית הָאַחֲדוּת, בַּתְּכֵלִית הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי כְּלוֹ אֶחָד כְּלוֹ טוֹב. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכֶּה לְסֵדֶר וְלוֹמַר לְפָנֶיךָ בְּכָל יוֹם וְיוֹם שִׁירוֹת וְתַשְׁבּוּחוֹת וְתַפְלוֹת

הַקְּדוּשָׁה הַנִּקְרָאִים בְּעַלֵּי הַשְּׂדֵּה, וְעַל כָּל יוֹצְאֵי חֲלָצִיָּהֶם וְעַל כָּל הַתְּלוּיִם בָּהֶם, וְתַשְׁמְרֵם וְתַצִּילֵם מִכָּל אוֹיְבֵיהֶם וּמִכָּל שׁוֹנְאֵיהֶם וּמִכָּל רוֹדְפֵיהֶם. כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ גְּדֹל הַהֲתַגְרוֹת שֶׁמִּתְגַּרִּין בָּהֶם, וּגְדֹל הַשְּׁנָאָה וְהַקְּנָאָה וְהִיסּוּרִים וְהִרְדִּיפוֹת שֶׁבָּאִים עֲלֵיהֶם עַל-יְדֵי-זֶה. חוּס וְחַמֵּל עֲלֵיהֶם וְעֲלֵינוּ וְאָמַר לְצִרוֹתֵיהֶם דִּי, וְשִׁמְרֵם וְהַצִּילֵם, הַחֲסִים וְקִיָּמִם וְחֻזְקֵם וְאַמְצָם וּבְרַכְסֵם, בְּאִפֶּן שִׁיּוּכְלוּ לְעִסֵּק בַּתְּקוּנָנוּ וּבַתְּקוּן כָּל הַשְּׂדֵּה כְּלָה. רַחֵם מְלֵא רַחֲמִים, עַל נִשְׁמוֹת עֲשׂוּקוֹת כְּאֵלוּ, עַל נִשְׁמוֹת רַחוּקוֹת מִתְּקוּן זֶה כְּמָה וְכְּמָה מֵאוֹת שָׁנִים, וְכְּמָה גִּלְגּוּלִים עֲבְרוּ עֲלֵיהֶם וְכְּמָה יִסּוּרֵין וְצָרוֹת וְהִרְפָּקָאוֹת עֲבְרוּ עֲלֵיהֶם בְּכָל גִּלְגּוּל וּגִלְגּוּל. חַמֵּל עַל נִשְׁמוֹת עֲשׂוּת וְנִרְדּוּת, וּבִפְרָט עַל נִשְׁמוֹת הַעֲרֻמוֹת דְּאוֹלִין עֲרֻטְלָאִין, שֶׁאֵינֶם יְכוּלִים לְהִתְלַבֵּשׁ בְּשׁוּם גּוֹף, אֲשֶׁר אַתָּה יוֹדֵעַ עֲצֵם הַרַחֲמָנוּת שֶׁעֲלֵיהֶם. חַמֵּל עַל דַּמְעָתָם וְצַעֲקָתָם, חַמֵּל עַל אֲנָחָתָם וּגְנִיחָתָם וְאֲנָקָתָם, חַמֵּל עַל צַעֲרָם הַמֵּר, חַמֵּל עַל טְלוּלָם הַקָּשָׁה וְהַפְּכָד מְאֹד אֲשֶׁר כִּשְׁל כַח הַסֶּכֶל. חַמֵּל עֲלֵיהֶם לְמַעַן שִׁמְךָ לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לְבַד, כִּי אֵין בָּנוּ כַח וְדַעַת לְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם וְעֲלֵינוּ, עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְלֹא לְמַעַנֵּנוּ, וְאַל תִּזְכֹּר לָהֶם וּלְנוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ. מִהֵר יִקְדָּמֵנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוּנוּ מְאֹד. עֲזָרְנוּ כִּי עֲלִיךָ נִשְׁעָנֵנוּ. וְזַכֵּנוּ לְשׁוֹב בְּתַשְׁבּוּכָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בְּאֲמִת עַד שִׁיאִירוּ עֵינֵי בַּעַל הַשְּׂדֵּה, וְתִהְיֶה הַשְּׂדֵּה נִקְרָאת

אלהינו זה קנינו לו ויושיענו, זה יהוה קנינו לו נגילה ונשמחה בישועתו. אשרי המחכה לזה, אשרי תבחר ותקרב שיזכה להציץ מן התרפים שמחת המחול הזה:

מלא רחמים, חפץ להטיב לכל בריותיך. רחם עלינו כל עוד נפשנו בנו, וחינו וזכנו ועזרנו והושיענו בישועתך האמתית, כמו שאתה יודע את כל הישועות שאנו צריכין, באפן שנזכה להגיע לכל מה שבקשנו מלפניך חיש קל מהרה, ולא נעול בכסופא קמך. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי. שמחו ביהוה וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב. ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים יהוה מלך. ויקים מקרא שכתוב, והיה יהוה למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד. ובתורתך כתוב לאמר, שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

ותחנוות ובקשות ונדוים ופיוסים הרבה בפה מלא, בכונה גדולה, בתכלית כונת הלב באמת כרצונך הטוב. וכלם יהיו כלולים יחד בשמך המיוחד בתכלית האחדות, עד אשר תשמע שועתנו ותאזין תפלותינו ותקשיב תחנוותינו, ותמלא כל משאלותינו לטובה ברחמים, שנזכה חיש קל מהרה לשוב בתשובה שלמה לפניך ולהיות כרצונך הטוב באמת. ותשים חלקנו עם הצדיקים והקשרים היושבים לפניך בגן עדן, ותשעשע עם נפשנו לעולמי עד ולנצח נצחים, ונזכה ונחיה ונראה ונירש טובה וברכה לשני ימות המשיח ולחיי העולם הבא. ותעזרנו ותושיענו שנזכה להיות בשמחה תמיד, ויתרחם עלינו ברחמיך וחינוותיך, ותזכנו בחסדיך העצומים שנזכה לעמד ולראות את המחול שתעשה לצדיקים לעתיד לבא, וכל אחד יהיה מראה באצבעו ואומר, זה יהוה קנינו לו, כמו שכתוב, ואמר ביום ההוא הנה

ברסלב'ר חסיד

כל דרגא ודרגא שאתה רוצה לזכות, הוא אך ורק ע"י התורות של רביה"ק, והם הערובה היחידה להינצל מהבלי העוה"ז ולהתקדש ולהתעלות בתורה ותפילה. אי לכך, קבוע לעצמך סדר קבוע בו אתה עוסק והולך עם התורה הזמנית, בג' דברים אלו:

א. "ללמוד את התורה" [והליקוטי הלכות שעליה] בבקאות.

"כ"י צריכים ללמוד אותה הרבה עד שיהיה שגור בעל פה" או בעומק העיון "כ"י יש בו שכל גדול ועמקות נפלא מאד על-פי פשוטן של דברים" "ואז יזכה לראות הפנימיות שיש בספריו הקדושים כ"י יש בהם פנימיות הרבה מה שאין נראה על-פי פשוטו כלל. אשגרי הזוכה ללמוד ולהתמיד בהם הרבה" (חיי"מ שמו"ר, שמו"ז).

ב. "לעשות מתורות תפילות" – להתפלל על התורה, הן ע"י אמירת תפילתו של מוהרנ"ת הן בהתבודדות בשפתך האישית.

"אף על פי שבתחלה יכול להיות שיידמה לו שהתורה הזאת אינה מדברת מהכרחיות שלו, ומהתקרנות והפגמים שלו באותו העת, אף על פי כן פשייתחיל לדבר על ידי אותה התורה בודאי יעזרוהו השם יתברך ויוכל להכניס כל שיחתו שם, ואת כל אשר עם לבבו יוכל לפרש על ידי כל תורה ותורה". "ואמר: שעדין לא עלו שעשועים כאלו לפני השם יתברך כמו אלו השעשועים שנעשין מתפללות אלו שעשועים מן התורות" (הקדמת ליקו"ת).

ג. "לילך עם התורה" – לקשר את חיי היום - יום אל התורה; הן הדברים של קדושה, כגון ציצית ותפילין, תורה ותפילה, שבת ומועדים וכיו"ב. הן צרכי הגוף, אכילה ושתייה, שינה ושיחת חברים וכיו"ב. "ואפלו בקצת מקומות אשר לפום ריהטא בהשקפה ראשונה אין מבינים היטב איך נוגע הענין הזה לעבודה לפי מדרגתו, אף על-פי-כן באמת יש שם עצות נפלאות והתעוררות נורא לשוב אליו יתברך ממקום שהוא שם ואם תנשים עיניך ולבך שם היטב בודאי תמצא גם שם עצות ודרכים טובים לפי מדרגתך" "ותבקש מהשם יתברך שיאיר עיניך לזכות לזה להבין הדברים היטב למעשה, כ"י כל דבריו זכרוננו לברכה, כלם נצרכים ומכרחים לעבודות ועצות טובות לעבדו יתברך" (שיחות הר"ן קל"א). "ויהיה כל העבודה רוחנית על פי התורה הזאת הן התורה ותפלה ומצות ועבודת השם הכל על פי התורה הזאת, וכן כל העבודות הגשמיות, אכילה ושתייה, ושינה ושיחה עם הבריות ומשא ומתן, הכל על פי התורה הזאת. ולחשב תמיד בה בשכבך ובקומך ובכלתך בדרך וכו' תהיה כל מעינה בה. מי שמקיים זאת, בודאי יזכה לכל הברכות אפילו בגשמיות בעולם הזה, כי התורה נותנת חיים גשמיים גם כן ועשר וקבוד ונכסיו מצליחים וכו', ומכל שכן שיזכה בזה לחיי עולם הבא ולזכות לכל המדרגות שבעולם שאדם צריך לזכות" (מכתבי שמואל, פג).

קונטרס זו יצא לאור ללומדי
התורה הזמנית - התורה שבה
הולכים יחד אלפים מאנ"ש בארץ
ובתפוצות

ע"י ארגון 'תמימי דרך' בשיתוף 'תורות והלכות'

להצלחת
הרה"ח ר' בנימין יעקב נתן בן
איטא וויצהנדלר
ובני ביתו
בכל מילי דמיטב

בסיוע 'לטייל בתורתו'

המעוניין להשתתף בהוצאות
הקונטרסים וספרי תורות והלכות
יפנה לפל'

0548531995